

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-03/24-09/32

URBROJ: 65-24-2

Zagreb, 21. svibnja 2024.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvešće Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu državnih odvjetništava u 2023. godini*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 72. stavka 1. Zakona o državnom odvjetništvu ("Narodne novine", broj 67/18 i 21/22) dostavila Glavna državna odvjetnica Republike Hrvatske, aktom od 25. travnja 2024. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE
Gajeva 30a, Zagreb

Broj: DU-50/2024-19
Zagreb, 25. travnja 2024.
ZHŠ/MA

Hs**NP*021-03/24-09/32*421-24-1**Hs

HRVATSKI SABOR
Ured predsjednika Hrvatskog sabora

n/r gosp. Gordana Jandrokovića,
predsjednika Hrvatskog sabora

Trg svetoga Marka 6-7
10 000 Z A G R E B

PREDMET: Izvješće Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu
državnih odvjetništava u 2023. godini

Poštovani gospodine Predsjedniče,

sukladno obvezi iz članka 72. stavka 1. Zakona o državnom
odvjetništvu (Narodne novine, broj 67/2018 i 21/22), u prilogu Vam dostavljam
primjerak Izvješća Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske o radu državnih
odvjetništava u 2023. godini na CD-mediju.

S poštovanjem,

Privitak:
- kao u tekstu

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 26-04-2024	Org. jed.
Klasifikacijska oznaka: 021-03/24-09/32	65
Urudžbeni broj: 421-24-1	Pril. Vri.
	- 1

**REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE**

IZVJEŠĆE

**GLAVNOGA DRŽAVNOG ODVJETNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
O RADU DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA**

u 2023. godini

Zagreb, travanj 2024.

Lektura: Institut za hrvatski jezik

SADRŽAJ
IZVJEŠĆA GLAVNOGA DRŽAVNOG ODVJETNIKA RH

UVODNE NAPOMENE.....	8
I. PRIKAZ USTROJSTVA I RADA DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA ZA 2023. GODINU.....	9
1. Opći podatci o ustrojstvu državnoga odvjetništva i ljudskim potencijalima	9
1.1. Broj državnih odvjetništava na dan 31. prosinca 2023.	9
1.2. Brojno stanje kadrova u državnim odvjetništvima na dan 31. prosinca 2023.	10
1.3. Obrazovanje i stručno usavršavanje	12
2. Zbirni podatci o kretanju predmeta u državnim odvjetništvima i pokazatelji uspješnosti rada na predmetima.....	14
3. Pregled kretanja predmeta i indikatora uspješnosti po razinama državnih odvjetništava i vrsti predmeta	17
3.1. Opći pregled kretanja predmeta po razinama državnih odvjetništava	17
3.2. Pregled kretanja predmeta po godinama i po vrsti predmeta u državnom odvjetništvu	19
3.3. Pregled kretanja riješenih i neriješenih predmeta po godinama	23
4. Podatci o kretanju predmeta općinskih državnih odvjetništava.....	25
4.1. Opći pregled kretanja predmeta	25
4.2. Pregled kretanja predmeta za 2023. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta.....	27
4.3. Pregled kretanja predmeta na općinskim državnim odvjetništvima u 2023. godini – pojedinačno	28
5. Podatci o kretanju predmeta na županijskim državnim odvjetništvima	30
5.1. Opći pregled kretanja predmeta	30
5.2. Pregled kretanja predmeta za 2023. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta	32
5.3. Pregled kretanja predmeta županijskih državnih odvjetništava u 2023. godini – pojedinačno	33
6. Podatci o kretanju predmeta u Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranoga kriminaliteta (USKOK).....	35
6.1. Opći pregled kretanja predmeta	35
6.2. Pregled kretanja predmeta za 2023. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta	36
7. Podatci o kretanju predmeta Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (DORH).....	36
7.1. Opći pregled kretanja predmeta	37

7.2. Pregled kretanja predmeta za 2023. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta	39
II. REZULTATI RADA DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA ZA 2023. GODINU	40
8. Zbirni prikaz načina rješavanja kaznenih, građanskih i upravnih predmeta u 2023. godini za razdoblje od 2019. do 2023. godine	40
8.1. Zbirni prikaz rada i odluka u kaznenim i prekršajnim predmetima	40
8.1.1. Odluke o kaznenim prijavama	42
8.1.1.1. Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici	43
8.1.1.2. Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja.....	44
8.1.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi.....	45
8.1.2.1. Odluke po dovršenom pripremnom postupku – maloljetnici.....	46
8.1.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja	46
8.1.4. Kaznene sankcije.....	49
8.1.4.1. Kaznene sankcije – maloljetnici	51
8.1.4.2. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja	52
8.1.5. Pregled radnji i ročišta u kaznenim predmetima	55
8.1.6. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi (bez maloljetnika).....	55
8.2. Zbirni pregled odluka u građanskim i upravnim predmetima	57
8.2.1. Predmeti izvansudskog rješavanja sporova.....	59
8.2.1.1. Mirno rješavanje sporova (članak 186.a Zakona o parničnom postupku).....	59
8.2.2. Odluke državnog odvjetništava u parnicama pred općinskim i trgovačkim sudovima	67
8.2.3. Odluke sudova u parnicama u kojima zastupa državno odvjetništvo	71
8.2.4. Odluke u upravnim predmetima.....	72
8.2.5. Odluke u ostalim predmetima	73
9. Prikaz rada i odluka općinskih državnih odvjetništava	76
9.1. Prikaz rada i odluka u kaznenim i prekršajnim predmetima	76
9.1.1. Odluke o kaznenim prijavama	78
9.1.1.1. Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici	79
9.1.1.2. Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja.....	80
9.1.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi.....	81
9.1.2.1. Odluke po dovršenom pripremnom postupku – maloljetnici.....	82
9.1.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja	82
9.1.4. Kaznene sankcije.....	85
9.1.4.1. Kaznene sankcije – maloljetnici	87
9.1.4.2. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja	87
9.1.5. Pregled radnji i ročišta u kaznenim predmetima	88

9.1.6.	Žalbe i odluke sudova povodom žalbi.....	89
9.1.7.	Rad i odluke u prekršajnim predmetima	90
9.2.	Prikaz rada i odluka u građanskim i upravnim predmetima	93
9.2.1.	Predmeti izvansudskog rješavanja sporova.....	96
9.2.1.1.	Mirno rješavanje sporova (članak 186.a Zakona o parničnom postupku)	96
9.2.2.	Odluke državnog odvjetništva u parnicama pred općinskim sudovima.	104
9.2.3.	Odluke općinskih sudova u parnicama u kojima zastupa državno odvjetništvo.....	108
9.2.4.	Stečaj potrošača.....	110
9.2.5.	Odluke u izvanparničnim i zemljišnoknjižnim predmetima	111
9.2.6.	Odluke u ovršnim predmetima.....	112
9.2.7.	Odluke u upravnim predmetima.....	114
9.2.8.	Odluke u ostalim predmetima (adhezijski predmeti i pravna mišljenja).	116
10.	Prikaz rada i odluka županijskih državnih odvjetništava	117
10.1.	Prikaz rada i odluka u kaznenim predmetima	117
10.1.1.	Odluke o kaznenim prijavama	119
10.1.1.1.	Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici	120
10.1.2.	Istrage i odluke po dovršenoj istrazi	120
10.1.2.1.	Odluke po dovršenom pripremnom postupku – maloljetnici.....	121
10.1.3.	Optuženja i odluke sudova povodom optuženja	122
10.1.4.	Kaznene sankcije	124
10.1.4.1.	Kaznene sankcije – maloljetnici	126
10.1.4.2.	Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja	126
10.1.5.	Pregled radnji i ročišta u kaznenim predmetima.....	127
10.1.6.	Žalbe i odluke sudova povodom žalbi	128
10.2.	Prikaz rada i odluka u građanskim i upravnim predmetima.....	129
10.2.1.	Predmeti izvansudskog rješavanja sporova	136
10.2.1.1.	Mirno rješavanje sporova (članak 186.a Zakona o parničnom postupku)	136
10.2.1.2.	Izdavanje tabularne isprave (članak 57. stavak 3. Zakona o zemljišnim knjigama).....	148
10.2.2.	Odluke državnog odvjetništva u parnicama pred trgovačkim sudovima.....	149
10.2.3.	Odluke trgovačkih sudova u parnicama u kojima zastupa državno odvjetništvo	156
10.2.4.	Odluke u stečajnim i predstečajnim predmetima	159

10.2.4.1.	Predstečajni predmeti	164
10.2.5.	Odluke u upravnim sporovima.....	166
10.2.6.	Odluke u ostalim predmetima (adhezijski predmeti, izvanparnični predmeti, pravna mišljenja i ostali predmeti).....	169
11.	Prikaz rada i odluka Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK)	172
11.1.	Odluke o kaznenim prijavama.....	172
11.2.	Istrage i odluke po dovršenoj istrazi	174
11.3.	Optuženja i odluke sudova povodom optuženja.....	175
11.4.	Kaznene sankcije.....	177
11.4.1.	Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja.....	179
11.4.2.	Pregled radnji i ročišta	181
11.5.	Žalbe i odluke sudova povodom žalbi	182
11.6.	Poduzimanje posebnih dokaznih radnji.....	183
III.	IZVJEŠĆE O RADU NA POJEDINIM VRSTAMA PREDMETA I AKTUALNOJ PROBLEMATICI U 2023.	185
12.	Prikaz rada na pojedinim vrstama kaznenih predmeta iz nadležnosti kaznenih odjela i USKOK-a.....	185
12.1.	Kaznena djela ratnog zločina.....	185
12.2.	Kaznena djela počinjena iz mržnje i govor mržnje	187
12.3.	Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma	189
12.4.	Kaznena djela vezana za zlouporabu droga	193
12.5.	Kazneno djelo nasilja u obitelji	199
12.6.	Kaznena djela protiv gospodarstva	200
12.7.	Kaznena djela organiziranog kriminaliteta	208
12.7.1.	Struktura kaznenih djela organiziranog kriminaliteta	209
12.7.2.	Struktura zločinačkih udruženja.....	210
12.8.	Koruptivna kaznena djela.....	212
12.8.1.	Kretanje i struktura kriminaliteta	212
12.8.2.	Struktura koruptivnih kaznenih djela.....	213
12.8.3.	Kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti.....	215
12.9.	Kaznena djela pranja novca i financiranja terorizma.....	216
12.10.	Kaznena djela protiv računalnih sustava, programa i podataka.....	226
12.11.	Kaznena djela protiv okoliša – Kazneni i građanskopravni aspekt ..	230
13.	Prikaz rada na pojedinim vrstama predmeta iz nadležnosti građansko-upravnih odjela	236

13.1.	Zastupanje Republike Hrvatske u imovinskim sporovima pred inozemnim sudovima i tijelima.....	236
13.1.1.	Međunarodne arbitraže radi zaštite stranih ulaganja	237
13.1.1.1.	Prijateljsko rješavanje spora prije pokretanja arbitraže radi zaštite stranih ulaganja	237
13.1.1.2.	Zastupanje u arbitražnom postupku – uloga i postupanje DORH-a	239
13.1.1.3.	Troškovi arbitraža i sudskih postupaka pred stranim sudovima i tijelima	242
13.1.2.	Zastupanje pred stranim sudovima i tijelima.....	242
13.1.3.	Naplata novčanih tražbina Republike Hrvatske temeljem pravomoćnih i ovršnih sudskih odluka u građanskim i kaznenim stvarima s međunarodnim elementom.....	244
13.1.3.1.	Naplata tražbina u građanskim stvarima	244
13.1.3.2.	Naplata tražbina u kaznenim stvarima	245
13.2.	Rad na predmetima davanja pravnih mišljenja	246
13.2.1.	Pravna mišljenja po Zakonu o državnom odvjetništvu.....	247
13.2.2.	Pravna mišljenja po posebnim zakonima	249
14.	Rad na predmetima zaštite zakonitosti	251
14.1.	Zaštita zakonitosti u kaznenim predmetima	251
14.2.	Zaštita zakonitosti u prekršajnim predmetima	252
14.3.	Izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude u upravnom sporu	253
14.3.1.	Kretanje predmeta izvanrednog preispitivanja zakonitosti pravomoćnih presuda u upravnom sporu	254
15.	Međunarodna pravna pomoć i pravosudna suradnja u kaznenim predmetima..	256
15.1.	Međunarodna pravna pomoć	257
15.2.	Pravosudna suradnja	259
15.3.	Suradnja putem EUROJUST-a i Europske pravosudne mreže (EJN). 263	
15.3.1.	Međunarodna suradnja.....	264
15.3.2.	Suradnja s Uredom zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava	265
15.4.	Suradnja na temelju Protokola/Memoranduma	268
15.5.	Suradnja s uredom Europskog javnog tužitelja – EPPO	269
16.	Nadzor nad radom i postupanjem nižih državnih odvjetništava	272
16.1.	Vrste nadzora.....	272
16.1.1.	Predmeti povodom pravnih lijekova.....	273
16.1.2.	Pregledi rada nižih državnih odvjetništava	274
16.1.3.	Predstavke i pritužbe	275

IV. IZVJEŠĆE O MATERIJALNIM I FINACIJSKIM UVJETIMA ZA RAD DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA TE STANJU I OPTEREĆENOSTI LJUDSKIH POTENCIJALA DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA.....	277
17. Materijalni i finacijski uvjeti za rad državnog odvjetništva	277
17.1. Smještaj i opremljenost prostora / procjena utjecaja nedostatka opreme i poslovnog prostora na učinkovit rad u 2023. godini	278
17.1.1. Smještajni kapaciteti.....	278
17.1.2. Službena vozila	281
17.1.3. Oprema	282
17.2. Odobrena finacijska sredstva za rad državnih odvjetništava.....	283
V. ZAKLJUČNO	285

DODATAK: Izvješće o radu Državnoodvjetničkog vijeća u 2023. godini

UVODNE NAPOMENE

Ustavom Republike Hrvatske, odredbom članka 121.a, državno je odvjetništvo definirano kao samostalno i neovisno pravosudno tijelo koje je ovlašteno i dužno progoniti počinitelje kaznenih i drugih kažnjivih djela, poduzimati pravne radnje radi zaštite imovinskih interesa Republike Hrvatske i podnositi pravna sredstva za zaštitu Ustava i prava. Ustanovljavanje, ustrojstvo, djelokrug i nadležnost državnog odvjetništva uređuju se zakonom.

Zakon o državnom odvjetništvu (Narodne novine broj 67/2018, 21/22 – u daljnjem tekstu ZDO) odredbom članka 72. ZDO propisuje da Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske podnosi Hrvatskomu saboru izvješće o radu na kaznenim i prekršajnim predmetima, o predmetima u vezi sa zaštitom imovinskih interesa Republike Hrvatske, o predmetima u vezi sa zaštitom Ustava Republike Hrvatske i zakona, o organizaciji, materijalnim i financijskim uvjetima za rad državnoga odvjetništva te stanju i opterećenosti ljudskih potencijala državnoga odvjetništva. U godišnjem izvješću navode se pokazatelji učinkovitosti i kvalitete rada državnoga odvjetništva za kazneni odjel i građansko-upravni odjel na razini cijeloga sustava te posebno na razini Državnoga odvjetništva Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu DORH), županijskih državnih odvjetništava, općinskih državnih odvjetništava i posebnih državnih odvjetništava, kao i pokazatelji rada za svako pojedino državno odvjetništvo.

Ovo izvješće objedinjuje statističke podatke i omogućuje svim zainteresiranima uvid u rad državnih odvjetništava u Republici Hrvatskoj, u ukupan obim rada te po vrstama predmeta, na svim razinama – općinskoj, županijskoj i državnoj. Statistički pregled sadrži opće podatke o državnim odvjetništvima, brojno stanje zaposlenih dužnosnika, ali i službenika i namještenika, podatke o kretanju broja primljenih i riješenih predmeta.

U izvješću se prikazuje rad i kvaliteta rada državnih odvjetništava kroz kretanje indikatora učinkovitosti i kvalitete koje primjenjuje Komisija za učinkovitost pravosuđa Vijeća Europe, a na temelju kojih indikatora se, također, prati i rad i učinkovitost sudova. Prikaz rada na predmetima i pokazatelji učinkovitosti i kvalitete rada koji su prikazani u ovome izvješću temelje se na podacima informacijskog sustava državnog odvjetništva Case Tracking System (CTS).

Osim navedenih podataka, ovo izvješće prikazuje i rezultate rada državnoga odvjetništva kroz prikaz donesenih odluka, ali i odluka sudova u predmetima u kojima postupa, odnosno zastupa državno odvjetništvo te izvješće o radu po posebnim tematskim područjima i aktualnoj problematici (kaznena djela ratnoga zločina, kaznena djela počinjena iz mržnje i govor mržnje, kaznena djela organiziranoga kriminaliteta i korupcije, međunarodne arbitraže, pravna mišljenja i dr.) za koje je ocijenjeno da su od osobitoga značenja za Republiku Hrvatsku.

I. PRIKAZ USTROJSTVA I RADA DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA ZA 2023. GODINU

1. Opći podatci o ustrojstvu državnoga odvjetništva i ljudskim potencijalima

1.1. Broj državnih odvjetništava na dan 31. prosinca 2023.

Broj državnih odvjetništava

Državno odvjetništvo	Broj
Općinska državna odvjetništva (ODO)	26
Županijska državna odvjetništva (ŽDO)	15
USKOK	1
DORH	1
UKUPNO	43

U Republici Hrvatskoj su na dan 31. prosinca 2023. kao i u ranijem izvještajnom razdoblju bila ustanovljena 43 državna odvjetništva, i to 26 općinskih državnih odvjetništava, 15 županijskih državnih odvjetništava, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske.

Nadležnost državnih odvjetništava propisana je odredbama Zakona o državnom odvjetništvu (Narodne novine broj 67/2018, 21/2022), Zakona o područjima i sjedištima državnih odvjetništava (Narodne novine broj 67/2018, 21/2022), Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (Narodne novine broj 76/2009, 116/2010, 145/2010, 57/2011, 136/2012, 148/2013, 70/2017), Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine broj 152/2008, 76/2009, 80/2011, 121/2011, 91/2012, 143/2012, 56/2013, 145/2013, 152/2014, 70/2017, 126/2019, 80/2022).

Sva općinska državna odvjetništva izuzev Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu (koje je nadležno za postupanje u kaznenim predmetima) i Općinskog građanskog državnog odvjetništva u Zagrebu (koje je nadležno za postupanje u građanskim i upravnim predmetima), kao i sva županijska državna odvjetništva te Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nadležna su za postupanje u kaznenim i građanskim te upravnim predmetima.

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta ustanovljen je kao posebno državno odvjetništvo specijalizirano za rad na određenoj vrsti kaznenih djela i nadležno za područje cijele Republike Hrvatske.

Državnoodvjetničkoj organizaciji još uvijek nije u potpunosti omogućeno praćenje ustroja organizacije sudova u Republici Hrvatskoj, jer usprkos činjenici što je još 1. siječnja 2021. započeo s radom Visoki kazneni sud Republike Hrvatske te usprkos činjenici da Državno odvjetništvo Republike Hrvatske počevši od 2019. godine neprekidno ukazuje nadležnom ministarstvu na potrebu osnivanja Visokog državnog odvjetništva, s čim u vezi su dostavljeni konkretni i obrazloženi prijedlozi izmjena Zakona o državnom odvjetništvu i Zakona o državnoodvjetničkom vijeću, argumentirani,

višeputno ponavljani prijedlozi državnog odvjetništva prema kojima ustrojstvo i nadležnost državnih odvjetništava mora pratiti ustrojstvo organizacije sudova u Republici Hrvatskoj nisu rezultirali potrebnim i očekivanim zakonodavnim izmjenama te Visoko državno odvjetništvo još uvijek nije osnovano.

1.2. Brojno stanje kadrova u državnim odvjetništvima na dan 31. prosinca 2023.

Broj i spolna struktura dužnosnika i zaposlenika

Državno odvjetništvo	Pravosudni dužnosnici		Savjetnici i stručni suradnici		Vježbenici		Službenici		Namještenici		Sveukupno	
	Žena	Ukupno	Žena	Ukupno	Žena	Ukupno	Žena	Ukupno	Žena	Ukupno	Žena	Ukupno
ODO	304	424	124	155	14	18	542	575	47	70	1031	1242
ŽDO	105	166	23	30	0	0	219	243	23	47	370	486
USKOK	23	33	14	19	0	0	30	34	7	11	74	97
DORH	19	27	6	7	0	0	30	31	8	12	63	77
Ukupno	451	650	167	211	14	18	821	883	85	140	1538	1902

U svim državnim odvjetništvima na kraju 2023. bilo su zaposlene ukupno 1902 osobe, što je 31 zaposlenik više nego 2022. godini.

Državnoodvjetničku dužnost u svim državnim odvjetništvima 31. prosinca 2023. obnašalo je 650 državnih odvjetnika i njihovih zamjenika. Važno je istaknuti kako je važećom sistematizacijom predviđeno da državnoodvjetničku dužnost na svim razinama obnašaju 43 državna odvjetnika, koja su radna mjesta bila popunjena. Sistematizacijom je predviđeno 778 radnih mjesta zamjenika državnih odvjetnika, od kojeg je broja bilo popunjeno 607 mjesta zamjenika (78 %), dok je i u izvještajnom razdoblju 171 zamjeničko mjesto ili 22 % bilo nepopunjeno.

U Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske tijekom 2023. započela su raditi tri nova zamjenika u kaznenom odjelu, čime još uvijek nisu popunjena sva sistematizirana radna mjesta.

Prema spolnoj strukturi državnoodvjetničkih dužnosnika 69 % čine žene. Žene čine 80 % svih zaposlenih osoba u državnim odvjetništvima.

Struktura zaposlenih službenika i namještenika

Državno odvjetništvo	Ukupno	Savjetnici i stručni suradnici		Vježbenici		Službenici		Namještenici	
		Broj zaposlenih	Udio (%)	Broj zaposlenih	Udio (%)	Broj zaposlenih	Udio (%)	Broj zaposlenih	Udio (%)
ODO	818	155	12%	18	1%	575	46%	70	6%
ŽDO	320	30	2%	0	0%	243	19%	47	4%
USKOK	64	19	2%	0	0%	34	3%	11	1%
DORH	50	7	1%	0	0%	31	2%	12	1%
Ukupno	1.252	211	17%	18	1%	883	71%	140	11%

U državnim odvjetništvima bila su zaposlena 1.252 službenika i namještenika, od čega 211 državnoodvjetničkih savjetnika i stručnih suradnika. Uspoređujući s prethodnom godinom, broj službenika i namještenika povećan je za 21 zaposlenika.

Za razliku od prethodnog izvještajnog razdoblja u kojem nije zaposlen niti jedan novi vježbenik, u 2023. godini ih je zaposleno 18, što još uvijek nije ni približno zadovoljavajuće, osobito uzme li se u obzir dobna struktura zaposlenih dužnosnika u državnim odvjetništvima na svim razinama.

Na administrativnim, materijalno-financijskim i stručnim poslovima bila su zaposlena ukupno 883 službenika, od kojih je najveći broj u općinskim državnim odvjetništvima.

Dobna struktura dužnosnika

Državno odvjetništvo	Ukupno	Dobna skupina								
		<30	30<35	35<40	40<45	45<50	50<55	55<60	60<65	65<70
ODO	424	0	12	63	122	77	60	46	34	10
ŽDO	166	0	0	0	4	25	36	40	40	21
USKOK	33	0	1	2	12	7	5	5	1	0
DORH	27	0	0	0	0	1	3	8	6	9
Ukupno	650	0	13	65	138	110	104	99	81	40

Gornja tablica prikazuje broj državnoodvjetničkih dužnosnika po dobnim skupinama. Kao i prošle godine, najveći broj dužnosnika u općinskim državnim odvjetništvima u starosnoj je skupini između 40 i 45 godina (122). Međutim, za razliku od prošle godine, kada su dužnosnici općinskih državnih odvjetništava u dobi između 35 i 40 godina bili na drugom mjestu, sada su to dužnosnici u dobi između 45-50 godina (77), što ukazuje na to da su i dužnosnici na općinskoj razini sve starije životne dobi.

U županijskim državnim odvjetništvima jednak je broj dužnosnika u dobi između 55 i 60 godina (40) i dužnosnika u dobi od 60 i 65 godina (40).

U Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta kao i u ranijem izvještajnom razdoblju najveći je broj zamjenika ravnatelja u dobi između 40 i 45 godina (12). U Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske najveći je broj dužnosnika u dobi između 65 i 70 godina (9).

Iz podataka navedenih u gornjoj tablici razvidno je da nijedan pravosudni dužnosnik koji je obnašao dužnost u 2023. godini nije bio mlađi od 30 godina, što govori o sve kasnijem stjecanju uvjeta za imenovanje zamjenikom općinskog državnog odvjetnika. Jednako tako, raste broj dužnosnika dobnih skupina starijih od 55 godina koji rade u prvom stupnju. Tako je na razini županijskih državnih odvjetništava od 166 dužnosnika njih 101 starije od 55 godina.

Nacionalna struktura dužnosnika

Državno odvjetništvo	Broj dužnosnika	Hrvati	Srbi	Crnogorci	Bošnjaci	Talijani	Makedonci	Mađari	Ukrajinci	Česi
ODO	424	414	6	1	0	0	1	0	0	2
ŽDO	166	158	5	0	0	1	0	1	1	0
USKOK	33	33	0	0	0	0	0	0	0	0
DORH	27	26	0	0	1	0	0	0	0	0
Ukupno	650	631	11	1	1	1	1	1	1	2
%udjel		97,24	1,53	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,31

1.3. Obrazovanje i stručno usavršavanje

Svjesni da se permanentnim stručnim usavršavanjem dužnosnika unaprjeđuje profesionalna kompetentnost i stručnost usmjerena ka ujednačenoj i učinkovitoj praksi, u državnoodvjetničkoj se organizaciji i tijekom izvještajnog razdoblja kao i ranijih godina posebna pozornost posvećivala stručnom usavršavanju državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika, ali i drugih zaposlenika, među kojima posebice državnoodvjetničkih savjetnika.

Stoga su državni odvjetnici i zamjenici državnog odvjetnika, državnoodvjetnički savjetnici i drugi službenici na razini cijele državnoodvjetničke organizacije tijekom 2023. godine sudjelovali u brojnim programima obrazovanja i usavršavanja u zemlji i inozemstvu, u organizaciji Pravosudne akademije, Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Europske mreže centara za stručno usavršavanje pravosudnih dužnosnika i drugih.

Državni odvjetnici, zamjenici državnih odvjetnika i državnoodvjetnički savjetnici sudjelovali su i na raznim međunarodnim konferencijama te kao voditelji ili polaznici na radionicama iz kaznenog, građanskog, prekršajnog, upravnog, radnog, stečajnog, ovršnog, europskog i međunarodnog prava te prava intelektualnog vlasništva.

Povećana je pozornost kroz 2023. godinu bila usmjerena i na edukaciju o kibernetičkom kriminalu i kriptovalutama, kao novom i sve učestalijem obliku kriminala.

Tako je tijekom 2023. godine 680 državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika, državnoodvjetničkih savjetnika i drugih službenika sudjelovalo na 2.722 radionice, seminara, konferencije, s time da je 112 konferencija, radionica i seminara održano u inozemstvu.

Za samo državno odvjetništvo od iznimne važnosti bile su radionice na temu: „Zločin iz mržnje i govor mržnje“, „Promicanje prava na različitost i borba protiv netrpeljivosti i mržnje“ „Radionica o istragama, kaznenom progonu i donošenju presuda o ratnim zločinima,“ „Suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma“, „Nasilje u obitelji,“ „Postupovne obveze prema članku 2. i 3. EKLJP-a te prava žrtava i oštećenika,“ „Kolokvij o arbitraži i mirenju,“ „Etika i deontologija profesije suca i državnog odvjetnika te samostalnost i neovisnost sudbene vlasti i državnog odvjetništva“ na kojima su dužnosnici iz Državnog odvjetništva Republike Hrvatske bili predavači.

Važnim držimo i sudjelovanje zamjenika na međunarodnim radionicama, seminarima i konferencijama kao što su „Neovisno tužiteljstvo i vladavina prava“, „Nacionalna radionica na temu borba protiv korupcije,“ „Simulacija slučaja trgovanja ljudima“, „Prekogranično izvršenje sudskih odluka: pojednostavljeni europski postupci“, „Konferencija tužitelja / državnih odvjetnika o suradnji i procesuiranju ratnih zločina“, „Međunarodna konferencija o borbi protiv organiziranog kriminala“, „Konferencija za pristup Republike Hrvatske Konvenciji OECD-a za borbu protiv podmićivanja,“ „Postupovna jamstva u kaznenom postupku u Europskoj uniji u praksi s naglaskom na Direktivu o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima“, „Europski istražni nalog u praksi“ u organizaciji Pravosudne akademije, Europske mreže centara za stručno usavršavanje pravosudnih dužnosnika, stranih tužiteljstva i drugih organizatora.

Pored toga, zamjenici Glavne državne odvjetnice bili su predavači na brojnim međunarodnim skupovima, među kojima na „Konferenciji zemalja jugoistočne Europe o kibernetičkom kriminalitetu“, „Regionalnoj konferenciji tužilaca o suradnji i procesuiranju ratnih zločina“, „Regionalnom koordinacijskom susretu državnih odvjetnika i istražitelja – vezano za transnacionalni kriminalitet“, predavači u Twinning projektu „Kazneni zakon, Zakon o kaznenom postupku i drugi relevantni zakoni u EU-u u zaštiti financijskih interesa EU-a“, regionalnom sastanku ovlaštenih tužitelja na temu „Uspješan progon zločina protiv prirode – kaznenopravna zaštita i suzbijanje zločina protiv prirode – pretpostavke učinkovitog progona i naknada štete“.

Državni odvjetnici i zamjenici državnog odvjetnika sudjelovali su i u studijskim posjetima institucijama Europske unije, Europskom sudu, Europskom sudu za ljudska prava i EUROJUST-u te su bili sudionici međunarodnih plenarnih sastanaka i okruglih stolova.

Glavna državna odvjetnica Republike Hrvatske sudjelovala je na godišnjoj Konferenciji HELP mreže, projektu Vijeća Europe kojemu je cilj potpuna integracija prava i pravnih standarda propisanih Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih

prava i temeljnih sloboda (EKLJP) unutar nacionalnih pravnih sustava i struktura, na način kako ih tumače odluke Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) održanoj u Strasbourgu.

Kao i ranijih godina, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske već je tradicionalno organiziralo dva stručna skupa: Stručni skup kaznenih odjela i Stručni skup građansko-upravnih odjela, na kojima su sudjelovali državni odvjetnici i zamjenici iz svih državnih odvjetništava radi educiranja, ali i međusobne razmjene iskustava u primjeni pojedinih instituta s područja kaznenoga, odnosno građanskoga ili upravnoga prava s ciljem ujednačavanja državnoodvjetničkoga postupanja.

2. Zbirni podatci o kretanju predmeta u državnim odvjetništvima i pokazatelji uspješnosti rada na predmetima

U ovome dijelu izvješća prikazani su zbirni podatci o kretanju svih kaznenih, građanskih i upravnih predmeta u državnim odvjetništvima. Predmeti državnoodvjetničke uprave nisu predmet prikazivanja.

Podatci o radu državnih odvjetništava	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Primljeno	215.688	213.252	227.008	211.161	221.170
Ukupno u radu u DO-u	266.478	254.785	268.012	251.392	265.842
Riješeno u DO-u	219.498	213.719	227.750	206.661	211.741
Neriješeno na kraju godine	46.979	41.065	41.004	44.693	54.083
Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi ili u postupku sudjeluje državno odvjetništvo*	451.004	471.468	457.615	395.205	400.192
Broj predmeta u postupku pred sudom i JPT	246.171	284.480	254.419	240.816	231.024

*procjena temeljem dostupnih podataka u informacijskom sustavu državnog odvjetništva

Podatci u gornjoj tablici pokazuju da su državna odvjetništva u 2023. godini primila 221.170 predmeta, što je 10.009 novih predmeta ili 4,53 % više u odnosu na 2022. godinu. U izvještajnom je razdoblju povećan i broj riješenih predmeta, jer je u 2022. godini riješen 206.661 predmet, dok je u 2023. riješen 211.741 predmet, odnosno 5.080 predmeta ili 2,40 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju.

Usprkos većem broju riješenih predmeta u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, povećao se broj neriješenih predmeta kojih je na kraju 2023. bilo 9.390 više nego 2022. godine. Povećanje broja neriješenih predmeta posljedica je činjenice da je zaprimljen znatno veći broj novih predmeta te da je stvarno prisutnih na radu bilo samo 79 % od ukupno zaposlenih državnih odvjetnika, zamjenika i savjetnika.

Na broj manje riješenih predmeta također je utjecala činjenica da su tijekom 2023. državni službenici i namještenici provodili štrajk, a pravosudni dužnosnici provodili „mjere upozorenja.“

Usprkos tome, po prestanku navedenih aktivnosti pojačanim intenzitetom rada i zalaganjem svih dužnosnika tijekom izvještajnog razdoblja od strane kaznenih odjela općinskih državnih odvjetništava, županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta bilo je naloženo ili neposredno provedeno 53.349 dokaznih radnji, što je 2,73 % više nego 2022. Uz to su dužnosnici i savjetnici kaznenih odjela na svim razinama obavili ukupno 68.656 zastupanja na raspravama i ročištima, što je 5,21 % više zastupanja u odnosu na prethodnu godinu.

Prikazani podatci odnose se samo na predmete koji se nalaze u radu pred državnim odvjetništvom, jer se indikatori uspješnosti mogu primijeniti samo na tu vrstu predmeta i odluke koje donosi državno odvjetništvo (odluka po kaznenoj prijavi, optužnica, tužba, pravno mišljenje i dr.).

Predmeti u kojima se postupak nakon donošenja državnoodvjetničke odluke pokreće i vodi pred sudovima i javnopravnim tijelima prikazani su u drugom, donjem dijelu tablice, jer upravljanje ovim postupcima i njihovo trajanje ne ovisi o državnom odvjetništvu.

Međutim, ovi predmeti zahtijevaju velik angažman državnih odvjetnika koji poduzimaju potrebne državnoodvjetničke radnje pred sudovima (zastupanje na raspravama i ročištima, pisanje podnesaka, pravnih lijekova i dr.) i javnopravnim tijelima.

Predmeti državnoodvjetničke uprave nisu obuhvaćeni izvješćem, iako i ovi predmeti zahtijevaju značajan angažman i vrijeme ponajprije državnih odvjetnika.

Broj zamjenika i savjetnika – popunjena radna mjesta i stvarna prisutnost

Državno odvjetništvo	2019.			2020.			2021.			2022.			2023.		
	Popunjeno radnih mjesta	Stvarna prisutnost	% stvarno prisutno	Popunjeno radnih mjesta	Stvarna prisutnost	% stvarno prisutno	Popunjeno radnih mjesta	Stvarna prisutnost	% stvarno prisutno	Popunjeno radnih mjesta	Stvarna prisutnost	% stvarno prisutno	Popunjeno radnih mjesta	Stvarna prisutnost	% stvarno prisutno
ODO	541	416,6	77	535	415,7	77,7	579	467,2	81%	576	467,2	81%	581	444,5	77%
ŽDO	211	163	77,3	201	159,1	79,2	218	164,7	76%	220	173,8	79%	203	169,2	83%
USKOK	41	36	87,8	42	32,3	76,8	47	36,5	78%	42	35,25	84%	44	37	84%
DORH	33	31,3	94,7	43	33,5	77,9	32	29,7	93%	34	27,5	81%	41	32,4	79%
Ukupno	826	646,8	78,3	821	640,6	78,0	876	698,1	80%	872	703,8	81%	869	683,1	79%

U gornjoj tablici prikazan je broj radnih mjesta koja su bila popunjena i broj državnoodvjetničkih dužnosnika i savjetnika kao rješavatelja na kaznenim i građansko-upravnim predmetima, a koji su stvarno radili u 2023. godini.

Od 869 popunjenih radnih mjesta državnoodvjetničkih dužnosnika i savjetnika stvarno je na radu bilo prisutno 683 rješavatelja ili prosječno 79 %.

Indikatori uspješnosti temelje se na stopi ažurnosti (CR) i vremenu rješavanja (DT), a izračunavaju se na temelju broja riješenih predmeta u državnom odvjetništvu i broja rješavatelja koji su bili stvarno prisutni na radu.

Indikatori uspješnosti rada državnih odvjetništava

Indikatori uspješnosti	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Stopa ažurnosti (Clearance rate)	102%	100%	100%	98%	96%
Vrijeme rješavanja (Disposition time)	78	70	65	79	93
Broj zamjenika/savjetnika*	646	641	698	704	683
Primljeno po zamjeniku/savjetniku	334	333	325	300	324
Riješeno po zamjeniku/savjetniku	340	333	326	294	310
Neriješeno po zamjeniku/savjetniku	73	64	58	64	79

Podatci pokazuju da je stopa ažurnosti usprkos povećanom broju novoprimljenih predmeta te usprkos štrajku koji su provodili službenici i namještenici i „mjerama upozorenja“ koje su provodili dužnosnici i dalje na visokih 96 %, dok se vrijeme rješavanja (DT) nešto produljilo.

3. Pregled kretanja predmeta i indikatora uspješnosti po razinama državnih odvjetništava i vrsti predmeta

3.1. Opći pregled kretanja predmeta po razinama državnih odvjetništava

Državna odvjetništva	Godina	Kretanje predmeta				Broj predmeta u postupku pred sudom ili upravnim tijelima*	Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi ili u postupku sudjeluje državno odvjetništvo*
		Na početku	Primljeno	Riješeno	Neriješeno		
ODO	2019.	43.148	177.229	179.437	40.940	226.309	371.535
	2020.	35.768	172.348	172.904	35.211	261.122	404.008
	2021.	35.330	182.350	182.943	34.737	231.084	388.483
	2022.	34.734	167.600	163.193	39.106	231.886	340.710
	2023.	39.070	178.510	169.108	48.455	221.112	347.398
ŽDO	2019.	4.640	31.579	32.536	3.682	19.504	63.470
	2020.	3.717	31.995	31.758	3.954	18.778	54.191
	2021.	3.888	34.806	34.925	3.769	21.648	54.083
	2022.	3.857	34.220	34.457	3.617	8.136	43.009
	2023.	3.620	33.720	33.467	3.872	8.858	41.410
USKOK	2019.	725	1.553	1.626	652	317	2.635
	2020.	197	3.335	3.025	507	649	3.695
	2021.	549	3.454	3.308	695	527	4.611
	2022.	685	3.493	3.306	872	349	4.408
	2023.	887	3.329	3.466	750	710	4.495
DORH	2019.	2.277	5.327	5.899	1.705	41	9.001
	2020.	1.306	5.571	5.584	1.293	52	9.642
	2021.	1.237	6.398	6.574	1.061	1.177	10.455
	2022.	955	5.848	5.705	1.098	445	7.078
	2023.	1.095	5.611	5.700	1.006	344	6.889

*procjena temeljem dostupnih podataka u informacijskom sustavu državnog odvjetništva

U gornjoj tablici dan je petogodišnji prikaz podataka o broju primljenih, riješenih i neriješenih predmeta po razinama državnih odvjetništava.

Iz prikazanih je podataka razvidno da su općinska i županijska državna odvjetništva tijekom izvještajne godine riješila nešto manji broj predmeta od zaprimljenog broja novih predmeta, dok su Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske riješili veći broj predmeta u odnosu na broj primljenih predmeta.

Pregled pokazatelja uspješnosti rada po razinama državnih odvjetništava

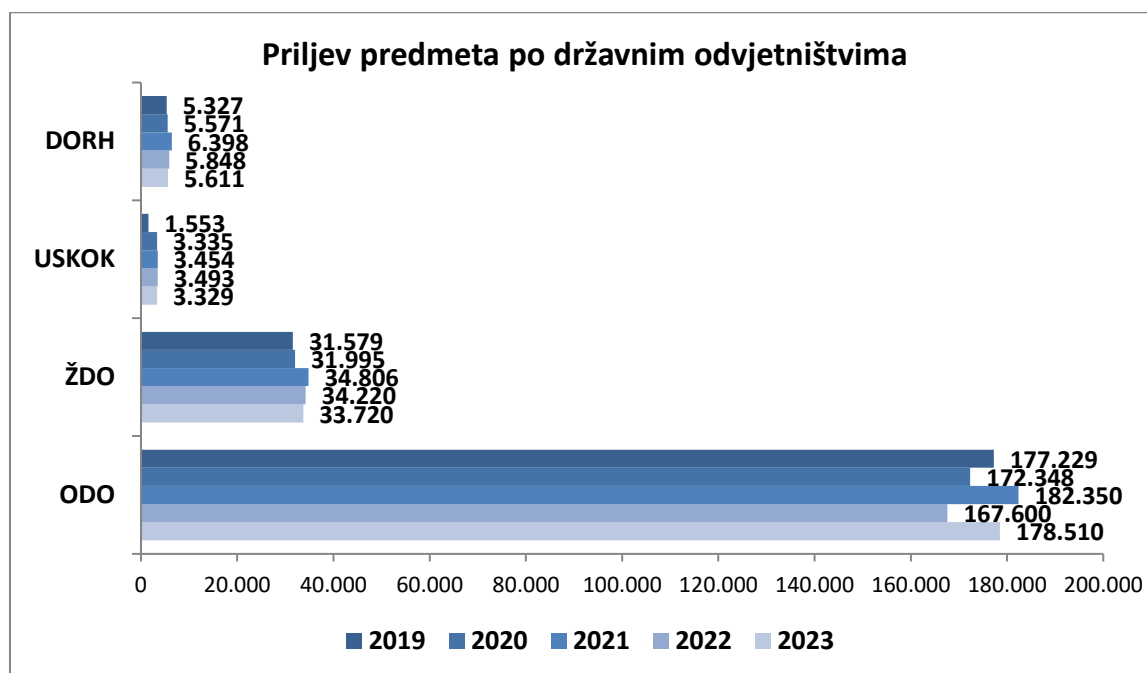
Državna odvjetništva	Godina	CR	DT	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Primijeno po zamjeniku/savjetniku	Broj riješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku	Broj neriješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku
ODO	2019.	101%	83,3	416,6	425,4	430,7	98,3
	2020.	100%	74,3	415,7	414,6	415,9	84,7
	2021.	100%	69,3	467,18	390,3	391,6	74,4
	2022.	97%	87,5	467,23	358,7	349,3	83,7
	2023.	95%	104,6	444,48	401,6	380,5	109,0
ŽDO	2019.	103%	41,3	163	193,7	199,6	22,6
	2020.	99%	45,4	159,11	201,1	199,6	24,8
	2021.	100%	39,4	164,72	211,3	212,0	22,9
	2022.	101%	38,3	173,8	196,9	198,3	20,8
	2023.	99%	42,2	169,2	199,3	197,8	22,9
USKOK	2019.	105%	146,4	35	44,4	46,5	18,6
	2020.	104%	63,8	32,26	103,5	107,7	15,7
	2021.	96%	76,7	36,5	94,6	90,6	19,0
	2022.	95%	96,3	35,3	99,1	93,8	24,7
	2023.	104%	79,0	37,0	90,0	93,7	20,3
DORH	2019.	111%	105,5	31,3	170,5	188,8	54,6
	2020.	100%	84,5	33,5	166,3	166,7	38,6
	2021.	103%	58,9	29,7	215,4	221,3	35,7
	2022.	98%	70,2	27,5	212,7	207,5	39,9
	2023.	102%	64,4	32,4	173,2	175,9	31,0

*procjena temeljem dostupnih podataka u informacijskom sustavu državnog odvjetništva

Analizom indikatora uspješnosti u proteklih pet godina zaključuje se da su državna odvjetništva na svim razinama, usprkos nedovoljnom broju dužnosnika, usprkos štrajku službenika i „mjerama upozorenja“ koje su provodili pravosudni dužnosnici pojačanim naporom svih rješavatelja zadržala visoku učinkovitost, jer je prosječna stopa ažurnosti (CR) 96%.

Štoviše, valja ukazati na to da je Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta povećao stopu ažurnosti koja je u 2023. iznosila 104 %, što znači da je riješen veći broj predmeta od broja zaprimljenih predmeta u toj godini, dok se vrijeme potrebno za donošenje odluke (DT) skratilo.

Stopu ažurnosti povećalo je i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske s 98 %, koliko je iznosila u 2022., na 102 % u 2023., dok se vrijeme rješavanja dodatno skratilo.

Dana 1. siječnja 2020. stupio je na snagu novi Poslovnik državnog odvjetništva, kojim su ustanovljene nove vrste predmeta, slijedom čega podatke iz ranijih godina nije moguće konzistentno uspoređivati.

3.2. Pregled kretanja predmeta po godinama i po vrsti predmeta u državnom odvjetništvu

Prikazom rada kaznenog odjela obuhvaćeni su predmeti kaznenih prijava, predmeti istraga, istraživanja, optuženja, predmeti drugostupanjskog postupka, kao i predmeti zahtjeva za zaštitu zakonitosti u kaznenim postupcima, predmeti zahtjeva za zaštitu zakonitosti u prekršajnim postupcima te razni kazneni predmeti.

U prikaz rada građansko-upravnih odjela uključeni su predmeti mirnog rješavanja spora, parnični, ovršni predmeti, stečaj, stečaj potrošača, izvanparnični predmeti, upravni predmeti, upravni sporovi, zahtjevi za preispitivanje pravomoćne presude i predmeti iz upisnika raznih predmeta.

Pregled kretanja predmeta po vrsti s indikatorima

Vrsta predmeta	Godina	Kretanje predmeta				CR	DT
		Na početku	Primljeno	Riješeno	Neriješeno		
Kazneni	2019.	43.734	128.851	131.552	41.032	102%	113,8
	2020.	34.482	137.268	136.291	35.458	99%	95
	2021.	35.602	135.389	135.059	35.932	100%	97,107
	2022.	36.226	136.084	131.053	41.251	96%	114,9
	2023.	41.296	141.369	132.626	50.039	94%	137,7
Građansko-upravni	2019.	7.056	86.837	87.946	5.947	101%	24,7
	2020.	6.506	75.981	76.980	5.507	101%	26,1
	2021.	5.402	91.619	92.691	4.330	101%	17,0507
	2022.	4.005	75.077	75.608	3.442	101%	16,6
	2023.	3.376	79.801	79.115	4.044	99%	18,7

*procjena temeljem dostupnih podataka u informacijskom sustavu državnog odvjetništva

Podatci u gornjoj tablici pokazuju da je broj novih predmeta u kaznenim odjelima porastao, jer je u 2023. zaprimljeno 5.285 predmeta ili 3,74 % više u odnosu na 2022. godinu. Građansko-upravni odjeli također bilježe porast novoprimljenih predmeta, i to za 4.724 predmeta ili 5,92 % više u odnosu na ranije izvještajno razdoblje.

Iz tabličnog je prikaza razvidno da državna odvjetništva imaju u radu više kaznenih predmeta nego građanskih i upravnih predmeta te da je s obzirom na broj predmeta u radu ažurnost kaznenih odjela 94 %, a građanskih odjela 99 %, dakle, zadržana je visoka ažurnost obaju odjela i prosječno iznosi 96 %.

Kretanje predmeta u općinskim državnim odvjetništvima po vrsti predmeta s indikatorima

Godina	ODO	Primljeno	Riješeno	Neriješeno	CR	DT
2019.	KO	102.525	104.357	35.807	102%	125,2
	GUO	74.704	75.080	5.133	101%	25,0
2020.	KO	137.268	136.291	35.458	99%	95,0
	GUO	75.981	76.980	5.507	101%	26,1
2021.	KO	104.660	104.244	31.188	100%	109,2
	GUO	77.690	78.699	3.549	101%	16,5
2022.	KO	105.526	100.633	36.418	95%	132,1
	GUO	62.074	62.560	2.688	101%	15,7
2023.	KO	111.037	102.109	45.375	92%	162,2
	GUO	67.473	66.999	3.080	99%	16,8

U gornjoj tablici dan je prikaz kretanja broja primljenih i riješenih predmeta iz nadležnosti općinskih državnih odvjetništava. Iz prikazanih je podataka razvidno da

su kazneni i građansko upravni odjeli općinskih državnih odvjetništava zaprimili i riješili veći broj predmeta nego u prethodnom izvještajnom razdoblju. Usprkos tome, povećao se broj neriješenih predmeta zbog nedovoljnog broja zamjenika te činjenice da je od ukupnog broja zaposlenih rješavatelja u općinskim državnim odvjetništvima na radu bilo stvarno prisutno samo 77 % dužnosnika i savjetnika, a na učinkovitost se svakako negativno odrazio i gotovo dvomjesečni štrajk službenika i namještenika, kao i „mjere upozorenja“ koje su provodili sudci i državnoodvjetnički dužnosnici.

Valja ukazati na to da su rješavatelji u kaznenim odjelima naložili ili sami proveli ukupno 45.231 dokaznu radnju, što je 5,88 % više nego 2022. te obavili ukupno 60.087 zastupanja, što je 3,47 % više u odnosu na prethodnu godinu.

Kretanje predmeta u županijskim državnim odvjetništvima po vrsti predmeta s indikatorima

Godina	ŽDO	Primljeno	Riješeno	Neriješeno	CR	DT
2019.	KO	20.754	20.876	3.119	101%	54,5
	GUO	10.825	11.660	563	108%	17,6
2020.	KO	22.855	22.577	3.408	99%	55,1
	GUO	9.140	9.181	546	100%	21,7
2021.	KO	22.496	22.649	3.209	101%	51,7
	GUO	12.310	12.276	560	100%	16,7
2022.	KO	22.509	22.651	3.133	101%	50,5
	GUO	11.711	11.806	484	101%	15,0
2023.	KO	22.543	22.626	3.055	100%	49,3
	GUO	11.177	10.841	817	97%	27,5

U gornjoj tablici dan je prikaz kretanja broja primljenih i riješenih predmeta iz nadležnosti županijskih državnih odvjetništava. Iz podataka je razvidno da je broj novoprimljenih predmeta i riješenih predmeta u kaznenim odjelima županijskih državnih odvjetništava na razini prethodnog izvještajnog razdoblja, da je smanjen broj neriješenih predmeta te da je zadržana visoka stopa ažurnosti koja iznosi 100 %. Uz to, dužnosnici u kaznenim odjelima županijskih državnih odvjetništava su naložili ili neposredno proveli 6.151 dokaznu radnju, što je 3,55 % više nego tijekom 2022., te obavili ukupno 6.795 zastupanja na raspravama i ročištima, što je 29,08 % više zastupanja u odnosu na 2022. godinu.

Stopa ažurnosti građansko-upravnih odjela nešto je smanjena, ali i dalje iznosi visokih 97 %.

Kretanje predmeta USKOK-a s indikatorima

Godina	Primljeno	Riješeno	Neriješeno	CR	DT
2019.	1.553	1.626	652	105%	146,4
2020.	3.338	3.473	607	104%	63,8
2021.	3.454	3.308	695	96%	76,7
2022.	3.493	3.306	872	95%	96,3
2023.	3.329	3.466	750	104%	79,0

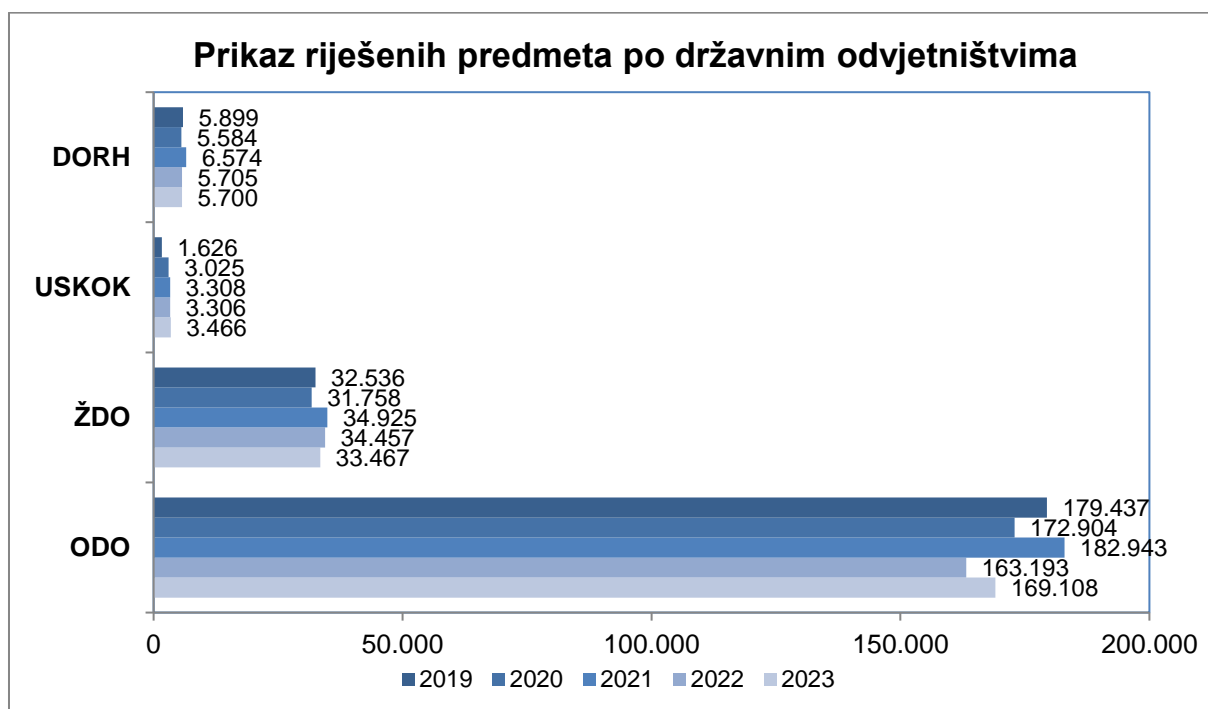
Podatci o kretanju predmeta USKOK-a pokazuju da je u odnosu na 2022. povećan broj riješenih predmeta, smanjen broj neriješenih predmeta, dok je stopa ažurnosti znatno povećana i u 2023. iznosi 104 %.

Kretanje predmeta u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske po vrsti predmeta s indikatorima

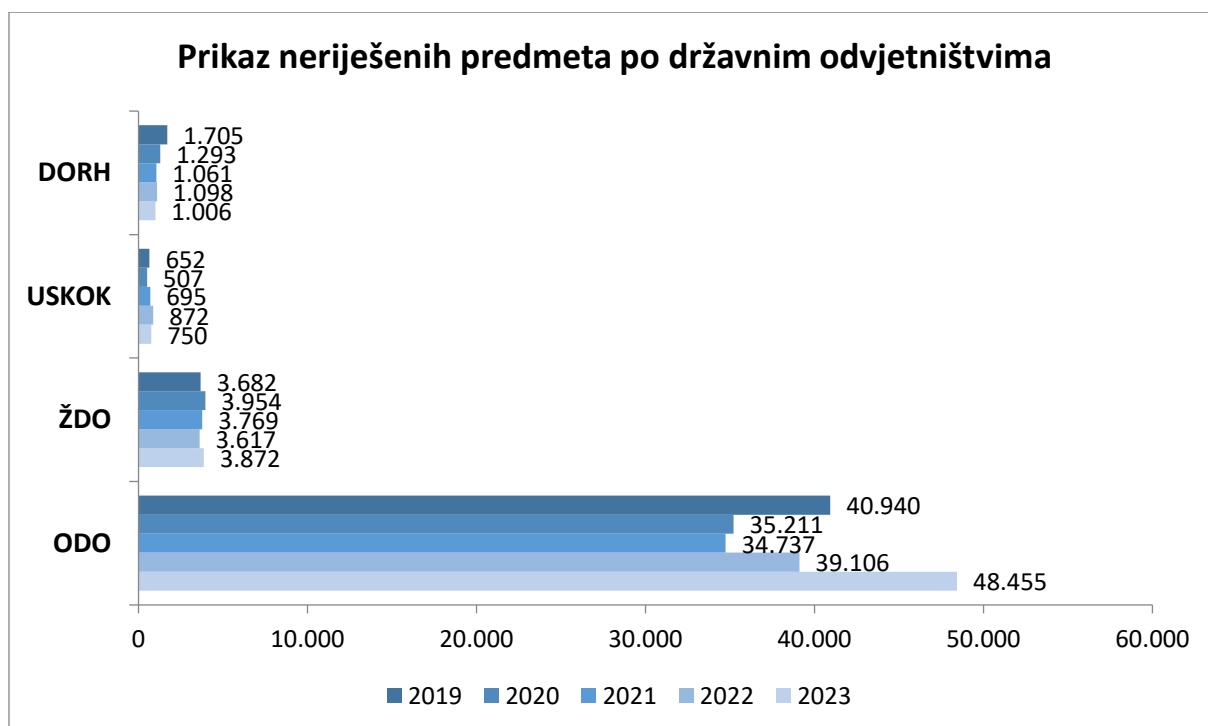
Godina	DORH	Primljeno	Riješeno	Neriješeno	CR	DT
2019.	KO	4.019	4.693	1.454	117%	113,1
	GUO	1.308	1.203	254	92%	77,1
2020.	KO	4.141	4.226	975	102%	84,2
	GUO	1.387	1.351	282	97%	76,2
2021.	KO	4.779	4.858	840	102%	63,1
	GUO	1.551	1.673	160	108%	34,9
2022.	KO	4.556	4.463	828	98%	67,7
	GUO	1.202	1.186	175	99%	53,9
2023.	KO	4.460	4.425	859	99%	70,9
	GUO	1.151	1.275	147	111%	42,1

U gornjoj tablici dan je brojčani prikaz primljenih i riješenih predmeta u petogodišnjem razdoblju u kaznenom odjelu i građansko-upravnom odjelu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske. Pojačanim zalaganjem dužnosnika obaju odjela dodatno je povećana stopa ažurnosti, koja u kaznenom odjelu iznosi 99 %, dok je stopa ažurnosti građansko-upravnog odjela Državnog odvjetništva Republike Hrvatske 111 %, uz dodatno smanjenje vremena rješavanja.

3.3. Pregled kretanja riješenih i neriješenih predmeta po godinama

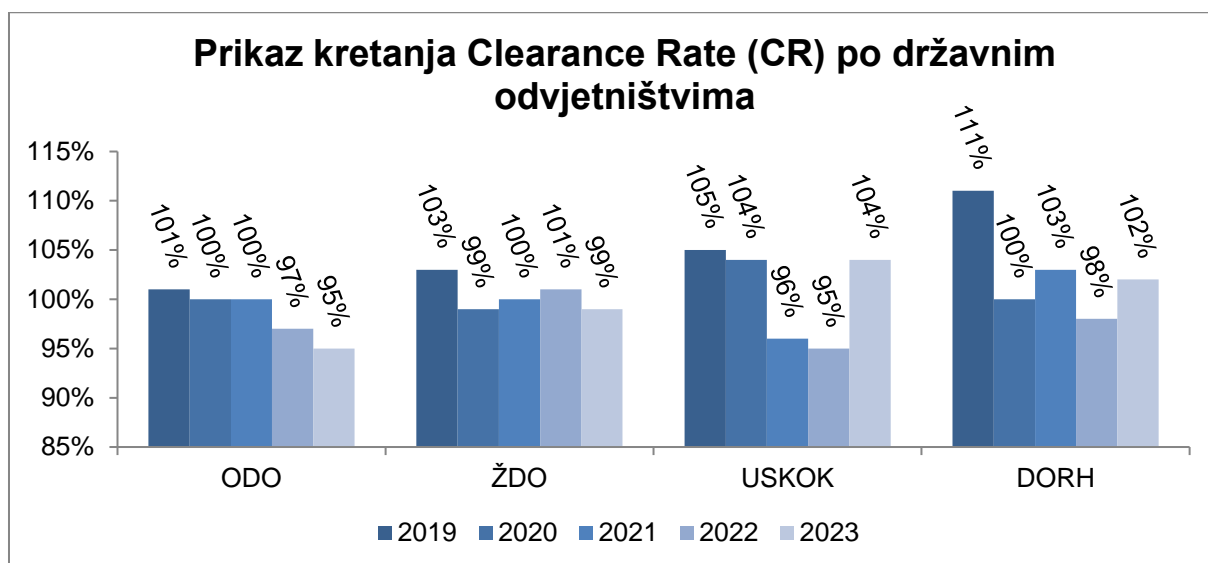

Grafikon pokazuje broj riješenih predmeta na svim razinama u posljednjih pet godina.

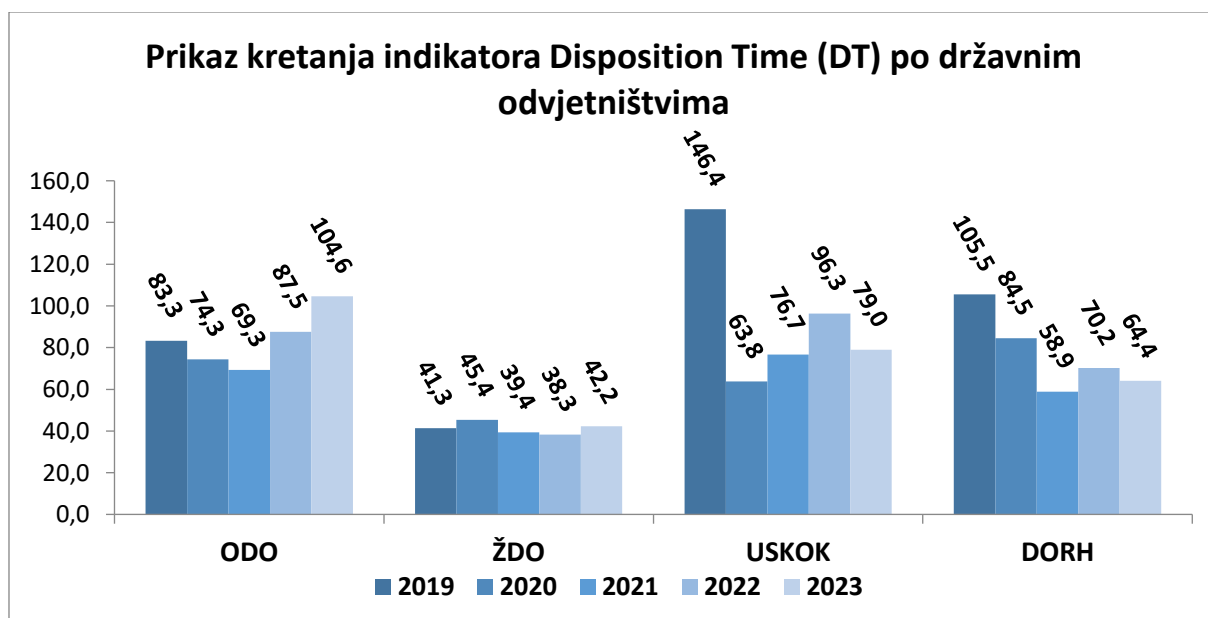

U promatranom razdoblju broj neriješenih predmeta u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske kontinuirano se smanjuje. Smanjenje broja neriješenih predmeta bilježi se i u županijskim i općinskim državnim odvjetništvima, s iznimkom u 2023. godini kada je zbog povećanog broja novoprimljenih predmeta na općinskoj razini,

štrajka službenika i namještenika koji su tijekom gotovo dva mjeseca obavljali samo nužne poslove te „mjera upozorenja“ koje su provodili dužnosnici, broj neriješenih predmeta povećan.

Promatrajući rad državnih odvjetništava kroz stopu ažurnosti (CR), razvidno je da je ažurnost na razini prethodnih godina, i to u općinskim državnim odvjetništvima 95 %, županijskim državnim odvjetništvima 99 %, u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske 102 %, dok je u Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta stopa ažurnosti znatno povećana u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje i u 2023. godini iznosi 104 %.

U gornjoj su tablici podatci o kretanju pokazatelja vremena rješavanja predmeta (DT) na svim razinama, uključujući Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u proteklih pet godina.

4. Podatci o kretanju predmeta općinskih državnih odvjetništava

4.1. Opći pregled kretanja predmeta

Opći pregled kretanja predmeta općinskih državnih odvjetništava

Vrsta državnog odvjetništva	Godina	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Kretanje predmeta			
			Na početku	Primljeno	Riješeno	Neriješeno
ODO	2019.	416,6	43.148	177.229	179.437	40.940
	2020.	415,7	35.768	172.348	172.904	35.211
	2021.	467,18	35.330	182.350	182.943	34.737
	2022.	467,2	34.734	167.600	163.193	39.106
	2023.	444,5	39.070	178.510	169.108	48.455

Broj primljenih predmeta u općinskim državnim odvjetništvima u odnosu na prethodnu godinu povećan je za 6,11 %. Tako je u općinskim državnim odvjetništvima tijekom 2023. godine primljeno 178.510 predmeta, što je 10.910 predmeta više nego u prošlom izvještajnom razdoblju. Broj riješenih predmeta također je povećan, jer je tijekom 2023. riješeno 5.915 predmeta ili 3,50 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju. Usprkos tome, povećao se i broj neriješenih predmeta, jer je u 2023. ostalo neriješeno 9.349 predmeta više nego na kraju 2022. godine.

Valja ukazati na to da su općinska državna odvjetništva obavila ukupno 60.087 zastupanja na raspravama i ročištima, što je 3,47 % više nego u prethodnom razdoblju. Pored toga, općinska su državna odvjetništva naložila ili sama provela 45.231 dokaznu radnju, što je 5,88 % više dokaznih radnji nego prethodne godine.

Povećanje broja neriješenih predmeta rezultat činjenice da je zaprimljen veći broj novih predmeta (10.910), činjenice da je u općinskim državnim odvjetništvima tijekom 2023. stvarno na radu bilo 77 % zaposlenih rješavatelja, kao i zbog štrajka službenika i namještenika koji su tijekom gotovo dva mjeseca obavljali samo nužne poslove te „mjera upozorenja“ koje su provodili dužnosnici.

Godina	Broj predmeta u postupku pred sudom i JPT	Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi i u postupku sudjeluje državno odvjetništvo
2019.	226.309	371.535
2020.	261.122	404.008
2021.	231.084	388.483
2022.	231.886	340.710
2023.	221.112	347.398

U gornjoj tablici prikazan je broj predmeta u kojima se nakon donošenja državnoodvjetničke odluke, a nakon čega se predmet iskazuje riješenim u državnom odvjetništvu, postupak nastavlja i vodi pred nadležnim sudom ili javnopravnim tijelom kako bi se mogao sagledati sveukupan opseg rada i opterećenja općinskih državnih odvjetništava.

Opći pregled pokazatelja uspješnosti rada općinskih državnih odvjetništava

Državna odvjetništva	Godina	CR	DT	Broj zamjenika /savjetnika – stvarna prisutnost	Primljeno po zamjeniku/savjetniku	Broj riješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku	Broj neriješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku
ODO	2019.	101%	83,3	416,6	425,4	430,7	98,3
	2020.	100%	74,3	415,7	414,6	415,9	84,7
	2021.	100%	69,3	467,2	390,3	391,6	74,4
	2022.	97%	87,5	467,2	358,7	349,3	83,7
	2023.	95%	104,6	444,48	401,6	380,5	109,0

Iako je broj stvarno prisutnih rješavatelja u općinskim državnim odvjetništvima tijekom 2023. godine iznosio 77 %, što znači da 23 % rješavatelja nije bilo prisutno na radu, usprkos dvomjesečnom štrajku državnih službenika i namještenika i „mjerama upozorenja“ koje su provodili dužnosnici, općinska su državna odvjetništva pojačanim intenzitetom rada i odgovornim postupanjem svih rješavatelja uspjela zadržati visoku stopu ažurnosti koja je iznosila 95 %.

4.2. Pregled kretanja predmeta za 2023. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta

Pregled kretanja predmeta općinskih državnih odvjetništava po vrstama predmeta s indikatorima

Vrsta predmeta	Kretanje predmeta u 2023. godini			CR	DT
	Primljeno	Riješeno	Neriješeno		
Kazneni predmeti					
Upisnici kaznenih prijava (KP-DO, KPmp-DO, KPm-DO, KPz-DO, KPn-DO, PP-DO)	56.615	50.938	27.043	90%	193,8
Upisnici istraga, pripremnih postupaka i istraživanja (Kis-DO, Kpp-DO, Kir-DO, Kdr-DO)	17.732	16.811	5.108	95%	110,9
Drugi kazneni upisnici (Kid-DO, Kmp-DO, Kuo-DO, KR-DO)	20.640	18.310	13.224	89%	263,6
Upisnici predmeta pred sudom (KO-DO, Komp-DO, Kom-DO, KOz-DO)	16.050	16.050	0	100%	0
Ukupno kazneni	111.037	102.109	45.375	92%	162,2
Građansko-upravni predmeti					
Parnični predmeti (P-DO)	3.762	3.720	113	99%	11,1
Predmeti prevencije (N-DO)	6.785	6.642	1.127	98%	61,9
Ovršni predmeti (O-DO)	20.795	20.653	642	99%	11,3
Izvanparnični predmeti (Ip-DO)	23.993	23.866	708	99%	10,8
Stečaj potrošača (Sp-DO)	2.565	2.548	42	99%	6,0
Pravna mišljenja (M-DO)	1.698	1.712	66	101%	14,1
Upravni predmeti (U-DO)	2.934	2.936	89	100%	11,1
Ostali predmeti	4.941	4.922	293	100%	21,7
Ukupno građansko-upravni	67.473	66.999	3.080	99%	16,8

Gornja tablica prikazuje predmete općinskih državnih odvjetništava po vrsti. Od kaznenih predmeta najzastupljeniji su predmeti kaznenih prijava protiv poznatih punoljetnih počinitelja kaznenih djela. Među građanskim i upravnim predmetima najveći je broj izvanparničnih i ovršnih predmeta.

Prosječna stopa ažurnosti kod kaznenih predmeta iznosi 92 %, pri čemu valja ukazati na to da stopa ažurnosti u upisnicima kaznenih prijava iznosi 90 % jer se radi o predmetima u kojima se provode izvidi, i to ne samo izvidi koje neposredno provode državna odvjetništva već i izvidi provođenje kojih je nužno naložiti drugim tijelima, najčešće policiji.

Stopa ažurnosti u „drugim“ kaznenim upisnicima je 89 % jer ti upisnici obuhvaćaju i predmete međunarodne pravne pomoći u kojima državno odvjetništvo

nema mogućnosti utjecati na brzinu postupanja i dostavljanja traženih podataka od zamoljenih tijela, a bez tih podataka nije moguće donijeti državnoodvjetničku odluku.

Prosječna stopa ažurnosti kod građanskih i upravnih predmeta iznosila je 99 %.

4.3. Pregled kretanja predmeta na općinskim državnim odvjetništvima u 2023. godini – pojedinačno

Pregled kretanja predmeta na općinskim državnim odvjetništvima pojedinačno po državnim odvjetništvima

Državno odvjetništvo	Ukupno neriješeno na 31.12. 2022.	Ukupno primljeno	Ukupno riješeno	Ukupno neriješeno na 31. 12. 2023.
ODO u Bjelovaru	906	6.628	6.668	866
ODO u Čakovcu	618	4.286	4.294	610
ODO u Dubrovniku	776	3.991	3.880	886
ODO u Gospiću	467	3.111	2.944	634
ODO u Karlovcu	945	7.424	7.285	1.084
ODO u Koprivnici	638	3.316	3.252	702
ODO u Metkoviću	230	2.299	2.223	306
ODO u Novom Zagrebu	2.843	6.627	5.895	3.575
ODO u Osijeku	1.494	11.908	11.108	2.294
ODO u Pazinu	969	5.487	5.175	1.281
ODO u Požezi	404	1.886	1.834	456
ODO u Puli-Pola	1.585	6.818	6.501	1.902
ODO u Rijeci	2.468	12.593	12.030	3.031
ODO u Slavonskom Brodu	758	5.615	5.601	772
ODO u Sisku	2.047	8.318	7.723	2.642
ODO u Splitu	4.136	17.700	15.284	6.552
ODO u Šibeniku	1.022	5.875	5.727	1.155
ODO u Varaždinu	1.049	5.946	5.821	1.173
ODO u Velikoj Gorici	1.050	4.037	3.561	1.526
ODO u Vinkovcima	564	4.075	3.909	730
ODO u Virovitici	348	4.331	4.357	322
ODO u Vukovaru	541	3.862	3.772	631
ODO u Zadru	2.605	8.984	8.818	2.770
ODO u Zlataru	796	3.371	3.235	932
OGDO u Zagrebu	287	10.997	11.064	221
OKDO u Zagrebu	9.518	19.022	17.145	11.395
Ukupno općinska državna odvjetništva	39.064	178.507	169.106	48.448
Prosjek	1.502,5	6.865,7	6.504,1	1.863,4

U gornjoj je tablici prikazano kretanje predmeta u 2023. godini za svako općinsko državno odvjetništvo.

Pregled pokazatelja uspješnosti rada općinskih državnih odvjetništava pojedinačno po državnim odvjetništvima

Državno odvjetništvo	Broj zamjenika i savjetnika u DO	Stvarna prisutnost rješavatelja	Riješeno po zamjeniku/savjetniku	Neriješeno po zamjeniku/savjetniku	CR	DT
ODO u Bjelovaru	19	17	392,2	50,9	101%	47,4
ODO u Čakovcu	11	7,95	540,1	76,7	100%	51,9
ODO u Dubrovniku	12	11	352,7	80,5	97%	83,3
ODO u Gospiću	8	7	420,6	90,6	95%	78,6
ODO u Karlovcu	22	18,5	393,8	58,6	98%	54,3
ODO u Koprivnici	12	8,8	369,5	79,8	98%	78,8
ODO u Metkoviću	6	6	370,5	51,0	97%	50,2
ODO u Novom Zagrebu	23	16,31	361,4	219,2	89%	221,4
ODO u Osijeku	39	30,42	365,2	75,4	93%	75,4
ODO u Pazinu	15	14	369,6	91,5	94%	90,4
ODO u Požegi	7	5,61	326,9	81,3	97%	90,8
ODO u Puli-Pola	22	18,15	358,2	104,8	95%	106,8
ODO u Rijeci	46	37,14	323,9	81,6	96%	92,0
ODO u Slavonskom Brodu	18	13,07	428,5	59,1	100%	50,3
ODO u Sisku	23	17,5	441,3	151,0	93%	124,9
ODO u Splitu	67	48,09	317,8	136,2	86%	156,5
ODO u Šibeniku	17	15,3	374,3	75,5	97%	73,6
ODO u Varaždinu	17	14,65	397,3	80,1	98%	73,6
ODO u Velikoj Gorici	16	8,85	402,4	172,4	88%	156,4
ODO u Vinkovcima	12	11,5	339,9	63,5	96%	68,2
ODO u Virovitici	8	8	544,6	40,3	101%	27,0
ODO u Vukovaru	12	9,9	381,0	63,7	98%	61,1
ODO u Zadru	21	17,17	513,6	161,3	98%	114,7
ODO u Zlataru	12	8,26	391,6	112,8	96%	105,2
OGDO u Zagrebu	40	27,11	408,1	8,2	101%	7,3
OKDO u Zagrebu	76	47,2	363,2	241,4	90%	242,6
Ukupno općinska državna odvjetništva	581	444,5	380,5	109,0	95%	104,6
Prosjek	22,3	17,1	380,5	109,0	95%	104,6

U ovoj tablici prikazani su indikatori uspješnosti (CR i DT) u radu pojedinih općinskih državnih odvjetništava za izvještajnu godinu prema broju riješenih predmeta po rješavatelju (zamjeniku državnog odvjetnika/državnoodvjetničkom savjetniku).

5. Podatci o kretanju predmeta na županijskim državnim odvjetništvima

5.1. Opći pregled kretanja predmeta

Opći pregled kretanja predmeta županijskih državnih odvjetništava

Vrsta državnog odvjetništva	Godina	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Kretanje predmeta			
			Na početku	Primljeno	Riješeno	Neriješeno
Županijska državna odvjetništva	2019.	163	4.640	31.579	32.536	3.682
	2020.	159	3.717	31.995	31.758	3.954
	2021.	164,72	3.888	34.806	34.925	3.769
	2022.	174	3.857	34.220	34.457	3.617
	2023.	169	3.620	33.720	33.467	3.872

Podatci u gornjoj tablici prikazuju broj primljenih, riješenih i neriješenih predmeta u kaznenim i građansko-upravnim odjelima u županijskim državnim odvjetništvima u proteklih pet godina.

Uspoređujući podatke o radu u 2023. u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje zaključuje se da su županijska državna odvjetništva u 2023. zaprimila i riješila manji broj predmeta nego tijekom 2022., što je rezultiralo povećanjem broja neriješenih predmeta.

Međutim, valja napomenuti da je tijekom 2023. u županijskim državnim odvjetništvima stvarna prisutnost na radu dužnosnika i savjetnika bila 83 %, dok je 17 % zaposlenih rješavatelja bilo odsutno.

U takvim okolnostima, evidentno nedovoljnog broja dužnosnika, a imajući u vidu da su službenici i namještenici tijekom dvomjesečnog štrajka obavljali samo nužne poslove, cijeneći i činjenicu da su i dužnosnici provodili „mjere upozorenja“, zadržana je visoka stopa učinkovitosti koja je iznosila 99 %.

Valja ukazati na to da su kazneni odjeli županijskih državnih odvjetništava primili i riješili veći broj predmeta u odnosu na 2022. i zadržali stopu učinkovitosti od 100 %.

Osim toga, dužnosnici kaznenih odjela županijskih državnih odvjetništava tijekom 2023. naložili su ili neposredno proveli ukupno 6.151 dokaznu radnju, što je 3,55 % više nego 2022., te su zastupali na ukupno 6.795 rasprava i ročišta, što je 29,08 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju. Zastupanje na raspravama i ročištima zahtijeva pripremu, ali istodobno znači manje vremena za rad na drugim predmetima.

Građansko-upravni odjeli primili su i riješili manji broj predmeta u odnosu na 2022. usprkos čemu je i u ovim odjelima stopa učinkovitosti visokih 97 %.

Godina	Broj predmeta u postupku pred sudom i JPT	Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi i u postupku sudjeluje državno odvjetništvo
2019.	19.504	63.470
2020.	21.951	54.191
2021.	21.648	54.083
2022.	8.136	43.009
2023.	8.858	41.410

U gornjoj tablici prikazan je broj predmeta u kojima se nakon donošenja državnoodvjetničke odluke, a nakon čega se predmet iskazuje riješenim u državnom odvjetništvu, postupak dalje vodi pred nadležnim sudom ili javnopravnim tijelom, pred kojima državna odvjetništva poduzimaju državnoodvjetničke radnje, a kako bi se mogao sagledati sveukupan opseg rada i opterećenja županijskih državnih odvjetništava.

Opći pregled pokazatelja uspješnosti rada županijskih državnih odvjetništava

Državna odvjetništva	Godina	CR	DT	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Primljeno po zamjeniku/savjetniku	Broj riješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku	Broj neriješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku
ŽDO	2019.	103%	41,3	163,0	193,7	199,6	22,6
	2020.	99%	45,4	159,0	201,1	199,6	24,8
	2021.	100,3%	39,4	164,7	211,3	212,0	22,9
	2022.	101%	38,3	173,8	196,9	198,3	20,8
	2023.	99%	42,2	169,2	199,3	197,8	22,9

U 2023. godini usprkos nedovoljnom broju dužnosnika, polazeći od činjenice da je od ukupnog broja zaposlenih rješavatelja tijekom 2023. stvarno radilo samo 83 % rješavatelja, dok ih je 17 % bilo odsutno, te usprkos činjenici da su službenici i namještenici provodili štrajk za vrijeme kojeg su radili samo hitne predmete, dok su dužnosnici u izvještajnom razdoblju provodili „mjere upozorenja“, županijska su državna odvjetništva zadržala visoku stopu ažurnosti koja je iznosila 99 %.

5.2. Pregled kretanja predmeta za 2023. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta

Pregled kretanja predmeta županijskih državnih odvjetništava po vrstama predmeta s indikatorima

Vrsta predmeta	Kretanje predmeta u 2023. godini			CR	DT
	Primijeno	Riješeno	Neriješeno		
Kazneni predmeti					
Upisnici kaznenih prijava (KP-DO, KPmp-DO, KPm-DO, KPz-DO, KPn-DO)	1.269	1.329	1.023	105%	281,0
Upisnici istraga, pripremnih postupaka i istraživanja (Kis-DO, Kpp-DO, Kdr-DO)	2.498	2.448	406	98%	60,5
Upisnik pravnih lijekova (KŽ-DO)	8.195	8.221	16	100%	0,7
Drugi kazneni upisnici (Kid-DO, Kmp-DO, Kuo-DO, Ksm-DO, KR-DO)	10.069	10.116	1.610	100%	58,1
Upisnici predmeta pred sudom (KO-DO, Komp-DO, Kom-DO, KOz-DO)	512	512	0	100%	0
Ukupno kazneni	22.543	22.626	3.055	100%	49,3
Građansko-upravni predmeti					
Parnični predmeti (P-DO)	669	574	110	86%	69,9
Predmeti prevencije (N-DO)	956	973	106	102%	39,8
Ovršni predmeti (O-DO)	270	239	33	89%	50,4
Stečajni predmeti (S-DO)	4.784	4.794	142	100%	10,8
Izvanparnični predmeti (Ip-DO)	338	320	22	95%	25,1
Pravna mišljenja (M-DO)	1.533	1.449	142	95%	35,8
Upravni sporovi (Us-DO)	643	573	93	89%	59,2
Ostali predmeti	1.984	1.919	169	97%	32,1
Ukupno građansko-upravni	11.177	10.841	817	97%	27,5

U radu kaznenih odjela županijskih državnih odvjetništava najveći je broj tzv. drugih kaznenih predmeta i predmeta pravnih lijekova, s time da je učinkovitost u svim vrstama predmeta visoka i iznosi prosječno 100 %.

U radu građansko-upravnih odjela županijskih državnih odvjetništava najveći je broj stečajnih predmeta, predmeta pravnih mišljenja, s time da je prosječna stopa učinkovitosti građansko-upravnih odjela visokih 97 % uz dodatno smanjenje vremena rješavanja.

5.3. Pregled kretanja predmeta županijskih državnih odvjetništava u 2023. godini – pojedinačno

Pregled kretanja predmeta na županijskim državnim odvjetništvima pojedinačno po državnim odvjetništvima

Državno odvjetništvo	Ukupno neriješeno na 31. 12. 2022.	Ukupno primljeno	Ukupno riješeno	Ukupno neriješeno na 31. 12. 2023.
ŽDO u Bjelovaru	109	1.902	1.898	113
ŽDO u Dubrovniku	120	1.146	1.149	117
ŽDO u Karlovcu	154	1.675	1.711	118
ŽDO u Osijeku	420	2.234	2.237	417
ŽDO u Puli-Pola	120	2.952	2.913	159
ŽDO u Rijeci	173	2.328	2.342	159
ŽDO u Sisku	71	1.298	1.296	73
ŽDO u Slavonskom Brodu	52	1.544	1.454	142
ŽDO u Splitu	342	3.267	3.187	422
ŽDO u Šibeniku	118	2.041	1.807	352
ŽDO u Varaždinu	118	2.771	2.763	126
ŽDO u Velikoj Gorici	221	2.018	1.960	279
ŽDO u Vukovaru	106	1.323	1.281	148
ŽDO u Zadru	72	1.295	1.273	94
ŽDO u Zagrebu	1.424	5.926	6.196	1.153
Ukupno županijska državna odvjetništva	3.620	33.720	33.467	3.872
Prosjek	241,33	2.248,00	2.231,13	258,13

U gornjoj tablici dan je pojedinačni pregled kretanja predmeta županijskih državnih odvjetništava.

Pregled pokazatelja uspješnosti rada županijskih državnih odvjetništava pojedinačno po državnim odvjetništvima

Državno odvjetništvo	Broj zamjenika i savjetnika u DO	Stvarna prisutnost rješavatelja	Riješeno po zamjeniku/ savjetniku	Neriješeno po zamjeniku/ savjetniku	CR	DT
ŽDO u Bjelovaru	10	8,97	211,6	12,6	100%	21,7
ŽDO u Dubrovniku	5	5	229,8	23,4	100%	37,2
ŽDO u Karlovcu	8	7,8	220,8	15,2	102%	25,2
ŽDO u Osijeku	22	20,0	111,9	20,9	100%	68,0
ŽDO u Puli-Pola	12	9,7	300,3	16,4	99%	19,9
ŽDO u Rijeci	18	13,62	172,0	11,7	101%	24,8
ŽDO u Sisku	8	7	185,1	10,4	100%	20,6
ŽDO u Slavonskom Brodu	8	6,0	243,6	23,8	94%	35,6
ŽDO u Splitu	22	15,8	201,3	26,7	98%	48,3
ŽDO u Šibeniku	7	7,0	258,1	50,3	89%	71,1
ŽDO u Varaždinu	13	11,86	233,0	10,6	100%	16,6
ŽDO u Velikoj Gorici	9	6,9	284,9	40,6	97%	52,0
ŽDO u Vukovaru	8	7,0	183,0	21,1	97%	42,2
ŽDO u Zadru	7	5,52	230,6	17,0	98%	27,0
ŽDO u Zagrebu	46	37,1	167,0	31,1	105%	67,9
Ukupno županijska državna odvjetništva	203	169,2	197,8	22,9	99%	42,2
Prosjek	13,5	11,3	197,8	22,9	99%	42,2

U ovoj tablici prikazani su indikatori uspješnosti (CR i DT) u radu pojedinih županijskih državnih odvjetništava za 2023. godinu. Prosječna stopa ažurnosti i dalje je na visokoj razini i iznosi 99 %.

6. Podatci o kretanju predmeta u Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranoga kriminaliteta (USKOK)

6.1. Opći pregled kretanja predmeta

Opći pregled kretanja predmeta USKOK-a

Vrsta državnog odvjetništva	Godina	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Kretanje predmeta				Broj predmeta u postupku pred sudom ili upravnim tijelima	Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi ili u postupku sudjeluje državno odvjetništvo
			Na početku	Primljeno	Riješeno	Neriješeno		
USKOK	2019.	35	725	1.553	1.626	652	371	2.635
	2020.	32,26	727	3.338	3.473	607	649	3.695
	2021.	36,5	549	3.454	3.308	695	527	4.611
	2022.	35,25	685	3.493	3.306	872	349	4.408
	2023.	37	887	3.329	3.466	750	710	4.495

Budući da je USKOK tek 2020. godine počeo raditi u informatičkom sustavu CTS, kad je stupanjem na snagu novog Poslovnika uveden nov način praćenja rada na predmetima, nije moguće dati precizan komparativni prikaz. Međutim, za sagledavanje stvarne opterećenosti zamjenika ravnatelja valja uzeti u obzir prikazani podatak o 4495 predmeta u kojima se postupak vodi pred sudom, što je više od jednogodišnjeg priljeva novih predmeta Ureda. Zastupanje optužbe pred sudom u ovim predmetima iziskuje vrlo velik angažman i vrijeme.

Opći pregled pokazatelja uspješnosti rada USKOK-a

Državna odvjetništva	Godina	CR	DT	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Primljeno po zamjeniku/savjetniku	Broj riješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku	Broj neriješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku
USKOK	2019.	105%	146,4	35	44,4	46,5	18,6
	2020.	104%	63,8	32,3	103,5	107,7	18,8
	2021.	96%	76,7	36,5	94,6	90,6	19,0
	2022.	95%	96,3	35,25	99,1	93,8	24,7
	2023.	104%	79,0	37	90,0	93,7	20,3

Podatci iz tablice pokazuju da je stopa ažurnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta znatno povećana u odnosu na 2022. te sada iznosi visokih 104 % uz dodatno smanjenje vremena potrebnog za rješavanje.

6.2. Pregled kretanja predmeta za 2023. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta

Pregled kretanja uskočkih predmeta po vrstama predmeta s indikatorima

Vrsta predmeta	Kretanje predmeta u 2023. godini			CR	DT
	Primljeno	Riješeno	Neriješeno		
Kazneni predmeti					
Upisnici kaznenih prijava (KP-US, KPn-US)	547	546	6	100%	4,0
Upisnici istraga (Kis-US, Kdr-US)	385	414	40	108%	35,3
Drugi kazneni upisnici (KMP-US, KR-US)	2.287	2.396	704	105%	107,2
Upisnici predmeta pred sudom (KO-US)	110	110	0		
UKUPNO	3.329	3.466	750	104%	79,0

U radu Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta najveći je broj raznih kaznenih predmeta i predmeta kaznenih prijava protiv poznatih punoljetnih počinitelja kaznenih djela i pravnih osoba. Podatci u tablici pokazuju da je stopa ažurnosti u svim vrstama predmeta visoka i prosječno iznosi 104%.

7. Podatci o kretanju predmeta Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (DORH)

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske na temelju odredbe članka 29. stavaka 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske i članka 29. Zakona o državnom odvjetništvu poduzima pravne radnje radi zaštite Ustava Republike Hrvatske i zakonitosti pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske, Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, Visokim kaznenim sudom Republike Hrvatske, Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske, Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske, Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske te stranim sudovima i drugim tijelima, osim kad je posebnim zakonom drukčije određeno.

Pored toga, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske daje mišljenja o nacrtima prijedloga zakona i drugih propisa važnih za ustrojstvo i rad državnog odvjetništva i obnašanje državnoodvjetničke dužnosti.

U Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske (DORH-u) ustrojena su dva odjela: kazneni odjel i građansko-upravni odjel te Ured Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske kao posebna ustrojstvena jedinica.

Kazneni odjel nadležan je za postupanje u predmetima izvanrednog preispitivanja pravomoćne presude, preispitivanja sudskih odluka i sukoba nadležnosti, predmetima u drugostupanjskom postupku pred Visokim kaznenim sudom Republike Hrvatske i predmetima podizanja zahtjeva za zaštitu zakonitosti u kaznenim i u prekršajnim postupcima pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske.

Građansko-upravni odjel nadležan je za zastupanje Republike Hrvatske u imovinskim sporovima i drugim postupcima koji se vode pred stranim sudovima, međunarodnim i drugim tijelima kao što su međunarodne investicijske arbitraže, likvidacije stranih banaka i dr. te predmetima davanja pravnih mišljenja o pitanjima koja se odnose na imovinskopravne poslove, zaštitu imovine, prirodnih bogatstava,

dijelova prirode, nekretnina, stvari i prava od osobitog značenja za Republiku Hrvatsku, daje mišljenja o pravnoj valjanosti određenih pravnih poslova na temelju posebnih propisa, daje mišljenja kojima izražava pravne stavove o primjeni pojedinih propisa kako bi se osigurala jedinstvena primjena zakona na cijelom teritoriju Republike Hrvatske te je nadležan za postupanje u predmetima podizanja prijedloga za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske te predmetima prevencije i izvansudskog rješavanja sporova.

U Uredu Glavnog državnog odvjetnika osim poslova državnoodvjetničke uprave obavljaju se i poslovi međunarodne pravne pomoći i suradnje, zamolnica, pritužbi na rad te se prate europski propisi, prati se i analizira praksa Europskog suda za ljudska prava i sudova Europske unije.

Iako predmeti državnoodvjetničke uprave nisu obuhvaćeni ovim izvješćem, valja istaknuti da je državno odvjetništvo hijerarhijski ustrojeno, zbog čega je vrlo velik broj ovih predmeta u radu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, što zahtijeva značajan angažman i vrijeme.

7.1. Opći pregled kretanja predmeta

Opći pregled kretanja predmeta Državnog odvjetništva Republike Hrvatske

Vrsta državnog odvjetništva	Godina	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Kretanje predmeta			
			Na početku	Primljeno	Riješeno	Neriješeno
DORH	2019.	31,3	2.277	5.327	5.896	1.708
	2020.	33,5	1.306	5.571	5.584	1.293
	2021.	29,7	1.237	6.398	6.574	1.061
	2022.	27,5	955	5.848	5.705	1.098
	2023.	32,4	1.095	5.611	5.700	1.006

*procjena temeljem dostupnih podataka u informacijskom sustavu državnog odvjetništva

U gornjoj tablici dan je prikaz broja predmeta u radu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske od 2019. do 2023. godine.

Godina	Broj predmeta u postupku pred sudom i JPT	Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi i u postupku sudjeluje državno odvjetništvo
2019.	38	9.001
2020.	52	9.642
2021.	1.177	10.455
2022.	445	7.078
2023.	344	6.889

*procjena temeljem dostupnih podataka u informacijskom sustavu državnog odvjetništva

U ovoj tablici prikazan je broj predmeta u kojima se nakon donošenja državnoodvjetničke odluke, dakle, nakon što je predmet riješen u DORH-u, postupak nastavlja i vodi pred nadležnim sudom, jer je samo na taj način moguće sagledati stvarnu opterećenost zamjenika.

Opći pregled pokazatelja uspješnosti rada Državnog odvjetništva Republike Hrvatske

Državna odvjetništva	Godina	CR	DT	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Primljeno po zamjeniku/savjetniku	Broj riješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku	Broj neriješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku
DORH	2019.	111%	105,7	31,3	170,5	188,7	54,7
	2020.	100%	84,5	33,5	166,3	166,7	38,6
	2021.	103%	58,9	29,7	215,4	221,3	35,7
	2022.	98%	70,2	27,5	212,7	207,5	39,9
	2023.	102%	64,4	32,4	173,2	175,9	31,0

Usprkos angažmanu zamjenika Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske u brojnim radnim skupinama za izradu nacrtu prijedloga zakona te angažmanu zamjenika na edukacijama organiziranim od strane Pravosudne akademije, dodatnim zalaganjem svih zamjenika tijekom 2023. stopa ažurnosti povećana je s 98 %, koliko je iznosila u 2022. na 102 % u izvještajnom razdoblju, dok se vrijeme rješavanja (DT) dodatno smanjilo.

7.2. Pregled kretanja predmeta za 2023. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta

Pregled kretanja predmeta po vrstama predmeta s indikatorima

Vrsta predmeta	Kretanje predmeta u 2023. godini			CR	DT
	Primijeno	Riješeno	Neriješeno		
Kazneni predmeti					
Upisnik kaznenih predmeta u drugostupanjskom postupku (KŽ-DO)	1.614	1.616	9	100%	2,0
Upisnici zahtjeva za zaštitu zakonitosti (KZZ-DO, ZPP-DO)	180	178	162	99%	332,2
Drugi kazneni upisnici (KMp-DO, Kuo-DO, Ksm-DO, KR-DO)	2.666	2.631	688	99%	95,4
Ukupno kazneni	4.460	4.425	859	99%	70,9
Građansko-upravni predmeti					
Parnični predmeti/arbitraže (P-DO)	1	2	1	200%	182,5
Pravna mišljenja (M-DO)	138	149	15	108%	36,7
Zahtjevi za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude (GZ-DO)	150	147	39	98%	96,8
Ostali predmeti	862	977	92	113%	34,4
Ukupno građansko-upravni	1.151	1.275	147	111%	42,1

Iz podataka u gornjoj tablici razvidno je da je kazneni odjel zadržao visoku stopu ažurnosti koja u 2023. iznosi 99 %.

I nadalje je vrijeme rješavanja najduže u predmetima povodom inicijativa za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti u kaznenim i prekršajnim predmetima, budući da su to pravno najsloženiji predmeti s jedne strane, ali i zbog činjenice da okrivljenici nerijetko predlažu podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti te istodobno podnose i druge izvanredne pravne lijekove ili ustavne tužbe, pa spisi predmeta na temelju kojih se donosi državnoodvjetnička odluka određeno vrijeme nisu dostupni državnom odvjetništvu, jer se nalaze na rješavanju u sudovima.

Prosječna stopa ažurnosti građansko-upravnog odjela iznosi 111 % usprkos radu na predmetima investicijskih arbitraža, na kojima rade svi zamjenici ovog odjela, a kod kojih je zbog njihove iznimne činjenične i pravne složenosti vrijeme rješavanja najduže.

II. REZULTATI RADA DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA ZA 2023. GODINU

8. Zbirni prikaz načina rješavanja kaznenih, građanskih i upravnih predmeta u 2023. godini za razdoblje od 2019. do 2023. godine

8.1. Zbirni prikaz rada i odluka u kaznenim i prekršajnim predmetima

Struktura prijavljenih poznatih osoba – sve osobe

Prijavljene osobe	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu
Odrasle osobe	31.287	42.008	34.213	43.903	35.666	45.605	36.053	47.188	35.561	48.711
Mlađi punoljetnici	1.984	2.567	2.529	3.543	2.294	2.899	2.157	2.701	2.027	2.519
Pravne osobe	1.165	2.113	1.345	2.358	1.283	2.271	1.438	2.559	1.259	2.573
Maloljetne osobe	1.476	1.913	1.839	2.397	1.857	2.234	1.965	2.352	2.293	2.747
UKUPNO	35.912	48.601	39.926	52.201	41.100	53.009	41.613	54.800	41.140	56.550

U 2023. godini državna odvjetništva zaprimila su 41.140 kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja (sve fizičke i pravne osobe), što su 473 prijavljene osobe manje nego u 2022. kada je prijavljeno 41.613 osoba i predstavlja pad od 11,1 %.

Najveći broj, odnosno 39.881 kaznena prijava odnosi na poznate fizičke osobe, a što čine kaznene prijave protiv odraslih osoba (od navršene 21. godine života), mlađe punoljetne osobe (od 18. do 21. godine života) i maloljetnike (od 14. do 18. godine života). Predmetne kaznene prijave bilježe pad od 0,7 % u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu kada je bilo prijavljeno 40.175 fizičkih osoba.

Pravnih je osoba u izvještajnom razdoblju bilo prijavljenih 1.259, što je 179 prijavljene osobe manje nego prethodne godine kada je bilo prijavljenih 1.438 pravnih osoba i predstavlja pad od 12,5 %.

Analizirajući kretanje kriminaliteta poznatih počinitelja po dobnim skupinama prijavljenih fizičkih osoba te u odnosu na prijavljene pravne osobe, proizlazi da su u 2023. godini najzastupljenije kaznene prijave podnesene protiv odraslih osoba s 35.561 prijavom (89,1 %), zatim protiv maloljetnih osoba s 2.293 prijave (5,8 %), protiv mlađih punoljetnih osoba s 2.027 prijava (5,1 %) te protiv pravnih osoba s 1.259 prijava (3,2 %).

Iz gore navedenog se vidi da struktura prijava protiv poznatih počinitelja ne pokazuje znatnije odstupanja u odnosu na 2022. godinu kada su kaznene prijave u odnosu na odrasle osobe bile zastupljene s 86,3 %, maloljetne osobe s 4,7 %, mlađe punoljetne osobe s 5,2 % i pravne osobe s 3,5 %.

Struktura kriminaliteta

Kazneno djelo	Broj prijavljenih u 2022.	Broj prijavljenih u 2023.	Porast – pad
Članak 139. KZ/11	5.728 (13,8%)	6.106 (14,8%)	6,6% porast
Članak 177. KZ/11	1.657 (4%)	1.704 (4,1%)	2,8% porast
Članak 227. KZ/11	1.429 (3,4%)	1.512 (3,7%)	5,8% porast
Članak 228. KZ/11	3.592 (8,6%)	3.328 (8,1%)	7,3% pad
Članak 229. KZ/11	1.777 (4,3%)	1.673 (4,1%)	5,9% pad
Članak 235. KZ/11	1.493 (3,6%)	1.442 (3,5%)	3,4% pad
Članak 236. KZ/11	3.553 (8,5%)	3.105 (7,5%)	12,6% pad
Članak 247. KZ/11	1.148 (2,8%)	1.057 (2,6%)	7,9% pad
Članak 278. KZ/12	1.356 (3,3%)	1.100 (2,7%)	18,9% pad
Članak 291. KZ/11	1.463 (3,5%)	1.718 (4,2%)	17,4% porast
Članak 326. KZ/11	919 (2,2%)	1.709 (4,2%)	86% porast
Ostalo	18.854 (45,3%)	16.686 (40,6 %)	
Ukupno	41.613	41.140	

U ovoj izvještajnoj godini, kad se razmatra struktura kriminaliteta, najzastupljenije je kazneno djelo protiv osobne slobode – prijetnja iz članka 139. Kaznenog zakona/11 s 6.106 kaznenih prijava, odnosno 14,8 % od ukupnog broja kaznenih prijava zaprimljenih u 2023. godini. Kao i prethodne godine brojčano se ističu kaznena djela protiv imovine, i to kazneno djelo krađe iz čl. 228. Kaznenog zakona/11 na koje se odnosi 3.328 kaznenih prijava, odnosno 8,1 % te kazneno djelo prijevare iz čl. 236. Kaznenog zakona/11 na koje se odnosi 3.105 kaznenih prijava, odnosno 7,6 % od ukupnog broja kaznenih prijava u 2023. godini.

U strukturi kriminaliteta, kao što je to razvidno iz tablice, brojčano se ističu kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz čl. 291. Kaznenog zakona/11 sa 1.718 kaznenih prijava, odnosno s 255 kaznenih prijava više nego prethodne 2022. godine kada su bile 1.463 kaznene prijave te kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz čl. 326. Kaznenog zakona/11 s 1.709 kaznenih prijava, odnosno 790 kaznenih prijava više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju.

Dakle, za razliku od prethodne 2022. godine u ovom izvještajnom razdoblju najizraženiji je porast udjela kaznenih djela iz čl. 326. Kaznenog zakona/11, i to za 86 %, a razlog ovom povećanju je u činjenici i nadalje aktualne migrantske krize i povećanog priljeva migranata prema zapadnoj Europi.

Porast, odnosno pad zastupljenosti pojedinih kaznenih djela u odnosu na 2022. godinu analizira se u posebnim poglavljima, i to u odnosu na kaznena djela iz nadležnosti općinskih državnih odvjetništava u poglavlju 9.1., u odnosu na kaznena djela iz nadležnosti županijskih državnih odvjetništava u poglavlju 10.1. te u odnosu na kaznena djela iz nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u poglavlju 11.1.

8.1.1. Odluke o kaznenim prijavama

Odluke o kaznenim prijavama (bez maloljetnih osoba)

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Otvorena istraživanja	Odbačaj	Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Rješenje o provođenju istrage	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka
2019.	34.436	46.688	12.834	0	14.186	7.292	6.185	4.169	0	2.022	33.854
2020.	38.087	49.804	11.633	8.310	12.871	5.530	2.171	4.189	1.907	3.193	38.171
2021.	39.243	50.775	12.803	8.768	13.391	4.773	3.789	4.101	1.725	1.425	37.972
2022.	39.648	52.448	14.954	9.549	11.818	3.816	3.597	4.139	3.410	1.166	37.494
2023.	38.847	53.803	19.274	9.897	11.079	3.831	3.072	3.960	1.471	1.215	34.525

U 2023. godini općinska državna odvjetništva, županijska državna odvjetništva i Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (bez kaznenih prijava protiv maloljetnih osoba) zaprimili su ukupno 38.847 kaznenih prijava. Kada se broju zaprimljenih prijava dodaju neriješene prijave iz 2022. godine, u radu su imala ukupno 53.803 prijave. Od ukupnog broja kaznenih prijava u radu riješeno je 34.525 prijava (64,2 %), a iz čega proizlazi da je i tijekom ovog izvještajnog razdoblja zadržana visoka razina ažurnosti u radu državnih odvjetništava, iako je došlo do određenog pada broja riješenih prijava u odnosu na prethodnu godinu kada je riješeno 71,5 % ukupnog broja prijava u radu.

Na kraju izvještajnog razdoblja ostale su neriješene 19.274 prijave (35,8 %), što predstavlja porast broja neriješenih prijava u odnosu na 2022. godinu kada su ostale neriješene 14.954 prijave. Razlog porasta broja neriješenih prijava jest smanjenje broja dužnosnika i savjetnika u pojedinim državnim odvjetništvima, povećan broj ročišta u odnosu na prethodnu godinu, pohađanje Državne škole za pravosudne dužnosnike od strane savjetnika te štrajk državnih službenika i namještenika.

Kada se ukupan broj riješenih kaznenih prijava – 34.525 (bez kaznenih prijava protiv maloljetnih osoba) analizira prema načinu rješavanja, proizlazi da je 63,5 % prijava (21.942) riješeno donošenjem meritorne državnoodvjetničke odluke (rješenje o odbačaju, optužnica te rješenje o provođenju istrage), broj otvorenih istraživanja (9.897) na razini je od 28,7 %, dok je 4,3 % prijava (1.471) riješeno ustupom predmeta drugom državnom odvjetništvu, a 3,5 % prijava (1.215) riješeno je na drugi način (spajanjem predmeta i sl.).

Glavni je razlog prividnog pada broja ustupa u 2023. godini u odnosu na broj ustupa tijekom 2022. godine delegacija 1.060 predmeta Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu, kao najvećeg i najopterećenijeg državnog odvjetništva u Republici Hrvatskoj, na druga općinska državna odvjetništva, a što je u 2022. godini statistički prikazano kao ustup.

Rješenja o odbačaju kaznenih prijava (11.079, odnosno 50,5 %) najzastupljenija su u strukturi meritornih državnoodvjetničkih odluka (21.942)

donesenih povodom kaznenih prijava protiv poznatih osoba (bez maloljetnih osoba), zatim slijede optužnice – neposredne optužnice i optužnice s kaznenim nalogom (6.903, odnosno 31,5 %) te rješenja o provođenju istrage (3.960, odnosno 18 %). Od sveukupnog broja podignutih optužnica, državna su odvjetništva tijekom 2023. godine u odnosu na 3.072 osobe (44,5 %) zatražila od sudova izdavanje kaznenog naloga.

Pritom se napominje da razlog brojčanog odstupanja donesenih rješenja o odbačaju i podignutih optužnica u 2019. godini leži u promijenjenom načinu prikazivanja statističkih podataka. Naime, od 2020. godine se među odlukama povodom kaznene prijave posebno prikazuje broj otvorenih istraživanja, dok su naknadno, pod točkom 8.1.1.2. „Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja“, prikazane meritorne odluke donesene nakon dovršenog istraživanja.

8.1.1.1. Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici

Državna su odvjetništva u izvještajnom razdoblju zaprimila 2.293 kaznene prijave prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela, što u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje predstavlja porast broja prijava za 16,7 %. Porast broja zaprimljenih kaznenih prijava, prvenstveno na općinskoj nadležnosti, odrazio se i na broj donesenih odluka, rješenja o odbačaju kaznenih prijava i rješenja o provođenju pripremnog postupka. Znatno porast broja zaprimljenih kaznenih prijava prema maloljetnim počiniteljima tako bilježimo na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (51 %), Karlovcu (22 %), Varaždinu (22 %), Bjelovaru (34 %) i Dubrovniku za 89 % (51/27), na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku bilježimo pad (15%), dok je broj prijavljenih maloljetnika na području nadležnosti ostalih županijskih državnih odvjetništava na razini prethodnog izvještajnog razdoblja.

U ukupnom broju poznatih prijavljenih fizičkih osoba (39.881) prijavljeni maloljetnici participiraju s 5,7 %, što je na razini prethodnog izvještajnog razdoblja.

Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Ukupno odbačaja	Od toga oportunitet iz čl. 71., 72. i 73. ZSM	Otvoreno istraživanje	Neposredni prijedlog za mt. sankciju čl. 82. ZSM	Rješenje o provođenju pripremnog postupka	Ustup	Riješeno na drugi način	Prijave u radu izvan DO
2019.	1.476	1.913	417	1.143	653	0	312	217	0	69	391
2020.	1.839	2.397	386	1.100	379	122	214	133	163	142	86
2021.	1.857	2.234	389	1.055	523	119	229	118	173	152	129
2022.	1.965	2.352	455	1.060	537	124	255	154	158	146	136
2023.	2.293	2.747	517	1.273	577	235	225	202	165	130	166

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje državna su odvjetništva donijela 20,1 % više rješenja o odbačaju kaznene prijave (1.060/1.273) od kojeg se broja 45,3 % (577) odnosi na primjenu oportuniteta. Broj donesenih rješenja o provođenju pripremnog postupka u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje veći je za 31 %.

8.1.1.2. Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja

Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja (sve osobe)

Godina	U radu			Odluke DO						Ostalo u radu
	Ostalo u radu	Pokrenuto u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Rješenje o odbačaju	Službena bilješka o podizanju optužnice	Službena bilješka o podnošenju prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2023.	3.947	10.213	14.160	2232	6736	143	55	292	9.458	4.702

Tijekom 2023. godine u radu je bilo ukupno 14.160 istraživanja, od čega je u 2023. godini otvoreno 10.213 istraživanja, dok je iz prethodnih razdoblja ostalo u radu 3.947 istraživanja. Pritom je tijekom 2023. godine dovršeno 9.458 istraživanja, odnosno 66,8 %.

Nakon dovršenog istraživanja prema strukturi odluka u 71,2 % predmeta podignuta je optužnica, a kaznena je prijava odbačena u 23,6 % predmeta. Na drugi način je riješeno 3,1 % prijava, prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije podnesen je u odnosu na 1,5 % prijava, dok je ustupljeno 0,6 % prijava.

Da bismo dobili ukupan broj rješenja o odbačaju donesenih tijekom 2023. godine, rješenjima o odbačaju kaznene prijave donesenim povodom kaznene prijave (11.079 – iz tablice 8.1.1.) potrebno je pribrojiti rješenja o odbačaju kaznene prijave donesena nakon dovršenog istraživanja (2.232), a iz čega je razvidno da je tijekom 2023. godine doneseno sveukupno 13.311 rješenja o odbačaju, što predstavlja blagi pad u odnosu na broj odbačaja donesenih tijekom prethodnih godina (2022. – 13.862, 2021. – 15.323, 2020. – 14.714). Nadalje, u odnosu na optužnice proizlazi da je tijekom 2023. godine podignuto ukupno 13.639 optužnica, s obzirom na to da su povodom kaznene prijave (dakle, bez provođenja istraživanja) podignute 6.903 optužnice, a nakon dovršenog istraživanja je podignuto 6.736 optužnica, a što je na razini broja optužnica podignutih tijekom 2022. godine (13.975).

Ako ukupan broj odluka donesenih povodom kaznene prijave u 2023. godini (34.525 odluka) umanjimo za broj otvorenih istraživanja (9.897) te dodamo broj odluka nakon dovršenog istraživanja (9.458 odluka), proizlazi da je u 2023. godini riješeno 34.086 prijava.

8.1.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi

Odluke po dovršenoj istrazi

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE					Ostalo u radu
		Obustava	Optužnica	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
2019.	0	450	3.412	0	179	4.041	0
2020.	6.457	435	3.346	63	261	4.105	2.352
2021.	6.826	554	3.744	62	86	4.446	2.380
2022.	6.873	475	3.788	62	55	4.380	2.493
2023.	6.761	439	3.828	63	51	4.381	2.380

U 2023. godini doneseno je rješenje o provođenju istrage za 3.960 osoba (bez maloljetnih osoba), što je 179 istraga manje u odnosu na prethodnu godinu kada ih je bilo 4.139 (tablica 8.1.1.) i predstavlja pad od 4,3%.

Od ukupnog broja istraga u radu (6.761), tijekom 2023. godine dovršena je 4.381 istraga (64,8 %), dok je u radu ostalo 2.380 istraga (35,2 %), a razlozi nerješavanja su objektivni – nedostupnost okrivljenika, nužnost provođenja dugotrajnih ili složenih vještačenja, istrage otvorene krajem godine, tj. u zadnjem tromjesečju izvještajnog razdoblja, velik broj svjedoka koje je potrebno ispitati, prikupljanje dokaza putem međunarodne pravne pomoći i slično.

U ovom izvještajnom razdoblju u broju dovršenih istraga (4.381) broj podignutih optužnica (3.828) participira s 87,4 %, a kada se broj optužnica podignutih po dovršenoj istrazi u ovom izvještajnom razdoblju usporedi s prošlogodišnjim izvještajnim razdobljem, razvidno je da je tijekom 2023. podignuto 40 optužnica više nego prethodne godine, što predstavlja porast od 1 %. Iz visokog postotka podignutih optužnica nakon dovršene istrage proizlazi zaključak o osnovanosti odluke državnog odvjetnika o provođenju istrage, s obzirom na to da je, u više od 87 % slučajeva, osnovana sumnja da je okrivljenik počinio kazneno djelo potvrđena rezultatima dokaznih radnji koje su provedene tijekom istrage.

Po zastupljenosti u odlukama po dovršenoj istrazi, nakon optužnica, slijede obustave istrage kojih je bilo 439 (10 %), ustupom su riješene 63 istrage (1,4 %), dok je na drugi način (spajanje postupaka i slično) riješena 51 istraga (1,2 %).

Trajanje istrage / pripremnog postupka za maloljetnike

Godina	Do 1 mjeseca	Do 3 mjeseca	Do 6 mjeseci	Do 12 mjeseci	Do 18 mjeseci	Više od 18 mjeseci
2019.	667	1.281	1.129	468	94	25
2020.	723	1.126	1.102	564	171	172
2021.	666	1.105	1.125	504	213	182
2022.	698	1.150	1.093	533	188	212
2023.	756	1.034	1.093	751	198	153

Iz tabličnoga prikaza razvidno je da su tijekom 2023. godine u roku od 6 mjeseci dovršene 2.883 istrage (72,3 %), do 12 mjeseci 751 istraga (18,9 %), 198 istraga do 18 mjeseci (5 %) te 153 istrage u trajanju duljem od 18 mjeseci (3,8 %), što ukazuje na ažurno postupanje državnih odvjetništava.

Do produljenja roka za dovršetak istrage dolazi u složenim predmetima u kojima su razlozi produljenja opravdani zbog objektivnih okolnosti (nužnost provođenja dugotrajnih ili složenih vještačenja, nedostupnost okrivljenika ili svjedoka, prikupljanje dokaza putem međunarodne pravne pomoći i sl.) vezanih za svaki konkretan predmet.

8.1.2.1. Odluke po dovršenom pripremnom postupku – maloljetnici

Odluke po dovršenom pripremnom postupku

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE						Ostalo u radu
		Obustava	Od toga obustava po oportunitetu	Prijedlog za izricanje ml. sankcije	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
2019.	190	39	9	149	0	0	190	0
2020.	214	14	2	133	0	16	163	51
2021.	167	21	0	102	4	4	135	32
2022.	186	17	3	105	0	10	132	54
2023.	268	27	7	141	6	7	181	87

U izvještajnom razdoblju državna su odvjetništva imala ukupno u radu 268 premeta u kojima su trebala donijeti odluka po dovršenom pripremnom postupku neovisno o tome u kojem su izvještajnom razdoblju donijela rješenje o provođenju pripremnog postupka, što u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje predstavlja porast za 44,1 %. Za 34,3 % porastao je i broj podnesenih prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije

8.1.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja

Optužnice u radu u državnom odvjetništvu (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ostalo u radu pred sudom	Od toga pred optužnim vijećem	Ustup optužnice bez odluke optužnog vijeća	Ostalo (ukidna, obnova, preuzimanje progona, ustup potvrđene optužnice)	Odluke DO – optužnice				Ukupno optužnica u radu
					Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Optužnica nakon istrage	Ukupno optužnica	
2019.	0	0	0	0	7.292	6.185	3.412	16.889	0
2020.	30.002	4.924	0	0	7.184	6.784	4.196	18.164	48.166
2021.	36.329	8.375	0	10.157	7.876	7.053	3.762	18.691	65.177
2022.	44.124	5.843	0	1.793	7.541	6.474	3.747	17.762	63.679
2023.	43.280	5.658	115	1.644	7.719	5.967	3.804	17.490	62.529

Tijekom 2023. godine državna odvjetništva podigla su ukupno 17.490 optužnica, što je na razini prošlogodišnjeg broja optuženja. U navedenom broju najveći postotak (44,13 %, odnosno 7.719 optužnica) odnosi se na neposredne optužnice, 34,12 % (5.967 optužnica) optužnice su s kaznenim nalogom te 21,75 %, odnosno 3.804 optužnice predstavljaju optužnice podignute nakon istrage. Najmanji broj optužnica podignutih nakon istrage objašnjava se činjenicom da se istraga mora provesti ako postoji osnovana sumnja da je okrivljenik počinio kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora teža od petnaest godina ili kazna dugotrajnog zatvora te ako postoji osnovana sumnja da je okrivljenik počinio protupravno djelo u stanju nebrojivosti, a na koja kaznena djela otpada manji broj od ukupnog broja predmeta u državnim odvjetništvima te se uglavnom radi o predmetima iz nadležnosti županijskih državnih odvjetništava te Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. Istraga se, doduše, može provesti i za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora teža od pet godina, ali se u tom slučaju može podići i neposredna optužnica, kako državna odvjetništva nerijetko postupaju.

Tijekom izvještajnog razdoblja u radu pred sudom ostalo je ukupno 43.280 optužnica, što je nešto manje nego prethodnog razdoblja (44.124), a od spomenutog broja optužnica u radu pred sudom 13,07 %, odnosno 5.658 optužnica nalazi se pred optužnim vijećem, 115 optužnica ustupljeno je bez odluke optužnog vijeća, a 1.644 optužnice nalaze se u radu pred sudom nakon ukidanja odluke višeg suda, obnove postupka, preuzimanja progona, ustupa potvrđene optužnice i slično.

Optuženja i odluke sudova povodom optuženja (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ukupno optužnica pred optužnim vijećem	Ustup	Povučena optužnica	Riješeno na drugi način	Odluke optužnog vijeća				
					Optužnica potvrđena	Optužnica vraćena	Obustava po optužnom vijeću	Ukupno odluka optužnog vijeća	Ostalo u radu pred optužnim vijećem
2019.	0	0	22	0	10.271	277	69	10.617	0
2020.	23.088	196	0	3.031	14.383	314	57	14.754	6.983
2021.	20.013	270	29	4.064	12.066	268	48	12.382	8.918
2022.	18.947	86	21	4.314	12.566	287	95	12.948	5.909
2023.	18.641	140	12	14	11.915	227	72	12.214	6.342

U izvještajnoj godini pred optužnim vijećima nadležnih sudova u radu se nalazilo 18.641 optužnica, a doneseno je 12.214 odluka optužnih vijeća, što je 5,67 % manje nego tijekom 2022. godine, dok u odnosu na 16.342 osobe optužna vijeća tijekom 2023. nisu donijela odluku o osnovanosti podignutih optužnica.

Od ukupno donesenih odluka optužnih vijeća tijekom 2023. godine optužnica je potvrđena u odnosu na 97,56 % optuženih osoba, čime je još neznatno povišen udio potvrđenih, odnosno osnovanih državnoodvjetničkih optuženja (2022. godine – 97,04 % potvrđenih optužnica), dok je optužno vijeće radi ispravka ili boljeg razjašnjenja stvari vratilo tek 1,86 % podignutih optužnica, što je zanemariv postotak, te još manje nego u prethodnom izvještajnom razdoblju, kada su vraćene optužnice u odnosu na 2,22 % optuženih osoba. Iako je, dakle, broj odnosno postotak vraćenih optužnica po optužnom vijeću neznatan, valja istaknuti da u smislu čl. 356. st. 1. Zakona o kaznenom postupku vijeće može vratiti optužnicu ako nije propisno

sastavljena, ako postoje nedostatci u prethodnom postupku, ako činjenični opis djela ne proizlazi iz ranije pribavljenih dokaza ili ako je potrebno bolje razjašnjenje stvari, no na takvu odluku suda, kada je državno odvjetništvo smatra neosnovanom, odnosno zakonski neutemeljenom, ne može se u smislu Zakona o kaznenom postupku podnijeti žalba te ona ne podliježe kontroli višeg suda. Stoga državnom odvjetništvu ne preostaje druga mogućnost nego postupiti sukladno odluci optužnog vijeća, iako ona može biti i pravno neutemeljena, a u tom smislu moguće je zaključiti kako bi moguće ionako mali postotak od 1,86 % vraćenih optužnica, kada bi one bile podvrgnute kontroli višeg suda, bio još i manji. U odnosu na 0,59 % osoba optužno je vijeće obustavilo postupak, a radi se o 72 osobe, u odnosu na 95 osoba, odnosno 0,73 % koliko je bilo obustavljenih postupaka po optužnom vijeću tijekom 2022. godine.

Državna odvjetništva u 0,06 % povukla su optužnicu tijekom 2023. godine, što je također manje nego tijekom prošlog izvještajnog razdoblja (0,11 %).

Broj i vrste presuda (bez maloljetnih osoba)

Godina	Presuda s kaznenim nalogom	Optužnica potvrđena	Ukupno	Odluke suda									
				Obustava nakon potvrđivanja optužnice	Osuđujuća	Od toga po sporazumu	Presuda – neubrojivi	Oslobađajuća	Odbijajuća	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka suda	Riješeno pred sudom – ostalo	Ukupno bez odluka suda
2019.	0	0	0	0	14.920	602	0	897	482	0	16.299	0	0
2020.	3.031	14.383	17.414	282	15.306	494	150	1.098	399	0	17.235	0	25.257
2021.	4.064	12.066	16.130	561	16.236	521	203	1.386	538	0	18.924	0	31.253
2022.	4.314	12.566	16.880	1046	15.522	612	206	1.325	581	681	19.361	1.234	38.196
2023.	3.971	11.915	15.886	859	14.254	607	222	1.192	511	578	17.616	742	38.263

U odnosu na odluke suda donesene povodom podignutih optužnica, sudovi su donijeli 3.971 presudu s kaznenim nalogom, dok je u odnosu na 17.616 osoba donesena odluka suda nakon provedenog postupka. Od ukupnih odluka suda 859, odnosno 4,88 % je donesenih odluka o obustavi nakon potvrđivanja optužnice, 578, odnosno 3,28 % riješeno je na drugi način, 511, odnosno 2,90 % doneseno je odbijajućih presuda, dok se preostali dio odnosi na osuđujuće i oslobađajuće presude.

I u ovom izvještajnom razdoblju zadržan je visok postotak osuđujućih presuda, odnosno 80,92 % (14.254 osobe), od čega je u odnosu na 607 osoba, odnosno 4,26 % zaključen sporazum te je donesena presuda po sporazumu stranaka. Relativno mali broj presuda po sporazumu stranaka, a koje mogu uvelike ubrzati kazneni postupak, odnosno smanjiti njegove troškove, može se objasniti nedovoljnim interesom okrivljenika za sporazumijevanjem, s obzirom na relativno blagu penalnu politiku sudova, pa je procjena okrivljenika da je manji rizik upustiti se u raspravu i iskoristiti sve argumente za eventualnu oslobađajuću ili blagu osuđujuću presudu, no zaključiti sporazum s državnim odvjetništvom i pri tome se obvezati, u pojedinim kaznenim djelima, na vraćanje protupravno stečene imovinske koristi, namirenja postavljenog imovinskopravnog zahtjeva oštećenima i slično. Stoga je u velikom

broju predmeta teško postići sporazum okrivljenika i državnog odvjetništva, koji bi istodobno zadovoljio zahtjeve državnog odvjetništva o primjerenoj sankciji za konkretno kazneno djelo s očekivanjima okrivljenika da kazna bude neprimjereno blaga, a upravo zbog njegova priznanja kaznenog djela i spremnosti na potpisivanje sporazuma.

U odnosu na 1.192 osobe sudovi su donijeli oslobađajuće presude, što iznosi 6,77 % ukupno donesenih odluka suda, što je također, kao i ostali podatci, na razini ranijih izvještajnih razdoblja, a na koje oslobađajuće presude državna odvjetništva gotovo uvijek podnose žalbe iz raznih žalbenih osnova, ovisno o zakonskoj osnovi temeljem koje je donesena oslobađajuća presuda.

8.1.4. Kaznene sankcije

Tijekom izvještajne 2023. godine sudovi su izrekli sankcije prema 14.254 osobe, što je 8,17 % manje izrečenih sudskih sankcija u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Broj i vrsta izrečenih kazni (bez maloljetnih osoba)

Godina	Osuđujuća presuda	Zatvor	Od toga dugotrajni zatvor	Od toga rad za opće dobro	Novčana kazna	Uvjetna osuda	Sudska opomena	Prestanak pravne osobe	Maloljetničke sankcije	Oslobođeno od kazne	Ostalo	Ukupno sankcija
2019.	14.920	3.544	3	1.059	362	10.878	0	0	0	0	136	14.920
2020.	15.306	4.125	5	681	373	10.802	0	0	0	6	0	15.307
2021.	16.236	4.154	13	785	399	11.631	0	0	44	8	0	16.236
2022.	15.522	4.034	9	813	225	11.195	0	0	59	9	0	15.522
2023.	14.254	3.345	8	715	221	10.585	0	0	92	11	0	14.254

U ukupnom broju izrečenih sankcija kazna zatvora zastupljena je s 23,46 %, što je na razini prethodnog izvještajnog razdoblja. Izrečene kazne zatvora zamijenjene su radom za opće dobro u 21,37 % slučajeva, što prema prethodnoj godini čini povećanje od 1,22 %. Porast broja ove vrste sankcija, uz uvažavanje potrebe za individualizacijom kazne, također dovodi do zaključka o preplagoj kaznenoj politici sudova, na što državno odvjetništvo reagira podnošenjem žalbi.

Dugotrajne kazne zatvora koje se izriču za najteža kaznena djela u ukupnom broju izrečenih zatvorskih kazni participiraju s 0,23 %.

Novčana kazna kao glavna kazna izrečena je u odnosu na 1,55 % osuđujućih presuda te je na razini prethodnog izvještajnog razdoblja.

U strukturi osuđujućih presuda najzastupljenija je uvjetna osuda s udjelom od 74,26 %, što prema ranijem izvještajnom razdoblju čini povećanje od 2,27 %.

Tijekom 2023., sukladno članku 107. Zakona o sudovima za mladež, prema 92 mlade punoljetne osobe ili 0,64 % donesenih osuđujućih presuda primijenjene su maloljetničke sankcije.

Temeljem odredbe članka 50. Kaznenog zakona sudovi su oslobodili od kazne 11 osoba ili 0,07 %.

Broj izrečenih sigurnosnih mjera

Godina	Obvezno liječenje od ovisnosti	Obvezno psihijatrijsko liječenje	Zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti	Zabrana upravljanja motornim vozilom	Druge sigurnosne mjere	Ukupno
2019.	320	155	12	111	79	677
2020.	321	220	7	71	267	886
2021.	427	295	15	128	309	1.174
2022.	495	393	28	107	407	1.430
2023.	532	425	14	82	459	1.512

Sigurnosne mjere počiniteljima kaznenih djela izriču se uz sankcije sa svrhom otklanjanja okolnosti koje omogućuju ili poticajno djeluju na počinjenje novog kaznenog djela.

Uz kaznene sankcije, sigurnosne mjere izrečene su u odnosu na 1.512 počinitelja, odnosno uz 10,60 % izrečenih sankcija. Iz gornje tablice razvidno je kako se broj izrečenih sigurnosnih mjera kontinuirano povećava kroz promatrano petogodišnje razdoblje.

Najčešće izricane sigurnosne mjere jesu mjera obveznog liječenja od ovisnosti, izrečena počiniteljima koji kaznena djela počinje pod odlučujućim utjecajem alkohola ili droga, s udjelom od 35,18 % u ukupnom broju izrečenih sigurnosnih mjera, te sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja s udjelom od 28,10 % u ukupnom broju izrečenih sigurnosnih mjera. Ove dvije sigurnosne mjere participiraju sa 63,29 % u ukupnom broju izrečenih sigurnosnih mjera.

Ove dvije najzastupljenije sigurnosne mjere izrečene su počiniteljima kaznenih djela prijetnji iz čl. 139. Kaznenog zakona, nasilja u obitelji iz čl. 179.a. Kaznenog zakona, povrede djetetovih prava iz članka 177. Kaznenog zakona, neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz čl. 190. Kaznenog zakona, krađe iz čl. 228. Kaznenog zakona, teške krađe iz članka 229. Kaznenog zakona, tjelesne ozljede čl. 117. Kaznenog zakona, teške tjelesne ozljede iz čl. 118. Kaznenog zakona i ubojstva iz čl. 110. Kaznenog zakona.

Sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom izrečene su prema 82 osobe te participiraju u ukupnom broju izrečenih sigurnosnih mjera s 5,42 %. Ove sigurnosne mjere izrečene su počiniteljima kaznenih djela izazivanja prometne nesreće u cestovnom prometu iz čl. 227. Kaznenog zakona ili obijesne vožnje u cestovnom prometu iz čl. 226. Kaznenog zakona.

Sigurnosna mjera zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti izriče se počiniteljima kaznenih djela iz područja gospodarskog kriminaliteta, najčešće kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti iz čl. 291. Kaznenog zakona i primanja mita iz čl. 293. Kaznenog zakona te je u ovom izvještajnom razdoblju ova mjera izrečena prema 14 osoba te u ukupnom broju izrečenih sigurnosnih mjera sudjeluje s 0.92 %

Ostale sigurnosne mjere vezane su uz zaštitu žrtava kaznenih djela i u takve se mjere ubrajaju zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhođenja iz čl. 73. Kaznenog zakona, sigurnosna mjera psihosocijalnog tretmana iz čl. 70. Kaznenog zakona, sigurnosna mjera udaljenja iz zajedničkog kućanstva iz čl. 74. Kaznenog zakona te one u ukupnom broju izrečenih sigurnosnih participiraju s udjelom od 30,35 %. Ove sigurnosne mjere najčešće se predlažu i izriču prema počiniteljima kaznenih djela prijetnji iz čl. 139. Kaznenog zakona, nasilja u obitelji iz čl. 179.a Kaznenog zakona, povrede djetetovih prava iz čl. 177. Kaznenog zakona, tjelesne ozljede čl. 117. Kaznenog zakona, teške tjelesne ozljede iz čl. 118. Kaznenog zakona i nametljivog ponašanja iz čl. 140. Kaznenog zakona.

8.1.4.1. Kaznene sankcije – maloljetnici

Kaznene sankcije

Godina	Ukupan broj prijedloga za mlt. sankciju	Ukupan broj izrečenih mlt. sankcija	Od toga kazna mlt. zatvora	Od toga pridržaj izricanja mlt. zatvora	Od toga odgojne mjere	Obustava postupka	Od toga oportunitet
2019.	461	349	11	30	308	49	16
2020.	335	409	9	48	352	52	0
2021.	412	443	9	42	334	56	0
2022.	454	499	11	55	367	65	0
2023.	508	612	12	67	469	64	0

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, u ovom bilježimo porast ukupnog broja podnesenih prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije za 12 %. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje broj ukupno izrečenih maloljetničkih sankcija porastao je za 23,6 %.

Kao i u prethodnim izvještajnim razdobljima sudovi su maloljetnim počiniteljima kaznenih djela u pravilu izricali neku od odgojnih mjera, odnosno pod uvjetom da se radi o starijim maloljetnicima (maloljetnik koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršio 16, a nije navršio 18 godina života) i počinio je kazneno djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora tri godine ili teža kazna i pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora.

U ukupnom broju izrečenih maloljetničkih sankcija odgojne mjere participiraju u izvještajnom razdoblju sa 76,6 %, a pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora s 11 %.

8.1.4.2. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja

Tijekom 2023. godine ukupno je u postupanjima svih državnih odvjetništava, Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, svih županijskih i svih općinskih državnih odvjetništava, oduzeta imovinska korist u iznosu od 23.385.473,97 EUR (u 2022. godini 28.944.463,82 EUR), što je u granicama prosjeka imajući u vidu razdoblje od 5 (pet) godina (22.256.419,40 EUR).

Imovinska korist oduzeta je od ukupno 742 osobe (u 2022. godini od 915 osoba), što predstavlja smanjenje za 19 %.

U predmetima Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta od 117 osoba oduzeto je 6.162.752,74 EUR. U predmetima općinskih državnih odvjetništava od 543 osobe oduzeto je 6.087.398,84 EUR, dok je u predmetima županijskih državnih odvjetništava od 82 osobe oduzeto 11.136.322,39 EUR.

Iz navedenoga proizlazi da je najveći broj pojedinačnih oduzimanja imovinske koristi zabilježen u predmetima općinskih državnih odvjetništava (73,18%), što je objašnjivo strukturom kriminaliteta iz njihove nadležnosti, odnosno u okolnosti da su donesene osuđujuće presude za kaznena djela kojima je oduzeta imovinska korist u pojedinačno manjim iznosima od više osoba, a oštećenici nisu postavljali imovinskopravni zahtjev.

U odnosu na ukupan broj osoba od kojih je oduzeta imovinska korist Ured za suzbijanje korupcije participira s 15,77 %, a županijska državna odvjetništva s 11,05 %, što je na razini prethodnih izvještajnih razdoblja.

Kako bi se osiguralo oduzimanje imovinske koristi po dovršetku kaznenih postupaka, zakon predviđa institut osiguranja oduzimanja imovinske koristi, tzv. zamrzavanje/blokiranje imovine, a koji se također primjenjuje kada se stvore uvjeti za to, pa je tako na razini svih državnih odvjetništava ukupno tijekom 2023. godine izrečeno mjera osiguranja u ukupno 53 predmeta (u 2022. izrečena 31 mjera). To predstavlja značajan rast izrečenih mjera osiguranja za 70,97 %.

Ukupna vrijednost zamrznute/blokirane imovine iznosi 20.085.355,07 EUR.

U predmetima općinskih državnih odvjetništava izrečena je 41 mjera osiguranja, što je znatno povećanje u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada ih je izrečeno 10. Jednako tako znatno je povećana vrijednost zamrznute/blokirane imovine. U 2023. godini njena vrijednost iznosila je 8.874.145,32 EUR, dok je vrijednost u 2022. godini iznosila 1.060.948,78 EUR.

U predmetima županijskih državnih odvjetništava tijekom izvještajne godine izrečeno je 7 mjera osiguranja (u 2022. godini jedna mjera osiguranja), dok je vrijednost zamrznute/blokirane imovine iznosila 9.667.623,52 EUR (u 2022. godini 74.324,77 EUR), tako da su i u odnosu na županijska državna odvjetništva zabilježeni znatno bolji rezultati nego u prethodnoj izvještajnoj godini.

U predmetima Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta tijekom izvještajne godine izrečeno je 5 mjera osiguranja (u 2022. godini 20), a vrijednost zamrznute/blokirane imovine iznosila je 1.543.586,23 EUR.

Analiza predmeta u kojima su se stekli uvjeti za izricanje mjera osiguranja blokadom/zamrzavanjem imovine u najsloženijim predmetima ukazuje na to da je nastavljen trend sve manjeg ulaganja u nekretnine i pokretnine, a više podizanja gotovine kojoj je teško ući u trag. Stoga, kao i zbog sofisticiranijih načina skrivanja novca, kao primjerice prebacivanje znatnih sredstava putem internetskog bankarstva, na koji se način sredstva vrlo brzo i lako mogu prebaciti u bilo koju financijsku instituciju u bilo kojem dijelu svijeta, sve je teže otkriti nezakonito stečenu imovinsku korist. Također, uočen je trend prikrivanja imovine prijenosom na druge osobe, odnosno direktnim stjecanjem od strane drugih osoba kako bi se otežalo i onemogućilo oduzimanje imovine, kao i sve većeg stjecanja imovine u vidu virtualnih valuta, odnosno kriptovaluta, globalno prihvaćenih za međunarodna ulaganja i plaćanja putem interneta. Budući da ih ne izdaju središnje banke niti se vežu uz račune otvorene u središnjim bankama, već se radi o elektroničkim zapisima o određenim vrijednostima pohranjenim u elektroničkim novčanicima na internetskim stranicama, nemoguće ih je pronaći bez tzv. „ključa“ koji posjeduje vlasnik elektroničkog novčanika, što uvelike otežava pronalazak te vrste imovine s obzirom na to da ona nigdje nije registrirana. Za pronalazak takve vrste imovine nužna je prije svega edukacija policijskih službenika kako bi već u prvoj fazi postupka prepoznali da se radi o podacima koji se odnose na imovinu u vidu virtualnih valuta.

Tijekom 2023. godine u državnim odvjetništvima radilo je 8 (osam) financijskih istražitelja. Naime, odlukama Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske u Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (2014. godine) i u Županijskim državnim odvjetništvima u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu (krajem 2015. i u 2016. godini) osnovani su Odjeli za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom.

U Uredu za suzbijanje korupcije, Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu i Osijeku rade po 2 (dva) financijska istražitelja, dok u Županijskim državnim odvjetništvima u Rijeci i Splitu po 1 (jedan).

Financijski istražitelji pomažu državnim odvjetnicima u provođenju financijskih istraga te obavljaju složene poslove s ciljem otkrivanja podrijetla imovine i visine nezakonito stečene imovinske koristi, uključujući i usporednu analizu podataka dobivenih od nadležnih tijela (Porezne uprave, Državnog inspektorata, Ureda za sprječavanje pranja novca i drugih tijela), kao i analizu tijeka novca po računima fizičkih i pravnih osoba, na temelju čega državni odvjetnik donosi odluku o daljnjem tijeku postupanja po pojedinom predmetu. Prednost takvih analiza očituje se u znatnom skraćivanju predistražnih postupaka te uspješnom utvrđivanju financijskih tijekova novca (što je važno za ocjenu postojanja kaznenog djela) i nerazmjera prihoda i imovine fizičkih osoba s ciljem proširenog oduzimanja imovinske koristi stečene kaznenim djelom.

Od primijenjenih mjera kao i u prethodnim izvještajnim razdobljima učestalo se primjenjuje mjera privremene obustave izvršenja određene financijske transakcije za koju postoji sumnja da predstavlja kazneno djelo, služi prikrivanju kaznenog djela ili

prikrivanju dobiti ostvarene kaznenim djelom koja je propisana člankom 266. Zakona o kaznenom postupku/08. Kaznena djela koja su povod primjene ove mjere u pravilu su pranje novca iz članka 265. Kaznenog zakona/11, utaja poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona/11, prijevара u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona/11 te računalna prijevара iz članka 271. Kaznenog zakona/11. U ovim predmetima stvarni vlasnici bankovnih računa na koje se odnosi privremena mjera obustave transakcije u pravilu nisu poznati, a uz to se radi o činjenično složenim i obimnim predmetima u kojima se provode dugotrajni izvidi, često i protiv više sudionika, od kojih su neki i strani državljani. Iz tog razloga ograničeno trajanje ove mjere, koje je propisano člankom 266. stavkom 2. Zakona o kaznenom postupku/08, za rješavatelja predmeta predstavlja otežavajuću okolnost pri postupanju.

S obzirom na navedeno, ponovno valja ukazati na to da je 2022. godine zakonodavac izvršio značajnu izmjenu Zakona o kaznenom postupku/08, donoseći Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine broj 88/22) koji je stupio na snagu 19. srpnja 2022., kojim je izmijenjen članak 557e stavak 2. Zakona o kaznenom postupku/08, na način da je rok trajanja privremenih mjera osiguranja vezao za podizanje, a ne, kao do sada, za potvrđivanje optužnice, čime je trajanje privremenih mjera zapravo produljio.

U kaznenim postupcima postavljeni imovinskopravni zahtjev oštećenika za naknadu štete prouzročene kaznenim djelom ima prednost pred oduzimanjem imovinske koristi koja pripada Republici Hrvatskoj. Stoga, u slučajevima u kojima je sud usvojio imovinskopravni zahtjev oštećenika ne dolazi do primjene instituta oduzimanja imovinske koristi. Prema tome, u ukupan ishod, odnosno uspjeh postupanja državnog odvjetnika valja ubrojiti i iznose restitucije oštećeniku čiji je imovinskopravni zahtjev sud usvojio, budući da je taj iznos svakako veći od visine oduzete imovinske koristi koja pripada Republici Hrvatskoj.

Poteškoće u primjeni ovog instituta postoje prilikom naplate presudom oduzete imovinske koristi. Nakon pravomoćnosti presude, sud poziva okrivljenika da dobrovoljno izvrši plaćanje iznosa imovinske koristi u korist državnog proračuna. Ako okrivljenik to ne učini, osnivaju se spisi Građansko-upravnog odjela radi pokretanja postupka prisilne naplate. Tijekom ovršnih postupaka uočava se da ovršenici nemaju imovine, prihode ili su im računi već blokirani po drugim vjerovnicima, što onemogućuje stvarnu naplatu presudom oduzete imovinske koristi.

Broj izrečenih mjera osiguranja i broj oduzimanja imovinske koristi te vrijednosti blokirane, odnosno oduzete imovinske koristi

Godina	Broj mjera osiguranja	Vrijednost u EUR	Broj oduzimanja	Vrijednost u EUR
2019.	69	17.846.874,77	829	16.395.392,83
2020.	63	8.028.407,06	641	26.119.831,95
2021.	51	9.419.487,48	866	16.436.934,42
2022.	31	116.234.984,01	915	28.944.463,82
2023.	53	20.085.355,07	742	23.385.473,97

8.1.5. Pregled radnji i ročišta u kaznenim predmetima

Radnje i ročišta u kaznenim predmetima

Dokazne radnje i zastupanje	Dokazne radnje		Zastupanje	
	Nalog drugom tijelu	Provedeno po DO	Ročišta	Rasprave
1	2	3	4	5
2023.	29.632	23.717	20.190	48.466

Tijekom 2023. godine ukupno je, od strane općinskih državnih odvjetništava, županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, bilo naloženo ili neposredno provedeno 53.349 dokaznih radnji, što je 2,73 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju. Od ukupnog broja dokaznih radnji nalog drugom tijelu, u pravilu policiji, uslijedio je u odnosu na 29.632 dokazne radnje (55,54 %), dok su državna odvjetništva neposredno provela 23.717 dokaznih radnji (44,46 %), a uz to državna su odvjetništva ukupno obavila 68.656 državnoodvjetničkih zastupanja, što je 5,21 % zastupanja više nego u prethodnom izvršenom razdoblju, od čega se 20.190 zastupanja odnosi na ročišta i predstavlja porast zastupanja na ročištima od 51,55 % u odnosu na prošlo izvještajno razdoblje, uz obavljena 48.466 zastupanja na raspravama koja bilježe pad u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Dakle, u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje vidljiv je porast ukupnog broja dokaznih radnji, ali i broja obavljenih zastupanja na ročištima i raspravama, unatoč tome što su tijekom 2023. državni službenici i namještenici u pravosudnim tijelima stanovito vrijeme bili u štrajku, a pravosudni dužnosnici provodili „mjere upozorenja“, no po prestanku navedenih aktivnosti, pojačanim intenzitetom rada i odgovornim postupanjem ostvaren je u konačnici rezultat koji pokazuje povećanu ukupnu aktivnost u tom segmentu državnoodvjetničkih radnji u odnosu na prethodno razdoblje.

8.1.6. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi (bez maloljetnika)

U izvještajnom razdoblju državna su odvjetništva podnijela 2.789 žalbi u odnosu na donesenih 16.179 presuda (bez presuda s kaznenim nalogom). Žalbe su dakle podnesene protiv 17,24 % presuda. Podnesene su 493 žalbe ili 15 % žalbi manje u odnosu na prethodno razdoblje, kada su bile podnesene 3.282 žalbe.

Međutim, kada se uzme u obzir podatak da je u izvještajnoj godini doneseno i 1.455 presuda manje u odnosu na prethodnu 2022. godinu, proizlazi da je žalbena aktivnost u izvještajnom razdoblju na razini prethodnog razdoblja, dok je u odnosu na ranije godine promatranog razdoblja, u odnosu na koje je također manje donesenih presuda, čak i veća. Naime, žalbe su u 2023. podnesene protiv 17,24 % presuda ili protiv svake 5,8-e presude, a u 2022. su bile podnesene protiv 18,61 % presuda ili protiv svake 5,4-e, u 2021. – protiv svake 6-e, 2020. – protiv svake 7-e i 2019. – protiv svake 7-e presude.

U tablici koja slijedi dan je prikaz ukupnog broja podnesenih i usvojenih žalbi te prikaz broja podnesenih i usvojenih žalbi zbog odluke o kazni za razdoblje 2019.–2023.

Broj podnesenih i usvojenih žalbi

Godina	Žalbe			
	Podneseno	Od toga zbog kazne	Usvojeno	Od toga zbog kazne
2019.	2.313	1.290	877	419
2020.	2.474	1.418	773	269
2021.	2.989	1.218	980	325
2022.	3.282	1.803	1.072	425
2023.	2.789	1.519	837	337

Od ukupnog broja žalbi, 1.519 žalbi ili 54,46 % svih žalbi podneseno je zbog odluke o kazni, a 1.270 žalbi zbog ostalih žalbenih razloga. Udio podnesenih žalbi zbog odluke o kazni gotovo je identičan njihovom udjelu u 2022. godini te je na razini i ranijih godina promatranog razdoblja, s iznimkom 2021. godine kada je zbog odluke o kazni bilo podneseno 40,74 % svih žalbi, odnosno više žalbi zbog drugih žalbenih razloga.

Sudovi su u izvještajnom razdoblju usvojili ukupno 837 žalbi, od čega je zbog odluke o kazni usvojeno 337 žalbi ili 40,26 % svih usvojenih žalbi, što je neznatno više u odnosu na 2022. (39,64 % svih usvojenih žalbi), ali više i u odnosu na prethodne godine (2021. – 33,16 %; 2020. – 34,79 % svih usvojenih žalbi).

I u ranijim je izvješćima već isticano kako podatci o broju usvojenih žalbi sami za sebe nisu i ne mogu biti jedini pokazatelj za ocjenu uspješnosti u žalbenom postupku u izvještajnom razdoblju, već se uspjeh žalbi državnog odvjetništva može odrediti samo okvirno. Ovo ne samo zbog činjenice što sudovi o većini podnesenih žalbi nisu još odlučili tijekom izvještajnog razdoblja, već i zbog činjenice da drugostupanjski sudovi istodobno odlučuju o žalbama državnog odvjetništva i žalbama obrane ako su podnesene, a što je u pravilu slučaj, kao i da su odluke drugostupanjskih sudova često i izvan žalbenih prijedloga državnog odvjetništva, a često dolazi i do ukidanja presuda iz drugih razloga od onih zbog kojih su podnesene žalbe.

Uvažavajući navedene podatke, kao i prethodno prikazanu strukturu kaznenih sankcija izrečenih presudama, treba i nadalje nastojati s pojačanom žalbenom aktivnošću utjecati na pooštavanje kaznene politike sudova u pravcu smanjenja udjela uvjetnih osuda, a povećanja udjela kazni zatvora te češćeg izricanja novčanih kazni, koje treba predlagati i kao sporednu kaznu uz izrečenu glavnu kaznu zbog kaznenih djela počinjenih iz koristoljublja.

8.2. Zbirni pregled odluka u građanskim i upravnim predmetima

a) Kretanje i struktura zahtjeva u novim građanskim i upravnim predmetima 2019. – 2023.

Godina	Sudski predmeti	Upravni predmeti	Državnoodvjetnički predmeti	Ukupno
2019.	53.584	3.736	18.232	75.552
2020.	54.338	3.516	18.755	76.609
2021.	61.610	3.808	26.811	92.229
2022.	55.296	3.273	17.035	75.604
2023.	59.508	3.242	18.234	80.984

Tijekom 2023. godine županijska i općinska državna odvjetništva primila su ukupno 80.984 nova zahtjeva pa u odnosu na prethodnu godinu imamo povećanje zahtjeva od 5.380 (6,7 %). Od ukupnog se broja zahtjeva 73,5 % odnosi na sudske, 4 % na upravne, a 22,5 % na državnodvjetničke.

Razlog povećanog broja sudskih i državnodvjetničkih predmeta jest novo povećanje zahtjeva radi rješavanja vlasničkopravnih odnosa, čime je broj zahtjeva nešto veći nego su statistički podatci iz 2019. i 2020. godine.

b) Kretanje i struktura zahtjeva u novim predmetima u odnosu na vrstu zastupanja 2019. – 2023.

Vrste predmeta	Sudski predmeti		Upravni predmeti		Državnoodvjetnički predmeti		Ukupno zastupanje po		
	Zastupanje po		Zastupanje po		Zastupanje po				
Godina	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	sveukupno
2019.	53.409	175	3.736	0	18.227	5	75.372	180	75.552
2020.	54.129	209	3.516	0	18.755	0	76.400	209	76.609
2021.	60.410	1.200	3.807	1	26.811	0	91.028	1.201	92.229
2022.	55.001	295	3.273	0	17.035	0	75.309	295	75.604
2023.	59.008	500	3.241	1	18.234	0	80.483	501	80.984

Iz prikazanih podataka o strukturi i kretanju zahtjeva u odnosu na vrstu zastupanja proizlazi da se u 99,4 % sudskih i upravnih predmeta obavlja zastupanje na temelju zakona, dok se zastupanje po punomoći odnosi samo na 0,60 % predmeta.

Najveći broj zastupanja na temelju punomoći odnosio se na upravne sporove u kojima su tuženici ministarstva i druga javnopravna tijela. Zahtjevi javnopravnih tijela da ih se zastupa po punomoći u parničnim predmetima i upravnim sporovima i dalje znatno premašuju kadrovske mogućnosti županijskih državnih odvjetništva.

c) Kretanje i struktura zahtjeva u novim sudskim predmetima 2019. – 2023.

Sudski predmeti	Parnice	Ovrhe	Stečaj i predstečaj	Stečaj potrošača	Upravni sporovi	Ostalo*	Ukupno:
2019.	6.098	24.944	5.225	0	384	14.415	53.584
2020.	8.287	18.166	3.703	3.106	384	20.692	54.338
2021.	8.115	21.361	5.384	1.749	1.491	23.510	61.610
2022.	5.186	20.668	5.984	1.938	549	20.971	55.296
2023.	5.754	21.110	4.885	2.684	650	24.425	59.508

U izvještajnoj godini u strukturi sudskih predmeta najzastupljeniji su ostali sudski predmeti (izvanparnični, zemljišnoknjižni, adhezijski, parnični postupak pred drugostupanjskim sudom) (41,04 %), ovrhe (35,47 %), a manjim dijelom parnice (10 %), stečaj i predstečaj te stečaj potrošača (14 %) te u najmanjem dijelu upravni sporovi (1 %).

Iz tablice je razvidno da je u izvještajnoj godini ukupan broj zahtjeva u sudskim predmetima veći za 4.212 u odnosu na prethodnu godinu.

Ostali sudski predmeti koji su najbrojniji i bilježe rast od 14 % (izvanparnični, zemljišnoknjižni te adhezijski predmeti i parnični postupak pred drugostupanjskim sudom) ostali su na razini statistike iz 2021. godine.

Broj ovršnih predmeta neznatno je povećan, dok su stečajni predmeti smanjeni, a stečaj potrošača bilježi rast.

Upravni sporovi vraćeni su na statističke pokazatelje iz prethodne godine.

d) Prikaz poduzetih radnji u sudskim i upravnim predmetima u 2023.

Zbirno državno odvjetništvo 2023.		Zbirno državno odvjetništvo 2023.		
		Broj	Ukupno	Prosječno po prisutnim rješavateljima
Rasprave	U sjedištu	11.820	18.197	100
	Izvan sjedišta	6.377		
Uloženi pravni lijekovi	Redovni	2.279	2.930	16
	Izvanredni	651		

Tijekom izvještajnog razdoblja općinska i županijska državna odvjetništva zastupala su Republiku Hrvatsku na 18.197 rasprava pred općinskim, trgovačkim i upravnim sudovima te javnopravnim tijelima. Izvan sjedišta državnog odvjetništva održana je 6.377 rasprava, tj. 35 %, što predstavlja poseban problem zbog

nedostatka službenih vozila, troškova putovanja i dužih izbivanja izvan sjedišta. Svaki je rješavatelj u 2023. godini zastupao prosječno na 100 rasprava.

U izvještajnoj godini uložena su 2.930 redovita te 651 izvanrednih pravnih lijekova

8.2.1. Predmeti izvansudskog rješavanja sporova

Državna odvjetništva dužna su u građanskim i upravnim predmetima, kad god je to moguće, štiteći imovinske interese Republike Hrvatske sklapati nagodbe i poduzeti sve pravne radnje u okviru svojih zakonskih ovlasti da se sporovi rješavaju mirnim putem i izvan sudskih postupaka. Način izvansudskog rješavanja sporova jest i izdavanje tabularne isprave radi upisa prava vlasništva sukladno članku 57. stavku 3. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine broj 63/19 i 128/22 i 155/23) koji propisuje da će se smatrati kako je potpis osobe koja je kao tijelo pravne osobe raspolagala nekretninom na ispravi propisno ovjeren i kad ispravu supotpíše nadležno županijsko državno odvjetništvo kad pravna osoba koja je raspolagala nekretninom nema pravnoga sljednika.

8.2.1.1. Mirno rješavanje sporova (članak 186.a Zakona o parničnom postupku)

Člankom 186.a Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) propisana je obveza svih osoba koje namjeravaju tužiti Republiku Hrvatsku da prije podnošenja tužbe sudu podnesu zahtjev za mirno rješenje spora nadležnom državnom odvjetništvu. Istu obvezu ima i Republika Hrvatska kada namjerava tužiti neku osobu.

Sklapanjem izvansudskih nagodbi smanjuju se troškovi, i to direktni (kamate, troškovi odvjetnika i dr.), ali i indirektni (rad sudova pa i samog državnog odvjetništva). Iskustvo državnog odvjetništva potvrđuju i prikazani podatci – da je ovaj način izvansudskog rješavanja sporova u kojima je stranka Republika Hrvatska dao najbolje rezultate. Stoga i nadalje treba stvarati pretpostavke za sklapanje još većeg broja nagodbi, jačajući stručne i kadrovske kapacitete u državnom odvjetništvu te u drugim državnim tijelima, posebno onima koji generiraju najveći broj sporova.

a) Zahtjev za mirno rješenje spora (186.a ZPP-a) 2019. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Vrijednost svih novih zahtjeva (u tisućama eura)	Broj sklopljenih nagodbi	Vrijednost svih sklopljenih nagodbi (u tisućama eura)
2019.	1.493	7.339	8.832	7.668	909.200	1.958	15.470
2020.	1.190	8.638	9.828	8.359	1.282.736	1.546	13.899
2021.	1.316	16.400	17.716	14.328	2.369.218	1.322	6.983
2022.	1.252	7.564	8.816	7.168	296.965	1.941	11.262
2023.	1.295	8.419	9.714	8.221	361.733	2.052	14.437

Od 2019. do 2023. godine primljena su ukupno 45.744 zahtjeva za mirno rješenje spora vrijednosti 5.219.852.000,00 EUR. Sklopljene su 8.819 nagodbe ukupne vrijednosti 62.051.000,00 EUR. Za navedeni broj sklopljenih nagodbi smanjen je broj parničnih postupaka pred redovitim i specijaliziranim sudovima.

U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je 8.419 novih zahtjeva za mirno rješenje spora, što u odnosu na 2022. godinu predstavlja povećanje od 5,4 %.

Od 8.221 donesene odluke 25 % ih se odnosi na sklopljene izvansudske nagodbe. Vrijednost sklopljenih nagodbi iznosi 14.437.000,00 EUR.

Sklopanjem 2.052 nagodbe u postupku mirnog rješavanja spora primjenom odredbe članka 186.a Zakona o parničnom postupku općinska i županijska državna odvjetništva za taj su broj smanjila opterećenje sudova ovim predmetima.

b) Zahtjev za mirno rješenje spora – prema vrsti i tijelima u 2023.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi		Obveznopravni sporovi		Naknada štete		Radni sporovi		Ostali parnični sporovi		Ukupno		Ukupno zahtjev RH i zahtjev ostali	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva
	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali			
Republika Hrvatska	28	54	9	8	1	23			1	13	39	98	137	39	28
Ministarstvo pravosuđa i uprave	1	7	6	42	2	269		195	1	8	10	521	531	25	5
Ministarstvo zdravstva			2	1		2					2	3	5		
Ministarstvo hrvatskih branitelja			70	15	30	2		1			100	18	118	10	8
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU				2		1						3	3		
Min. prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	73	1.402	194	324	17	182		1	10	7	294	1.916	2.210	532	24
Ministarstvo unutarnjih poslova	2	5	33	15	31	64	3	368	2	3	71	455	526	145	28
Min. rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	18	3	23	10	78	9		4		1	119	27	146	43	29
Ministarstvo financija	1	16	9	39	124	15		29	2	25	136	124	260	141	54
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	5	3	3	1	5	3		5		1	13	13	26	13	50
Ministarstvo obrane	3	44	69	17	44	95	6	79	1	2	123	237	360	64	18
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova			1					2			1	2	3		
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	47	10	3	1.424		4	1			1	51	1.439	1.490	31	2
Ministarstvo poljoprivrede	445	1.084	177	28	6	5			2	4	630	1.121	1.751	889	51
Ministarstvo turizma i sporta			1								1		1		
Ministarstvo znanosti i obrazovanja			2	1		1		4			2	6	8	1	13
Ministarstvo kulture i medija		1	3	2	1	3		1			4	7	11	2	18
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	3	1	59	36				1			62	38	100	36	36
Državne nekretnine d.o.o.	99	4	258	3	7					1	364	8	372	59	16
Ostali	3	14	10	10	13	17		6		2	26	49	75	22	29
UKUPNO	728	2.648	932	1.978	359	695	10	696	19	68	2.048	6.085	8.133	2.052	25

Od ukupnoga broja 25 % zahtjeva podneseno je u ime Republike Hrvatske, dok se 75 % odnosi na zahtjeve drugih osoba.

Od ukupnoga broja zahtjeva za mirno rješenje spora 3.376 zahtjeva ili 41,50 % odnosi se na stvarnopravne zahtjeve, od čega 1.475 zahtjeva čine zahtjevi iz djelokruga rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. Na Ministarstvo poljoprivrede odnosi se 1.529 zahtjeva.

Od obveznopravnih zahtjeva (ukupno 2.910 ili 36 %) 1.427 zahtjeva odnosi se na djelokrug rada Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, a 518 zahtjeva na Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Od ukupnoga broja zaprimljenih zahtjeva za mirno rješenje spora 706 ili 8,68 % odnosi se na zahtjeve proizišle iz navodne povrede prava iz radnog odnosa. Na Ministarstvo unutarnjih poslova odnosi se 371 zahtjev, na Ministarstvo pravosuđa i uprave 195 zahtjeva te na Ministarstvo obrane 85 zahtjeva.

Nadalje, od zahtjeva za naknadu štete (ukupno 1.054 ili 13 %) na Ministarstvo pravosuđa i uprave odnosi se 271 zahtjev, dok se na Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine odnosi 199 zahtjeva.

c) Podnositelj zahtjeva Republika Hrvatska 2019. – 2023.

Godina	Broj podnesenih zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost nagodbe (u tisućama eura)
2019.	2.103	655	31 %	7.119
2020.	1.995	572	29 %	8.556
2021.	1.627	554	34%	3.032
2022.	2.260	742	33%	6.382
2023.	2.048	911	44%	7.137

U 2023. godini od 2.048 zahtjeva Republike Hrvatske sklapanjem nagodbi riješeno je njih 991, odnosno visokih 44 %, što u danim okolnostima smatramo dobrim državnoodvjetničkim odlukama.

d) Sklopljene nagodbe prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednosti spora u 2023. – podnositelj zahtjeva RH

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi				Obveznopravni sporovi				Naknada štete				Radni sporovi				Ostali parnični sporovi				Ukupno podnositelj zahtjeva RH				
	Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH								
	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost sklopljenih nagodbi (u tis. eura)	
Republika Hrvatska	28	15			9	8		181	1	1		27				1					39	24		208	
Ministarstvo pravosuđa i uprave	1				6	4		105	2							1	2				5	10	6		111
Ministarstvo zdravstva					2																2				
Ministarstvo hrvatskih branitelja					70	5		10	30												100	5		15	
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU																									
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	73	11		69	194	19		1.786	17	6		132				10					294	36		3.496	
Ministarstvo unutarnjih poslova	2	1		3	33	4		20	31	5		24	3	1		7	2				71	11		55	
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	18	18		126	23	2		15	78	9		17									119	29		186	
Ministarstvo financija	1				9	5		250	124	118		76				2					136	123		329	
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	5	4		10	3	2		4	5	3		8									13	9		32	
Ministarstvo obrane	3	2		7	69	10		92	44	15		40	6	2		1	1				123	29		151	
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova					1																1				
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	47	26		368	3	3		194					1								51	29		562	
Ministarstvo poljoprivrede	445	351		666	177	68		514	6	2		12				2					630	421		1.334	
Ministarstvo turizma i sporta					1																1				
Ministarstvo znanosti i obrazovanja					2																2				
Ministarstvo kulture i medija					3	1		1	1	1		2									4	2		3	
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	3	1			59	1															62	2		6	
Državne nekretnine d.o.o.	99	2		5	258	44		483	7												364	46		516	
Ostali	3	18		66	10	84		201	13	35		159				2		1.451			26	139		132	
UKUPNO	728	449	62	1.320	932	260	28	3.856	359	195	54	495	10	3	30	7	19	4	21	1.456	2.048	911	44	7.137	

Iz djelokruga rada Ministarstva poljoprivrede proizlazi najveći broj sklopljenih nagodbi (49 %), i to s osnove stvarnopravnih zahtjeva, slijedi Ministarstvo financija, čiji je udio u sklopljenim nagodbama 13 % s naslova obveznopravnih zahtjeva, a udio Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine iznosi 5 %.

e) Podnositelj zahtjeva – druge osobe 2019. – 2023.

Godina	Broj podnesenih zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost nagodbe (u tisućama eura)
2019.	4.904	1.303	27 %	8.351
2020.	6.496	974	15 %	5.355
2021.	14.437	768	5%	3.953
2022.	5.011	1.056	21%	4.563
2023.	6.085	1.141	19%	7.300

Broj zahtjeva koje podnose fizičke i pravne osobe protiv Republike Hrvatske u 2023. godini povećan je 18 % u odnosu na 2022. godinu, ali je na razini podataka iz 2020. godine. U izvještajnoj godini 1.141 zahtjev riješen je sklapanjem nagodbe (19 %).

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje došlo je do povećanja broja sklopljenih nagodbi za 7,5 %. Ovo povećanje broja sklopljenih nagodbi rezultat je stalnog stručnog usavršavanja zamjenika koji rješavaju te predmete.

f) Sklopljene nagodbe prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednosti spora u 2023. – podnositelj zahtjeva druge osobe

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi				Obveznopravni sporovi				Naknada štete				Radni sporovi				Ostali parnični sporovi				Ukupno podnositelj zahtjeva druge osobe			
	Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe							
	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)
Republika Hrvatska	54	11		338	8	2	64	8	2		64				13					98	14		402	
Ministarstvo pravosuđa i uprave	7	2		7	42	5	466	42	5		466	195	5		14	8				521	18		630	
Ministarstvo zdravstva					1			1												3				
Ministarstvo hrvatskih branitelja					15	1		15	1			1	1		21					18	2		21	
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU					2			2												3				
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	1.402	334		1.957	324	146	1.448	324	146		1.448	1			7					1.916	482		3.407	
Ministarstvo unutarnjih poslova	5	1		7	15	3	1	15	3		1	368	114		151	3				455	131		205	
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	3	2		8	10	1		10	1			4			1					27	3		8	
Ministarstvo financija	16	3		5	39	4	89	39	4		89	29			25	2		13		124	11		111	
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	3	1		7	1			1				5			1					13	1		7	
Ministarstvo obrane	44	2		3	17	1		17	1			79	7		25	2				237	27		236	
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova												2								2				
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	10	2		23	1.424			1.424							1					1.439	2		23	
Ministarstvo poljoprivrede	1.084	404		1.675	28	10	16	28	10		16				4					1.121	415		1.691	
Ministarstvo turizma i sporta																								
Ministarstvo znanosti i obrazovanja					1	1	478	1	1		478	4								6	1		478	
Ministarstvo kulture i medija	1				2			2				1								7				
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	1				36	28	4	36	28		4	1								38	28		4	
Državne nekretnine d.o.o.	4	1		1	3			3							1					8	1		1	
Ostali	14	3		13	10	1	9	10	1		9	6			2					49	5		74	
UKUPNO	2.648	766	29	4.044	1.978	203	10	2.576	1.978	203	10	2.576	696	127	18	211	68	2	3	13	6.085	1.141	19	7.300

Iz prethodne je tablice razvidno da je 67 % stvarnopravnih zahtjeva riješeno nagodbom, obveznopravnih 18 %, zahtjeva za naknadu štete 18 %, dok je 11 % radnopravnih zahtjeva riješeno nagodbom.

Udio sklopljenih nagodbi koji se odnosi na zahtjeve za mirno rješenje spora iz djelokruga rada Ministarstva poljoprivrede (36 %) te Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine (42 %) može se smatrati iznadprosječnim rezultatom.

Kada se gore navedeni podatci stave u korelaciju s podacima o broju novih parnica i uspjehu u postupku, može se zaključiti da su odluke državnih odvjetništava o podnesenim zahtjevima bile u velikom broju utemeljene.

Svi naprijed navedeni podatci potvrđuju važnost pravnog instituta izvansudskog rješavanja sporova, kvalitetu rada, kao i stručnost zamjenika koji rade na ovim predmetima.

Potrebno je istaknuti da je u predmetima radi naknade štete s visoko postavljenim zahtjevima zbog navodno nepravilnog i nezakonitog rada tijela državne uprave ili suda nužno provesti jedno ili više vještačenja, pa zakonski rok od 3 mjeseca nije dovoljan za uspješno rješavanje takvih predmeta. Uza sve to treba istaknuti da pojedina ministarstva ne dostavljaju pravodobno relevantne podatke i dokumentaciju potrebnu za zaključenje nagodbe, niti se na kvalitetan način očituju o činjeničnom supstratu.

Broj sklopljenih nagodbi mogao bi biti i veći kada bi se osigurala dodatna sredstva za provođenje vještačenja radi utvrđivanja visine obveze, kao i kada bi nadležna tijela pravodobno i u potpunosti izvještavala državno odvjetništvo o svim bitnim činjenicama o kojima ovisi odluka o osnovanosti zahtjeva te dostavila dokaze i osiguravala financijska sredstva. Na broj sklopljenih nagodbi utječe i neujednačena sudska praksa.

Također, kada se 8.819 sklopljene nagodbe u prethodnih pet godina stavi u korelaciju s ranije važećim okvirnim mjerilima za rad sudaca (150 odluka po jednoj godini), proizlazi da je to godišnja norma za rad 59 sudaca.

Kada se 2.052 sklopljena nagodba u 2023. godini stavi u korelaciju sa sada važećim okvirnim mjerilima za rad sudaca (130 nagodbi po jednoj godini), proizlazi da je to godišnja norma za rad 16 sudaca. Ako tome pribrojimo i 168 pozitivno riješenih zahtjeva za izdavanje tabularne isprave temeljem čl. 57., st. 3. Zakona o zemljišnim knjigama, državna su odvjetništva kroz institut izvansudskog rješavanja sporova u 2023. godini ispunila normu za rad 17,5 sudaca.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nastavit će pratiti rad na ovim predmetima i obavještavati ministarstva u svim slučajevima kada je evidentno da vođenje parnica s jedne strane opterećuje sustav državnog odvjetništva i sudova, a s druge strane povećava troškove postupka.

Cilj je kroz izvansudske nagodbe smanjiti troškove Republike Hrvatske, odnosno broj postupaka u kojima je država tuženica te istodobno omogućiti

građanima i pravnim osobama da brže i s minimalnim troškovima ostvare svoja prava i u što kraćem roku riješe imovinskoppravne odnose.

8.2.2. Odluke državnog odvjetništava u parnicama pred općinskim i trgovačkim sudovima

a) Odluke i postupanje državnih odvjetništava u parnicama 2019. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primijeno novih zahtjeva	Odluke DO				Rasprave	Postupci pred sudom u kojima nije donijeta I-stup. Odluka	Žalbe DO	Izvanredni pravni lijekovi
			Odbijanje inicijative	Tužba	Odgovor na tužbu	Ostale odluke				
2019.	141	6.098	190	1.316	3.804	772	16.361	8.188	1.552	249
2020.	352	8.287	60	1.407	4.171	2.588	9.451	4.175	2.750	456
2021.	313	8.115	687	1.130	3.553	3.078	11.349	11.880	2.028	565
2022.	164	5.186	509	1.408	2.255	1.164	9.472	10.147	2.189	753
2023.	93	5.754	138	1.332	2.253	2.716	8.007	10.060	1.404	589

U 2023. godini primijeno je 10 % više novih predmeta u odnosu na raniju godinu, doneseno je ukupno 6.439 državnoodvjetničkih odluka, zastupano je na 8.007 rasprava, izjavljene su 1.404 žalbe na odluke prvostupanijskih sudova, a podneseno je 589 prijedloga za dopuštenje revizije, odnosno revizije po dopuštenju protiv pravomoćnih odluka. Pred prvostupanijskim sudovima odluka suda nije donesena u 10.060 parničnih predmeta. Tom broju treba pribrojiti 5.754 novih predmeta kako bi se dobila slika stvarnog opterećenja općinskih i županijskih državnih odvjetništava u radu pred prvostupanijskim sudovima. Ukupno je u radu pred prvostupanijskim sudovima bilo 15.814 predmeta.

Ostale odluke odnosile su se na sporove gdje su općinska državna odvjetništva zastupala Republiku Hrvatsku kao umještača u radnim sporovima koji su vođeni po tužbama zaposlenika javnih ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska.

Do smanjenog broja izvanrednih pravnih lijekova došlo je zbog znatno manjeg broja radnih sporova.

b) Broj tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima po procesnom položaju tužitelj/tuženik/umješač i vrijednosti predmeta spora 2019. – 2023.

Zastupanje RH		Tužitelj	Tuženik	Umješač	Ukupno
2019.	Broj zahtjeva	1.425	4.673		6.098
	%	23	77		100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	48.859	660.304		709.163
2020.	Broj zahtjeva	1.643	4.360	2.284	8.287
	%	20	53	27	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama eura)	47.844	1.464.770		1.512.613
2021.	Broj zahtjeva	1.285	4.889	1.941	8.115
	%	16	60	24	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	31.773	1.786.292		1.818.065
2022.	Broj zahtjeva	1.612	2.942	632	5.186
	%	31	57	12	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	55.796	615.799		671.595
2023.	Broj zahtjeva	1.577	3.967	210	5.754
	%	27	69	4	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	31.409	176.347		207.755

U 2023. godini Republika Hrvatska je tužitelj u 27 % od ukupnog broja novih predmeta, a tužena je u 69 % predmeta.

Republika Hrvatska sudjelovala je kao umješač u 4 % predmeta, najčešće na strani tuženika. Većina ovih predmeta odnosi se na radne sporove koji su vođeni po tužbama zaposlenika javnih ustanova čiji je Republika Hrvatska osnivač. Republika Hrvatska miješala se u parnice na strani tuženih zdravstvenih, obrazovnih i znanstvenih ustanova, koje su pokrenuli zaposlenici tih ustanova.

Vrijednost tužbenih zahtjeva nešto je viša od 207 milijuna eura. Naime, tijekom izvještajne godine zaprimljeno je nekoliko predmeta sa zahtjevima većim od 10 milijuna eura.

Vrijednost predmeta spora gdje je Republika Hrvatska tužena višestruko je veća nego vrijednost predmeta spora u predmetima u kojima je Republika Hrvatska tužitelj. Razlog tome je, kako je već ranije navedeno, velika vrijednost predmeta spora u parnicama za naknadu štete u kojima se od Republike Hrvatske potražuju iznosi u milijunima eura. Tužitelji svoj zahtjev temelje na navodno počinjenoj povredi prava EU-a donošenjem određenih propisa, odnosno u primjeni tih propisa od strane domaćih sudova. Radi se o posebno činjenično i pravno složenim predmetima koji su opsežnog činjeničnog supstrata i iziskuju posvećenost radu na proučavanju dokumentacije, pribavi očitovanja i podataka od raznih državnih tijela i institucija, a

zahtijevaju i kontinuirano praćenje prakse Suda EU-a radi primjene te prakse u ovim sudskim postupcima. No, analizirajući ove vrijednosti s vrijednostima iz ranijeg razdoblja, ipak je razvidno da su vrijednosti zahtjeva koje treće osobe ostvaruju protiv države u parnicama pred trgovačkim sudovima manje.

c) Kretanje tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima po vrsti spora 2019. – 2023.

Godina	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Stvarnopravni	1.138	1.467	1.372	1.636	1.668
Obveznopravni	1.515	1.347	1.209	1.352	1.216
Naknada štete	566	1.533	1.428	730	1.583
Radni sporovi	2.544	3.764	3.928	1.270	1.017
Arbitražni postupci	0	1	3	1	3
Sporovi vezani uz stečaj	0	33	17	23	8
Zabrana nezakonitog štrajka	0	1	0	0	1
Zaštita intelektualnog vlasništva	0	1	0	1	1
Ostali parnični sporovi	258	140	158	173	257

U izvještajnom je razdoblju uveden nov način statističkog praćenja u odnosu na vrstu predmeta, što je razlog da za pojedine vrste predmeta nisu navedeni podatci za ranije godine. Naime, u ranijim se izvješćima nisu zasebno izdvajali podatci o arbitražnim sporovima, sporovima vezanima uz stečajeve, zabrane nezakonitog štrajka i zaštite intelektualnog vlasništva pa stoga za te vrste sporova u gornjoj tablici ne postoje podatci za prethodne godine.

U odnosu na izvještajno razdoblje treba istaknuti da se u strukturi parničnih predmeta na radne sporove odnosi 18 %, na stvarnopravne sporove 30 %, na obveznopravne predmete 21 %, na predmete radi naknade štete 28 % te ostale predmete 4 %.

d) Novi tužbeni zahtjevi – prema vrsti spora, zastupanom tijelu i procesnom položaju u 2023.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi		Obveznopravni sporovi		Naknade štete		Radni sporovi		Arbitražni sporovi		Sporovi vezani uz stečaj		Zabrana nezakonitog štrajka		Ostali parnični sporovi		Ukupno	
	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik
Republika Hrvatska	34	22	18	23	2	16					2		1		3	9	60	70
Ministarstvo pravosuđa i uprave	2	1	4	25	3	308	5	287								19	14	640
Ministarstvo zdravstva			2			2											2	2
Ministarstvo hrvatskih branitelja		4	55	21	15	1									2	4	72	30
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU				6				2							1		1	8
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	86	673	287	120	12	177		2		1					14	16	399	989
Ministarstvo unutarnjih poslova	1	1	21	7	9	39	3	285							4	3	38	335
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike		1	31	3	77	5										1	108	10
Ministarstvo financija	10	12	44	27	4	13	1	45	1		1	3			65	69	126	169
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja			4	1		754		2									4	757
Ministarstvo obrane	4	9	83	21	23	55	1	166							7	6	118	257
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova			1					1									1	1
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	36	8	3	1		2	1	7									40	18
Ministarstvo poljoprivrede	177	505	70	14	1	7		3							5	7	253	536
Ministarstvo turizma i sporta			1			1											1	1
Ministarstvo znanosti i obrazovanja			8	8	1	25		2							1		10	35
Ministarstvo kulture i medija			2					1									2	1
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	6		34	24	2										1		43	24
Državne nekretnine d.o.o.	46	2	211	9	7		1		1							2	266	13
Ostali	5	3	6	12	1	17		30							5	8	17	70
Državno odvjetništvo – zaštita javnog interesa			1	1											1		2	1
Ukupno	407	1.241	886	323	157	1.422	12	833	2	1	3	3	1		109	144	1.577	3.967

– napomena: u ovoj tablici nisu prikazani predmeti u kojima RH sudjeluje kao umješac, već samo kao tužitelj i tuženik

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine najzastupljenije je u parničnim predmetima vezanim uz stvarnopravne sporove sa 759 predmeta ili 46 %, Ministarstvo poljoprivrede zastupljeno je sa 682 predmeta po istoj pravnoj osnovi ili 41 %.

Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo pravosuđa i uprave najzastupljeniji su u radnim sporovima i na njih se odnosi 680 predmeta.

Od ukupnog broja sporova, 25 % su iz djelokruga Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine.

8.2.3. Odluke sudova u parnicama u kojima zastupa državno odvjetništvo

a) Uspjeh u parnicama pred općinskim i trgovačkim sudovima 2019. – 2023. (prema broju zahtjeva)

Godina	Sudske odluke			Uspjeh u parnicama- presude/rješenja					
	Presude/ rješenja (broj)	Sudska nagodba (broj)	Ukupno sudskih odluka	Dobiven u cijelosti (broj)	Postotak dobivenih	Izgubljen u cijelosti (broj)	Postotak izgubljenih	Djelomično dobiven/izgubljen (broj)	Postotak djelomično dobivenih/izgubljenih
2019.	2.951	260	4.423	1.337	45%	1.286	44%	328	11%
2020.	3.350	211	3.561	1.447	43%	1.528	46%	375	11%
2021.	4.173	379	4.552	1.858	45%	1.837	44%	478	11%
2022.	5.553	240	5.793	2.809	51%	2.228	40%	516	9%
2023.	3.859	214	4.073	1.989	52%	1.492	39%	378	10%

U 2023. godini sudovi su donijeli ukupno 4.073 prvostupanjske odluke, a sklopljeno je 214 sudskih nagodbi.

U izvještajnoj godini evidentan je trend povećanja dobivenih parnica prema kriteriju broja zahtjeva.

*b) Uspjeh u parnicama pred općinskim i trgovačkim sudovima 2019. – 2023.
(prema vrijednosti spora)*

Godina	Sudske odluke		Uspjeh prema vrijednosti spora- presude/rješenja/ sudske nagodbe			
	Presude/ rješenja (broj)	Sudska nagodba (broj)	Ukupna vrijednost dobivenog (u tisućama eura)	Postotak dobivenog u odnosu na vrijednost	Ukupna vrijednost izgubljenog (u tisućama eura)	Postotak izgubljenog u odnosu na vrijednost
2019.	2.951	260	41.584	63%	24.620	37%
2020.	3.350	211	400.937	85%	70.523	15%
2021.	4.173	379	556.000	89%	67.751	11%
2022.	5.553	240	939.498	94%	61.666	6%
2023.	3.859	214	780.152	96%	35.303	4%

Prikaz sudskih odluka u parnicama prema vrijednosti predmeta spora daje realniji prikaz uspješnosti u ovim predmetima.

Analiza podataka o dobivenim, odnosno izgubljenim parnicama prema vrijednosti predmeta spora pokazuje da je Republika Hrvatska uspjela u 96 %, odnosno 780.152.000,00 EUR, dok nije uspjela u svega 4 %. Najveći dio dobivenih parnica odnosi se na sporove naknade štete.

8.2.4. Odluke u upravnim predmetima

Državna odvjetništva zastupaju Republiku Hrvatsku u postupcima pred javnopravnim tijelima u predmetima radi povrata imovine, izvlaštenja, utvrđivanja građevinskih čestica, promjene podataka u katastarskom operatu i provedbe geodetskih elaborata, stečaja potrošača pred Financijskom agencijom, utvrđivanja granica pomorskog dobra, otpisa duga i dr.

Upravni predmeti (U-DO upisnik) 2019. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primijeno		Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Rasprave	Odluke JPT-a po prijedlogu DO			Predmeti u kojima JPT nije donio I-stup. Odluku	Inicijativa za pokretanje upravnog spora
		Predlagatelj	Protustranka				Prijedlog usvojen	Prijedlog odbijen	Ostale odluke		
2019.	1.448	1.993	1.743	5.184	4.327	742	1.377	65	566	4.893	7
2020.	354	1.399	1.992	3.745	3.613	628	1.055	28	143	1.434	3
2021.	205	1.325	1.948	3.478	3.390	616	951	37	161	2.899	2
2022.	128	1.172	1.818	3.118	3.045	570	940	13	92	3.485	10
2023.	93	1.153	1.825	3.071	2.971	681	906	28	162	3.508	12

Iz odluka javnopravnih tijela proizlazi da je prihvaćeno 83 % prijedloga podnositelja zahtjeva, odbijeno je 3 % prijedloga, a u 15 % slučajeva riječ je o ostalim odlukama.

U izvještajnom razdoblju državno je odvjetništvo zastupalo na 681 rasprava. Velik problem za organizaciju rada predstavljaju rasprave izvan sjedišta i izbijanja iz ureda, jer se zbog nedostatka službenih vozila mora koristiti javni prijevoz.

8.2.5. Odluke u ostalim predmetima

U ovom dijelu izvješća prikazuju se rad i odluke državnog odvjetništva u adhezijskim postupcima, izvanparničnim i zemljišnoknjižnim predmetima te predmetima davanja pravnih mišljenja (ostali predmeti).

a) Adhezijski postupci

Imovinskopravni zahtjev omogućuje oštećeniku da svoju građanskopravnu tražbinu, koja se temelji na činjenici da je na njegovu štetu počinjeno kazneno djelo, ostvari u okviru kaznenog postupka protiv okrivljenika.

Kad je počinjenjem kaznenog djela oštećena Republika Hrvatska, državno odvjetništvo kao njezin zastupnik po zakonu postavlja u kaznenom postupku imovinskopravni zahtjev koji se odnosi na naknadu štete, povrat stvari i/ili poništaj pravnog posla. O imovinskopravnom zahtjevu odlučuje kazneni sud koji odlučuje i o kaznenoj odgovornosti okrivljenika.

Kod ovih predmeta valja istaknuti da se zahtjevi koje državni odvjetnici postavljaju u zastupanju Republike Hrvatske kao oštećenika u kaznenim postupcima temelje na utvrđenjima državnog odvjetnika u radu na kaznenom predmetu. Brojnost ovih predmeta i podnesenih zahtjeva ovisi i o dinamici rada i zaprimanju obavijesti iz kaznenog predmeta u kojem je u pravilu provedeno vještačenje iz kojeg proizlazi

visina štete koja je počinjena državnom proračunu radnjama fizičkih i pravnih osoba, optuženika u kaznenom postupku. U pravilu se radi o složenim predmetima u kojima sudjeluje više osoba protiv kojih se vodi kazneni postupak, a imovinskopravni zahtjevi postavljeni su u odnosu na pojedine okrivljenike. U pravilu se, u slučajevima sporazumijevanja optuženika s ovlaštenim tužiteljem i donošenja kaznene osuđujuće presude na temelju sporazuma, okrivljenici očituju potvrdno o postavljenom imovinskopravnom zahtjevu te su voljni sporazumno podmiriti i nastalu štetu.

Najveći problem u ovim predmetima predstavlja nemogućnost naplate dosuđenih imovinskopravnih zahtjeva zbog loših imovinskih prilika osuđenika koji u pravilu nemaju nikakve imovine.

Ističemo da je tijekom izvještajnog razdoblja podneseno nekoliko prijedloga radi osiguranja imovinskopravnog zahtjeva (u pravilu predmeti iz nadležnosti USKOK-a) određivanjem privremenih mjera zabrane raspolaganja određenom imovinom optuženika i povezanih osoba. U ovim smo predmetima dužni dokazati da će bez određivanja predložene mjere osiguranja za Republiku Hrvatsku nastupiti nenadoknadviva šteta u naplati postavljenog imovinskopravnog zahtjeva koju bi zbog raspolaganja imovinom od strane okrivljenika i povezanih osoba mogao pretrpjeti. Kod predlaganja mjera osiguranja potrebni podatci za opravdanje razloga za određivanje mjere pribavljaju se od porezne uprave i dijelom su dostupni iz činjenica i dokaza prikupljenih u kaznenom predmetu.

a) Adhezijski predmeti 2019. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primijeno novih predmeta	Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Vrijednost postavljenih imovinskopravnih zahtjeva (u tisućama eura)	Sudske odluke				
						Zahtjev dosuđen	Visina (u tisućama eura)	Upućeno u parnicu	Prijedlog za izdavanje privremene mjere usvojen	Prijedlog za izdavanje privremene mjere odbijen
2019.	17	65	82	79	10.091	32	10.042	3	-	-
2020.	8	59	67	62	19.299	36	1.345	10	-	-
2021.	9	95	104	99	28.717	35	3.234	26	-	-
2022.	6	81	87	88	24.919	57	2.852	16	-	-
2023.	3	61	64	60	19.151	36	7.405	37	7	-

Sudovi su u 2023. godini dosudili Republici Hrvatskoj 36 imovinskopravnih zahtjeva u ukupnoj vrijednosti 7.405,00 EUR, dok je 37 zahtjeva upućeno u parnicu, što upućuje na trend kaznenih sudova u odnosu na prethodne godine da pola zahtjeva ne rješava u kaznenom postupku.

b) Zbirna tablica – ostali predmeti 2019. – 2023.

Vrsta predmeta	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno
Izvanparnični predmeti	15.437	15.396	1.563	1.647	1.430	1.541	1.237	1.299	1.297	1.322
Zemljišnoknjižni predmeti	7.007	6.907	19.046	19.516	21.777	22.137	19.617	19.850	23.066	23.094
Pravna mišljenja	3.569	3.625	3.635	3.697	3.609	3.643	3.680	3.650	3.241	3.190
Razno	7.418	7.745	6.482	6.562	6.802	7.068	5.757	5.845	6.574	6.565

Gornja zbirna tablica prikazuje kretanje izvanparničnih i zemljišnoknjižnih predmeta kao i predmeta davanja pravnih mišljenja koja državno odvjetništvo daje po općim i posebnim propisima, o čemu će biti više riječi u dijelu izvještaja 13.2.

U izvještajnoj godini primljeno je 1.297 izvanparničnih predmeta i 23.066 zemljišnoknjižnih predmeta koji se u ovom izvještajnom razdoblju iskazuju kao zasebna kategorija predmeta te se radi o povećanju od 15 % u odnosu na raniju godinu. U 2023. godini primljeno je ukupno 34.178 predmeta, a riješen je ukupno 34.171 predmet, iz čega je razvidno da je ažurnost državnih odvjetništava na visokih 99,9 %, što pokazuje da nemaju zaostatke u radu.

U izvještajnoj godini riješena su 23.094 zemljišnoknjižna predmeta, što čini ažurnost preko 100 %, a ti se postupci odnose na postupke povezivanja zemljišnih knjiga i knjiga položenih ugovora, obnove zemljišnoknjižnih uložaka, pojedinačne ispravne postupke, upise i brisanje založnog prava, uknjižbu javnih dobara, upise pomorskog dobra i uknjižbe nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske.

Također, u 2023. godini dano je 3.190 pravnih mišljenja (što čini ažurnost od 96 %), 1.322 izvanparničnih predmeta (što čini ažurnost od 112 %) te 6.574 predmeta u kategoriji razno (što čini ažurnost od gotovo 100 %).

9. Prikaz rada i odluka općinskih državnih odvjetništava

9.1. Prikaz rada i odluka u kaznenim i prekršajnim predmetima

Struktura prijavljenih poznatih osoba

Prijavljene osobe	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu
Odrasle osobe	28.823	39.033	31.101	40.063	32.428	41.638	32.966	43.335	32.563	44.992
Mlađi punoljetnici	1.902	2.480	2.463	3.442	2.217	2.805	2.110	2.650	1.949	2.436
Pravne osobe	1.055	1.935	1.119	2.047	1.136	2.009	1.308	2.305	1.112	2.296
Maloljetne osobe	1.412	1.844	1.778	2.322	1.802	2.162	1.906	2.280	2.194	2.640
UKUPNO	33.192	45.292	36.461	47.874	37.583	48.614	38.290	50.570	37.818	52.364

U 2023. godini općinska su državna odvjetništva zaprimila 37.818 kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja (sve fizičke i pravne osobe), što je za 472 prijavljene osobe manje nego 2022. kada je bilo prijavljenih 38.290 osoba, što predstavlja pad od 1,25 %.

S obzirom na vrstu kriminaliteta koja je u stvarnoj nadležnosti općinskih državnih odvjetništava, u 2023. godini, općinska državna odvjetništva s 37.818 prijavljenih participiraju u radu svih redovnih državnih odvjetništava (općinska i županijska) zajedno sa specijaliziranim državnim odvjetništvom (Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta) s 91,9 % budući da je ukupan broj prijavljenih osoba u 2023. godini 41.140 pa je očito da rad općinskih državnih odvjetništava bitno određuje strukturu i kretanje kriminaliteta.

Od ukupnog broja prijavljenih osoba najveći broj kaznenih prijava odnosi se na poznate fizičke osobe i iznosi 36.706 prijava, a to uključuje kaznene prijave protiv odraslih osoba (od navršene 21. godine života), mlađe punoljetne osobe (od 18. do 21. godine života) i maloljetnike (od 14. do 18. godine života). U odnosu na prethodnu izvještajnu godinu radi se o neznatnom padu od 0,7 % jer su u 2022. godini bile prijavljene 36.982 poznate fizičke osobe.

U izvještajnoj godini prijavljeno je 1.112 pravnih osoba, što je za 15 % manje nego 2022. godine kada je bilo prijavljenih 1.308 pravnih osoba.

Analiziranjem kretanja kriminaliteta poznatih počinitelja po dobnim skupinama prijavljenih fizičkih osoba te u odnosu na prijavljene pravne osobe, u 2023. godini najzastupljenije su kaznene prijave podnesene protiv odraslih osoba s 32.563 (86,1 %), a zatim slijede maloljetne osobe s 2.194 prijave (5,8 %) te mlađe punoljetne osobe s 1.949 prijava (5,2 %) i pravne osobe s 1.112 prijava (2,9 %). U odnosu na prethodnu godinu struktura prijava protiv poznatih počinitelja ne pokazuje znatnija odstupanja.

Struktura kriminaliteta

Kaznena djela	Broj prijavljenih u 2022.	Broj prijavljenih u 2023.	Porast – pad
Članak 190. KZ/11	1.041 (2,7%)	1.046 (2,77%)	0,5% porast
Članak 227. KZ/11	1.391 (3,6%)	1.460 (3,86%)	5% porast
Članak 247. KZ/11	1.142 (3%)	1.460 (3,86%)	27,8% porast
Članak 278. KZ/11	1.356 (3,5%)	1.094 (2,89%)	19,3% pad
Članak 139. KZ/11	5.728 (15%)	6.106 (16,15%)	6,6% porast
Članak 177. KZ/11	1.657 (4,3%)	1.704 (4,51%)	2,8% porast
Članak 228. KZ/11	3.592 (9,4%)	3.328 (8,80%)	7,3% pad
Članak 229. KZ/11	1.777 (4,6%)	1.673 (4,42%)	5,9 % pad
Članak 235. KZ/11	1.493 (3,9%)	1.442 (3,81%)	3,4% pad
Članak 236. KZ/11	3.553 (9,3%)	3.105 (8,21%)	12,6% pad
Članak 326. KZ/11	919 (2,4%)	1.709 (4,52%)	86% porast
Ostalo	14.641 (38,2%)	13.691 (36,2%)	
Ukupno	38.290	37.818	

Iz predočenih podataka razvidno je da u odnosu na 2022. nema značajnijeg odstupanja u strukturi kriminaliteta prijavljenih osoba, osim u pogledu kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona/11 kod kojeg je uočen značajan porast od 27,8 %. Najzastupljenije kazneno djelo u strukturi kaznenih djela iz općinske nadležnosti i nadalje je kazneno djelo prijetnje iz čl. 139. Kaznenog zakona /11, za koje je prijavljeno ukupno 6.106 osoba, što predstavlja 16,1 % od ukupnog broja zaprimljenih prijava u 2023. godini. Dalje slijede kazneno djelo krađe iz čl. 228. Kaznenog zakona/11 s 3.328 kaznenih prijava, kazneno djelo prijevare iz čl. 236. Kaznenog zakona /11 s 3.105 kaznenih prijava, kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz čl. 326. Kaznenog zakona/11 s 1.709 kaznenih prijave i kazneno djelo povrede djetetovih prava iz čl. 177. Kaznenog zakona/11 s 1.704 kaznene prijave. Ovih pet kaznenih djela s ukupno 15.952 kaznene prijave, u ukupnoj strukturi kriminaliteta čine 42,2 % s tim da se kod kaznenog djela krađe iz čl. 228. Kaznenog zakona uočava pad od 7,3 %, a kod kaznenog djela prijevare pad od 12,6 %.

Međutim, treba posebno apostrofirati kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz čl. 326. Kaznenog zakona/11 kod kojeg je zabilježen porast od čak 86 % u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu, a razlog ovom povećanju jedino se može protumačiti činjenicom da je i nadalje aktualna migrantska kriza i povećani priljev migranata prema zemljama zapadne Europe.

9.1.1. Odluke o kaznenim prijavama

Odluke o kaznenim prijavama (bez maloljetnih osoba)

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Otvorena istraživanja	Odbačaj	Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Rješenje o provođenju istrage	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka
2019.	31.780	43.448	12.166	0	12.809	7.252	6.185	3.080	0	1.956	31.282
2020.	34.683	45.552	10.782	8.296	11.113	5.538	2.162	3.166	1.650	2.845	34.770
2021.	35.781	46.452	11.921	8.760	11.482	4.769	3.789	3.004	1.414	1.313	34.531
2022.	36.384	48.290	14.103	9.546	10.135	3.813	3.597	2.797	3.192	1.108	34.187
2023.	35.624	49.724	18.464	9.896	9.083	3.818	3.072	3.010	1.262	1.115	31.256

Tijekom 2023. godine općinska državna odvjetništva (bez kaznenih prijava protiv maloljetnih osoba) zaprimila su ukupno 35.624 kaznene prijave, a kada se navedenom broju pribroje neriješene prijave iz 2022. godine, to su u radu imala ukupno 49.724 prijave.

Na kraju izvještajnog razdoblja, od ukupnog broja prijava u radu, ostale su neriješene 18.464 prijave (37,1 %), od čega se najveći broj prijava odnosi na prijave u kojima je u tijeku provođenje izvida, prvenstveno od policije, ali i od drugih državnih tijela. Usporedbom broja neriješenih prijava iz 2023. godine i broja neriješenih prijava u 2022. godini (14.103 prijave), uočava se da je došlo do porasta broja neriješenih prijava od 30,9 %.

Razlog porasta broja neriješenih prijava jest kadrovska potkapacitiranost, smanjen broj zamjenika i savjetnika koji rade na predmetima (zbog premještanja, odlaska na nove funkcije, rodiljnih dopusta, dugotrajnih bolovanja i sl.), opterećenost prisutnih rješavatelja, velik broj savjetnika koji pohađaju Državnu školu za pravosudne dužnosnike, dvomjesečni štrajk državnih službenika i namještenika.

Međutim, unatoč uočenom porastu broja neriješenih prijava, u radu općinskih državnih odvjetništava zadržana je visoka razina ažurnosti, s obzirom na to da je tijekom 2023. godine riješeno 31.256 prijava, odnosno 62,9 % kaznenih prijava od ukupnog broja kaznenih prijava u radu.

Od ukupnog broja riješenih prijava, 18.983 prijave (60,7 %) riješene su donošenjem meritorne državnoodvjetničke odluke (rješenje o odbačaju, optužnica i rješenje o provođenju istrage), broj otvorenih istraživanja na razini je od 31,7 %, dok su 1.262 prijave (4 %) riješene ustupom predmeta drugom državnom odvjetništvu, a 1.115 prijava (3,6 %) riješeno je na drugi način (spajanjem predmeta i sl.).

Do prividnog pada broja ustupa u 2023. godini došlo je zbog činjenice da je u 2022. delegirano 1.060 predmeta Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu, kao najvećeg i najopterećenijeg državnog odvjetništva u Republici Hrvatskoj, na druga općinska državna odvjetništva, a što je u 2022. godini statistički prikazano kao ustup. Postotak ustupa u 2023. godini (4 %) na razini je postotaka ustupa u 2021. (4,1 %) i 2020. godini (4,7 %).

Po zastupljenosti u strukturi meritornih odluka povodom kaznenih prijava protiv poznatih osoba (bez maloljetnih osoba) najzastupljenija su rješenja o odbačaju kaznene prijave (9.083, odnosno 47,8 %), zatim slijede optužnice – neposredne optužnice i optužnice s kaznenim nalogom (6.890, odnosno 36,3 %) te rješenja o provođenju istrage (3.010, odnosno 15,9 %). Od sveukupnog broja podignutih optužnica, općinska su državna odvjetništva tijekom 2023. godine u odnosu na 3.072 osoba (44,6 %) zatražila od sudova izdavanje kaznenog naloga.

Iz navedenoga je razvidno da u strukturi meritornih odluka nema znatnijih odstupanja u odnosu na prethodnu 2022. godinu kada su rješenja o odbačaju kaznenih prijava participirala s 49,8 %, optužnice s 36,4 % te rješenja o provođenju istrage s 13,8 %.

9.1.1.1. Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici

U ukupnom broju poznatih prijavljenih fizičkih osoba u nadležnosti svih općinskih državnih odvjetništava (36.706) maloljetni počinitelji kaznenih djela participiraju sa 6 %. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje bilježimo porast broja prijavljenih maloljetnika za 15 %.

U izvještajnom razdoblju državni su odvjetnici donijeli 19,4 % više rješenja o odbačaju kaznene prijave nego u prethodnom, od kojeg broja 576 ili 47 % primjenom oportuniteta. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje donijeli su i 23,5 % više rješenja o provođenju pripremnog postupka.

Odluke povodom kaznene prijave – maloljetnici

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Ukupno odbačaja	Od toga oportunitet čl. 71., 72. i 73. ZSM	Otvoreno istraživanja	Neposredni prijedlog za mlt. sankciju čl. 82. ZSM	Rješenje o provođenju pripremnog postupka	Ustup	Riješeno na drugi način	Prijave u radu izvan DO
2019.	1.412	1.844	408	1.129	653	0	312	165	0	68	382
2020.	1.778	2.322	369	1.086	376	121	211	99	160	142	84
2021.	1.802	2.162	376	1.039	523	119	229	85	167	147	126
2022.	1.906	2.280	447	1.044	537	124	255	115	155	140	134
2023.	2.194	2.640	511	1.247	576	235	225	142	154	126	166

9.1.1.2. Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja

Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja

Godina	U radu			Odluke DO						Ostalo u radu
	Ostalo u radu	Pokrenuto u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Rješenje o odbačaju	Službena bilješka o podizanju optužnice	Službena bilješka o podnošenju prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2023.	3.947	10.213	14.160	2.232	6.736	143	55	292	9.458	4.702

Tijekom 2023. godine u radu je bilo ukupno 14.160 istraživanja, od čega je u 2023. godini otvoreno 10.213 istraživanja, dok je iz prethodnih razdoblja ostalo u radu 3.947 istraživanja. Pritom je tijekom 2023. godine dovršeno 9.458 istraživanja, odnosno 66,8 %.

Nakon dovršenog istraživanja, prema strukturi odluka, u 71,2 % predmeta podignuta je optužnica, a kaznena je prijava odbačena u 23,6 % predmeta. Na drugi način je riješeno 3,1 % prijava, prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije podnesen je u odnosu na 1,5 % prijava, dok je ustupljeno 0,6 % prijava.

Ako ukupan broj odluka koje su povodom kaznene prijave donijela općinska državna odvjetništva u 2023. godini (31.256 odluka) umanjimo za broj otvorenih istraživanja (9.896), a potom dodamo broj odluka nakon dovršenog istraživanja (9.458 odluka), proizlazi da su općinska državna odvjetništva tijekom 2023. godine riješila 30.818 prijava. Sukladno navedenom, da bismo dobili ukupan broj rješenja o odbačaju koja su tijekom 2023. godine donijela općinska državna odvjetništva, rješenjima o odbačaju kaznene prijave donesenim povodom kaznene prijave (9.083) potrebno je pribrojiti rješenja o odbačaju kaznene prijave donesena nakon dovršenog istraživanja (2.232), a iz čega je razvidno da su tijekom 2023. godine općinska državna odvjetništva donijela sveukupno 11.315 rješenja o odbačaju.

9.1.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi

Odluke po dovršenoj istrazi (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE					Ostalo u radu
		Obustava	Optužnica	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
2019.	0	303	2.529	0	149	2.981	0
2020.	4.377	322	2.498	22	192	3.034	1.343
2021.	4.627	376	2.830	33	57	3.296	1.331
2022.	4.361	311	2.699	18	41	3.069	1.292
2023.	4.564	306	2.710	24	43	3.083	1.481

U 2023. godini općinska su državna odvjetništva, po dovršenoj istrazi, optužila 2.710 osoba, što je za 11 osoba više nego prethodne godine i predstavlja porast od 0,4 %. Broj podignutih optužnica participira u svim odlukama po dovršenoj istrazi s 87,9 %. Po zastupljenosti slijede rješenja o obustavi istrage (9,9 %), ustupom su riješene 24 istrage (0,8 %), dok su na drugi način (spajanje postupaka i slično) riješene 43 istrage (1,4 %).

U radu je, od ukupnog broja otvorenih istraga, ostala 1.481 istraga (32,4 %), a razlog nerješavanja je u tome da navedene istrage objektivno nije bilo moguće dovršiti u izvještajnom razdoblju jer se radi o složenim istragama u kojima je nužno provesti brojne dokazne radnje, dok je dio istraga pokrenut krajem izvještajnog razdoblja.

Trajanje istrage / pripremnog postupka za maloljetnike

Godina	Do 1 mjeseca	Do 3 mjeseca	DO 6 mjeseci	Do 12 mjeseci	Do 18 mjeseci	Više od 18 mjeseci
2019.	629	1.135	1.082	313	49	5
2020.	693	932	785	322	82	31
2021.	603	892	804	279	72	35
2022.	622	908	736	277	70	8
2023.	702	821	814	248	74	25

Iz tabličnog prikaza razvidno je da je tijekom 2023. godine u roku od 6 mjeseci dovršeno 2.337 istraga (87,1 %), u roku od 12 mjeseci 248 istraga (9,2 %), u roku od 18 mjeseci 74 istrage (2,8 %), a 25 istraga u roku duljem od 18 mjeseci (0,9 %), što ukazuje na ažurno postupanje općinskih državnih odvjetništava, s obzirom na to da je 87,1 % istraga dovršeno u zakonskom roku od 6 mjeseci.

Najčešći razlozi za produljenje roka za završetak istrage objektivne su okolnosti vezane za svaki konkretan predmet, a najčešće se radi o provođenju složenih vještačenja, potrebi provođenja brojnih dokaznih radnji, nedostupnosti okrivljenika i/ili svjedoka, pribavljanju dokaza putem međunarodne pravne pomoći i slično.

9.1.2.1. Odluke po dovršenom pripremnom postupku – maloljetnici

U izvještajnom razdoblju državni odvjetnici imali su ukupno u radu 191 predmet u kojem su morali donijeti odluku po dovršenom pripremnom postupku, što u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje predstavlja porast broja predmeta za 40 %.

U izvještajnom razdoblju državni odvjetnici donijeli su ukupno 128 odluka. Broj donesenih odluka u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje veći je za 32 %.

Od ukupnog broja odluka (128) 81,2 % se odnosi na podneseni prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije, a 13,3 % na donošenje rješenja o obustavi pripremnog postupka.

Odluke po dovršenom pripremnom postupku

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE						Ostalo u radu
		Obustava	Od toga obustava po oportunitetu	Prijedlog za izricanje ml. sankcije	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
2019.	143	23	7	110	0	0	141	0
2020.	160	8	2	100	0	12	120	40
2021.	122	16	0	78	2	2	99	23
2022.	137	12	3	80	0	5	97	40
2023.	191	17	6	104	2	5	128	63

9.1.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja

Optužnice u radu u državnom odvjetništvu (bez maloljetnika)

Godina	Ostalo u radu pred sudom	Od toga pred optužnim vijećem	Ustup optužnice bez odluke optužnog vijeća	Ostalo (ukidna, obnova, preuzimanje progona, ustup potvrđene optužnice)	Odluke DO – optužnice				Ukupno optužnica u radu
					Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Optužnica nakon istrage	Ukupno optužnica	
2019.	0	0	0	0	7.252	6.185	2.529	15.966	0
2020.	28.011	4.542	0	0	7.178	6.784	3.270	17.232	45.243
2021.	33.127	7.519	0	9.873	7.844	7.053	2.852	17.749	60.749
2022.	39.974	5.128	0	1.525	7.507	6.474	2.674	16.655	58.154
2023.	39.818	4.879	114	1.479	7.703	5.967	2.685	16.355	57.766

Tijekom 2023. godine u radu općinskih državnih odvjetništava bilo je ukupno 57.766 optužnica, od čega je u radu pred sudom iz ranijih izvještajnih razdoblja ostalo ukupno 39.818 optužnica, dok je tijekom 2023. godine podignuto 16.355 optužnica. Radi se o podacima koji ne odstupaju bitno od prošlogodišnjih u ukupnom broju, ali i u pojedinim vrstama optužnica, odnosno broju onih koje se nalaze pred nadležnim sudovima.

Od ukupno podignutih 16.355 optužnica u odnosu na 7.703 osobe ili 47,10 % podignute su neposredne optužnice, dok su u odnosu na 2.685 osoba ili 16,42 % podignute optužnice nakon provedene istrage. U odnosu na 5.967, odnosno 36,48 % osoba protiv kojih je podignuta optužnica državno je odvjetništvo podiglo optužnicu s kaznenim nalogom predlažući sudu da bez provođenja rasprave donese presudu s kaznenim nalogom i izrekne okrivljeniku predloženu kaznu.

Od spomenutog broja optužnica koje su ostale u radu pred sudovima (39.818), 4.879 optužnica nalazilo se tijekom izvještajnog razdoblja pred optužnim vijećem, što predstavlja 12,25 % podignutih optužnica, dok je u odnosu na 114 osoba optužnica ustupljena drugom sudu bez odluke optužnog vijeća.

Optuženja i odluke sudova povodom optuženja (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ukupno optužnica pred optužnim vijećem	Ustup	Povučena optužnica	Riješeno na drugi način	Odluke optužnog vijeća				
					Optužnica potvrđena	Optužnica vraćena	Obustava po optužnom vijeću	Ukupno odluka optužnog vijeća	Ostalo u radu pred optužnim vijećem
2019.	0	0	20	0	9.469	251	64	9.784	0
2020.	21.774	176	0	3.031	13.764	284	27	14.075	5.809
2021.	18.215	227	14	4.064	11.164	211	36	11.411	8.118
2022.	17.118	68	18	4.314	11.645	226	75	11.946	5.097
2023.	16.727	115	10	13	11.170	205	67	11.442	5.224

U izvještajnom razdoblju optužna su vijeća povodom podignutih optužnica nadležnih općinskih državnih odvjetništava donijela ukupno 11.442 odluke, što je također na razini prošlih dvaju izvještajnih razdoblja, od čega je u odnosu na 97,62 % (11.170 osoba) optužnica potvrđeno, što je također na razini prošlogodišnjih podataka, kao i 1,79 %, odnosno 205 osoba u odnosu na koje je optužnica vraćena državnom odvjetništvu po optužnom vijeću, dok je u odnosu na 0,59 % podignutih optužnica, odnosno 67 osoba optužno vijeće tijekom 2023. godine obustavilo postupak.

U odnosu na spomenuti broj od 16.727 optužnica koje su se nalazile pred optužnim vijećem tijekom 2023. godine, njih 0,69 %, odnosno u odnosu na 115 osoba je ustupljeno, a tek 0,06 % optužnica (u odnosu na samo 10 osoba) državna su odvjetništva povukla optužnicu, što je gotovo zanemariv udio.

Uzimajući u obzir sve istaknute podatke valja napomenuti kako se i dalje zadržava visok stupanj osnovanosti podignutih optužnica po općinskim državnim odvjetništvima, odnosno zadovoljavajuće neznatan broj povučenih optužnica nakon njihove dostave nadležnim sudovima.

Broj i vrste presude (bez maloljetnih osoba)

Godina	Presuda s kaznenim nalogom-pravomoćna	Optužnica potvrđena	Ukupno	Odluke suda									
				Obustava nakon potvrđivanja optužnice	Osuđujuća	Od toga po sporazumu	Presuda – neubrojivi	Oslobođajuća	Odbijajuća	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka suda	Riješeno pred sudom-ostalo	Ukupno bez odluke suda
2019.	0	0	0	0	14.190	315	0	796	455	0	15.441	0	0
2020.	3.031	13.764	16.795	281	14.596	266	141	1.015	374	0	16.407	0	23.857
2021.	4.064	11.164	15.228	505	15.401	242	188	1.291	508	0	17.893	0	28.752
2022.	4.314	11.645	15.959	956	14.538	318	191	1.240	552	552	18.029	1.097	34.921
2023.	3.971	11.170	15.141	807	13.480	377	201	1.070	491	525	16.574	698	35.732

Tijekom izvještajnog razdoblja sudovi su donijeli ukupno 16.574 odluke, što predstavlja pad u odnosu na 2022. godinu od 8,1 %, dok su bez odluke suda ostale pred sudom ukupno 35.732 osobe, što je povećanje u odnosu na prošlo izvještajno razdoblje od 2,3 %. Također je donesena 3.971 presuda s kaznenim nalogom, koje su postale pravomoćne, odnosno na koje nije podnesen prigovor, a koji se institut kaznenog naloga relativno često primjenjuje u kaznenim predmetima iz nadležnosti općinskih državnih odvjetništava kao jedan od konsenzualnih oblika dovršetka kaznenog postupka, koji doprinosi i učinkovitosti i ekonomičnosti postupka te ga općinska državna odvjetništva primjenjuju u većini predmeta o kojima smatraju da za to postoji osnova i opravdanost.

Od ukupno donesene 16.574 odluke suda tijekom 2023. godine, nakon potvrđivanja optužnice obustavljen je postupak u odnosu na 807 osoba, odnosno 4,87%, riješeno je na drugi način u odnosu na 525 osoba (3,17 %), dok su ostale odluke predstavljale presude. Osuđujuće presude participiraju u ukupnom iznosu svih presuda s 81,33 %, što je na razini ranijih godina te govori u prilog visoke razine uspješnosti državnih odvjetništava u postupku pred sudom. Od navedenog broja (13.480 osoba) u odnosu na 377 osoba donesena je presuda na temelju sporazuma, što je povećanje od 18,65 % u odnosu na raniju izvještajnu godinu, što valja istaknuti kao pozitivan pomak, no još uvijek procjenjujemo kako se ovaj institut nedovoljno primjenjuje, jer se radi o tek 2,80 % presuda koje su donesene na temelju sporazuma državnog odvjetnika i okrivljenika. Smatramo kako se radi o korisno kazeno pravnom institutu, no koji se nedovoljno primjenjuje prvenstveno iz razloga navedenih u dijelu izvješća pod 8.1.3.

Jedan dio presuda odnosi se na presude protiv neubrojivih osoba (201 osoba), odnosno 1,21 %, u kojem broju nema odstupanja od ranijih izvještajnih razdoblja.

6,46 %, odnosno 1.070 osoba oslobođeno je presudom nadležnog suda, a što je također udio na razini prošlogodišnjih izvješća.

Iz svega navedenoga proizlazi kako se struktura prvostupanijskih sudskih odluka u odnosu na prethodno izvlaštena razdoblja nije bitno promijenila te kako upućuje na visok stupanj uspješnosti općinskih državnih odvjetništava u postupcima pred sudovima te ne zahtijeva dodatnu analizu.

9.1.4. Kaznene sankcije

Tijekom 2023. godine općinska državna odvjetništva zaprimila su ukupno osuđujućih presuda u odnosu na 13.480 osoba, odnosno 7,28 % manje nego u prethodnom izvještajnom razdoblju.

Broj osuđujućih presuda kao i vrste izrečenih kaznenih sankcija vidljiv je iz sljedeće tablice:

Broj i vrsta izrečenih kazni (bez maloljetnih osoba)

Godina	Osuđujuća presuda	Zatvor	Od toga dugotrajni zatvor	Od toga rad za opće dobro	Novčana kazna	Uvjetna osuda	Sudska opomena	Prestanak pravne osobe	Maloljetničke sankcije	Oslobođeno od kazne	Ostalo	Ukupno sankcija
2019.	14.190	2.109	-	939	350	10.672	-	-	-	-	120	14.190
2020.	14.597	3.607	-	639	352	10.632	-	-	-	6	23	14.597
2021.	15.401	3.504	-	718	382	11.474	-	-	36	5	-	15.401
2022.	14.538	3.356	-	746	215	10.913	-	-	46	8	-	14.538
2023.	13.480	2.850	-	651	213	10.330	-	-	76	11	-	13.480

Iz strukture izrečenih kaznenih sankcija razvidno je da je na kaznu zatvora presuđeno 2.850 osoba ili 21,14 %. Od tog broja 651 izrečena kazna zatvora ili 22,84 % zamijenjena je radom za opće dobro.

Izrečeno je 213 novčanih kazni, što predstavlja 1,58 % ukupnog broja osuđujućih presuda. Kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju, bilježimo znatno smanjenje broja izrečenih novčanih kazni. S obzirom na broj kaznenih djela kod kojih dolazi u obzir primjena novčane kazne kao glavne kazne, može se zaključiti kako se ova kaznena sankcija nedovoljno primjenjuje.

Među osuđujućim presudama najzastupljenija je sankcija uvjetna osuda koja je izrečena prema 10.330 osoba ili 76,63 %. Visok udio presuda s primijenjenom uvjetnom osudom uobičajen je kod kaznenih djela iz nadležnosti općinskih sudova i na razini je višegodišnjeg prosjeka.

Tijekom 2023., sukladno članku 107. Zakona o sudovima za mladež, prema 76 mlađih punoljetnih osoba ili 0,56 % primijenjene su maloljetničke sankcije.

Od kazne je oslobođeno 11 počinitelja kaznenih djela ili 0,08 %.

Zaključno valja istaknuti kako struktura izrečenih sankcija ne pokazuje značajnija odstupanja u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja te stoga i dalje valja ustrajati na podnošenju žalbi sve s ciljem pooštavanja kaznene politike i kako bi kaznene sankcije u cijelosti ostvarile zakonom propisanu svrhu specijalne i generalne prevencije.

Broj izrečenih sigurnosnih mjera

Godina	Obvezno liječenje od ovisnosti	Obvezno psihijatrijsko liječenje	Zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti	Zabrana upravljanja motornim vozilom	Druge sigurnosne mjere	Ukupno
2019.	293	146	4	87	77	607
2020.	293	201	4	58	249	805
2021.	378	280	7	94	284	1.044
2022.	448	348	13	75	375	1.261
2023.	495	395	4	62	430	1.386

Tijekom 2023. sigurnosne mjere izrečene su prema ukupno 1.386 osoba, što u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, kada je izrečena ukupno 1.261 sigurnosna mjera, predstavlja porast od 125 mjera ili 9,91 %.

Gornji tablični prikaz pokazuje kako broj izrečenih sigurnosnih mjera kontinuirano raste kroz prikazano petogodišnje razdoblje.

Općinska državna odvjetništva dosljedno predlažu izricanje sigurnosnih mjera u svim situacijama u kojima je to nužno zbog otklanjanja okolnosti koje poticajno mogu utjecati na buduće činjenje kaznenih djela.

Najčešće izricana sigurnosna mjera je mjera obveznog liječenja od ovisnosti s udjelom od 35,71 %, nakon čega slijedi sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja s udjelom od 28,49 % te sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom s udjelom od 4,47 %.

Druge sigurnosne mjere izrečene su prema 430 osoba ili 31,02 %, a odnose se na sigurnosnu mjeru zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja iz članka 73. Kaznenog zakona, sigurnosnu mjeru obveznog psihosocijalnog tretmana iz članka 70. Kaznenog zakona, sigurnosnu mjeru obveznog udaljenja iz zajedničkog kućanstva iz članka 74. Kaznenog zakona. Primjena navedenih mjera najčešće sijedi prema počiniteljima kaznenih djela nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona, nametljivoga ponašanja iz članka 140. Kaznenog zakona, kaznenoga djela prijetnje iz članka 139. Kaznenog zakona.

Svrha predlaganja i izricanja navedenih mjera zaštita je žrtava kaznenoga djela te otklanjanje okolnosti koje mogu poticajno djelovati na počinitelja kaznenih djela u budućnosti.

Sigurnosna mjera obveznoga liječenja od ovisnosti najčešće je izricana počiniteljima kaznenih djela vezanih uz obiteljsko nasilje te kaznenih djela počinjenih na štetu bliskih osoba (kazneno djelo prijetnje iz članka 139. Kaznenog zakona, kazneno djelo nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona, kazneno djelo povrede djetetovih prava iz čl. 177. Kaznenog zakona) te prema počiniteljima kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz čl. 190. Kaznenog zakona.

Sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja izricana je počiniteljima kaznenog dijela prijetnje iz članka 139. Kaznenog zakona, kaznenog djela nasilja u

obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona i kaznenog djela povrede djetetovih prava iz čl. 177. Kaznenog zakona.

U odnosu na sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom one su izricane počiniteljima kaznenih djela protiv sigurnosti prometa, i to obijesne vožnje u cestovnom prometu iz članka 226. Kaznenog zakona i izazivanja prometne nesreće u cestovnom prometu iz članka 227. Kaznenog zakona.

9.1.4.1. Kaznene sankcije – maloljetnici

Kaznene sankcije

Godina	Ukupan broj prijedloga za mlt. sankciju	Ukupan broj izrečenih mlt. sankcija	Od toga kazna mlt. zatvora	Od toga pridržaj izricanja mlt. zatvora	Od toga odgojne mjere	Obustava postupka	Od toga oportunitet
2019.	275	317	7	26	284	49	16
2020.	321	380	5	42	333	51	-
2021.	388	410	7	36	314	52	-
2022.	428	464	6	49	345	63	-
2023.	473	558	10	57	427	64	-

U izvještajnom razdoblju nastavljen je kontinuitet povećanja ukupnog broja prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje državna su odvjetništva podnijela ukupno 10,5 % više prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije nego u prethodnom.

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje porastao je ukupan broj izrečenih maloljetničkih sankcija za 20,2 %, broj izrečenih pridržaja izricanja maloljetničkog zatvora za 16,3 % i broj izrečenih odgojnih mjera za 32,4 %. Izrečene odgojne mjere participiraju u ukupnom broju izrečenih maloljetničkih sankcija sa 76,5%, a izrečena kazna maloljetničkog zatvora i pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora s 12 %. Broj obustavljenih postupaka po vijeću za mladež na razini je prethodnog izvještajnog razdoblja.

9.1.4.2. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja

U 2023. godini u svim općinskim državnim odvjetništvima oduzeto je ukupno 6.087.398,84 EUR imovinske koristi, što predstavlja 26 % vrijednosti ukupno oduzete imovinske koristi na razini Republike Hrvatske. Oduzeta imovinska korist u izvještajnoj godini manja je u odnosu na 2022. godinu, ali je za 19 % veća od petogodišnjeg prosjeka (4.933.936,82 EUR).

Imovinska korist oduzeta je od 543 osobe, što predstavlja 73,2 % svih osoba od kojih je u izvještajnoj godini oduzeta imovinska korist u Republici Hrvatskoj.

Iako je broj osoba od kojih je oduzeta imovinska korist u nadležnosti općinskih državnih odvjetništava brojčano najveći, zbog stvarne nadležnosti općinskih državnih odvjetništava u pravilu se radi o manjim iznosima nego u predmetima županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

U predmetima općinskih državnih odvjetništava najčešće je došlo do oduzimanja imovinske koristi u odnosu na počinitelje kaznenih djela protiv imovine iz Glave XXIII. Kaznenog zakona/11 (krađa iz članka 228., teška krađa iz članka 229., prijevarena iz članka 236.), kaznenih djela protiv gospodarstva iz Glave XXIV. (prijevarena u gospodarskom poslovanju iz članka 247., utaja poreza i carine iz članka 256.), te kaznenih djela protiv zdravlja ljudi iz Glave XIX. (neovlaštena proizvodnja i promet opojnim drogama iz članka 190.).

Oštećenici često postavljaju imovinskopravne zahtjeve, koji zahtjevi imaju prednost u odnosu na oduzimanje imovinske koristi, pa kada sudovi usvoje imovinskopravni zahtjev (istaknut u iznosu jednakom onom iz prijedloga državnog odvjetnika za oduzimanje imovinske koristi), ne primjenjuju institut oduzimanja imovinske koristi.

U radu općinskih državnih odvjetništava primijenjena je 41 mjera privremenog osiguranja oduzimanja imovinske koristi, što je znatno povećanje u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada ih je izrečeno 10. Jednako tako znatno je povećana vrijednost zamrznute/blokirane imovine. U 2023. godini njena vrijednost iznosila je 8.874.145,32 EUR, dok je vrijednost u 2022. godini iznosila 1.060.948,85 EUR.

Broj izrečenih mjera osiguranja i broj oduzimanja imovinske koristi te vrijednosti blokirane, odnosno oduzete imovinske koristi

Godina	Broj mjera osiguranja	Vrijednost u EUR	Broj oduzimanja	Vrijednost u EUR
2019.	7	1.556.001,86	643	4.729.456,61
2020.	22	1.183.894,75	483	3.292.304,11
2021.	10	772.924,55	627	2.393.135,95
2022.	10	1.060.948,85	680	8.167.388,60
2023.	41	8.874.145,32	543	6.087.398,84

9.1.5. Pregled radnji i ročišta u kaznenim predmetima

Dokazne radnje i zastupanje pred sudom u kaznenim predmetima

Dokazne radnje i zastupanje	Dokazne radnje		Zastupanje	
	Nalog drugom tijelu	Provedeno po DO	Ročišta	Rasprave
1	2	3	4	5
2023.	26.212	19.019	15.713	44.374

Općinska su državna odvjetništva tijekom izvještajnog razdoblja naložila ili sama provela ukupno 45.231 dokaznu radnju, što je 5,88 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju, a od ukupnog broja dokaznih radnji 57,95 % naloženo je drugom tijelu, u pravilu policiji, dok su 42,05 % dokaznih radnji neposredno provela općinska državna odvjetništva, koja su, uz navedeno, obavila ukupno 60.087 zastupanja, što je 3,47 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju, od čega 15.713 zastupanja na ročištima, što je znatan porast zastupanja na ročištima od 44,59 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje te obavila 44.374 raspravna

zastupanja pred sudovima.

Dakle, ukupan broj dokazni radnji i zastupanja obavljenih u izvještajnom razdoblju je 105.318, što je 4.529 više aktivnosti u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada ih je bilo ukupno 100.789.

Ukupan državnoodvjetnički angažman na ovim radnjama u izvještajnom razdoblju bilježi porast od 5,88 % više obavljenih dokaznih radnji i 3,47 % više obavljenih zastupanja na ročištima i raspravama u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, unatoč znatnoj kadrovskoj nepopunjenosti općinskih državnih odvjetništava te okolnostima uvjetovanim štrajkom državnih službenika i namještenika te „mjerama upozorenja“ pravosudnih dužnosnika provedenih tijekom izvještajnog razdoblja, koje su prebrođene odgovornim i pojačanim radom u ovom segmentu državnoodvjetničkih aktivnosti u kaznenim predmetima.

9.1.6. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi

Tijekom 2023. godine općinska su državna odvjetništva podnijela 2.444 žalbe u odnosu na 15.242 donesene presude (bez presuda s kaznenim nalogom), što je za 396 žalbi ili 13,94 % žalbi manje u odnosu na 2022. godinu. Manji broj podnesenih žalbi prije svega je rezultat manjeg broja donesenih presuda u izvještajnoj godini (1.279 presuda manje).

Žalbe su podnesene protiv 16,03 % presuda ili protiv svake 6,2-e presude, dok je u 2022. godini žalba bila podnesena protiv 17,9 % presuda ili protiv svake 5,8-e presude, a u 2021. godini protiv svake 6,6-e presude, pa proizlazi da u žalbenoj aktivnosti općinskih državnih odvjetništava nema značajnijih odstupanja.

Tablica koja slijedi sadrži prikaz ukupnog broja podnesenih i usvojenih žalbi te broja podnesenih i usvojenih žalbi zbog odluke o kazni.

Broj podnesenih i usvojenih žalbi

Godina	Žalbe			
	Podneseno	Od toga zbog kazne	Usvojeno	Od toga zbog kazne
2019.	1.971	1.072	771	373
2020.	2.196	1.195	700	242
2021.	2.626	1.022	869	278
2022.	2.840	1.457	881	326
2023.	2.444	1.284	730	283

Zbog odluke o kazni podnesene su 1.284 žalbe, odnosno 52,53 % svih podnesenih žalbi, te je udio žalbi podnesenih iz tog žalbenog razloga na razini iz prethodnih godina promatranog razdoblja, uz iznimku 2021. godine kada su prevladavale žalbe podnesene iz drugih žalbenih razloga, a zbog odluke o kazni je bilo podneseno 38,91 % svih žalbi.

Sudovi su u izvještajnom razdoblju usvojili ukupno 730 žalbi ili 29,86 % žalbi, od čega 283 žalbe zbog odluke o kazni ili 38,76 % svih usvojenih žalbi. Uspoređujući

podatke iz prethodnih godina proizlazi da je u izvještajnom razdoblju usvojeno ukupno manje žalbi, ali je pri tome u ukupnom broju usvojenih žalbi povećan udio usvojenih žalbi zbog odluke o kazni u odnosu na sve prethodne godine izuzev 2019. godine, kada je zbog odluke o kazni bilo usvojeno 48,37 % svih usvojenih žalbi.

Ističe se međutim ponovno kako se uspjeh državnog odvjetništva u žalbenom postupku može odrediti samo okvirno, s obzirom na to da drugostupanjski sudovi odlučujući o žalbama državnih odvjetništava ujedno odlučuju i o žalbama obrane koje su u pravilu podnesene te da odluke drugostupanjskih sudova često idu i izvan žalbenih prijedloga državnog odvjetništva ili dolazi do ukidanja presuda iz drugih razloga od onih iz kojih su žalbe podnesene. Osim toga, o većini podnesenih žalbi nije ni odlučeno u izvještajnom razdoblju.

Cijeneći navedene podatke te prethodno prikazanu strukturu izrečenih sankcija posebno, iako blag, daljnji porast uvjetnih osuda i uobičajeno mali broj izrečenih novčanih kazni, općinska državna odvjetništva trebaju nastaviti s podnošenjem žalbi uvijek kada to svestranim i kritičkim sagledavanjem svih mjerodavnih okolnosti ocijene osnovanim i potrebnim radi ostvarenja zakonom određene svrhe kažnjavanja i tako utjecati na pooštavanje kaznene politike sudova i primjerenije kažnjavanje počinitelja kaznenih djela.

9.1.7. Rad i odluke u prekršajnim predmetima

Tijekom 2023. godine općinska su državna odvjetništva, kao stvarno nadležna za prekršajne postupke, zaprimila ukupno 1.006 novih prekršajnih predmeta te su, zajedno s predmetima koji su ostali iz ranijih razdoblja pred državnim odvjetništvom i pred sudovima ili javnopravnim tijelima, u radu imala ukupno 1.961 prekršajni predmet. Ovaj broj od 1.006 novih predmeta predstavlja značajan porast u odnosu na prethodnu godinu kada je bio zaprimljen ukupno 671 novi predmet. Ovo povećanje posljedica je znatnog priljeva novih predmeta koji se odnose na prekršaje iz Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu (zaprimljeno 765 u odnosu na 313 predmeta u prethodnoj godini). Radi se o predmetima formiranima povodom obavijesti Državnog ureda za reviziju i Državnog izbornog povjerenstva. Ti su prekršajni predmeti kao i ranijih godina najbrojniji, s time da u ovom izvještajnom razdoblju čine čak 76,04 % od ukupnog broja novih predmeta.

Ovo izvještajno razdoblje karakterizira pad broja novih predmeta zbog prekršaja iz Zakona o ravnopravnosti spolova, njih 12 u odnosu na 87 u prethodnoj godini, od čega se polovica odnosi na prekršaje iz članka 32. tog Zakona, za razliku od prošlog izvještajnog razdoblja kada se najveći broj predmeta odnosio na kršenje članka 35. Zakona o ravnopravnosti spolova u izbornom procesu, što je bilo vezano za održavanje lokalnih izbora u 2021. godini. U ovoj godini u strukturi predmeta prekršaji iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji čine 4,27 % od ukupnog broja novih predmeta te se u odnosu na prethodno razdoblje bilježi povećanje za 22,85 % (43 u ovoj godini u odnosu na 35 u prethodnoj godini). Predmeti zbog prekršaja iz Zakona o suzbijanju zloporabe droga kreću se na razini prošle godine, a bilježi se porast broja novih predmeta zbog prekršaja iz Zakona o sigurnosti prometa na cestama (30 predmeta u ovoj godini u odnosu na 19 iz prošle godine). Evidentiran je nešto manji broj predmeta zbog prekršaja iz Zakona o suzbijanju diskriminacije (6 u odnosu na 9

prošle godine), kao i manji broj predmeta zbog prekršaja iz ostalih zakona (121 predmet u odnosu na 178 u prethodnoj godini).

Odluke državnog odvjetništva u prekršajnim predmetima po broju i vrsti zadržane na su razini prošlogodišnjeg razdoblja, donesena je ukupno 881 odluka u odnosu na 883 prošle godine, od čega 637 optužnih prijedloga, što je identično prethodnoj godini. Najviše je optužnih prijedloga, njih 433, podneseno u predmetima zbog prekršaja iz Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumima koji su u strukturi prekršajnih predmeta i najzastupljeniji.

Sudovi i javnopravna tijela donijela su 630 odluka, od kojih su 559 ili 88,73 % osuđujuće, što ukazuje na visok stupanj uspješnosti u procesuiranju prekršaja od strane državnog odvjetništva.

Prilikom donošenja osuđujućih odluka sudovi i javnopravna tijela najvećim su dijelom izricali novčane kazne, tako da je od ukupno 559 osuđujućih odluka, novčana kazna izrečena u 510 predmeta.

Protiv odluka sudova ili javnopravnih tijela općinska su državna odvjetništva podnijela 42 žalbe, a u ovom izvještajnom razdoblju 26 žalbi je usvojeno, a 6 odbijeno.

Zakon	Prijave u radu					Odluke DO				Ostalo u radu u DO	Odluke suda ili javnopravnog tijela (JPT)					Sankcije				Žalbe DO		
	Ostalo u radu		Primijeno novih prijava	Primijeno nakon ukidne odluke	Ukupno u radu	Optužni prijedlog	Izdan prekršajni nalog	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka		Presuda/rješenje			Ukupno odluka suda ili JPT	Ostalo u radu pred sudom ili JPT	Zatvor	Novčana kazna	Druga sankcija	Ukupno	Podnesena žalba DO	Odluke povodom žalbe	
	Pred DO	Pred sudom ili JPT									Osuđujuća	Odbijajuća	Oslabađajuća								Uvažena	Odbijena
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Zakon o ravnopravnosti spolova	22	137	12		171	20	1	2	23	11	65		7	72	84		65		65	3		
Zakon o suzbijanju diskriminacije	1	5	6		12	1			1	6	2		2	4	2		2		2	1		
Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji	12	33	43	7	95	40	2	3	45	14	20	2	11	33	44		11	9	20	6	4	1
Zakon o suzbijanju zloporabe droga	17	40	29	1	87	25	4	2	31	18	32	3	1	36	29		29	3	32	1		
Zakon o financiranju političkih stranaka	118	215	765	4	1.102	433	26	121	580	305	311	9	11	331	310		288	23	311	18	7	
Zakon o sigurnosti prometa na cestama	14	9	30		53	8	20	2	30	14	7	1	1	9	9		7		7	1	1	
Ostali zakoni	135	176	121	9	441	110	2	59	171	88	122	11	12	145	147		108	14	122	12	13	5
UKUPNO	319	615	1.006	21	1.961	637	55	189	881	456	559	26	45	630	625	0	510	49	559	42	25	6

9.2. Prikaz rada i odluka u građanskim i upravnim predmetima

Pred općinskim sudovima i javnopravnim tijelima Republiku Hrvatsku po zakonu zastupaju Općinska državna odvjetništva, a iznimno mogu zastupati temeljem posebne punomoći pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske i ustanove čiji je ona osnivač ili suosnivač.

a)Kretanje i struktura zahtjeva u novim građanskim i upravnim predmetima 2019. – 2023.

Godina	Sudski predmeti	Upravni predmeti	Državnoodvjetnički predmeti	Ukupno
2019.	47.110	3.529	14.310	64.949
2020.	49.318	3.304	14.671	67.293
2021.	53.649	3.625	22.392	79.666
2022.	47.715	3.109	12.726	63.550
2023.	52.623	2.953	14.023	69.599

Općinska državna odvjetništva zaprimila su u 2023. godini 9,5 % više građanskih i upravnih predmeta nego u prethodnom izvještajnom razdoblju.

Analizirajući strukturu novozaprimljenih predmeta primjećuje se da su sudski predmeti i nadalje najzastupljeniji sa 76 %, dok državnoodvjetnički predmeti participiraju u ukupnom broju predmeta s 20 %, a samo 4 % odnosi se na upravne predmete.

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje razvidno je da se broj upravnih predmeta neznatno smanjio, ali je porastao broj državnoodvjetničkih predmeta, kao i broj sudskih predmeta kojih je u 2023. bilo čak 10,2 % više.

Do povećanja broja sudskih predmeta došlo je zbog znatnog priljeva zemljišnoknjižnih predmeta zbog provođenja brojnih postupaka osnivanja, preoblikovanja i obnove zemljišnih knjiga.

Povećanje broja državnoodvjetničkih predmeta rezultat je 1.420 zahtjeva za mirno rješenje spora podnesenih od strane punomoćnika udruge Potrošač koji se odnose na utvrđenje djelomične ništavosti Ugovora o izmjeni ugovora o koncesiji za obavljanje javnih govornih usluga u nepokretnoj mreži.

b) Kretanje i struktura zahtjeva u novim predmetima u odnosu na vrstu zastupanja 2019. – 2023.

Vrste predmeta	Sudski predmeti		Upravni predmeti		Državnoodvjetnički predmeti		Ukupno zastupanje po		
	Zastupanje po		Zastupanje po		Zastupanje po				
Godina	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	sveukupno
2019.	47.094	16	3.529	0	14.305	5	64.928	21	64.949
2020.	49.307	11	3.304	0	14.671	0	67.282	11	67.293
2021.	53.630	19	3.624	1	22.392	0	79.646	20	79.666
2022.	47.674	41	3.109	0	12.726	0	63.509	41	63.550
2023.	52.528	95	2.952	1	14.023	0	69.503	96	69.599

Prema podacima o kretanju i strukturi novih predmeta u odnosu na vrstu zastupanja razvidno je da su općinska državna odvjetništva u gotovo svim predmetima zastupala po zakonu, a samo u 96 predmeta temeljem punomoći. Ipak se može primijetiti da je broj zastupanja po punomoći u 2023. godini porastao za čak 134 %.

Sva zastupanja temeljem punomoći osim jednoga odnosila su se na sudske predmete, i to najvećim dijelom na postupke radi naplate najamnine i regresnu isplatu režijskih troškova, a sve vezano za stanove u vlasništvu države koji su povjereni na upravljanje Državnim nekretninama d.o.o., trgovačkom društvu čiji je osnivač Republike Hrvatska, kada su režijski troškovi naplaćeni od vlasnika umjesto od stvarnih korisnika nekretnina.

c) Kretanje i struktura zahtjeva u novim sudskim predmetima 2019. – 2023.

Sudski predmeti	Parnice	Ovrhe	Stečaj potrošača	Ostalo*	Ukupno:
2019.	5.483	24.877	2.518	14.232	47.110
2020.	7.688	18.078	3.106	20.446	49.318
2021.	7.613	21.258	1.749	23.029	53.649
2022.	4.627	20.579	1.938	20.571	47.715
2023.	5.030	20.839	2.684	24.070	52.623

Sudski se predmeti odnose na postupke koji se vode pred sudovima, a dijele se na parnice, ovrhe, stečaj potrošača i ostalo. Ostali su izvanparnični, zemljišnoknjižni i adhezijski postupci.

U odnosu na broj novih sudskih predmeta u izvještajnom je razdoblju došlo do njihova povećanja za 10,2 %. Najveće povećanje očituje se u ostalim predmetima, kojih je 17 % više nego 2022. Radi se ponajprije o zemljišnoknjižnim predmetima čije

je povećanje posljedica provođenja katastarskih izmjera u svrhu izrade katastra nekretnina i obnove zemljišnih knjiga za brojne katastarske općine na području Republike Hrvatske.

Predmeti stečaja potrošača, koji se najvećim dijelom odnose na postupak jednostavnog stečaja potrošača, bilježe tendenciju povećanja za 38 % u odnosu na 2022. Ovo povećanje posljedica je činjenice da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju potrošača (Narodne novine broj 36/2022), koji je stupio na snagu 31. ožujka 2022., skraćen rok u kojem se potrošač može ponovno osloboditi obveza s 10 godina na 6 u redovitom, i s 5 godina na 3 u jednostavnom postupku stečaja potrošača. Imajući u vidu da su prvi postupci stečaja potrošača provedeni u 2019. godini, a najveći broj ih je zaključen u 2020. Njihov porast u 2023. bio je očekivan.

Struktura novih sudskih predmeta nije se bitno mijenjala kroz promatrano petogodišnje razdoblje. U 2023. godini sudski su se predmeti najvećim dijelom sastojali od ostalih postupaka (46 %) i ovrha (40 %), a manjim dijelom od parničnih (9 %) i postupaka stečaja potrošača (5 %).

d) Prikaz poduzetih radnji u sudskim i upravnim predmetima u 2023.

Općinsko državno odvjetništvo 2023.		Općinsko državno odvjetništvo 2023.		
		Broj	Ukupno	Prosječno po prisutnim rješavateljima
Rasprave	U sjedištu	9.020	14.553	107
	Izvan sjedišta	5.533		
Uloženi pravni lijekovi	Redovni	2.097	2.704	20
	Izvanredni	607		

Iz tabelarnog prikaza poduzetih radnji u sudskim i upravnim predmetima razvidan je pad broja rasprava na kojima su općinska državna odvjetništva zastupala za 5,7 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Razlog smanjenog broja rasprava održavanje je mjera upozorenja pravosudnih dužnosnika i službenika sredinom godine. Od ukupnog broja rasprava čak 38 % održano je izvan sjedišta državnog odvjetništva, što dodatno opterećuje rad zbog potrebe organiziranja prijevoza, ali i zbog značajnog vremena provedenog izvan ureda. Svaki je rješavatelj u 2023. godini zastupao prosječno na 107 rasprava.

Općinska državna odvjetništva u 2023. godini uložila su 2.704 pravna lijeka, od toga 2.097 redovnih i 607 izvanrednih pravnih lijekova, što se odnosi na prijedloge za dopuštenje revizije i revizije po dopuštenju.

9.2.1. Predmeti izvansudskog rješavanja sporova

9.2.1.1. Mirno rješavanje sporova (članak 186.a Zakona o parničnom postupku)

a) Zahtjev za mirno rješenje spora (186.a ZPP-a) 2019. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Ukupno u radu u DO	Riješeno	Vrijednost svih novih zahtjeva (u tisućama eura)	Broj sklopljenih nagodbi	Vrijednost svih sklopljenih nagodbi (u tisućama eura)
2019.	1.198	6.036	7.234	6.323	181.018	1.247	4.322
2020.	1.016	7.577	8.593	7.194	133.161	1.209	3.231
2021.	1.186	15.548	16.734	13.557	1.220.170	981	3.374
2022.	1.097	6.593	7.690	6.163	147.868	1.563	5.173
2023.	1.161	7.427	8.588	7.219	136.924	1.601	5.862

U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je 7.427 novih zahtjeva za mirno rješenje spora, što u odnosu na 2022. predstavlja rast od 12,6 %.

Iako je broj podnesenih zahtjeva veći, njihova je vrijednost manja od one iz prethodnog izvještajnog razdoblja.

Povećanje broja zahtjeva za mirno rješenje spora posljedica je 1.420 zahtjeva podnesenih od strane punomoćnika udruge Potrošač koji se odnose na utvrđenje djelomične ništavosti Ugovora o izmjeni ugovora o koncesiji za obavljanje javnih govornih usluga u nepokretnoj mreži.

Riješeno je 7.219 zahtjeva, od čega se 22 % odnosi na sklopljene izvansudske nagodbe čija vrijednost iznosi 5.862.000,00 EUR, što je najveća vrijednost sklopljenih nagodbi u cijelom promatranom razdoblju.

Sklapanjem 1.601 nagodbe u postupku mirnog rješenja spora, primjenom odredbe članka 186.a Zakona o parničnom postupku, općinska državna odvjetništva upravo su za taj broj spriječila dodatno opterećenje općinskih sudova novim predmetima.

Promatrajući petogodišnje razdoblje primjećuje se da je najveći broj zahtjeva zabilježen 2021., i to kao rezultat podnošenja istovrsnih zahtjeva državnih službenika kojima su potraživali isplatu naknade na ime razlike plaće za 2016. godinu, a koji su zahtjevi u kasnijim godinama izostali nakon što je Vrhovni sud Republike Hrvatske u oglasnom postupku donio odluku da su njihovi zahtjevi neosnovani.

b) Zahtjev za mirno rješenje spora – prema vrsti i tijelima u 2023.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi		Obveznopravni sporovi		Naknada štete		Radni sporovi		Ostali parnični sporovi		Ukupno		Ukupno zahtjev RH i zahtjev ostali	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva
	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali			
Republika Hrvatska	6	22	3	3		15				2	9	42	51	7	14
Ministarstvo pravosuđa i uprave		7	4	39	2	260		193	1	8	7	507	514	22	4
Ministarstvo zdravstva			2			2					2	2	4		
Ministarstvo hrvatskih branitelja			70	12	30	2		1			100	15	115	10	9
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU				1		1					2	2	2		
Min. prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	50	1.281	162	283	8	178		1	10	6	230	1.749	1.979	444	22
Ministarstvo unutarnjih poslova	2	5	30	13	13	62	3	364	2	3	50	447	497	140	28
Min. rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike		3	23	10	78	9		3		1	101	26	127	25	20
Ministarstvo financija	1	15	5	27		12		29	2	23	8	106	114	13	11
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	4	3		1		2		5			4	11	15	9	60
Ministarstvo obrane	1	44	66	12	43	90	6	79	1	2	117	227	344	60	17
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova			1					2			1	2	3		
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	12	5		1.421		3	1				13	1.429	1.442	5	0
Ministarstvo poljoprivrede	390	1.045	100	18	5	5			1	2	496	1.070	1.566	786	50
Ministarstvo turizma i sporta															
Ministarstvo znanosti i obrazovanja			2					4			2	4	6		
Ministarstvo kulture i medija		1	2	2		1		1			2	5	7		
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	3	1	59	36				1			62	38	100	36	36
Državne nekretnine d.o.o.	82	4	204	3	7						293	7	300	36	12
Ostali	2	11	6	4	2	13		6		2	10	36	46	8	17
UKUPNO	553	2.447	739	1.885	188	655	10	689	17	49	1.507	5.725	7.232	1.601	22

Tijekom izvještajnog razdoblja podnesena su 7.232 zahtjeva za mirno rješenje spora, od čega se 20,8 % odnosi na zahtjeve Republike Hrvatske.

Promatrajući zahtjeve za mirno rješenje spora prema njihovoj vrsti, razvidno je da se 41,48 % zahtjeva odnosilo na stvarnopravne sporove, 36,28 % na obveznopravne sporove, 11,65 % na sporove radi naknade štete, 9,66 % na radne sporove, a samo 0,91 % na ostale parnične sporove.

U postupcima mirnog rješenja spora najzastupljenije tijelo bilo je Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine s 27 % zahtjeva, slijedi Ministarstvo poljoprivrede s 22 % zahtjeva, te Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture s 20 % zahtjeva, dok su ostala tijela zastupljena u manjem postotku.

U odnosu na stvarnopravne sporove najveći broj zahtjeva odnosio se na djelokrug rada Ministarstva poljoprivrede (48 %) i Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine (44 %).

Od ukupnog broja obveznopravnih zahtjeva 54 % se odnosilo na djelokrug rada Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, 17 % na Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, dok su ostala ministarstva i tijela sudjelovala s manjim udjelom u ovoj vrsti zahtjeva.

Zahtjevi za naknadu štete najvećim dijelom proizlazili su iz djelokruga rada Ministarstva pravosuđa i uprave (31 %) i Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine (22 %).

Zahtjevi za mirno rješenje radnih sporova najvećim dijelom proizlaze iz djelokruga rada Ministarstva unutarnjih poslova (52 %), dok se 28 % zahtjeva odnosi na Ministarstvo pravosuđa i uprave.

c) Podnositelj zahtjeva Republika Hrvatska 2019. – 2023.

Godina	Broj podnesenih zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost nagodbe (u tisućama eura)
2019.	1.576	383	24%	1.117
2020.	1.344	326	24%	788
2021.	1.222	297	24%	655
2022.	1.707	476	28%	1.466
2023.	1.507	558	37%	1.606

Promatrajući petogodišnje razdoblje primjećuje se da broj zahtjeva za mirno rješenje spora u kojima je Republika Hrvatska podnositelj nije znatno varirao. Najveći broj ovih zahtjeva zabilježen je 2022., do čega je došlo zbog povećane aktivnosti Ministarstva poljoprivrede, Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje te Državnih nekretnina d.o.o. radi naplate svojih tražbina od korisnika

poljoprivrednog zemljišta, stanova i poslovnih prostora u vlasništvu Republike Hrvatske.

Broj sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva Republike Hrvatske u promatranom petogodišnjem razdoblju kontinuirano raste te je u 2023. godini dosegno razinu od 37 %.

Sukladno povećanju broja sklopljenih nagodbi porasla je i njihova vrijednost koja u 2023. godini iznosi 1.606.000,00 EUR.

d) Sklopljene nagodbe prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednosti spora u 2023.- podnositelj zahtjeva RH

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi				Obveznopravni sporovi				Naknada štete				Radni sporovi				Ostali parnični sporovi				Ukupno Podnositelj zahtjeva RH			
	Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH							
	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva %	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva %	Vrijednost sklopljenih nagodbi (u tis. eura)
Republika Hrvatska	6				3	3		5													9	3		5
Ministarstvo pravosuđa i uprave					4	2		5	2							1	3		6		7	5		11
Ministarstvo zdravstva					2																2			
Ministarstvo hrvatskih branitelja					70	8		15	30												100	8		15
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU																								
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	50	4		56	162	14		13	8	2	1					10					230	20		71
Ministarstvo unutarnjih poslova	2	1		3	30	6		21	13	2	5	3	1		7	2					50	10		36
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike					23	8		36	78	14	24										101	22		60
Ministarstvo financija	1				5	3		249								2					8	3		249
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	4	4		10		3		4		1	1										4	8		15
Ministarstvo obrane	1				66	10		92	43	23	52	6	2		1	1					117	35		144
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova					1																1			
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	12	5		133								1									13	5		133
Ministarstvo poljoprivrede	390	332		580	100	58		173	5	1						1					496	391		753
Ministarstvo turizma i sporta																								
Ministarstvo znanosti i obrazovanja					2																2			
Ministarstvo kulture i medija					2																2			
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	3	2		1	59	5		3		1	1										62	8		6
Državne nekretnine d.o.o.	82	7		7	204	28		80	7												293	35		87
Ostali	2				6	2		8	2	3	13										10	5		20
UKUPNO	553	355	64	791	739	150	20	703	188	47	25	98	10	3	30	7	17	3	18	6	1.507	558	37	1.606

U predmetima mirnog rješenja spora po zahtjevima Republike Hrvatske najveći broj nagodbi sklopljenih tijekom 2023. godine odnosio se na Ministarstvo poljoprivrede, i to čak 70 %. Riječ je o nagodbama koje su se velikim dijelom odnosile na stvarnopravne (utvrđenje prava vlasništva poljoprivrednog zemljišta i sl.) i obveznopravne sporove (potraživanja s osnove neplaćene zakupnine poljoprivrednog zemljišta i sl.).

U zastupanju Državnih nekretnina d.o.o. sklopljeno je 6 % nagodbi koje se većinom odnose na obveznopravne sporove, dok je u zastupanju Ministarstva obrane također sklopljeno 6 % nagodbi, ali se one najvećim dijelom odnose na sporove radi naknade štete.

Druga tijela u ukupnom broju sklopljenih nagodbi participirala su s manje od 5 %.

U odnosu na vrstu sporova okončanih sklapanjem izvansudske nagodbe razvidno je da se najvećim dijelom radilo o stvarnopravnim (64 %) i obveznopravnim sporovima (27 %), dok se na sporove naknade štete odnosilo samo 8 % sklopljenih nagodbi te po 0,5 % na radne i ostale sporove.

Nagodbe sklopljene u zastupanju Ministarstva poljoprivrede činile su 47 % ukupne vrijednosti sklopljenih nagodbi. Iako je u ukupnom broju sklopljenih nagodbi Ministarstvo financija participiralo s malim brojem, njihova vrijednost činila je 16 % ukupne vrijednosti. Udio ostalih tijela u ukupnoj vrijednosti sklopljenih nagodbi bio je manji od 10 %.

e) Podnositelj zahtjeva – druge osobe 2019. – 2023.

Godina	Broj podnesenih zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost nagodbe (u tisućama eura)
2019.	4.193	864	21%	3.204
2020.	6.141	885	14%	2.454
2021.	14.066	684	5%	2.721
2022.	4.636	979	21%	3.512
2023.	5.725	1.043	18%	4.256

Analizirajući broj zaprimljenih predmeta izvansudskog rješavanja sporova u kojima su podnositelji zahtjeva druge fizičke osobe, razvidno je povećanje od 23 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Promatrajući petogodišnje razdoblje evidentno je da se najveći broj podnesenih zahtjeva drugih osoba bilježi 2021. kada su državni službenici potraživali isplatu naknade na ime razlike plaće za koje je zahtjeve Vrhovni sud Republike Hrvatske u oglednom postupku donio odluku da su neosnovani.

Povećanje broja zahtjeva za mirno rješenje spora drugih osoba u odnosu na 2022. godinu rezultat je 1.420 zahtjeva podnesenih od strane punomoćnika udruge

Potrošač kojima se traži utvrđenje djelomične ništavosti Ugovora o izmjeni ugovora o koncesiji za obavljanje javnih govornih usluga u nepokretnoj mreži. Svi su zahtjevi odbijeni kao neosnovani, nakon čega tužbe nisu zaprimljene niti se očekuje da će biti jer se radi o neurednim zahtjevima uz koje su priložene stare punomoći iz 2004. godine.

Upravo zbog toga je, u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, zabilježeno smanjenje broja sklopljenih nagodbi za 3 %, ali je njihova vrijednost veća nego ikad u promatranom petogodišnjem razdoblju.

Generalno se može reći da se nagodbom nisu riješili zahtjevi u kojima se radi o spornim potraživanjima prema državi, a predlagatelj mirnog rješenja spora uz prijedlog nije dostavio potrebnu dokumentaciju i dokaze pa odluku u konačnici donose sudovi. Takvi su prijedlozi uglavnom formalno postavljeni samo u cilju ispunjenja procesne pretpostavke za podnošenje tužbe sudu.

f) Sklopljene nagodbe prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednosti spora u 2023. – podnositelj zahtjeva druge osobe

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi				Obveznopravni sporovi				Naknada štete				Radni sporovi				Ostali parnični sporovi				Ukupno			
	Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe			
	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost sklopljenih nagodbi (u tis. eura)
Republika Hrvatska	22	3		3	3	1		44	15							2					42	4		47
Ministarstvo pravosuđa i uprave	7	2		7	39	5		466	260	6		142	193	4		7	8				507	17		623
Ministarstvo zdravstva									2												2			
Ministarstvo hrvatskih branitelja					12	1			2				1	1		21					15	2		21
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU					1				1												2			
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	1.281	284		1.393	283	138		43	178	2		2	1				6				1.749	424		1.438
Ministarstvo unutarnjih poslova	5	1		7	13	2			62	13		47	364	114		151	3				447	130		205
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	3	2		8	10	1			9				3				1				26	3		8
Ministarstvo financija	15	3		5	27	3		8	12	2		4	29				23	2		13	106	10		30
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	3	1		7	1				2				5								11	1		7
Ministarstvo obrane	44	2		3	12	1			90	15		192	79	7		25	2				227	25		219
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova													2								2			
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	5				1.421				3												1.429			
Ministarstvo poljoprivrede	1.045	389		1.582	18	5		7	5	1							2				1.070	395		1.589
Ministarstvo turizma i sporta																								
Ministarstvo znanosti i obrazovanja													4								4			
Ministarstvo kulture i medija	1				2				1				1								5			
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	1				36	28		4					1								38	28		4
Državne nekretnine d.o.o.	4	1		1	3																7	1		1
Ostali	11	2		13	4				13	1		51	6				2				36	3		65
UKUPNO	2.447	690	28	3.028	1.885	185	10	572	655	40	6	439	689	126	18	204	49	2	4	13	5.725	1.043	18	4.256

Najveći broj nagodbi po zahtjevima drugih osoba sklopljen je u zastupanju Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (41 %), a pretežno se radi o stvarnopravnim sporovima. Posljedično tome je i vrijednost ovih nagodbi velika.

S udjelom od 38 % slijede nagodbe sklopljene u zastupanju Ministarstva poljoprivrede koje se najvećim dijelom također odnose na stvarnopravne sporove, odnosno zahtjeve za utvrđenje prava vlasništva na poljoprivrednom zemljištu, pa je i vrijednost ovih nagodbi također velika.

Ministarstvo unutarnjih poslova participiralo je u ukupnom broju ovih nagodbi s 12 %, a najvećim dijelom su se odnosile na radne sporove.

Druga zastupana tijela sudjelovala su u ukupnom broju sklopljenih nagodbi s manje od 10 %.

U strukturi sklopljenih nagodbi po zahtjevima drugih osoba najzastupljeniji su bili stvarnopravni sporovi (66 %) koji su se uglavnom odnosili na zahtjeve za priznanje prava vlasništva. Zatim slijede obveznopravni sporovi s 18 %, radni sporovi s 12 % te sporovi naknade štete i ostali sporovi s neznatnim udjelom.

9.2.2. Odluke državnog odvjetništva u parnicama pred općinskim sudovima

a) Odluke i postupanje državnih odvjetništava u parnicama 2019. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Odluke DO				Rasprave	Postupci pred sudom u kojima nije donijeta I-stup. Odluka	Žalbe DO	Izvanredni pravni lijekovi
			Odbijanje inicijative	Tužba	Odgovor na tužbu	Druge odluke				
2019.	103	5.483	184	1.063	3.634	603	14.944	7.293	1.444	216
2020.	280	7.688	54	1.146	3.964	2.419	8.470	3.502	2.473	398
2021.	293	7.613	681	949	3.385	2.941	10.194	10.955	1.844	531
2022.	141	4.627	506	1.184	2.100	969	8.505	9.289	2.030	652
2023.	76	5.030	130	1.074	2.121	2.482	7.220	9.135	1.290	547

Tijekom izvještajnog razdoblja primljeno je 5.030 novih zahtjeva u parničnim postupcima, što je povećanje od 9 % u odnosu na 2022. godinu.

Nadalje, iz tablice proizlazi da je ažurnost donošenja odluka vrlo visoka budući da su svi predmeti u radu riješeni tijekom izvještajnog razdoblja, od čega je za 130 zahtjeva odbijena inicijativa nadležnih tijela za postupanje jer je ocijenjena kao pravno neutemeljena.

U odnosu na 1.074 zahtjeva općinska su državna odvjetništva podnijela tužbe nadležnim sudovima, dok je za 2.121 zahtjev dan odgovor na tužbu.

Druge odluke kojih je u izvještajnoj godini bilo 2.482 odnose se na izjave o miješanju u parnicu na strani tužitelja ili tuženoga, službene bilješke kojima se okončava rad na predmetu ili se radi o zahtjevima koji su meritorno riješeni u drugom državnom odvjetništvu.

Pred prvostupanjskim sudovima u tijeku je 9.135 postupaka u kojima sud nije donio odluku, što je nešto manje nego u prethodnoj godini. Kako bi se dobila slika stvarnog opterećenja općinskih državnih odvjetništava, tom broju treba pribrojiti 5.030 novih zahtjeva zaprimljenih u izvještajnoj godini.

U parničnim postupcima tijekom 2023. godine općinska državna odvjetništva uložila su 1.837 pravnih lijekova, od toga 1.290 redovitih i 547 izvanrednih pravnih lijekova, što se odnosi na prijedloge za dopuštenje revizije i revizije po dopuštenju.

b) Broj tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima po procesnom položaju tužitelj/tuženik/umješak i vrijednosti 2019. – 2023.

Zastupanje RH		Tužitelj	Tuženik	Umješak	Ukupno
2019.	Broj zahtjeva	1.134	4.349	0	5.483
	%	21	79	0	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama eura)	15.578	193.423	0	209.002
2020.	Broj zahtjeva	1.328	4.087	2.273	7.688
	%	17	53	30	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama eura)	19.137	1.068.009	0	1.087.146
2021.	Broj zahtjeva	1.042	4.638	1.933	7.613
	%	14	61	25	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama eura)	10.357	1.003.658	0	1.014.015
2022.	Broj zahtjeva	1.322	2.680	625	4.627
	%	29	58	13	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama eura)	17.021	450.009	0	467.030
2023.	Broj zahtjeva	1224	3606	200	5.030
	%	24	72	4	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama eura)	13.954	111.975	0	125.928

Od ukupnog broja zahtjeva primljenih tijekom 2023. godine Republika Hrvatska bila je tužitelj u 24 %, a tužena je bila u 72 % parnica.

I nadalje je vidljiv trend smanjenja broja zahtjeva u kojima se Republika Hrvatska pojavljuje kao umješak u parničnim postupcima koji se vode među drugim osobama, i to na svega 4 %. U pravilu se radi o miješanju u radne sporove gdje zaposlenici potražuju isplatu razlike plaće od ustanove kao poslodavca, čiji je osnivač Republika Hrvatska, a kojih je u 2023. i 2022. godini bilo znatno manje nego u prethodnim godinama.

U izvještajnoj godini protiv Republike Hrvatske podnijeto je 3.606 zahtjeva ukupne vrijednosti predmeta spora 111.975.000,00 EUR, dok Republika Hrvatska kao tužitelj u 1.224 parnice potražuje iznos od 13.954.000,00 EUR.

c) Kretanje tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima po vrsti spora 2019. – 2023.

Godina	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Stvarnopravni	1.099	1.291	1.220	1.455	1.387
Obveznopravni	1.171	1.081	986	1.102	1.008
Naknada štete	502	1.429	1.348	660	1.496
Radni sporovi	2.544	3.764	3.928	1.269	975
Ostali parnični sporovi	180	123	131	141	164

Analizirajući vrste tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima dolazi se do podatka da se 30 % zahtjeva odnosilo na sporove radi naknade štete, 28 % na stvarnopravne sporove, 20 % na obveznopravne, 19 % na radne sporove te svega 3 % na ostale parnične sporove.

Struktura zahtjeva parničnih predmeta u odnosu na prethodnu godinu izmijenjena je na način da je u izvještajnoj godini došlo do znatnog povećanja zahtjeva za naknadu štete (126 %), dok se udio „ostalih“ parničnih sporova povećao za 16 %. Broj drugih vrsta zahtjeva je smanjen, a najočitiji je u odnosu na radne sporove kojih je 23 % manje nego u prethodnoj godini.

Povećanje zahtjeva za naknadu štete uzrokovao je jedan parnični predmet sa 736 tužitelja, a odnosi se na štetu koja je nastala u poplavama 2014. kada je došlo do pucanja nasipa na rijeci Savi kod Rajevog Sela. Navedeni parnični predmet prvobitno je zaprimljen u Općinskom državnom odvjetništvu u Vinkovcima 2020. godine, ali je 2021. godine ustupljen na nadležno postupanje Općinskom državnom odvjetništvu u Vukovaru te je tijekom 2023. godine, nakon što je otpao razlog zbog kojega je bio ustupljen, ponovno vraćen istom odvjetništvu na daljnje postupanje.

d) Novi tužbeni zahtjevi – prema vrsti spora, zastupanom tijelu i procesnom položaju u 2023.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi		Obveznopravni sporovi		Naknade štete		Radni sporovi		Ostali parnični sporovi		Ukupno	
	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik
Republika Hrvatska	26	5	9	15		11			1	6	36	37
Ministarstvo pravosuđa i uprave	2	1	3	20	1	291	4	279		19	10	610
Ministarstvo zdravstva			2			1					2	1
Ministarstvo hrvatskih branitelja		4	52	16	15	1			2	4	69	25
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU				2				2				4
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	48	565	232	102	9	171		2	12	15	301	855
Ministarstvo unutarnjih poslova	1	1	18	6	4	38	1	265	4	3	28	313
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike		1	30	2	76	5				1	106	9
Ministarstvo financija	1	9	39	20	2	10		45	3	58	45	142
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja			2			751		2			2	753
Ministarstvo obrane	3	9	65	16	21	52	1	163	6	5	96	245
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova			1					1			1	1
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	10	2	2				1	1			13	3
Ministarstvo poljoprivrede	155	473	56	13	1	6		3	5	5	217	500
Ministarstvo turizma i sporta						1						1
Ministarstvo znanosti i obrazovanja			7	2		1		1	1		8	4
Ministarstvo kulture i medija			2					1			2	1
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	6		34	23	2				1		43	23
Državne nekretnine d.o.o.	38	2	189	6	7		1			2	235	10
Ostali	5	3	4	11		16		30	1	8	10	68
Državno odvjetništvo - zaštita javnog interesa				1								1
UKUPNO	295	1.075	747	255	138	1.355	8	795	36	126	1.224	3.606

U izvještajnoj godini najveći broj sporova proizišao je iz djelokruga rada Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine (32 %), a pretežnim dijelom se radilo o stvarnopravnim sporovima u kojima se Ministarstvo nalazilo na tuženoj strani.

Iz djelokruga rada Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja proizišlo je 21 % sporova, a najvećim dijelom radi se o zahtjevima za naknadu štete u kojima je ono tuženik.

Ministarstvo poljoprivrede sudjelovalo je u ukupnom broju parničnih sporova s 20 %, pretežno na tuženoj strani, a radilo se ponajviše o stvarnopravnim zahtjevima, dok je Ministarstvo pravosuđa i uprave u ukupnom broju sudjelovalo sa 17 % također uglavnom na tuženoj strani, a radilo se ponajviše o zahtjevima za naknadu štete i radnim sporovima.

Ostala državna tijela sudjelovala su u ukupnom broju sporova s manje od 10 %.

Iz podataka u gornjoj tablici proizlazi da je Republika Hrvatska prema procesnom položaju samo u obveznopravnim sporovima bila u većem broju na strani tužitelja nego na tuženoj strani, dok je u svim ostalim sporovima situacija obrnuta.

9.2.3. Odluke općinskih sudova u parnicama u kojima zastupa državno odvjetništvo

a) *Uspjeh u parnicama pred općinskim sudovima 2019. – 2023. (prema broju predmeta)*

Godina	Sudske odluke			Uspjeh u parnicama - presude/rješenja					
	Presude/ rješenja (broj)	Sudska nagodba (broj)	Ukupno sudskih odluka	Dobiven u cijelosti (broj)	Postotak dobivenih	Izgubljen u cijelosti (broj)	Postotak izgubljenih	Djelomično dobiven/izgubljen (broj)	Postotak djelomično dobivenih/izgubljenih
2019.	2.535	223	3.792	1.076	42%	1.163	46%	296	12%
2020.	2.932	171	3.103	1.191	41%	1.399	48%	342	11%
2021.	3.637	348	3.985	1.524	42%	1.668	46%	445	12%
2022.	5.086	219	5.305	2.491	49 %	2.119	42%	476	9%
2023.	3.443	169	3.612	1.706	50%	1.397	40%	340	10%

Općinska su državna odvjetništva u izvještajnoj godini primila ukupno 3.612 odluka prvostupanjskih sudova, od čega se 169 odnosi na sudske nagodbe.

Evidentan je pad broja primljenih presuda/rješenja u odnosu na prethodnu godinu, što je posljedica štrajka sudaca i sudskih službenika.

U 50 % parnica Republika je Hrvatska spor dobila u cijelosti, u 40 % je spor izgubila, dok je u 10 % predmeta uspjeh bio djelomičan.

Od ukupnog broja svih izgubljenih parnica (1397) čak 582 odnosi se na stvarnopravne sporove, što čini 42 %, a od ukupno 1.706 dobivenih parnica čak 628 se odnosi na obveznopravne sporove, što čini 37 %.

b) Uspjeh u parnicama pred općinskim sudovima 2019. – 2023. (prema vrijednosti spora)

Godina	Sudske odluke		Uspjeh prema vrijednosti spora- presude/rješenja/sudske nagodbe			
	Presude/rješenja (broj)	Sudska nagodba (broj)	Ukupna vrijednost dobivenog (u tisućama eura)	Postotak dobivenog u odnosu na vrijednost	Ukupna vrijednost izgubljenog (u tisućama eura)	Postotak izgubljenog u odnosu na vrijednost
2019.	2.535	223	6.090	55%	5.065	45%
2020.	2.932	171	21.553	60%	14.413	40%
2021.	3.637	348	105.093	85%	18.455	15%
2022.	5.086	219	767.268	96%	32.388	4%
2023.	3.443	169	58.782	73%	22.014	27%

Analiza sudskih odluka donesenih u parnicama prema vrijednosti predmeta spora pokazuje da postotak dobivenog iznosi 73 %, a izgubljenog 27 %.

Najveći dio dobivenih parnica prema njihovoj vrijednosti odnosio se na sporove naknade štete, a najveći dio izgubljenih parnica prema njihovoj vrijednosti odnosio se na ostale parnične sporove.

9.2.4. Stečaj potrošača

Stečaj potrošača 2020. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno		Ukupno primljeno	Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Rasprave	Odluke suda			
		Stečaj potrošača	Jednostavni stečaj potrošača					Oslobodjenje dužnika od tražbine RH (broj odluka)	Iznos oslobođenja od tražbine RH (u tisućama eura)	Ostale odluke	Ukupno odluka suda
2020.	61	97	3.009	3.106	3.167	3.049	23	2.153	1.523	412	2.565
2021.	44	44	1.705	1749	1.793	1.643	18	862	541	351	1.213
2022.	31	61	1.877	1938	1.969	1.925	17	869	453	456	1.325
2023.	29	40	2.644	2.684	2.713	2.690	44	983	451	847	1.830

Općinska državna odvjetništva primila su tijekom izvještajne godine 2.684 zahtjeva stečaja potrošača, što iznosi povećanje od 38 %. Od tog broja samo se 40 odnosi na redovni postupak, a 2.644 na jednostavni stečaj potrošača.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju potrošača (Narodne novine broj 36/2022), koji je stupio na snagu 31. ožujka 2022., skraćen je rok u kojem se potrošač može ponovno osloboditi obveza s 10 godina na 6 u redovitom i s 5 godina na 3 u jednostavnom postupku stečaja potrošača, zbog čega je bio očekivan veći priljev predmeta jednostavnog stečaja potrošača u 2023., imajući u vidu da su prvi postupci stečaja potrošača provedeni u 2019. godini, a najveći broj ih je zaključen u 2020.

Godina 2020. i dalje je rekordna godina po broju zaprimljenih zahtjeva ove vrste te je bitna i za ovu izvještajnu godinu, i to zbog proteka zakonskog roka od 3 godine nakon kojeg je moguće otvaranje novog jednostavnog postupka stečaja potrošača u odnosu na iste potrošače. U izvještajnom razdoblju unatoč znatnom povećanju novih zaprimljenih zahtjeva i dalje nije dosegnut broj zaprimljenih predmeta iz 2020. u kojoj ih je bilo 3.106. Taj je podatak bitan jer ukazuje na to da su prethodno provedeni postupci stečaja potrošača ipak stvarno doveli do deblokade dijela potrošača i omogućivanja njihove solventnosti i povratka na tržište.

Najveći dio novih zahtjeva u predmetima stečaja potrošača njih čak 70 % odnosilo se na potraživanja Ministarstva financija s osnove javnih davanja, poreza, doprinosa i slično, a 25 % odnosilo se na tražbine Ministarstva pravosuđa i uprave s osnove troškova postupaka i sudskih pristojbi.

Od 1.830 odluka suda primljenih u izvještajnoj godini 54 % odnosilo se na odluke kojima je potrošač oslobođen od preostalih obveza, što po vrijednosti zahtjeva vjerovnika Republike Hrvatske iznosi oslobođenje od ukupno 451.000,00 EUR.

Ostale odluke sadržajno predstavljaju odluke u kojima se uskraćivalo oslobođenje od preostalih obveza ili se njima odbacivalo ili odbijalo podneseni prijedlog za provedbu postupka jednostavnog stečaja potrošača.

9.2.5. Odluke u izvanparničnim i zemljišnoknjižnim predmetima

a) Zbirna tablica – izvanparnični i zemljišnoknjižni predmeti 2019. – 2023.

Vrsta predmeta	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno
Izvanparnični predmeti	15.206	15.153	1.370	1.451	997	1.070	878	914	1.083	1.105
Zemljišnoknjižni predmeti	6.993	6.893	19.012	19.484	21.755	22.114	19.596	19.828	22.942	22.983
Ukupno:	22.199	22.046	20.382	20.935	22.752	23.184	20.474	20.742	24.025	24.088

U odnosu na prethodnu godinu u izvještajnoj godini primljeno je 23 % više izvanparničnih predmeta i 17 % više zemljišnoknjižnih predmeta.

Veća razlika omjera izvanparničnih i zemljišnoknjižnih predmeta uočava se u odnosu na 2019. kada je zaprimljeno najviše izvanparničnih predmeta, njih 15.206. Razlog za ovo odstupanje različito je statističko praćenje tih predmeta u 2019. kada su se u izvanparnične predmete računali i neki zemljišnoknjižni predmeti koji se po načinu statističkog praćenja u ovom izvještajnom razdoblju svrstavaju u zemljišnoknjižne postupke (predmeti upisa ili brisanja zabilježbe tražbine, zabilježbe pokretanja postupka i predmeti upisa ili brisanja zabilježbe spora).

Izvanparnični predmeti najvećim su se dijelom odnosili na postupke osiguranja dokaza, proglašenja nestalih osoba umrlim, razvrgnuća suvlasničke zajednice i ostale postupke.

Zemljišnoknjižni predmeti najvećim su se dijelom odnosili na postupke obnove i osnivanja zemljišne knjige, upisa ili brisanja raznih zabilježbi, zemljišnoknjižne ispravne postupke, uknjižbu javnog dobra – vlasništvo Republike Hrvatske, te uknjižbu vlasništva Republike Hrvatske.

9.2.6. Odluke u ovršnim predmetima

a) Ovršni predmeti 2020.-2023.

Godina	Ostalo u radu u DO-u	Primljeno novih predmeta							Ukupno u radu	Ukupno donesenih odluka	Rasprave	Pravni lijekovi DO
		Zahtjev za izravnu naplatu	Ovrha novčane tražbine	Ovrha nenovčane tražbine	Osiguranje tražbine	Europski ovršni nalog	Ostalo	Ukupno primljeno				
2020.	927	13.359	2.814	64	1.147	0	694	18.078	19.005	18.245	359	213
2021.	849	14.600	2.990	95	2.389	0	1.184	21.258	22.107	24.114	692	400
2022.	810	13.812	2.704	92	3.230	0	739	20.579	21.389	22.137	699	369
2023.	517	13.647	2.149	56	4.265	2	720	20.839	21.356	21.882	478	331

U izvještajnoj godini primljeno je ukupno 20.839 predmeta, što je neznatno povećanje u odnosu na prethodnu godinu. Od tog broja 65 % se odnosilo na zahtjeve za izravnu naplatu, 20 % na osiguranje tražbine, 10 % na ovrhe novčanih tražbina, dok se u preostalom dijelu radilo o ovrhama nenovčanih tražbina i ostalim predmetima.

U 97 % predmeta koji su se odnosili na zahtjeve za izravnu naplatu Republika Hrvatska bila je ovrhovoditelj, dok je u predmetima ovrhe novčane tražbine Republika Hrvatska bila ovrhovoditelj u 70 %, a zahtjevi su se najčešće podnosili radi namirenja tražbina Ministarstva pravosuđa i uprave s osnove naplate troškova sudskih postupka.

U predmetima osiguranja tražbine Republika Hrvatska također je gotovo uvijek bila predlagatelj osiguranja, a najčešće se radilo o tražbinama Ministarstva financija s osnove poreza, doprinosa i drugih javnih davanja (u slučaju kad obveznik ne podmiri svoju obvezu). Tada se provodi postupak osiguranja radi eventualne naplate dugovanja iz vrijednosti nekretnine dužnika.

U ovršnim predmetima općinska državna odvjetništva zastupala su na 478 rasprava i izjavila su 331 pravni lijek.

b) Broj predmeta i vrijednost zahtjeva po procesnom položaju u ovršnim predmetima radi naplate novčane tražbine u 2023.

			Broj predmeta	Vrijednost (u eurima)	Naplaćeno (u eurima)	
RH ovrhovoditelj	Izravna naplata	Potraživanje iz parničnog/upravnog postupka	2.748	12.911.272,80	1.876.836,01	
		oduzeta imovinska korist	1.158	65.831.620,47	629.413,93	
		imovinskopравни zahtjev	104	10.077.246,26	138.124,77	
		trošak kaznenog postupka	8.197	4.126.642,65	763.530,78	
		trošak parničnog/ovršnog postupka	1.217	1.947.179,35	1.115.224,39	
	Ovrha novčane tražbine	vjerodostojna isprava	654	3.578.370,00	327.488,82	
		potraživanje iz parničnog/upravnog postupka	238	5.852.802,79	2.637.661,65	
		oduzeta imovinska korist	116	3.721.082,82	283.508,56	
		imovinskopравни zahtjev	8	116.031,28	39.765,17	
		trošak kaznenog postupka	174	207.652,98	105.002,01	
		trošak parničnog/ovršnog postupka	114	1.384.668,76	184.482,95	
		Ostale ovršne isprave	222	6.515.127,32	1.491.758,59	
	RH OVRHOVODITELJ UKUPNO:			14.950	116.269.697,48	9.592.797,63
	RH ovršenik	Izravna naplata	potraživanje iz parničnog/upravnog postupka	255	2.975.161,07	1.197.652,67
trošak kaznenog postupka			3	1.337,62		
trošak parničnog/ovršnog postupka			126	311.056,84	176.304,39	
Ovrha novčane tražbine		Vjerodostojna isprava	154	439.101,28	9.045,28	
		potraživanje iz parničnog/upravnog postupka	39	70.993,70	1.126.822,40	
		trošak kaznenog postupka				
		trošak parničnog/ovršnog postupka	263	65.095,91	41.263,68	
		Ostale ovršne isprave	12	53.047,73	821,96	
RH OVRŠENIK UKUPNO:			852	3.915.794,15	2.551.910,38	

Od 15.802 ovršna predmeta radi naplate novčane tražbine Republika Hrvatska ovrhovoditelj je u 95 %, dok kao ovršenik sudjeluje u samo 5 % postupaka.

U odnosu na postupke u kojima je Republika Hrvatska bila ovrhovoditelj, najzastupljeniji (55 %) su postupci naplate troškova kaznenog postupka. Zatim slijede potraživanja iz parničnog/upravnog postupka s 18 %, a 8 % postupaka odnosilo se

na naplate oduzete imovinske koristi, dok su novčana potraživanja s ostalih osnova sudjelovala u neznatnom postotku.

Republika Hrvatska kao ovrhovoditelj u ovršnim je postupcima potraživala 116.269.697,48 EUR, a kao ovršenik bila je u obvezi platiti 3.915.794,15 EUR.

U odnosu na vrijednost postupaka u kojima je Republika Hrvatska bila ovrhovoditelj, najveće su vrijednosti bili ovršni postupci radi naplate oduzete imovinske koristi (60 %) i naplate potraživanja iz parničnog/upravnog postupka (16 %), dok su naplate potraživanja s drugih osnova imale znatno manji udio.

Postupci u kojima je Republika Hrvatska bila ovršenik odnosili su se najvećim dijelom na naplatu troškova parničnog/ovršnog postupka (46 %) i potraživanja iz parničnog/upravnog postupka (35%). 18% ovih postupaka odnosi se na naplatu tražbina koje se temelje na vjerodostojnoj ispravi.

U odnosu na vrijednost postupaka u kojima je Republika Hrvatska bila ovršenik, primjećuje se da 91 % čine ovršni postupci koji su se vodili radi naplate potraživanja iz parničnog/upravnog postupka.

9.2.7. Odluke u upravnim predmetima

a) Upravni predmeti (U-DO upisnik) 2019. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno		Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Rasprave	Odluke JPT-a po prijedlogu DO			Predmeti u kojima JPT nije donio I-stup. Odluku	Inicijativa za pokretanje upravnog spora
		Predlagatelj	Protustranka				Prijedlog usvojen	Prijedlog odbijen	Ostale odluke		
2019.	1.337	1.886	1.643	4.866	4.009	739	1.375	65	4.738	1.337	7
2020.	323	1.352	1.827	3.502	3.389	607	1.044	28	141	1.257	3
2021.	183	1.280	1.810	3.273	3.197	601	939	37	157	2.665	2
2022.	116	1.139	1.687	2.942	2.880	540	936	13	81	3.254	10
2023.	81	1.087	1.602	2.770	2.700	664	896	27	144	3.211	12

Tijekom izvještajnog razdoblja zaprimljeno je ukupno 2.689 novih upravnih predmeta.

Kao i u prethodnim godinama Republika Hrvatska u upravnim predmetima sudjeluje uglavnom kao protustranka, pa se tako i u izvještajnoj godini kao predlagatelj nalazi u 40 %, a kao protustranka u 60 % ovih predmeta.

Upravni predmeti u kojima je Republika Hrvatska bila predlagatelj najvećim su se dijelom (53%) odnosili na promjene u katastarskom operatu, zatim na postupke

radi otpisa i obročne otplate duga temeljem Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (20 %), na postupke utvrđenja vlasništva Republike Hrvatske temeljem odredbe članka 77. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (13 %), a 14 % predmeta činili su ostali upravni postupci.

Upravni predmeti u kojima je Republika Hrvatska bila protustranka najvećim su se dijelom (49%) odnosili na promjene u katastarskom operatu, dok se 47 % predmeta odnosilo na ostale upravne postupke, a drugi upravni postupci sudjelovali su s neznatnim dijelom.

Tijekom izvještajnog razdoblja u upravnim predmetima doneseno je ukupno 2.700 meritornih državnoodvjetničkih odluka, dok su javnopravna tijela donijela ukupno 1.067 odluka, od čega su u 896 predmeta prijedlozi usvojeni, u 27 je prijedlog odbijen, dok su 144 predmeta okončana donošenjem ostalih odluka. U 3.211 predmeta javnopravna tijela nisu donijela prvostupanjske odluke.

Tijekom izvještajne godine u upravnim predmetima održane su 664 rasprave, a uloženo je 40 redovitih pravnih lijekova.

b) Upravni predmeti naknade za oduzetu imovinu 2020. – 2023. (Un-DO upisnik)

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno	Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Rasprave	Odluke JPT o zahtjevu predlagatelja			Predmeti u kojima JPT nije donio I-stup. odluku	Pravni lijek DO	Inicijativa za pokretanje upravnog spora
		Naknada za oduzetu imovinu				Prijedlog usvojen	Prijedlog odbijen	Ostale odluke			
2020.	421	125	546	521	596	334	82	128	1.474	63	2
2021.	73	535	608	617	682	198	52	60	1.324	72	24
2022.	25	282	307	308	599	217	35	47	2.940	65	11
2023.	10	264	274	295	595	145	47	74	2.734	8	10

Tijekom izvještajne godine općinska državna odvjetništva imala su u radu 274 predmeta naknade za oduzetu imovinu, što u odnosu na prethodnu godinu čini smanjenje od 11 %. S obzirom na protek prekluzivnog roka za podnošenje zahtjeva za povrat, ovo je smanjenje očekivano.

Velik broj predmeta u kojima javnopravno tijelo nije donijelo prvostupanjsku odluku posljedica je dugotrajnosti tih postupaka, što je u znatnoj mjeri rezultat neažurnosti prvostupanjskih i drugostupanjskih tijela, ali i neaktivnosti samih podnositelja prijedloga. Naime, prijašnji vlasnici uz svoje prijedloge za povrat nisu priložili potpunu dokumentaciju, što je uglavnom posljedica nedostatka isprava temeljem kojih je prijašnjim vlasnicima oduzeta imovina kao i problema vezanih za identifikaciju nekretnina koje su oduzete.

Zastupano je na 595 upravnih ročišta te je izjavljeno 8 pravnih lijekova.

9.2.8. Odluke u ostalim predmetima (adhezijski predmeti i pravna mišljenja)

a) Adhezijski predmeti 2019. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih predmeta	Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Vrijednost postavljenih imovinskopravnih zahtjeva (u tisućama eur)	Sudske odluke				
						Zahtjev dosuđen	Visina (u tisućama eur)	Upućeno u parnicu	Prijedlog za izdavanje privremene mjere usvojen	Prijedlog za izdavanje privremene mjere odbijen
2019.	4	51	55	52	3.118	16	598	2	0	0
2020.	5	44	49	46	3.031	21	653	4	0	0
2021.	7	70	77	84	3.723	16	629	4	0	0
2022.	3	65	68	69	10.329	21	352	3	0	0
2023.	1	45	46	45	5.640	14	217	0	2	0

U izvještajnoj godini zaprimljeno je 45 adhezijskih predmeta (postavljanje imovinskopravnog zahtjeva Republike Hrvatske kao oštećenika u kaznenom postupku).

Ukupna vrijednost postavljenih imovinskopravnih zahtjeva iznosi 5.640.000,00 EUR.

Doneseno je 14 sudskih odluka kojima je prihvaćen postavljeni imovinskopravni zahtjev u visini od 217.000,00 EUR. U dva je predmeta usvojen prijedlog Republike Hrvatske za izdavanje privremene mjere.

b) Zbirna tablica – pravna mišljenja i razno 2019. – 2023.

Vrsta predmeta	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno
Pravna mišljenja	2.803	2.722	2.153	2.197	2.098	2.116	1.980	1.967	1.700	1.726
Razno	6.207	5.631	4.941	5.029	4.746	4.983	4.119	4.159	4.896	4.904

Promatrajući petogodišnje razdoblje uočava se konstantan pad broja predmeta pravnih mišljenja. Od 1.700 predmeta 90 % se odnosilo na mišljenja koja općinska državna odvjetništva daju temeljem Zakona o državnom odvjetništvu, 8 % na mišljenja po posebnim propisima te svega 1 % na druga mišljenja.

Najveći dio mišljenja koja se daju temeljem Zakona o državnom odvjetništvu odnosilo se na ugovore o prodaji i ugovore o darovanju koje sklapa Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Mišljenja po posebnim propisima najvećim su se dijelom temeljila na Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, a uglavnom se radilo o aneksima ranije sklopljenih ugovora radi jednokratne otplate cijene stana.

10. Prikaz rada i odluka županijskih državnih odvjetništava

10.1. Prikaz rada i odluka u kaznenim predmetima

Struktura prijavljenih poznatih osoba

Prijavljene osobe	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu
Odrasle osobe	1.141	1.644	1.469	2.197	1.355	2.083	1.183	1.949	1.226	1.947
Mlađi punoljetnici	82	87	66	101	77	94	47	51	78	83
Pravne osobe	68	136	146	231	118	233	109	233	116	246
Maloljetne osobe	64	69	61	75	55	72	59	72	99	107
UKUPNO	1.355	1.936	1.742	2.604	1.605	2.482	1.398	2.305	1.519	2.383

Županijska državna odvjetništva tijekom 2023. godine zaprimila su 121 kaznenu prijavu protiv poznatih počinitelja (sve fizičke i pravne osobe) više nego 2022. godine, što predstavlja porast od 8,6 %. Naime, tijekom 2023. godine zaprimljeno je 1.519 kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja, dok je u 2022. godini bilo prijavljeno 1.398 osoba.

Pritom se 1.403 kaznene prijave odnose na poznate fizičke osobe koje bilježe porast od 8,8 % u odnosu na prethodnu godinu (2022. – 1.289 prijavljenih fizičkih osoba). Kaznene prijave protiv poznatih fizičkih osoba uključuju kaznene prijave protiv odraslih osoba (od navršene 21. godine života), mlađe punoljetne osobe (od 18. do 21. godine života) i maloljetnike (od 14. do 18. godine života).

U izvještajnom je razdoblju prijavljeno 116 pravnih osoba, što je 7 prijavljenih pravnih osoba više nego prethodne godine (2022. – 109 prijavljenih pravnih osoba) i predstavlja porast od 6,4 %.

Kada se broj prijavljenih pravnih osoba u 2023. usporedi s ranijim izvještajnim razdobljima (2021. – 118 te 2022. – 109 prijavljenih pravnih osoba), razvidno je da se prijavljeni broj pravnih osoba kreće u rasponu uobičajenih oscilacija.

Što se tiče dobnih skupina prijavljenih fizičkih osoba, razvidno je da su i u 2023. godini najzastupljenije kaznene prijave podnesene protiv odraslih osoba s 1.226 prijava (80,7 %) iza kojih slijede maloljetne osobe s 99 prijava (6,5 %) te mlađe punoljetne osobe sa 78 prijava (5,1 %). U strukturi prijavljenih osoba na pravne osobe, sa 116 prijava, otpada udio od 7,7 %.

Struktura kriminaliteta

Kazneno djelo	Broj prijavljenih u 2022.	Broj prijavljenih u 2023.	Porast – pad
Članak 246. KZ/11	436 (31,19%)	393 (25,87%)	9,9% pad
Članak 291. KZ/11	131 (9,37%)	161 (10,60%)	23% porast
Članak 230. KZ/11	88 (6,29%)	97 (6,39%)	10,2% porast
Članak 110. KZ/11	106 (7,58%)	103 (6,78%)	2,8% pad
Članak 153. KZ/11	114 (8,15%)	136 (8,95%)	19,3% porast
Članak 154. KZ/11	89 (6,37%)	108 (7,11%)	21,3% porast
Članak 166. KZ/11	50 (3,58%)	60 (3,95%)	20% porast
Članak 227. st.4 KZ/11	29 (2,07%)	39 (2,57%)	34,5% porast
Članak 190. st.3 KZ/11	35 (2,5%)	63 (4,15%)	80% porast
Ostalo	320 (22,89%)	337 (22,19%)	
Ukupno	1.398	1.519	

Najzastupljenije kazneno djelo u strukturi kriminaliteta kaznenih djela iz županijske nadležnosti je kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona/11, za koje je evidentirano ukupno 393 kaznenih prijava ili 25,87 % od ukupnog broja zaprimljenih prijava u 2023. godini. Kod predmetnog kaznenog djela se, u odnosu na 2022. godinu, bilježi pad broja prijava od 9,9 %. Nadalje se u strukturi kriminaliteta brojem ističe kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona/11, kod kojeg se uočava porast broja prijava od 23% u odnosu na 2022. godinu.

Iako se kod kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. stavka 3. Kaznenog zakona/11 uočava porast od čak 80 % kaznenog djela, a kod kaznenog djela izazivanja prometne nesreće u cestovnom prometu iz članka 227. stavka 4. Kaznenog zakona/11 od 34,5 %, potrebno je istaknuti da se radi o brojčano manje zastupljenim kaznenim djelima pa navedeni porast u odnosu na 2022. godinu faktično predstavlja 28 prijavljenih osoba više za kazneno djelo iz članka 190. stavka 3. KZ/11 te 10 prijavljenih osoba više za kazneno djelo iz članka 227. stavka 4. KZ/11.

10.1.1. Odluke o kaznenim prijavama

Odluke o kaznenim prijavama (bez maloljetnih osoba)

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Otvorena istraživanja	Odbačaj	Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Rješenje o provođenju istrage	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka
2019.	1.291	1.867	668	0	410	32	0	694	0	63	1.199
2020.	1.681	2.529	853	8	384	3	0	690	254	337	1.676
2021.	1.550	2.410	882	8	436	3	0	693	311	78	1.529
2022.	1.339	2.233	850	3	397	0	0	721	218	44	1.383
2023.	1.420	2.276	810	1	463	4	0	708	209	81	1.466

Tijekom 2023. godine županijska državna odvjetništva (bez kaznenih prijava protiv maloljetnih osoba) zaprimila su ukupno 1.420 kaznenih prijava, a kada se navedenom dodaju neriješene prijave iz 2022. godine, u radu su imala ukupno 2.276 prijava.

U ovom izvještajnom razdoblju županijska državna odvjetništva zaprimila su 81 kaznenu prijavu više nego 2022. godine.

Na kraju izvještajnog razdoblja, od ukupnog broja prijava u radu, ostalo je neriješeno 810 prijava (35,6 %). Usporedbom broja neriješenih prijava iz 2022. godine i broja neriješenih prijava u 2022. godini (850 prijave), uočava se da je došlo do pada broja neriješenih prijava od 4,7 %.

Iz podataka u tablici također je razvidno da su županijska državna odvjetništva tijekom 2023. godine riješila 1.466 kaznenih prijava od ukupnog broja kaznenih prijava u radu, što predstavlja 64,4 %. Kada se navedeni postotak usporedi s postotkom kaznenih prijava riješenih tijekom 2022. godine (61,9 %), razvidan je blagi porast u broju riješenih prijava.

Od ukupnog broja riješenih prijava, donošenjem meritorne odluke (rješenje o odbačaju, optužnica i rješenje o provođenju istrage) riješeno je 1.175 prijava (80,1 %), broj otvorenih istraživanja je na razini od 0,1 %, dok je 209 prijava (14,3 %) riješeno ustupom predmeta drugom državnom odvjetništvu, a 81 prijava (5,5 %) riješena je na drugi način (spajanjem predmeta i sl.).

Kada se promatra struktura meritornih odluka povodom kaznenih prijava protiv poznatih osoba (bez maloljetnih osoba), razvidno je da su najzastupljenija rješenja o provođenju istrage (708, odnosno 60,3 %), iza kojih slijede rješenja o odbačaju kaznene prijave (463, odnosno 39,4 %) te neposredne optužnice s 0,3 %.

Struktura meritornih odluka ne pokazuje znatnija odstupanja u odnosu na prethodnu 2022. godinu kada su rješenja o provođenju istrage participirala sa 64,5 %, a rješenja o odbačaju kaznene prijave s 35,5 %.

10.1.1.1. Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici

Odluke povodom kaznene prijave

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Ukupno odbačaja	Od toga oporunitet čl. 71., 72. i 73. ZSM	Otvoreno istraživanje	Neposredni prijedlog za mit. sankciju čl. 82. ZSM	Rješenje o provođenju pripremnog postupka	Ustup	Riješeno na drugi način	Prijave u radu izvan DO
2019.	64	69	9	14	0	0	0	52	0	1	9
2020.	61	75	17	14	3	1	3	34	3	0	2
2021.	55	72	13	16	0	0	0	33	6	4	3
2022.	59	72	8	16	0	0	0	39	3	6	2
2023.	99	107	6	26	1	0	0	60	11	4	0

U ukupnom broju poznatih prijavljenih fizičkih osoba u radu svih županijskih državnih odvjetništava u izvještajnom razdoblju (1.403) maloljetnici participiraju sa 7 %.

U izvještajnom razdoblju županijska su državna odvjetništva zaprimila 67,8 % više prijava nego u prethodnom, a ukupno su imala u radu 48,6 % više predmeta prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje donijela su 62,5 % više rješenja o odbačaju kaznenih prijava i 53,8 % više rješenja o provođenju pripremnog postupka.

10.1.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi

Odluke po dovršenoj istrazi (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE					Ostalo u radu
		Obustava	Optužnica	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
2019.	0	109	511	0	28	0	0
2020.	1.358	94	524	41	68	727	631
2021.	1.386	168	603	22	18	811	575
2022.	1.394	135	629	42	8	814	580
2023.	1.315	106	513	39	8	666	649

U 2023. godini županijska su državna odvjetništva, po dovršenoj istrazi, optužila 513 osoba, što je za 116 osoba manje nego prethodne godine i predstavlja pad od 18,4 %. Broj podignutih optužnica participira u svim odlukama po dovršenoj istrazi sa 77 %. Po zastupljenosti slijede rješenja o obustavi istrage (15,9 %). Ustupom je riješeno 39 istraga (5,9 %), dok je na drugi način (spajanje postupaka i slično) riješeno 8 istraga (1,2 %).

U radu je, od ukupnog broja otvorenih istraga, ostalo 649 istraga (49,3 %), a razlozi nerješavanja su nedostupnost okrivljenika, ispitivanje velikog broja svjedoka, korištenje međunarodne pravne pomoći, provođenje složenih vještačenja. Dakle, radi se o objektivnim okolnostima zbog kojih istrage nisu mogle biti završene u izvještajnom razdoblju.

Trajanje istrage / pripremnog postupka za maloljetnike

Godina	Do 1 mjeseca	Do 3 mjeseca	DO 6 mjeseci	Do 12 mjeseci	Do 18 mjeseci	Više od 18 mjeseci
2019.	511	109	11	0	0	28
2020.	27	181	243	129	49	67
2021.	53	170	240	114	58	72
2022.	65	201	292	119	56	39
2023.	46	170	227	134	49	30

Tijekom 2023. godine u roku od 6 mjeseci dovršene su 443 istrage (67,5 %), do 12 mjeseci 134 istrage (20,4 %), do 18 mjeseci 49 istraga (7,5 %), a više od 18 mjeseci 30 istraga (4,6 %). Imajući u vidu složenost predmeta u kojima je vođena istraga, županijska državna odvjetništva zadržala su ažurnost u postupanju s obzirom na to da je 67,5 % istraga riješeno u zakonskom roku od 6 mjeseci.

Produljeno trajanje istrage najčešće se odnosi na složenije predmete gospodarskog kriminaliteta u kojima je potrebno analizirati obimnu knjigovodstveno-financijsku dokumentaciju te provesti vještačenja i brojne dokazne radnje, kao i na predmete ratnih zločina.

10.1.2.1. Odluke po dovršenom pripremnom postupku – maloljetnici

U izvještajnom razdoblju županijska su državna odvjetništva imala ukupno u radu 57,1 % više predmeta u radu nego u prethodnom. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje donijeli su 51,4 % više odluka od kojih se 31,2 % odnosi na podnesene prijedloge za izricanje maloljetničke sankcije.

Odluke po dovršenom pripremnom postupku

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE						
		Obustava	Od toga obustava po oportunitetu	Prijedlog za izricanje ml. sankcije	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	Ostalo u radu
2019.	47	7	2	39	0	0	49	0
2020.	54	6	0	33	0	4	43	11
2021.	45	5	0	24	2	2	36	9
2022.	49	5	0	25	0	5	35	14
2023.	77	10	1	37	4	2	53	24

10.1.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja

Optužnice u radu u državnom odvjetništvu (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ostalo u radu pred sudom	Od toga pred optužnim vijećem	Ustup optužnice bez odluke optužnog vijeća	Ostalo (ukidna, obnova, preuzimanje progona, ustup potvrđene optužnice)	Odluke DO – optužnice				Ukupno optužnica u radu
					Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Optužnica nakon istrage	Ukupno optužnica	
2019.	0	0	0	0	32	0	511	543	0
2020.	1.282	217	0	0	4	0	602	606	1.888
2021.	1.969	462	0	300	31	0	599	630	2.899
2022.	2.949	402	0	203	31	0	609	640	3.792
2023.	2.194	335	1	131	7	0	514	521	2.847

U izvještajnoj 2023. godini županijska su državna odvjetništva imala u radu ukupno 2.847 optužnica, što predstavlja pad u odnosu na 2022. godinu od 25,12 %, a što je posljedica manjeg broja optužnica koje su ostale u radu pred sudom tijekom ovog izvještajnog razdoblja u odnosu na prošlogodišnje. Tako je tijekom 2023. pred nadležnim sudovima ostalo u radu ukupno optužnica protiv 2.194 osobe, za razliku od 2022. godine kada ih je bilo u radu protiv 2.949 osoba, što predstavlja pad od također 25,60 %. Od navedenog broja optužnice ostalih u radu pred sudom, 335 (15,27 %) optužnica predstavljaju optužnice pred optužnim vijećem nadležnog suda, dok je u odnosu na 131 osobu temelj sudske odluke obnova postupka, preuzimanje progona, ustup potvrđene optužnice i slično.

Županijska su državna odvjetništva tijekom 2023. podigla optužnice u odnosu na 521 osobu, što je 18,59 % manje od 2022. godine kada je podignuta optužnica u odnosu na 640 osoba, a od navedene 521 optužnice najveći se broj odnosi na optužnice nakon istrage, koje participiraju s čak 98,66%, odnosno s 514 osoba, dok je neposredna optužnica podignuta tek u odnosu na 7 osoba ili 1,34 %. Vrsta optužnice koja prevladava u ovom 98,66 postotku razumljiv je s obzirom na zapriječene kazne za kaznena djela iz nadležnosti županijskih državnih odvjetništava, a za koja se u pravilu uvijek provodi istraga. Slijedom navedenoga, za kaznena djela iz županijske nadležnosti ne postoji zakonska mogućnost podizanja optužnice s kaznenim nalogom.

Odluke pred optužnim vijećem (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ukupno optužnica pred optužnim vijećem	Ustup	Povučena optužnica	Riješeno na drugi način	Odluke optužnog vijeća				
					Optužnica potvrđena	Optužnica vraćena	Obustava po optužnom vijeću	Ukupno odluka optužnog vijeća	Ostalo u radu pred optužnim vijećem
2019.	0	0	2	0	410	17	1	428	0
2020.	823	20	0	0	486	23	30	539	807
2021.	1.092	43	15	0	538	34	9	581	484
2022.	1.051	18	2	0	606	54	7	667	368
2023.	856	25	2	0	470	11	3	484	347

Tijekom 2023. godine optužna vijeća nadležnih županijskih sudova donijela su odluke u odnosu na 484 osobe, što je manje za 27,44 % u odnosu na 2022. godinu kada su optužna vijeća donijela odluku u odnosu na 667 osoba. Međutim, od navedenog broja ukupnih odluka optužnog vijeća čak 97,11 % odnosi se na potvrđene optužnice, što je porast postotka u odnosu na 2022. godinu, kada je udio iznosio 90,85% te u svakom slučaju predstavlja iznimno pozitivan pomak i visoku razinu kvalitete i osnovanosti podignutih optužnica od strane nadležnih županijskih državnih odvjetništava.

Među odlukama optužnog vijeća s 2,27 % participiraju optužnice koje su vraćene državnim odvjetništvima na dopunu, odnosno doradu, što je u postupnom iznosu također bitno manje u odnosu na 2022. godinu, kada je bilo vraćeno 8,09 % optužnica te je zadovoljavajući podatak, uz pretpostavku da bi možda bio i manji kada bi državna odvjetništva imala pravo podnositi žalbe na takve odluke optužnih vijeća, a što je također objašnjeno u dijelu ovog izvješća pod 8.1.3.

U odnosu na 0,62 %, odnosno u odnosu na tri osobe optužno je vijeće obustavilo postupak po optužnici županijskog državnog odvjetništva, što je također broj koji je u konstantnom padu tijekom proteklih godina te predstavlja pozitivan trend.

Broj i vrste presuda (bez maloljetnih osoba)

Godina	Presuda s kaznenim nalogom	Optužnica potvrđena	Ukupno	Odluke suda									
				Obustava nakon potvrđivanja optužnice	Osuđujuća	Od toga po sporazumu	Presuda – neubrojivi	Osiobađajuća	Odbijajuća	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka suda	Riješeno pred sudom - ostalo	Ukupno bez odluke suda
2019.	0	0	0	0	436	71	0	77	26	0	539	0	0
2020.	0	486	486	0	484	80	9	67	24	0	584	0	967
2021.	0	538	538	9	547	58	15	84	24	0	679	0	1.666
2022.	0	606	606	54	577	55	15	69	25	123	863	0	2.456
2023.	0	470	470	34	494	40	21	68	20	48	685	39	1.760

Povodom podignutih optužnica županijskih državnih odvjetništava, županijski su sudovi donijeli ukupno 685 odluka, što je manje nego 2022. godine, kada su donijeli 863 odluke, te predstavlja pad za 20,63 %. Nakon potvrđivanja optužnice sudovi su obustavili postupak u odnosu na 34 osobe, odnosno 4,96% ukupnih odluka, riješili su na drugi način 48 optužnica, odnosno 7,01 % te su u odnosu na neubrojive osobe (21 osobu) donijeli 3,07 % presuda.

U ukupnom broju odluka suda 72,12 % participiraju osuđujuće presude (494 osobe), oslobađajuće presude participiraju u ukupnom broju s 9,95 % odnosno prvostupanjskom je presudom oslobođeno 68 osoba, dok je u odnosu na 20 osoba, odnosno 2,92 % donesena odbijajuća presuda.

U ukupnom broju od 494 osobe u odnosu na koje je donesena osuđujuća presuda, 40 osoba zaključilo je sporazum o priznanju krivnje i sankcije s državnim odvjetnikom te je temeljem toga donesena presuda po sporazumu, koja sudjeluje u ukupnom broju osuđujućih presuda s 8,10 %. Iako navedeni postotak nije zanemariv, smatramo da i ovdje, kao i kod općinskih državnih odvjetništava, postoji mogućnost za porast primjene ovog instituta, no njegovo je ostvarenje otežano zbog razloga objašnjениh pod 8.1.3. dijelu ovog izvješća.

10.1.4. Kaznene sankcije

Broj i vrsta izrečenih kazni (bez maloljetnih osoba)

Godina	Osuđujuća presuda	Zatvor	Od toga dugotrajni zatvor	Od toga rad za opće dobro	Novčana kazna	Uvjetna osuda	Sudska opomena	Prestanak pravne osobe	Maloljetničke sankcije	Oslobođeno od kazne	Ostalo	Ukupno sankcija
2019.	436	279	3	25	2	111	0	0	0	0	436	856
2020.	484	395	5	14	11	78	0	0	0	0	0	484
2021.	547	447	13	9	6	86	0	0	8	0	0	547
2022.	577	467	9	10	2	94	0	0	13	1	0	577
2023.	494	345	8	12	7	126	0	0	16	0	0	494

U 2023. godini županijski su sudovi donijeli 494 osuđujuće presude, što prema 2022. predstavlja smanjenje broja donesenih osuđujućih presuda za 14,39 %.

U strukturi izrečenih sankcija prevladavaju kazne zatvora kojih je izrečeno 345 ili 69,83 %. Od toga broja, 8 okrivljenika ili 2,31 % osuđeno je na kaznu dugotrajnog zatvora.

Kazna zatvora zamijenjena je radom za opće dobro u odnosu na 12 osoba ili 3,47 %, što je na tragu nastavka trenda smanjenja broja zamjena zatvorskih kazni radom za opće dobro.

Tijekom 2023., sukladno članku 107. Zakona o sudovima za mladež, prema 16 mlađih punoljetnih osoba ili 3,24 % primijenjene su maloljetničke sankcije.

U ovom izvještajnom razdoblju izrečeno je 126 uvjetnih osuda ili 25,50 %, što je blagi porast u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Broj izrečenih sigurnosnih mjera prikazan je u nastavku:

Godina	Obvezno liječenje od ovisnosti	Obvezno psihijatrijsko liječenje	Zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti	Zabrana upravljanja motornim vozilom	Druge sigurnosne mjere	Ukupno
2019.	27	9	1	24	2	63
2020.	28	19	1	13	18	79
2021.	49	15	4	4	24	126
2022.	44	45	3	32	30	154
2023.	36	29	0	20	29	114

Sigurnosne se mjere izriču počiniteljima kaznenih djela uz sankciju radi otklanjanja okolnosti koje omogućuju ili poticajno djeluju na počinjenje novih kaznenih djela.

Tijekom 2023. godine za kaznena djela iz županijske nadležnosti izrečene su sigurnosne mjere prema 114 okrivljenika, što je za 25,98 % manje nego u prethodnom izvještajnom razdoblju, kada su bilo izrečene 154 sigurnosne mjere.

Najčešće izricane sigurnosne mjere su sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti, a koje u strukturi izrečenih sigurnosnih mjera sudjeluju s ukupno 57,01 %. Ove sigurnosne mjere najčešće su izricane prema počiniteljima kaznenih djela ubojstva iz članka 110. Kaznenog zakona, teškog ubojstva iz članka 111. Kaznenog zakona i razbojništva iz čl. 230. stavak 2. Kaznenog zakona.

Prema zastupljenosti dalje slijedi sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom s ukupno 17,54 %, koja je izrečena počiniteljima kaznenih djela izazivanja prometne nesreće u cestovnom prometu s prouzročenim smrtnim posljedicama.

Ostale sigurnosne mjere zajedno participiraju s 25,43 % u ukupnom broju izrečenih sigurnosnih mjera.

10.1.4.1. Kaznene sankcije – maloljetnici

Ukupan broj prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije u izvještajnom je razdoblju bez većeg odstupanja u odnosu na prethodno.

U ukupnom broju izrečenih maloljetničkih sankcija 42 ili 28 % odnosi se na izrečene odgojne mjere, dok je broj izrečenih kazni maloljetničkog zatvora i pridržaja izricanja maloljetničkog zatvora na razini prethodnog izvještajnog razdoblja.

Kaznene sankcije

Godina	Ukupan broj prijedloga za mlt. sankciju	Ukupan broj izrečenih mlt. sankcija	Od toga kazna mlt. zatvora	Od toga pridržaj izricanja mlt. zatvora	Od toga odgojne mjere	Obustava postupka	Od toga oportunitet
2019.	91	32	4	4	24	0	0
2020.	14	29	4	6	19	1	0
2021.	24	31	2	6	3	4	0
2022.	26	35	5	6	22	2	0
2023.	35	54	2	10	42	0	0

10.1.4.2. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja

U 2023. godini u svim županijskim državnim odvjetništvima oduzeto je ukupno 11.136.322,39 EUR imovinske koristi, što predstavlja 47,6 % vrijednosti ukupno oduzete imovinske koristi na razini Republike Hrvatske. Oduzeta imovinska korist u izvještajnoj godini manja je u odnosu na 2022. godinu kada je iznosila 12.307.720,99 EUR, ali je za 7,2 % veća od petogodišnjeg prosjeka (10.341.297,03 EUR).

Imovinska korist oduzeta je od 82 osobe (2022. – 80 osoba), što predstavlja 11,05 % svih osoba od kojih je u izvještajnoj godini oduzeta imovinska korist u Republici Hrvatskoj.

U predmetima županijskih državnih odvjetništava pretežito je došlo do oduzimanja imovinske koristi u odnosu na počinitelje kaznenih djela protiv gospodarstva iz Glave XXIV. Kaznenog zakona/11 (zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. stavak 1. i 2.9 i kaznenih djela protiv službene dužnosti iz Glave XXVII. (zlouporaba položaja i ovlasti iz članka 291.)

U radu općinskih državnih odvjetništava primijenjeno je 7 mjera privremenog osiguranja oduzimanja imovinske koristi, što je znatno povećanje u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada je izrečena jedna mjera. Jednako tako znatno je povećana vrijednost zamrznute/blokirane imovine. U 2023. godini njena vrijednost iznosila je 9.667.623,52 EUR, dok je vrijednost zamrznute/blokirane imovine u 2022. godini iznosila 74.324,77 EUR.

Broj izrečenih mjera osiguranja i broj oduzimanja imovinske koristi te vrijednosti blokirane, odnosno oduzete imovine

Godina	Broj mjera osiguranja	Vrijednost u EUR	Broj oduzimanja	Vrijednost u EUR
2019.	14	11.176.556,33	65	8.924.809,59
2020.	0	0	77	12.614.303,35
2021.	13	2.479.849,81	99	6.723.328,84
2022.	1	74.324,77	80	12.307.720,99
2023.	7	9.667.623,52	82	11.136.322,39

10.1.5. Pregled radnji i ročišta u kaznenim predmetima

Dokazne radnje i zastupanje pred sudom

Dokazne radnje i zastupanje	Dokazne radnje		Zastupanje	
	Nalog drugom tijelu	Provedeno po DO	Ročišta	Rasprave
1	2	3	4	5
2023.	2.918	3.223	3.701	3.094

Županijska su državna odvjetništva u izvještajnom razdoblju naložila ili neposredno provela ukupno 6.151 dokaznu radnju, što je porast od 3,55 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Od ukupnog broja dokaznih radnji nalog drugom tijelu, u pravilu policiji, dan je u odnosu na 2.918 radnji (47,44 %), dok su županijska državna odvjetništva samostalno provela 3.223 dokazne radnje (52,56 %), pri čemu je broj dokaznih radnji proveden po državnom odvjetništvu za 9,48 % veći u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

U isto vrijeme, županijska državna odvjetništva obavila su ukupno 6.795 zastupanja, što je 29,08 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju, od čega 3.701 zastupanje na ročištima, što je porast od 112,82 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada je zastupanja na ročištima bilo 1.739, te obavila i 3.094 raspravna zastupanja.

Zaključno, ukupan angažman županijskih državnih odvjetništava na prethodno navedenim radnjama u izvještajnom razdoblju bilježi porast budući da je obavljeno ukupno 12.946 aktivnosti, dok je u prethodnom izvještajnom razdoblju ovih aktivnosti bilo ukupno 11.204.

Ovi pokazatelji rada županijskih državnih odvjetništava potvrda su odgovornog i pojačanog rada u segmentu ovih aktivnosti, zbog čega, unatoč objektivnim okolnostima koje su pratile izvještajno razdoblje u vidu štrajka službenika i zaposlenika te provođenja „mjera upozorenja“ pravosudnih dužnosnika, nisu polučile negativne učinke u radu na kaznenim predmetima.

10.1.6. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi

U izvještajnom razdoblju županijska su državna odvjetništva u odnosu na ukupno 603 donesene presude podnijela 245 žalbi. Žalbe su dakle podnesene protiv 40,63 % presuda.

Podneseno je 77 žalbi ili 23,91 % manje u odnosu na 2022. godinu te 68 žalbi manje u odnosu na 2021. godinu. Međutim, u izvještajnoj 2023. godini doneseno je i presuda manje u odnosu na prethodne godine, i to u odnosu na 2022. godinu za 83 presude, a u odnosu na 2021. godinu za 67 presuda manje, tako da je u izvještajnoj godini žalbom napadana svaka 2,5-a presuda dok je u 2022. i 2021. godini napadana svaka 2,1-a presuda, pa proizlazi da nema značajnijih odstupanja u učestalosti podnošenja žalbe u odnosu na prethodno razdoblje.

Broj podnesenih i usvojenih žalbi

Godina	Žalbe			
	Podneseno	Od toga zbog kazne	Usvojeno	Od toga zbog kazne
2019.	271	172	83	39
2020.	215	168	57	19
2021.	313	167	87	41
2022.	322	247	135	62
2023.	245	178	91	45

Analizom podataka iz gornje tablice koja sadrži prikaz ukupnog broja podnesenih i usvojenih žalbi te broja podnesenih i usvojenih žalbi zbog odluke o kazni, proizlazi da i u ovom izvještajnom razdoblju kao i u prethodnima prevladavaju žalbe podnesene zbog odluke o kazni. Na žalbe zbog odluke o kazni otpada 72,65 % svih podnesenih žalbi.

Sudovi su usvojili ukupno 91 žalbu ili 37,14 % žalbi, od čega zbog odluke o kazni 45 žalbi ili 49,45 % svih usvojenih žalbi. Daljnja analiza podataka iz tablice pokazuje da je u izvještajnom razdoblju ukupno usvojeno manje žalbi u odnosu na 2022. godinu kada je bilo usvojeno 41,92 % žalbi, ali više od ranijih godina promatranog razdoblja (2021. – usvojeno 27,79 % žalbi, 2020. – 26,51 %, 2019. – 30,62 %). Pri tome je udio usvojenih žalbi podnesenih zbog odluke o kazni u ukupnom broju usvojenih žalbi u izvještajnom razdoblju najveći u cijelom promatranom razdoblju.

Cijeneći navedene podatke kao i prethodno iznesene podatke o izrečenim sankcijama, posebno o smanjenom udjelu kazne zatvora, a povećanom udjelu izrečenih uvjetnih osuda u izvještajnom razdoblju u odnosu na sve ranije godine promatranog razdoblja, županijska državna odvjetništva trebaju ustrajati na podnošenju žalbi u svakom konkretnom predmetu kada to s obzirom na vrstu i težinu te sve mjerodavne okolnosti konkretnog kaznenog djela i počinitelja, kao i zakonom propisanu svrhu kažnjavanja, ocijene osnovanim i opravdanim i time utjecati na pooštavanje kaznene politike sudova.

10.2. Prikaz rada i odluka u građanskim i upravnim predmetima

Zakonom o državnom odvjetništvu propisana je nadležnost županijskih državnih odvjetništava koja Republiku Hrvatsku zastupaju u postupcima pred trgovačkim, upravnim i županijskim sudovima te u arbitražnim postupcima i postupcima mirenja pred nadležnim sudovima.

Županijska državna odvjetništva temeljem zakona zastupaju i Vladu Republike Hrvatske kada se Vlada Republike Hrvatske kao javnopravno tijelo pojavljuje kao stranka u upravnim sporovima.

Zastupanje Republike Hrvatske pred trgovačkim sudovima odnosi se na parnične postupke, sporove između Republike Hrvatske i pravnih osoba (trgovačka društva, jedinice lokalne i regionalne samouprave, udruge, ustanove, zadruge i dr.), ovršne postupke za koje su nadležni trgovački sudovi, stečajne i predstečajne postupke kao i postupke likvidacije u kojima Republika Hrvatska sudjeluje kao vjerovnik. Županijska državna odvjetništva zastupaju i u registarskim predmetima prilikom postupanja trgovačkih sudova po Zakonu o sudskom registru (Narodne novine broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07, 91/10, 90/11, 148/13, 93/14, 110/15, 40/19, 34/22, dalje u tekstu ZSR) i Zakonu o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 11/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22 – dalje u tekstu ZTD) u postupcima u kojima sudovi provode statusne promjene društava po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranaka.

U 2022. godini stupile su na snagu izmjene Stečajnog zakona (Narodne novine 71/15, 104/17, 36/22) kojima je izmijenjena nadležnost sudova u ovršnim postupcima u kojima su stranke pravne osobe nad kojima je otvoren stečajni postupak. Slijedom ove zakonske izmjene svi ovršni predmeti i postupci koji su do sada bili u nadležnosti općinskih sudova prelaze u nadležnost trgovačkih sudova, odnosno županijskih državnih odvjetništava ako se radi o postupcima u kojima je jedna od stranaka pravna osoba u stečaju. U većini stečajnih postupaka koje provode trgovački sudovi kao vjerovnik sudjeluje Republika Hrvatska, u pravilu Ministarstvo financija, te ostvaruje dospjele, nepodmirene tražbine države prema dužnicima nad kojima se vode stečajni postupci. Te su tražbine najčešće osigurane prisilno zasnovanim založnim pravima na nekretninama dužnika i u većini slučajeva već su i prije pokretanja stečajnog postupka pokrenuti ovršni postupci na nekretninama. Stoga je u izvještajnom razdoblju došlo do očekivanog povećanja broja ovršnih predmeta u nadležnosti županijskih državnih odvjetništava, a to povećanje očekuje se i u sljedećem razdoblju.

Županijska državna odvjetništva zastupaju i u upravnim postupcima utvrđivanja granica pomorskog dobra. Zbog stupanja na snagu novog Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine broj 83/23) i najavljene veće aktivnosti nadležnih upravnih tijela na ovim poslovima može se očekivati i daljnje povećanje broja ovih upravnih predmeta na županijskoj razini. Povećanje broja upravnih predmeta razvidno je već i u ovom izvještajnom razdoblju, a ono se u prvom redu odnosi na zastupanje u upravnim predmetima utvrđivanja neprocijenjenog zemljišta u postupku pretvorbe, posebice turističkog zemljišta na nekretninama u obuhvatu hotelskih kompleksa i kampova u kojima državno odvjetništvo sudjeluje kao stranka

sui generis. U ovim upravnim postupcima kao prvostupanjsko tijelo postupa nadležno Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, a državno odvjetništvo kao stranku zastupaju mjesno nadležna županijska državna odvjetništva temeljem Odluke Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske broj A-515/2022 od 5. prosinca 2022. Ovi predmeti posljedično će dovesti do cjelovitog razrješavanja imovinskopravnih odnosa na tim nekretninama.

a) *Kretanje i struktura zahtjeva u novim građanskim i upravnim predmetima 2019. – 2023.*

Godina	Sudski predmeti	Upravni predmeti	Državnoodvjetnički predmeti	Ukupno
2019.	6.474	207	3.922	10.603
2020.	5.020	212	4.084	9.316
2021.	7.961	183	4.419	12.563
2022.	7.581	164	4.309	12.054
2023.	6.885	289	4.211	11.385

Iz ukupnih zbirnih podataka svih županijskih državnih odvjetništava razvidno je da je u izvještajnom razdoblju došlo do smanjenja broja primljenih predmeta u odnosu na prošlogodišnje razdoblje (5,5 %). Promatrajući kretanje broja primljenih predmeta u petogodišnjem razdoblju može se zaključiti da je nakon razdoblja osjetnog pada broja predmeta u vrijeme posebnih okolnosti uzrokovanih pandemijom, a čemu je pridonijela i zakonska regulativa koja je odgodila mogućnost pokretanja ovršnih i stečajnih predmeta u razdoblju 2020. godine, broj predmeta u 2023. godini premašio broj predmeta iz razdoblja prije pandemije.

Analizirajući strukturu novozaprimljenih predmeta treba istaknuti da su sudski predmeti činili 60,47 % od ukupnog broja zaprimljenih predmeta iako je broj primljenih sudskih predmeta bio nešto manji nego u prethodnom razdoblju (9,2 %). Državnoodvjetnički predmeti činili su 37 % od ukupnog broja zaprimljenih predmeta. Radi se o predmetima davanja pravnih mišljenja na ugovore o raspolaganju nekretninama i drugih mišljenja u skladu sa Zakonom o državnom odvjetništvu te predmeta mirnog rješavanja sporova koji prethode eventualnom pokretanju sudskih parničnih postupaka.

U 2023. godini došlo je do značajnog povećanja broja upravnih predmeta u kojima zastupaju županijska državna odvjetništva. Broj ovih predmeta povećan je za 76 % u odnosu na 2022. godinu, a posljedica je zastupanja u većem broju predmeta u kojima državno odvjetništvo sudjeluje kao stranka *sui generis* po Zakonu o neprocijenjenom građevinskom zemljištu (Narodne novine broj 50/20), u kojima su zastupanje preuzela mjesno nadležna županijska državna odvjetništva.

Iz navedenih podataka proizlazi da struktura zaprimljenih predmeta, uz manja odstupanja, prati trendove ranijih razdoblja.

Potrebno je istaknuti da je u pojedinim državnim odvjetništvima županijske razine došlo do osjetnog povećanja pojedine vrste zaprimljenih predmeta koja

odstupaju od zbirnog prosjeka i pokazatelja, i to parničnih predmeta koji su posljedica većeg broja pokrenutih postupaka kojima se traži ispravak upisa u zemljišnoj knjizi, ali i parničnih predmeta koji su zbog kadrovskih nedostataka preuzeti iz zastupanja s općinske razine. Znatno je povećan i broj ovršnih predmeta u nadležnosti trgovačkih sudova u kojima zastupaju županijska državna odvjetništva, što je posljedica zakonske regulative i atrakcije nadležnosti sudova pred kojima se vode stečajni postupci nad trgovačkim društvima i za ovršne postupke koje su vjerovnici osiguranih tražbina pokrenuli prije otvaranja stečajnih postupaka.

b) Kretanje i struktura zahtjeva u novim predmetima u odnosu na vrstu zastupanja 2019. – 2023.

Vrste predmeta	Sudski predmeti		Upravni predmeti		Državnoodvjetnički predmeti		Ukupno zastupanje po		
	Zastupanje po		Zastupanje po		Zastupanje po				
Godina	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	sveukupno
2019.	6.315	159	207	0	3.922	0	10.444	159	10.603
2020.	4.822	198	212	0	4.084	0	9.118	198	9.316
2021.	6.780	1.181	183	0	4.419	0	11.382	1.181	12.563
2022.	7.327	254	164	0	4.309	0	11.800	254	12.054
2023.	6.480	405	289	0	4.211	0	10.980	405	11.385

Iz gornje tablice razvidno je da se zastupanje u novim sudskim predmetima obavlja uglavnom temeljem zakona, i to u 93,75 % predmeta, dok se zastupanje temeljem punomoći obavlja u samo 6,25 % predmeta. Ipak valja spomenuti da je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje povećan broj sudskih predmeta u kojima županijska državna odvjetništva zastupaju na temelju izdane punomoći. Uglavnom se radi o predmetima upravnih sporova u kojima čelnici javnopravnih tijela koja su stranke u sporu izdaju posebne ili generalne punomoći radi zastupanja pred Upravnim sudom u Zagrebu, Upravnim sudom u Splitu, Upravnim sudom u Osijeku i Upravnim sudom u Rijeci.

Radi se o predmetima zastupanja Ministarstva hrvatskih branitelja, Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine kao tuženoga tijela u tim sporovima. Manji dio zastupanja temeljem izdane punomoći odnosi se na zastupanje trgovačkog društva Državne nekretnine d.o.o. u parničnim postupcima koji se vode radi isplate ili po zahtjevima za sklapanje ugovora o raspolaganju poslovnim prostorima u vlasništvu države zbog spornog statusa korisnika tih nekretnina i u parničnim predmetima u kojima se kao stranke na istoj strani pojavljuju i Republika Hrvatska i navedena pravna osoba kojoj je Republika Hrvatska osnivač.

c) Kretanje i struktura zahtjeva u novim sudskim predmetima 2019. – 2023.

Sudski predmeti	Parnice	Ovrhe	Stečaj i predstečaj	Upravni sporovi	Ostalo*	Ukupno:
2019.	615	67	5.229	384	174	6.474
2020.	599	88	3.703	384	246	5.020
2021.	502	103	5.384	1.491	481	7.961
2022.	559	89	5.984	549	400	7.581
2023.	724	271	4.885	650	355	6.885

Gornji tablični podatci pokazuju da je u izvještajnom razdoblju došlo do neznatnog smanjenja ukupnog broja sudskih predmeta (9,1 %). Razlog smanjenja broja novozaprimljenih sudskih predmeta jest smanjenje broja novozaprimljenih stečajnih i predstečajnih predmeta, čiji je broj smanjen za 18,3 % u odnosu na prethodnu 2022. godinu, kao i smanjenje broja novozaprimljenih sudskih izvanparničnih postupaka, registarskih predmeta u kojima sudovi postupaju po ZSR-u, a državno odvjetništvo zastupa vjerovnika nepodmirenih tražbina.

Analizirajući kretanje broja zaprimljenih sudskih predmeta u petogodišnjem razdoblju, može se zaključiti da broj predmeta u izvještajnom razdoblju prati trendove broja primljenih sudskih predmeta iz razdoblja 2019. godine.

U izvještajnom razdoblju, analizirajući strukturu primljenih sudskih predmeta, razvidno je da je došlo do povećanja broja parničnih predmeta, i to za gotovo 30 % (29,5 %) u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Razlog tomu je povećanje broja parnica u kojima su predmet spora stvarnopravni zahtjevi Republike Hrvatske i pravnih osoba. Riječ je o parnicama koje proizlaze iz prethodno vođenih zemljišnoknjižnih postupaka koji se odnose na povezivanje zemljišne knjige i knjige položenih ugovora, postupaka obnove zemljišne knjige ili pojedinačnih ispravnih postupaka. Naime, radi se o zemljišnoknjižnim postupcima koji se okončavaju sudskom odlukom protiv koje nije dopušten pravni lijek, već je radi ispravka upisa nezadovoljnoj stranci u cilju dokazivanja da sud u izvanparničnom postupku u kojem je odredio određeni upis nije pravilno utvrdio činjenice ili primijenio materijalni propis kao pravno sredstvo moguće jedino pokretanje parnice pred nadležnom sudom. Specifičnost je ovih predmeta, parnica radi ispravka upisa, činjenica da njima ne prethode inače obvezni Zakonom o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, dalje u tekstu ZPP) propisani postupci mirenja u kojima bi se eventualno sklopile izvansudske nagodbe i izbjegao još jedan sudski postupak. Ovo iz razloga što je posebnim propisom, Zakonom o zemljišnim knjigama (Narodne novine 63/19, 128/22, dalje u tekstu ZZK), određen prekluzivni rok za podnošenje tužbe za ispravak pa stoga ne postoji obveza podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora. Istaknuti sporovi najčešće su sporovi između Republike Hrvatske i jedinica lokalne samouprave (općine i gradovi), za rješavanje kojih bi bilo važno da se prije podnošenja tužbe provodi postupak mirnog rješavanja spora kako bi se izbjegao sudski parnični postupak. Broj stvarnopravnih parničnih predmeta povećan je za 56 % u odnosu na prethodnu 2022. godinu.

Županijska državna odvjetništva zastupaju u najsloženijim parničnim postupcima u kojima se država pojavljuje kao stranka s obzirom na visinu zahtjeva i kompleksnost materije, ali i s obzirom na zahtjevnost dokaznog postupka. Izmjene Zakona o parničnom postupku iz 2022. godine dodatno će opteretiti zastupanje u parnicama, jer propisuju strožu procesnu disciplinu za stranke i njihove zastupnike, što će zasigurno utjecati na vrijeme potrebno za pripremu zastupanja u svakom pojedinom parničnom predmetu. Spomenuto naravno vrijedi ako sudovi budu dosljedno primjenjivali zakonske odredbe o izradi procesnog kalendara kao plana sudskog postupka i odlučivanja o dopuštenju pojedinih radnji stranaka. Ovdje treba istaknuti da u zastupanju Republike Hrvatske državna odvjetništva ovisе o dokumentaciji i činjenicama kojima raspolažu nadležna ministarstva i druga tijela te je osobito bitno da suradnja između tih tijela i državnog odvjetništva bude kvalitetna u cilju uspješnosti u sudskom postupku.

Iz analize strukture primljenih sudskih predmeta i njihova broja može se vidjeti da je u izvještajnom razdoblju u odnosu na prethodno razdoblje došlo do smanjenja broja primljenih stečajnih i predstečajnih predmeta od 18,3 %, a radi se o kontinuiranom smanjenju ove vrste predmeta. Njihov je broj bio smanjen i u prethodnom razdoblju te sada ne doseže niti broj ove vrste sudskih predmeta iz razdoblja prije nastupa posebnih okolnosti uzrokovanih pandemijom.

Županijska državna odvjetništva u izvještajnom razdoblju bilježila su znatno veći broj primljenih ovršnih predmeta (povećanje od 204,5 %) u odnosu na prethodnu 2022. godinu, a što je izravna posljedica izmjene Stečajnog zakona iz 2022. godine o kojima je uvodno izloženo i kojima je izmijenjena nadležnost sudova u ovršnim postupcima u kojima se kao stranke pojavljuju pravne osobe nad kojima je otvoren stečajni postupak, odnosno atrakcije nadležnosti sudova pred kojima se vode stečajni postupci. Ovo povećanje broja ovršnih predmeta u nadležnosti županijskih državnih odvjetništava bilo je očekivano te je kao takvo spomenuto i u prethodnom izvješću o radu.

Broj predmeta upravnih sporova povećan je u odnosu na prethodnu 2022. godinu za 18,4 %. Broj ovih predmeta gotovo je dvostruko povećan i kada se promatra razina broja primljenih predmeta u ranijim godinama s iznimkom 2021. godine kada je Županijsko državno odvjetništvo u Splitu primilo iznimno velik broj predmeta u kojima zastupa Ministarstvo hrvatskih branitelja, kao tuženika u upravnom sporu, a na temelju izdane punomoći čelnika tijela za zastupanje. Može se načelno istaknuti da javnopravna tijela koja su tuženici u upravnim sporovima, potaknuti razlozima potrebne kvalitete zastupanja i ekonomičnosti, koriste mogućnost davanja specijalne ili generalne punomoći državnom odvjetništvu za zastupanje u sporovima koji se vode kod Upravnih sudova u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci.

U ovom izvještajnom razdoblju bilježi se trend smanjenja broja ostalih sudskih predmeta u radu županijskih državnih odvjetništava. Radilo se o manjem broju primljenih izvanparničnih predmeta u kojima državno odvjetništvo zastupa Republiku Hrvatsku u postupcima pred registarskim sudom po Zakonu o sudskom registru u predmetima brisanja pravnih subjekata kada se temeljem obavijesti Ministarstva financija predlaže nastavak postupka jer trgovačko društvo posjeduje imovinu.

d) Prikaz poduzetih radnji u sudskim i upravnim predmetima u 2023.

Županijsko državno odvjetništvo 2023.		Županijsko državno odvjetništvo 2023.		
		Broj	Ukupno	Prosječno po prisutnim rješavateljima
Rasprave	U sjedištu	2.800	3.644	80
	Izvan sjedišta	844		
Uloženi pravni lijekovi	Redoviti	182	226	5
	Izvanredni	104		

Zamjenici, viši državnoodvjetnički savjetnici i savjetnici u županijskim državnim odvjetništvima u zastupanju Republike Hrvatske obavljaju zastupanja na sudskim ročištima, raspravama i očevidima, koja se održavaju u sjedištu i izvan sjedišta državnih odvjetništava.

U odnosu na proteklu godinu evidentiran je manji broj rasprava, i to za 18,5 %, te ih je ukupno obavljeno 3.644, od čega 844 ili 23,2 % izvan sjedišta državnih odvjetništava.

Manji broj poduzetih radnji zastupanja svakako je rezultat mjera upozorenja pravosudnih dužnosnika (sudaca i državnih odvjetnika) koje su bile na snazi te štrajkom službenika zaposlenih u pravosudnim tijelima tijekom 2023. godine.

Županijska državna odvjetništva u Puli, Sisku, Velikoj Gorici i Vukovaru isključivo zastupaju na sudovima izvan svog sjedišta na trgovačkim sudovima u Pazinu, Zagrebu, Karlovcu i Osijeku, ali i na upravnim sudovima izvan sjedišta, dok županijska državna odvjetništva u Bjelovaru, Dubrovniku, Karlovcu, Slavanskom Brodu, Šibeniku i Varaždinu zastupaju na sudovima u svome sjedištu i izvan njega.

Zastupanje izvan sjedišta predstavlja veliko opterećenje u radu državnog odvjetništva s obzirom na udaljenosti između sjedišta državnih odvjetništava i trgovačkih, odnosno upravnih sudova, što oduzima velik dio radnog vremena. Potrebno je napomenuti da na te rasprave zamjenici uglavnom putuju javnim prijevozom.

Tijekom izvještajnog razdoblja učestalo je bilo zastupanje u sudskim postupcima na ročištima koja se održavaju na daljinu uz korištenje odgovarajućih audiovizualnih uređaja, a koje sudovi određuju u smislu izmijenjene odredbe članka 115. Zakona o parničnom postupku. Smatramo važnim da je potkraj 2022. godine ministar nadležan za poslove pravosuđa donio Pravilnik o održavanju ročišta na daljinu (Narodne novine broj 154/2022). Tim je Pravilnikom propisan način održavanja ročišta na daljinu i izvođenja pojedinih dokaza uz korištenje odgovarajućih audiovizualnih uređaja i tehnoloških platformi. Ovo je posebno važno jer je ovim podzakonskim aktom sada propisano postupanje suda i stranaka u

situacijama koje su ranije zbog podnormiranosti bile dvojbene (npr. utvrđivanje identiteta stranaka i drugih sudionika postupka).

Praksa postupanja suda određivanjem rasprave na daljinu bila je prisutna i u stečajnim postupcima u slučajevima kada se radi o stečaju u kojem ne sudjeluje velik broj vjerovnika.

Ovdje je potrebno naglasiti da za ovakav način rada županijska državna odvjetništva moraju biti potpuno tehnički opremljena te da ne bi smjelo dolaziti do tehničkih smetnji u vezama koje su katkad uzrokovane kvalitetom tehničke opreme drugih stranaka koje su sudjelovale na tim ročištima.

S obzirom na zakonom propisanu obvezu o elektroničkoj komunikaciji, državno odvjetništvo sve podneske u sudskim predmetima pred trgovačkim sudovima dostavlja elektroničkim servisom i ta je komunikacija kvalitetna i dobra. Problem i dalje predstavlja primitak i otprema velikih dokumenata (podnesaka i priloga). No, s obzirom na dobru komunikaciju između državnog odvjetništva i tehničkih službi sudova koje su zadužene za e-komunikaciju, svi problemi u dostavi velikih, opsežnih podnesaka i dokumentacije otklanjaju se upravo iz razloga dobre i kvalitetne suradnje između pravosudnih tijela, odnosno pojedinaca, službenika koji rade na toj vrsti poslova.

U izvještajnom razdoblju izjavljeno je ukupno 226 pravnih lijekova, od čega 182 redovita i 44 izvanredna pravna lijeka.

Broj redovitih pravnih lijekova smanjen je u odnosu na prethodno razdoblje za 31,5 %, a broj izvanrednih pravnih lijekova, u koje ubrajamo i prijedloge za dopuštenje revizije i revizije po dopuštenju, u odnosu na 2022. godinu smanjen je za 57,7 %. Podsjećamo da je u prethodnom razdoblju, 2022. godine, broj izjavljenih izvanrednih pravnih lijekova bio značajno povećan (povećanje je iznosilo 262 %). Razlog tome bila je činjenica da su se u istovrsnim sporovima sa znanstvenim i visokoobrazovnim ustanovama koji se odnose na zahtjeve za isplata iznosa razlike plaća koje su ustanove isplatile svojim zaposlenicima, pojavila sporna pitanja primjene propisa koja su u zahtijevala intervenciju Vrhovnog suda Republike Hrvatske radi odgovora na određena pitanja u cilju ujednačavanja sudske prakse i ravnopravnosti svih u primjeni prava. Stoga je u tom razdoblju bio povećan broj podnesenih prijedloga za dopuštenje i revizija po dopuštenju najvišeg suda. Razlog sada manjeg broja izvanrednih pravnih lijekova leži u činjenici da se nakon zauzetih pravnih shvaćanja najvišeg suda ujednačila sudska praksa trgovačkih sudova, zbog čega nije bilo razloga za izjavljivanjem redovitih ili izvanrednih pravnih lijekova. Činjenica jest i da se u vlasničkim sporovima, sporovima koji se odnose na korištenje nekretnina općih dobara te sporovima radi isplata naknada za korištenje nekretnina u vlasništvu države, kao i sporovima radi naknade štete te stečajnim i predstečajnim postupcima sudska praksa ustalila i potvrdila pravna shvaćanja državnog odvjetništva koja su se isticala tijekom postupaka.

U 2023. godini u županijskim državnim odvjetništvima sve navedene radnje zastupanja u sudskim postupcima obavljalo je 45 rješavatelja (zamjenici, viši državnoodvjetnički savjetnici i savjetnici).

10.2.1. Predmeti izvansudskog rješavanja sporova

U građanskim i upravnim predmetima državna odvjetništva dužna su, kad god je to moguće, sklapati nagodbe i poduzeti sve u okviru svojih zakonskih ovlasti da se sporovi rješavaju mirnim putem izvan sudskih postupaka, štiteći pri tome interese Republike Hrvatske.

Predmeti izvansudskog rješavanja sporova odnose se na obvezu propisanu člankom 186.a ZPP-a da se osoba koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske prije podnošenja tužbe obrati sa zahtjevom za mirno rješenje spora državnom odvjetništvu koje je stvarno i mjesno nadležno za zastupanje pred sudom kojem namjerava podnijeti tužbu. Ista obveza postoji i za Republiku Hrvatsku. Postupanje u ovoj vrsti predmeta iznimno je važno jer su nagodbe sklopljene temeljem odredbe članka 186.a ZPP-a ovršne isprave, po svojoj pravnoj snazi izjednačene s pravomoćnom sudskom odlukom. Ujedno, važno je i iz razloga što u slučaju izostanka sklapanja nagodbe omogućuju kvalitetniju pripremu za parnice koje uslijede nakon neuspješnog postupka mirenja. To je posebno važno imajući u vidu recentne izmjene propisa kojima je uređen parnični postupak, a koji uvodi sve strožu procesnu disciplinu. Također, dobro obrazloženo i na zakonu i sudskoj praksi argumentirano otklanjanje zahtjeva za sklapanje nagodbe odvrća stranke od pokretanja sudskog postupka koji bi za njih rezultirao nepovoljnom sudskom odlukom uz obvezu plaćanja troškova izgubljenog sudskog postupka. Stavovi i obrazloženja državnog odvjetništva upravo su bili razlog zbog kojeg su stranke u konačnici odustale od pokretanja sudskog postupka.

Nakon postupka u kojem je izostalo sklapanje nagodbe u evidenciju parničnih postupaka preneseno je samo 257 zahtjeva. Ovaj podatak valja sagledavati stavljajući ga u odnos s brojem primljenih zahtjeva, pa se stoga može zaključiti da se samo jedna četvrtina zahtjeva (niti 25 %) nakon postupka mirnog rješenja spora ostvaruje u sudskim, parničnim, postupcima.

10.2.1.1. Mirno rješavanje sporova (članak 186.a Zakona o parničnom postupku)

a) Zahtjev za mirno rješenje spora (186.a ZPP-a) 2019. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Ukupno u radu u DO	Riješeno	Vrijednost svih novih zahtjeva (u tisućama eura)	Broj sklopljenih nagodbi	Vrijednost svih sklopljenih nagodbi (u tisućama eura)
2019.	295	1.303	1.598	1.349	728.181	711	11.149
2020.	174	1.061	1.235	1.165	1.149.575	337	10.668
2021.	130	852	982	771	1.149.048	341	3.609
2022.	155	971	1.126	1.005	149.098	378	6.089
2023.	134	992	1.126	1.002	224.808	451	8.575

Iz gornjih tabličnih podataka razvidno je da je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje došlo do smanjenja broja predmeta koji su kao neriješeni iz prethodnog razdoblja preneseni u 2023. godinu (13,5 %).

Broj primljenih zahtjeva za mirno rješenje spora u 2023. godini bio je povećan u odnosu na prethodno razdoblje za 2 %. U usporedbi s prethodnim izvještajnim razdobljem broj riješenih predmeta ostao je na istoj razini, a broj sklopljenih nagodbi znatnije je povećan, i to za 19,3 %.

U izvještajnoj godini bila je sklopljena 451 izvansudska nagodba, odnosno čak 46 % primljenih predmeta bilo je riješeno u mirnom postupku sklapanjem nagodbe. Smatramo da se radi o iznimno dobrim rezultatima i pokazateljima, posebice imajući u vidu da pojedina županijska državna odvjetništva čak 50 % predmeta riješe sklapanjem izvansudske nagodbe. To je posebno važno jer sporni odnosi riješeni u ovim postupcima ne opterećuju sudove i ne stvaraju za stranke dodatne troškove.

Analizirajući vrijednosti podnesenih zahtjeva razvidno je da se radilo o većim vrijednostima nego 2022. godine, no ističe se da su u prethodnim razdobljima 2020. i 2021. godine primljeni pojedini zahtjevi zbog navodne povrede prava EU-a počinjene od strane države, nepravilnog i nezakonitog rada sudova i državnih tijela, koji su bili postavljeni u izrazito visokim iznosima.

Vrijednost sklopljenih nagodbi u 2023. godini iznosi 8.575.000 EUR.

b) Zahtjev za mirno rješenje spora – podneseni zahtjevi prema vrsti i tijelima u 2023.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi		Obveznopravni sporovi		Naknada štete		Radni sporovi		Ostali parnični sporovi		Ukupno		Ukupno zahtjev RH i zahtjev ostali	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva
	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali			
Republika Hrvatska	22	32	6	5	1	8			1	11	30	56	86	32	37
Ministarstvo pravosuđa i uprave	1		2	3		9		2			3	14	17	3	18
Ministarstvo zdravstva				1								1	1		
Ministarstvo hrvatskih branitelja				3								3	3		
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU				1								1	1		
Min. prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	23	121	32	41	9	4				1	64	167	231	88	38
Ministarstvo unutarnjih poslova			3	2	18	2		4			21	8	29	5	17
Min. rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	18							1			18	1	19	18	95
Ministarstvo financija		1	4	12	124	3				2	128	18	146	128	88
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	1		3		5	1				1	9	2	11	4	36
Ministarstvo obrane	2		3	5	1	5					6	10	16	4	25
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova															
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	35	5	3	3		1				1	38	10	48	26	54
Ministarstvo poljoprivrede	55	39	77	10	1				1	2	134	51	185	103	56
Ministarstvo turizma i sporta			1								1		1		
Ministarstvo znanosti i obrazovanja				1		1						2	2	1	50
Ministarstvo kulture i medija			1		1	2					2	2	4	2	50
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje															
Državne nekretnine d.o.o.	17		54							1	71	1	72	23	32
Ostali	1	3	4	6	11	4					16	13	29	14	48
UKUPNO	175	201	193	93	171	40		7	2	19	541	360	901	451	50

Tijekom razdoblja, u usporedbi s 2022. godinom, povećan je broj primljenih i podnesenih zahtjeva za mirno rješenje spora. Broj predmeta ove vrste povećan je za 13,5 %.

Analizirajući gornju tablicu proizlazi da su se podneseni zahtjevi za mirno rješenje spora u najvećem broju slučajeva, za razliku od 2022. godine (kada su obveznopravni zahtjevi bili najbrojniji), odnosili na stvarnopravne zahtjeve kojih je bilo 376, odnosno 41,73 %, zatim obveznopravne zahtjeve kojih je bilo 286, odnosno 31,74 %, i zahtjeve za naknadu štete kojih je bilo 211, odnosno 23,41 %.

Također, kada se analiziraju podatci o ovoj vrsti predmeta, može se istaknuti da je u 2023. godini bio veći broj zahtjeva u kojima je Republika Hrvatska na aktivnoj strani kao podnositelj zahtjeva. Tijekom 2023. godine Republika Hrvatska podnijela je 541 zahtjev, a od strane ostalih osoba zaprimljeno je 360 zahtjeva.

Iz navedenoga proizlazi da je u 60 % predmeta Republika Hrvatska na aktivnoj strani. Najviše zahtjeva bilo je podneseno u zastupanju Ministarstva poljoprivrede (134), zatim Ministarstva financija (128), na inicijativu društva Državne nekretnine d.o.o. (71), Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (64), Ministarstva mora prometa i infrastrukture (38) i za Republiku Hrvatsku bez naznake tijela (30).

Najveći broj zahtjeva za mirno rješenje spora, gledajući ukupan broj zahtjeva, odnosio se na zastupanje Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (231). Radi se mahom o stvarnopravnim predmetima, i to po zahtjevima državnog odvjetništva za priznanjem prava vlasništva ili iseljenjem iz nekretnina u vlasništvu države, ali i po zahtjevima trećih osoba radi priznanja prava vlasništva i isplata iz raznih odnosa. Zastupanje navedenog tijela u podnesenim stvarnopravnim i obveznopravnim zahtjevima povećano je u 2023. godini za 17,25 %. Zaključuje se da ovo tijelo generira najveći broj sporova, i to onih koji se uglavnom odnose na rješavanje imovinskopravnih odnosa na nekretninama kojima to tijelo upravlja (građevinska zemljišta, stanovi i poslovni prostori). U zastupanju ovog tijela tijekom 2023. godine sklopljeno je 88 izvansudskih nagodbi, odnosno 38 % predmeta okončano je u mirnom postupku.

Zatim je po brojnosti zahtjeva slijedilo zastupanje Ministarstva poljoprivrede (185). Iz strukture predmeta proizlazi da se većim dijelom radilo o zahtjevima kojima se postupa protiv korisnika državnog poljoprivrednog zemljišta koji to zemljište koriste bez pravne osnove, radi isplata naknada za korištenje zemljišta ili radi predaje zemljišta u posjed, ali i zahtjevima kojima se od pogrešno upisanih vlasnika (najčešće jedinica lokalne samouprave) zahtijeva priznanje prava vlasništva i izdavanje tabularnih isprava radi upisa prava vlasništva države na poljoprivrednom i šumskom zemljištu. U ovim je predmetima sklopljen značajan broj nagodbi (103), odnosno 56 % predmeta riješeno je u mirnom postupku.

Zatim slijede predmeti u zastupanju Ministarstva financija (146). Radilo se o zahtjevima u kojima je Republika Hrvatska u zastupanju toga tijela ujedno i podnositelj zahtjeva, a riječ je uglavnom o zahtjevima za naknadom štete te je u tim predmetima i najveći broj sklopljenih izvansudskih nagodbi u smislu članka 186.a ZPP-a (128). Možemo konstatirati da se 88 % ovih zahtjeva realizira u mirnom

postupku. Riječ je o zahtjevima protiv osiguravajućih društava za štete nastale na graničnim prijelazima.

Nadalje, slijede predmeti koji se odnose na zastupanje Republike Hrvatske u kojima nije naznačeno pojedinačno državno tijelo (86), koji proizlaze iz postupanja samog državnog odvjetništva u drugim vrstama predmeta u kojima se utvrde činjenice koje dokazuju da je država, po nekoj od zakonom propisanih osnova, stekla vlasništvo pojedinih nekretnina. Stoga državno odvjetništvo u zastupanju Republike Hrvatske u tim predmetima postavlja stvarnopravne zahtjeve radi priznanja vlasništva na nekretninama koje su izvanknjižno vlasništvo države, a u zemljišnim knjigama pogrešno su upisane kao vlasništvo drugih osoba. Radi se i o predmetima u kojima pravne osobe postavljaju zahtjeve prema državi tvrdeći da su nekretnine stekle u vlasništvo pretvorbom društvenog kapitala. 37 % ovih predmeta okonča se sklapanjem izvansudskih nagodbi.

Na zastupanje Ministarstva mora, prometa i infrastrukture tijekom 2023. godine odnosilo se 48 zahtjeva, od čega se 35 zahtjeva odnosilo na nekretnine koje predstavljaju pomorsko dobro i njegova upisa u zemljišne knjige. Tijekom izvještajnog razdoblja sklopljeno je 26 nagodbi, što se dakle odnosi na 54 % zahtjeva u zastupanju ovog tijela. Nova zakonska regulativa usmjerena boljoj stvarnoj zaštiti, učinkovitijem inspekcijskom nadzoru i boljem upravljanju nekretninama pomorskoga dobra mogla bi u sljedećim godinama dovesti i do većeg broja predmeta u zaštiti i očuvanju ovog vrijednog nacionalnog resursa.

Slijede zahtjevi na inicijativu društva Državne nekretnine d.o.o. (72), a radilo se mahom o zahtjevima za isplatom naknade za korištenje nekretnina u vlasništvu države, uglavnom poslovnih prostora te je u tim predmetima i značajan broj sklopljenih izvansudskih nagodbi.

Od 360 zahtjeva zaprimljenih od strane drugih osoba, najveći broj odnosno 167 zahtjeva odnosilo se na zastupanje Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, 56 na Republiku Hrvatsku bez naznake tijela i 51 na Ministarstvo poljoprivrede.

c) Podnositelj zahtjeva Republika Hrvatska 2019. – 2023.

Godina	Broj podnesenih zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost nagodbe (u tisućama eura)
2019.	527	272	52%	6.002
2020.	651	248	38%	7.768
2021.	405	257	63%	2.377
2022.	553	266	48%	4.916
2023.	541	353	65%	5.531

U 2023. godini došlo je do neznatnog smanjenja broja podnesenih zahtjeva, no mora se istaknuti da je došlo do značajnog povećanja broja predmeta koji su riješeni nagodbom. Povećanje broja sklopljenih nagodbi u odnosu na prethodnu 2022. godinu iznosi čak 33 %.

U 2023. godini od 541 podnesenog zahtjeva od strane Republike Hrvatske sklopljene su 353 nagodbe ukupne vrijednosti 5.531.000,00 EUR. Iz navedenoga slijedi da je čak 65 % zahtjeva Republike Hrvatske bilo riješeno u mirnom postupku sklapanjem nagodbe.

Najveći broj sklopljenih izvansudskih nagodbi odnosio se na zahtjeve za naknadom štete (148), obveznopravne zahtjeve (110), ali i stvarnopravne zahtjeve (94).

d) Sklopljene nagodbe prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednosti spora u 2023. – podnositelj zahtjeva Republika Hrvatska

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi				Obveznopravni sporovi				Naknada štete				Ostali parnični sporovi				Ukupno podnositelj zahtjeva RH			
	Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH							
	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eur)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eur)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eur)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eur)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost sklopljenih nagodbi (u tis. eur)
Republika Hrvatska	22	15			6	6		176	1	1		27	1				30	22		203
Ministarstvo pravosuđa i uprave	1				2	2		100									3	2		100
Ministarstvo zdravstva																				
Ministarstvo hrvatskih branitelja																				
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU																				
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	23	8		54	32	14		1.782	9	7		141	1		1.450	64	30		3.426	
Ministarstvo unutarnjih poslova					3				18	4		19				21	4		19	
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	18	18		126												18	18		126	
Ministarstvo financija					4	4		2	124	123		78				128	127		80	
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	1				3	1		3	5	3		14				9	4		17	
Ministarstvo obrane	2	2		7	3				1							6	2		7	
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																				
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	35	21		234	3	3		194								38	24		429	
Ministarstvo poljoprivrede	55	29		108	77	53		462	1	1		11	1			134	83		581	
Ministarstvo turizma i sporta					1											1				
Ministarstvo znanosti i obrazovanja																				
Ministarstvo kulture i medija					1	1		1	1	1		2				2	2		3	
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje																				
Državne nekretnine d.o.o.	17	1			54	22		429								71	23		429	
Ostali	1				4	4		6	11	8		105				16	12		111	
UKUPNO	175	94	54	529	193	110	57	3.155	171	148	87	397	2	1	50	1.450	541	353	65	5.531

Iz gornjih tabličnih podataka proizlazi da se najveći broj predmeta u kojima država podnosi zahtjeve za mirno rješenje spora odnosi na obveznopravne zahtjeve (193). Riječ je o zahtjevima za isplata koja proizlaze iz raznih osnova, a najvećim se dijelom radi o potraživanjima s osnova korištenja nekretnina u državnom vlasništvu. Važno je istaknuti da se čak 57 % predmeta u kojima se državno odvjetništvo obraća sa zahtjevom za mirno rješenje spora ujedno i okonča sklapanjem nagodbe (110). Tijekom 2023. godine po zahtjevima državnog odvjetništva sklopljene su nagodbe u vrijednosti od 3.155.000,00 EUR

Iz gornje tablice razvidno je da je u sporovima radi naknade štete od 171 podnesenog zahtjeva sklopljeno 148 nagodbi, što čini 87 %. Vrijednost sklopljenih nagodbi iznosi 87.000,00 EUR.

Od 175 podnesenih stvarnopravnih zahtjeva sklopljene su 94 nagodbe, što čini 54 % riješenih zahtjeva u vrijednosti 529.000,00 EUR. Napominjemo da se kod stvarnopravnih zahtjeva vrijednost predmeta ne određuje po stvarnoj tržišnoj vrijednosti nekretnina koje su predmet postupka, već prema pravilima o određivanju vrijednosti spora sukladno odredbama ZPP-a. To znači da vrijednosti nekretnina u odnosu na koje su sklopljene nagodbe višestruko premašuju iznose naznačene kao vrijednost predmeta spora.

U ovom izvještajnom razdoblju došlo je do povećanja ukupnog broja kao i postotka sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva u usporedbi s pokazateljima iz prethodnog razdoblja. U 2022. godini sklopljeno je 266 izvansudskih nagodbi, što je predstavljalo 48 % od podnesenih zahtjeva, a u 2023. godini taj je broj povećan te su sklopljene 353 nagodbe, što predstavlja 65 % u odnosu na broj podnesenih zahtjeva. Ovo povećanje udjela broja predmeta koji se okončaju nagodbom od 32 % važno je naglasiti jer se zbog sklapanja nagodbe i mirnog rješenja spornih odnosa ne opterećuju sudovi i ne stvaraju se daljnji troškovi za stranke. Razlog značajnom postotku sklopljenih nagodbi (65 %) po zahtjevu Republike Hrvatske jest ponajprije kvaliteta zastupanja, specijalizacija i pripremljenost državnoodvjetničkih kadrova kao i dobra koordinacija s tijelima državne uprave, ali svakako i ustaljena sudska praksa u određenim vrstama predmeta.

Najveći je broj sklopljenih nagodbi iz djelokruga rada Ministarstva financija (127), zatim Ministarstva poljoprivrede (83), i to gotovo dvostruke više nego prethodne 2022. godine. Po broju sklopljenih nagodbi slijede predmeti u zastupanju Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (30), zatim Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (24), a radi se mahom o zahtjevima države za priznanje prava vlasništva na nekretninama ili evidentiranja pomorskoga dobra. Slijede predmeti pokrenuti na inicijativu društva Državne nekretnine d.o.o. (23), za Republiku Hrvatsku bez naznake zastupanog tijela (22) te za Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (18) koji se odnose na zahtjeve za prijenos prava vlasništva nekretnina Centara za socijalnu skrb i Hrvatskog zavoda za socijalni rad na Republiku Hrvatsku.

e) Podnositelj zahtjeva – druge osobe 2019. – 2023.

Godina	Broj podnesenih zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost nagodbe (u tisućama eura)
2019.	711	439	62%	5.147
2020.	355	89	25%	2.901
2021.	371	84	23%	1.232
2022.	375	77	21%	1.051
2023.	360	98	27%	3.044

Tijekom izvještajnog razdoblja nije bilo značajnije promjene kada se analizira broj predmeta preventivne djelatnosti u odnosu na prethodnu 2022. godinu. Analizirajući trend kretanja broja ovih predmeta u petogodišnjem razdoblju, primjećujemo da je broj podnesenih zahtjeva od strane drugih osoba ipak bio smanjen, no posljednje tri godine nema većih odstupanja. U 2023. godini došlo je do neznatnog smanjenja broja predmeta.

U 2023. godini podneseno je 360 zahtjeva, sklopljeno je 98 nagodbi, što čini 27% predmeta ukupne vrijednosti 3.044.000,00 EUR. Može se istaknuti da je u 2023. godini došlo do povećanja broja sklopljenih nagodbi, ali i do povećanja vrijednosti sklopljenih nagodbi.

Sklopljene nagodbe najvećim su se dijelom odnosile na predmete u kojima se zahtjevima tražilo priznanje prava vlasništva. Najčešće se ovdje radi o zahtjevima jedinica lokalne samouprave, ali i drugih pravnih osoba. Riječ je o nekretninama na kojima je u zemljišnoknjižnim postupcima prethodno proveden upis prava vlasništva za korist Republike Hrvatske, i to najčešće temeljem zakonske predmnjeve, iako se ne radi o nekretninama koje su stvarno vlasništvo države. U ovim postupcima pred državnim odvjetništvom podnositelji zahtjeva doprinose isprave kojima dokazuju osnovu stjecanja vlasništva, a koje isprave u konačnici omogućuju priznanje prava vlasništva u mirnom postupku. Smatramo da su ovi predmeti iznimno važni zbog konačnog rješavanja imovinskopravnih odnosa na nekretninama. Posebno je važno što se time u kratkom vremenu omogućuje daljnje ulaganje u nekretnine, često i iz razloga obnove ili pak realiziranja sredstava raznih fondova, odnosno to je vrlo važno za opći gospodarski razvoj.

Kada se govori o manjem broju sklopljenih nagodbi po zahtjevima drugih osoba u odnosu na broj nagodbi koje se sklope po zahtjevima države, može se općenito reći da se uglavnom radi o zaista spornim potraživanjima prema državi te u konačnici ove sporne odnose rješavaju sudovi. Ponajprije se radi o zahtjevima radi naknade štete zbog navodnog nepravilnog i nezakonitog rada tijela državne uprave, sudova i drugih osoba koje postupaju s prenesenim javnim ovlastima za koje bi država mogla odgovarati za štetu. Kod ovih zahtjeva u pravilu je sporna i odgovornost i visina postavljenih zahtjeva, pa nije niti moguće sporni odnos riješiti bez provođenja sudskog postupka.

I tijekom 2023. godine, kao i prethodnih godina, zaprimljeno je više zahtjeva za mirno rješenje spora u kojima pravne osobe zahtijevaju od države naknadu štete zbog navodne povrede prava EU-a, navodno počinjene povrede slobode poduzetništva i tržišne slobode, legitimnih očekivanja i prava na mirno uživanje vlasništva. Riječ je o iznimno složenim predmetima koji iziskuju detaljnu analizu činjenica, ali i analizu europskih propisa i prakse suda EU-a kako bi se mogla donijeti kvalitetna i na zakonu osnovana odluka o podnesenim zahtjevima. U pravilu se radilo o zahtjevima koji su postavljeni u vrlo visokim iznosima, a osim visine zahtjeva sporna je i sama osnovanost zahtjeva zbog čega nije došlo do sklapanja nagodbi.

f) Sklopljene nagodbe prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednosti spora u 2023. – podnositelj zahtjeva druge osobe

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi				Obveznopravni sporovi				Naknada štete				Radni sporovi				Ostali parnični sporovi				Ukupno podnositelj zahtjeva druge osobe			
	Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe							
	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)
Republika Hrvatska	32	8		335	5	1		20	8	1						11					56	10		355
Ministarstvo pravosuđa i uprave					3				9				2	1		7					14	1		7
Ministarstvo zdravstva					1																1			
Ministarstvo hrvatskih branitelja					3																3			
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU					1																1			
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	121	50		564	41	8		1.404	4							1					167	58		1.968
Ministarstvo unutarnjih poslova					2	1		1	2				4								8	1		1
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike													1								1			
Ministarstvo financija	1				12	1		82	3							2					18	1		82
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja									1							1					2			
Ministarstvo obrane					5				5	2		17									10	2		17
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																								
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	5	2		23	3				1							1					10	2		23
Ministarstvo poljoprivrede	39	15		93	10	5		9								2					51	20		102
Ministarstvo turizma i sporta																								
Ministarstvo znanosti i obrazovanja					1	1		478	1												2	1		478
Ministarstvo kulture i medija									2												2			
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje																								
Državne nekretnine d.o.o.																1					1			
Ostali	3	1			6	1		9	4												13	2		9
UKUPNO	201	76	38	1.015	93	18	19	2.004	40	3	8	17	7	1	14	7	19			360	98	27	3.044	

Analizirajući predmete preventivne djelatnosti koji su bili inicirani podnošenjem zahtjeva za mirno rješenje spora od strane drugih osoba, prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednostima zahtjeva, razvidno je da se najveći broj predmeta općenito odnosio na stvarnopravne zahtjeve (55,8 %), a zatim po brojnosti slijede obveznopravni zahtjevi (25,8 %), te zahtjevi za naknadom štete (11,1 %).

Po broju primljenih zahtjeva, ali i broju sklopljenih nagodbi najveći broj predmeta odnosio se na Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. U zastupanju iz djelokruga ovog tijela tijekom 2023. godine zaprimljeno je 167 zahtjeva te je sklopljeno 58 izvansudskih nagodbi. U zastupanju ovog tijela u 2023. bilježimo i povećanje broja primljenih zahtjeva, ali i veći broj sklopljenih nagodbi. Sklopljene nagodbe odnose se mahom na zahtjeve za priznanje prava vlasništva nekretnina. Kod ovih predmeta, osim činjenice da su u značajnom broju predmeta sklopljene nagodbe kada su zahtjevi osnovani, treba istaknuti da na pojedinim područjima pravne osobe i jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine), usprkos razlozima iz odluke državnog odvjetništva o neosnovanosti podnesenih zahtjeva za priznanjem vlasništva, pri čemu se podnositeljima ukazuje na ustaljenu praksu najvišeg suda u Republici Hrvatskoj, podnositelji ne odvrću od pokretanja parnice pred sudom.

Po brojnosti zaprimljenih zahtjeva (56) slijedilo je zastupanje Republike Hrvatske bez naznake zastupanog tijela te se također u najvećem broju radilo o predmetima stvarnopravnih zahtjeva. Nagodbe su sklopljene u 17,8 % predmeta (10).

Slijede zahtjevi u zastupanju Ministarstva poljoprivrede (51) te je u zastupanju navedenog tijela sklopljeno 20 izvansudskih nagodbi, odnosno 39 % zahtjeva riješeno je u mirnom postupku. Radi se o predmetima priznanja prava vlasništva na nekretninama poljoprivrednog zemljišta koje nije stvarno vlasništvo države, već podnositelji zahtjeva ispravama dokazuju svoje izvanknjižno vlasništvo tih nekretnina. Najčešće je upis prava vlasništva države prethodno bio proveden na temelju zakonske predmnjeve iz članka 362. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i Pravilnika o povezivanju zemljišne knjige i knjige položenih ugovora i upisu vlasništva posebnog dijela nekretnine (etažnog vlasništva).

S manjim brojem predmeta slijedi Ministarstvo financija (18). Kod zahtjeva u zastupanju Ministarstva financija radilo se često o spornim potraživanjima koja proizlaze iz primjene poreznih i carinskih propisa ili se radi o zahtjevima za naknadom štete za koju podnositelji tvrde da im je nastala zbog navodnog nepravilnog i nezakonitog rada poreznih i carinskih tijela.

Zatim po brojnosti slijede zahtjevi u zastupanju Ministarstva pravosuđa i uprave (14), od čega se najveći broj odnosio na zahtjeve za naknadu štete zbog navodnog nepravilnog i nezakonitog rada sudova i državnih tijela. S obzirom na strukturu zahtjeva, u zastupanju ovog tijela sklopljen je neznatan broj izvansudskih nagodbi (1). Po brojnosti se još mogu istaknuti predmeti u zastupanju Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (10) i Ministarstva obrane (10). Riječ je uglavnom o obveznopravnim zahtjevima koji najčešće proizlaze iz ugovornih obveza koje se zasnivaju na prethodno sklopljenim ugovorima o izvođenju građevinskih ili drugih radova.

Tijekom 2023. nisu primljeni predmeti po zahtjevima sastavnica sveučilišta i visokoškolskih ustanova u zastupanju Ministarstva znanosti i obrazovanja koji su po njihovoj brojnosti dominirali u prethodnim razdobljima. U pogledu sporne pravne prirode tražbine podnositelja konačan je stav zauzeo Vrhovni sud Republike Hrvatske po revizijama koje je po dopuštenju podnijelo državno odvjetništvo.

10.2.1.2. Izdavanje tabularne isprave (članak 57. stavak 3. Zakona o zemljišnim knjigama)

Odredbom članka 57. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine broj 63/19, 128/22) propisano je da će se smatrati kako je potpis osobe koja je kao tijelo pravne osobe raspolagala nekretninom na ispravi propisno ovjeren i kad ispravu supotpíše nadležno županijsko državno odvjetništvo u slučajevima kada je pravna osoba koja je raspolagala nekretninom prestala postojati, brisana je iz sudskog registra i nema pravnoga sljednika.

U ovim se predmetima radi o izdavanju tabularnih isprava i supotpisu ugovora o prodaji stanova, poslovnih prostora i garaža bivših stambenih zadruga i građevinskih poduzeća koja su brisana iz sudskog registra i nemaju pravnoga sljednika.

Zahtjev za izdavanje tabularne isprave 2019. – 2023.

Godina	Broj zahtjeva u radu	Riješeno pozitivno	Zahtjev odbijen	Ukupno riješeno
2019.	409	317	75	392
2020.	292	192	88	280
2021.	355	233	102	335
2022.	282	212	62	274
2023.	227	168	48	216

Kod postupanja u ovoj vrsti državnoodvjetničkih predmeta treba istaknuti da se radi o predmetima koji su važni iz razloga što se temeljem tabularne izjave nadležnog državnog odvjetništva na nekretninama koje su bile predmet raspolaganja u razdoblju društvenog vlasništva, a i nakon toga vremena, omogućuje provedba upisa prava vlasništva u zemljišnoj knjizi. To je nerijetko preduvjet za daljnje raspolaganje nekretninama, ali i općenito za uređenje imovinskopravnih odnosa među suvlasnicima kada se radi o nekretninama u višestambenim objektima. U ovim se predmetima u cilju donošenja odluke o osnovanosti podnesenog zahtjeva stranaka u pravilu radi o potrebi ocjene valjanosti brojnih isprava koje svojim nastankom datiraju još iz razdoblja druge polovine prošlog stoljeća.

Analizirajući podatke iz gore prikazanog petogodišnjeg razdoblja, treba istaknuti da je temeljem navedene zakonske odredbe državno odvjetništvo primilo 1.565 predmeta, od kojih su u 1.122 predmeta, odnosno u čak 72 % predmeta iz ove osnove, izdalo tabularnu ispravu kojom je omogućen upis u zemljišne knjige. Rješavanje ovih predmeta važno je jer bi bez postupanja državnog odvjetništva na

temelju ove zakonske ovlasti sve stranke bile primorane pokrenuti dugotrajne zemljišnoknjižne ili parnične postupke radi ostvarenja upisa u zemljišnu knjigu.

Broj primljenih predmeta manji je u odnosu na prethodnu 2022. godinu za 19,5% te se za može daljnje postupno smanjenje priljeva ovih predmeta, što je rezultat činjenice da zemljišnoknjižni sudovi provode postupke upisa višestambenih zgrada u zemljišnu knjigu te postupke povezivanja zemljišne knjige i knjige položenih ugovora.

Tijekom 2023. godine zaprimljeno je 227 predmeta radi izdavanja tabularne isprave te je 168 predmeta, odnosno 74 % riješeno izdavanjem zatražene isprave. Predmeti u kojima je izostalo izdavanje tabularne isprave odnose se na zahtjeve u kojima je priložena dokumentacija i dostavljene isprave bila manjkava ili nisu ispunjeni uvjeti za postupanje u smislu odredbe članka 57. Zakona o zemljišnim knjigama. Riješeno je ukupno 216 predmeta po ovoj osnovi te je u izvještajnom razdoblju za daljnjih 23% smanjen broj predmeta u kojima je odbijen zahtjev utemeljen na prethodno navedenoj osnovi.

10.2.2. Odluke državnog odvjetništva u parnicama pred trgovačkim sudovima

a) Odluke i postupanje državnih odvjetništava u parnicama 2019. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Odluke DO				Rasprave	Postupci pred sudom u kojima nije donijeta I-stup. Odluka	Žalbe DO	Izvanredni pravni lijekovi
			Odbijanje inicijative	Tužba	Odgovor na tužbu	Ostale odluke				
2019.	38	615	6	253	170	169	1.417	895	108	15
2020.	72	599	6	261	207	169	981	673	277	58
2021.	20	502	6	181	168	137	1.152	922	184	34
2022.	23	559	3	224	155	195	967	858	159	101
2023.	17	724	8	258	132	234	787	925	114	42

U 2023. godini zaprimljena su 724 nova zahtjeva u parničnim postupcima pred trgovačkim sudovima. Riječ je o daljnjem povećanju broja zahtjeva od 29,51 % u odnosu na prethodno razdoblje te analizirajući podatke o broju primljenih zahtjeva u petogodišnjem razdoblju, može se zaključiti da broj primljenih zahtjeva u 2023. godini značajno premašuje broj predmeta u pret pandemskoj 2019. godini.

U parničnim je predmetima iz prethodnog razdoblja u 2023. godinu prenesen manji broj neriješenih predmeta, što potvrđuje maksimalnu ažurnost u radu u ovoj vrsti predmeta.

U parničnim predmetima tijekom razdoblja donesene su 632 meritorne državnoodvjetničke odluke, od čega je podneseno 258 tužbi (15,17 % više nego u prethodnom razdoblju), podneseno je 132 odgovora na tužbu, a u 234 predmeta donesene su odluke o stupanju u parnice u ulozi umješaka, odluke u ponovnim sudskim postupcima nakon ukidne odluke višeg suda ili u predmetima koji su primljeni nakon odluke suda o promjeni nadležnosti.

Županijska su državna odvjetništva tijekom 2023. godine zastupala na 787 rasprava u parničnim predmetima pred trgovačkim sudovima. Broj zastupanja na sudskim raspravama smanjen je u odnosu na prethodnu 2022. godinu, a razlog tome je štrajk službenika u pravosudnim tijelima i mjera upozorenja pravosudnih dužnosnika u 2023. Ti su događaji razlog povećanja broja postupaka u kojima nisu donesene sudske odluke u parnicama pred trgovačkim sudovima u kojima je stranka Republika Hrvatska (925).

Izjavljeno je 114 redovitih i 42 izvanredna pravna lijeka. Broj izjavljenih redovitih pravnih lijekova manji je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje za 28,30 %. Rezultat je to uspješnog zastupanja u postupcima pred prvostupanjskim sudom, zbog čega je u određenom broju predmeta izostala potreba za izjavljivanjem žalbe, ali i ujednačavanja sudske prakse temeljem pravnih shvaćanja Vrhovnog suda Republike Hrvatske povodom izjavljenih izvanrednih pravnih lijekova državnog odvjetništva u prethodnim razdobljima koja su dala odgovore na sporna pitanja primjene prava te ujednačene sudske prakse Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske koja potvrđuje i pravna shvaćanja državnog odvjetništva u pogledu primjene prava. Broj izvanrednih pravnih lijekova u odnosu na prethodno razdoblje također je smanjen, i to za 58,41 %, a razlog tome je prethodno navedeno ujednačavanje sudske prakse.

Povećanje broja primljenih zahtjeva ogleđa se u činjenici povećanja broja stvarnopravnih zahtjeva, novih parnica koje proizlaze iz prethodno vođenih zemljišnoknjižnih postupaka u kojima protiv odluke suda nije dopušten pravni lijek, već je radi ispravka upisa moguće jedino pokretanje parničnog postupka pred redovitim sudom (pojedinačni ispravni postupci, postupci obnove zemljišne knjige i postupci povezivanja zemljišne knjige i knjige položenih ugovora). U većoj mjeri radi se o parnicama između države i jedinica lokalne samouprave (općine i gradovi) u kojima je prepoznata potreba da se postupci, kad je god to moguće, rješavaju u postupku mirenja pred nadležnim sudom radi izbjegavanja dugotrajnosti postupaka i smanjenja troškova postupaka. Broj stvarnopravnih sudskih sporova povećan je u odnosu na 2022. godinu za 55,86 %, što predstavlja značajno povećanje. U 2023. godini došlo je i do povećanja broja ostalih parničnih sporova, i to za 175 % u odnosu na prethodno razdoblje, a razlog tome je velik broj parnica pokrenutih radi utvrđenja ništetnih odluka o upisu u sudski registar novih društava na temelju izjave osnivača da ni on ni povezane osobe nemaju dugovanja s osnova poreza i javnih davanja koja izjava je neistinita.

U izvještajnom razdoblju došlo je do smanjenja broja obveznopravnih zahtjeva, i to za 15,78 % u odnosu na 2022. godinu.

Kada se analiziraju podatci prema stranačkoj ulozi u postupku, može se istaknuti da je u parnicama pred trgovačkim sudovima gotovo izjednačen broj onih

predmeta u kojima država ostvaruje ove zahtjeve kao aktivna strana, tužitelj u sudskom postupku, s onima u kojima zastupa tuženika.

b) Broj tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima po procesnom položaju 2019. – 2023.

Zastupanje RH		Tužitelj	Tuženik	Umješlač	Ukupno
2019	Broj zahtjeva	291	324	0	615
	%	47	53	0	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama eura)	33.281	466.881	0	500.162
2020.	Broj zahtjeva	315	273	11	599
	%	53	45	2	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama eura)	28.707	396.760	0	425.467
2021.	Broj zahtjeva	243	251	8	502
	%	48	50	2	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama eura)	21.416	782.634	0	804.050
2022.	Broj zahtjeva	290	262	7	559
	%	52	47	1	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama eura)	38.775	165.790	0	204.565
2023.	Broj zahtjeva	353	361	10	724
	%	49	50	1	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama eura)	17.455	64.372	0	81.827

U izvještajnoj godini Republika Hrvatska bila je tužitelj u 49 % parničnih predmeta, tuženik u 50 %, dok je umješlač bila samo u 1 % predmeta. Uspoređujući podatke s ranijim razdobljima, zaključuje se da se država u 2023. godini pojavljivala kao tužitelj, aktivna strana u parničnim postupcima, u neznatno manjem broju predmeta, odnosno u neznatno većem broju parnica u ulozi tužene strane.

Vrijednost predmeta spora gdje je Republika Hrvatska tužena višestruko je veća nego vrijednost predmeta spora u predmetima u kojima je Republika Hrvatska tužitelj. Razlog tome je, kako je već ranije navedeno, velika vrijednost predmeta spora u parnicama za naknadu štete u kojima se od Republike Hrvatske potražuju iznosi u milijunima eura. Tužitelji svoj zahtjev temelje na navodno počinjenoj povredi prava EU-a donošenjem određenih propisa, odnosno u primjeni tih propisa od strane domaćih sudova. Riječ je o posebno činjenično i pravno složenim predmetima koji su opsežnog činjeničnog supstrata i iziskuju posvećenost radu na prouci dokumentacije, pribavi očitovanja i podataka od raznih državnih tijela i institucija, a zahtijevaju i kontinuirano praćenje prakse Suda EU-a radi primjene te prakse u ovim sudskim postupcima. No, analizirajući ove vrijednosti s vrijednostima iz ranijeg razdoblja, ipak je razvidno da su vrijednosti zahtjeva koje treće osobe ostvaruju protiv države u parnicama pred trgovačkim sudovima manje.

c) Kretanje tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima po vrsti spora 2019. – 2023.

Godina	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Stvarnopravni	129	176	152	181	282
Obveznopravni	344	266	223	250	209
Naknada štete	64	104	80	70	87
Radni sporovi	0	0	0	0	42
Arbitražni postupci	0	1	3	1	1
Sporovi vezani uz stečaj	0	33	17	23	8
Zabrana nezakonitog štrajka	0	1	0	0	1
Zaštita intelektualnog vlasništva	0	1	0	1	1
Ostali parnični sporovi	78	17	27	33	93

Analizirajući gornje podatke o vrstama predmeta, primjećujemo da se najveći broj predmeta odnosio na stvarnopravne sporove 38,95 %, zatim obveznopravne 28,86 %, naknadu štete 12,01 %, radne sporove 5,80 %, sporove vezane uz stečaj 3,17 %, dok su ostali sporovi zastupljeni u neznatnom broju.

Uspoređujući ove podatke s podacima iz prethodnog razdoblja, razvidno je da je tijekom 2023. godine povećan broj parničnih predmeta u kojima se ostvaruju stvarnopravni zahtjevi. Broj ovih predmeta povećan je za 55,80 %. Razlog tome leži u činjenici pokretanja parnica radi utvrđenja prava vlasništva ili ispravka upisa u zemljišnoj knjizi koje su rezultat prethodno vođenih zemljišnoknjižnih postupaka. U velikom broju ovih predmeta radi se o sporovima između države i jedinica lokalne samouprave (gradovi i općine).

Broj obveznopravnih predmeta smanjen je za 16,40 % u odnosu na prethodnu, 2022. godinu, što govori u prilog činjenici da se ugovorne obveze izvršavaju mimo pokretanja parnica. Najveći broj parnica iz ugovornih odnosa odnosio se na obveze iz ugovora o građenju.

Sporovi vezani uz stečaj u 2023. godini bilježe smanjenje koje prati općenito smanjenje broja stečajnih i predstečajnih postupaka u kojima kao vjerovnik sudjeluje Republika Hrvatska (65 %). Radi se u pravilu o dokazivanju osnovanosti ili osporavanja spornih tražbina koje su prijavljene u stečajnim ili predstečajnim postupcima.

Povećan je broj parničnih radi naknade štete koji bilježe povećanje uz odnosu na prethodnu 2022. za 24,28 %

d) Novi tužbeni zahtjevi – prema vrsti spora, zastupanom tijelu i procesnom položaju u 2023.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi		Obveznopravni sporovi		Naknade štete		Radni sporovi		Arbitražni postupci		Sporovi vezani uz stečaj		Zabrana nezakonitog štrajka		Ostali parnični sporovi		Ukupno	
	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik
Republika Hrvatska	8	17	9	8	2	5					2		1		2	3	24	33
Ministarstvo pravosuđa i uprave			1	5	2	17	1	8									4	30
Ministarstvo zdravstva						1												1
Ministarstvo hrvatskih branitelja			3	5													3	5
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU				4											1		1	4
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	38	109	55	18	3	6									2	1	98	134
Ministarstvo unutarnjih poslova			3	1	5	1	2	20									10	22
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike			1	1	1												2	1
Ministarstvo financija	9	3	5	7	2	3	1		1		1	3			62	11	81	27
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja			2	1		3											2	4
Ministarstvo obrane	1		18	5	2	3		3							1	1	22	12
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																		
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	26	6	1	1		2		6									27	15
Ministarstvo poljoprivrede	22	32	14	1		1										2	36	36
Ministarstvo turizma i sporta			1														1	
Ministarstvo znanosti i obrazovanja			1	6	1	24		1									2	31
Ministarstvo kulture i medija																		
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje				1														1
Državne nekretnine d.o.o.	8		23	3													31	3
Ostali			2	1	1	1									4		7	2
Državno odvjetništvo - zaštita javnog interesa			1												1		2	
Ukupno	112	167	140	68	19	67	4	38	1		3	3	1		73	18	353	361

U gornjem tabličnom prikazu nisu obuhvaćeni predmeti u kojima je u parnicama pred trgovačkim sudovima Republika Hrvatska sudjelovala u postupku kao umješač, već samo kao jedna od parničnih stranaka, tužitelj ili tuženik. No, obuhvaćen je broj predmeta pred općinskim sudovima u kojima su županijska državna odvjetništva zbog kadrovskih nedostataka preuzela zastupanje od stvarno nadležnih općinskih državnih odvjetništava.

Analizirajući podatke, razvidno je da je u izvještajnom razdoblju Republika Hrvatska u većem broju parnica nego što je to bilo ranije bila zastupana na aktivnoj strani, kao tužitelj. Tijekom 2023. godine došlo je gotovo do izjednačenja broja zahtjeva koje država ostvaruje kao tužitelj s brojem zahtjeva u odnosu na koje u parnicama sudjeluje kao tuženik.

Država je kao stranka najviše sudjelovala u stvarnopravnim i obveznopravnim sporovima. U stvarnopravnim sporovima tužitelj je bila u 40,15 %, a tuženik u 59,85 % predmeta, dok je u obveznopravnim sporovima Republika Hrvatska bila tužitelj u 67,30 %, a tuženik u 32,70 % predmeta. U sporovima radi naknade štete Republika Hrvatska bila je tužitelj u 22 %, a tuženik u 78 % predmeta. U sporovima vezanima uz stečaj Republika Hrvatska bila je u jednakoj mjeri tužitelj kao i tuženik. Broj ovih predmeta značajnije je smanjen u odnosu na prethodno razdoblje, a razlog je već spomenuto smanjenje broja stečajnih i predstečajnih predmeta slijedom čega izostaju i parnice radi osporavanja tražbina koje se ostvaruju u stečajnim i predstečajnim postupcima, no razlog tome je i činjenica da je Visoki trgovački sud Republike Hrvatske zauzeo konzistentno shvaćanje u pogledu osporavanja tražbina države od strane drugih vjerovnika, što je u prethodnim razdobljima bio slučaj.

Najbrojniji su sporovi u zastupanju Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (232). Riječ je o većem broju predmeta stvarnopravnih zahtjeva u kojima je država u većini na pasivnoj strani kao tuženik i radi se o parnicama radi priznanja prava vlasništva ili ispravka upisa u zemljišnoj knjizi. U zastupanju ovog tijela brojni su i zahtjevi države kojima se potražuju isplate iz raznih osnova, najčešće s osnova korištenja nekretnina u državnom vlasništvu od strane bespravnih korisnika, ali i s osnova nelegalne eksploatacije mineralne sirovine, zahtjeva temeljem korištenja

Po broju parnica slijedi Ministarstvo financija (108), koje generira obveznopravne sporove i sporove vezane uz stečaj te je u 2023. godini u većem broju predmeta zastupano kao tužitelj u sudskim sporovima. Radi se o većem broju podnesenih tužbi radi utvrđenja ništetnosti upisa osnivanja trgovačkih društava u sudski registar temeljem čl. 72.c ZSR. Tom je odredbom propisano da se tužbom može tražiti utvrđenje ništetnosti upisa u sudski registar ako je upis obavljen na temelju lažne isprave ili isprave koja sadrži neistinite podatke ili je izdana u nezakonito provedenom postupku. Radi se o neistinitim izjavama osnivača o nepostojanju nepodmirenih poreznih obveza. Može se istaknuti da je broj parnica u zastupanju Ministarstva financija u 2023. godini povećan u odnosu na prethodnu 2022. godinu za 68,75 % upravo zbog većeg broja zahtjeva ove vrste. Valja istaknuti da su koncem 2023. godine donesene izmjene Zakona o sudskom registru koje će onemogućivati takvo postupanje osnivača.

Zatim po brojnosti slijede parnični predmeti u zastupanju Ministarstva poljoprivrede (72) čiji je broj povećan u odnosu na prethodno razdoblje za 33 %, i to jednako na strani tužitelja i tuženika. Riječ je o obveznopravnim zahtjevima za isplatom, ali i stvarnopravnim zahtjevima kojima država nastoji ostvariti upis prava vlasništva na poljoprivrednom ili šumskom zemljištu.

Po brojnosti slijede predmeti u zastupanju Republike Hrvatske bez naznake zastupanog tijela (57). Razvidno je da se glavnina ovih predmeta odnosila na stvarnopravne sporove u kojima je država tuženik (sporovi radi ostvarenja upisa u zemljišne knjige), ali i obveznopravne sporove sa zahtjevima za isplatu, odnosno sporove radi naknade štete iz raznih osnova.

Općenito je u sporovima za naknadu štete Republika Hrvatska na pasivnoj strani u najvećem broju predmeta. Uglavnom se radi o tužbama zbog navodnog nepravilnog i nezakonitog rada državnih tijela i sudova za čiji rad odgovara Republika Hrvatska te predmetima u kojima se upire na odgovornost Republike Hrvatske zbog navodno počinjene povrede prava Europske unije. U navedenim predmetima u kojima se potražuju iznimno visoki iznosi naknade štete tužitelji predlažu i postavljanje prethodnih pitanja Sudu Europske unije.

Slijede parnice u zastupanju Ministarstva mora, prometa i infrastrukture koje se većinom odnose na stvarnopravne zahtjeve vezano za nekretnine pomorskog dobra, a nakon toga parnice na inicijativu ili u zastupanju društva Državne nekretnine d.o.o.

Ostala tijela slijede u zastupanju s manjim brojem predmeta.

10.2.3. Odluke trgovačkih sudova u parnicama u kojima zastupa državno odvjetništvo

a) *Uspjeh u parnicama pred trgovačkim sudovima 2019. – 2023. (prema broju zahtjeva)*

Godina	Sudske odluke			Uspjeh u parnicama- presude/rješenja					
	Presude/ rješenja (broj)	Sudska nagodba (broj)	Ukupno sudskih odluka	Dobiven u cijelosti (broj)	Postotak dobivenih	Izgubljen u cijelosti (broj)	Postotak izgubljenih	Djelomično dobiven/izgubljen (broj)	Postotak djelomično dobivenih/izgubljenih
2019.	416	37	631	261	63%	123	30%	32	7%
2020.	418	40	458	256	61%	129	31%	33	8%
2021.	536	31	567	334	62%	169	32%	33	6%
2022.	467	21	488	318	68%	109	23%	40	9%
2023.	416	45	461	283	68%	95	23%	38	9%

Trgovački su sudovi u 2023. godini u parnicama u kojima je zastupalo državno odvjetništvo donijeli ukupno 461 odluku, što je u odnosu na 2022. godinu daljnje smanjenje za 5,53 %. Ako se promatra kretanje donesenih sudskih odluka u petogodišnjem razdoblju, razvidno je smanjenje broja donesenih sudskih odluka u predmetima u kojima država sudjeluje kao stranka u odnosu na razdoblje 2019. od gotovo 30 %. Od ukupnog broja sudskih odluka donesenih tijekom 2023. godine u premetima u kojima sudjeluje Republika Hrvatska 90,23 % odnosi se na presude/rješenja, a 9,76 % na sudske nagodbe. Ipak, valja istaknuti podatak da je u 2023. godini povećan broj parnica koje su okončane sudskom nagodbom, i to za 114,30 % u odnosu na 2022. godinu. Radi se mahom o parnicama s činjenično i pravno istovrsnim zahtjevima, ponajprije u sporovima s jedinicama lokalne samouprave. Tijekom razdoblja sklopljene su nagodbe nakon što se najviši sud odredio o pojedinim spornim pitanjima, ali i veći broj nagodbi u parnicama koje se pokreću nakon dovršenih zemljišnoknjižnih postupaka u prekluzivnom roku iz ZZK, bez provođenja postupka mirenja, pa se tijekom parnice rasprave sporna pitanja i utvrde činjenice koje nesporno daju osnovu za okončanje postupka nagodbom.

Od ukupno 461 sudske odluke 68 % doneseno je u korist Republike Hrvatske zastupane po državnom odvjetništvu, a 23 % sporova izgubljeno je u cijelosti. Državno odvjetništvo djelomično je uspjelo u zastupanju u 9 % predmeta. Ovdje moramo istaknuti da je postotak "dobiven u cijelosti", "izgubljen u cijelosti" i "djelomično dobiven/izgubljen" izračunat u odnosu na broj donesenih presuda/rješenja, što znači da nisu uračunate nagodbe. Također, vezano za uspješnost u zastupanju treba istaknuti da se u uspješnost ne broje predmeti u

kojima državno odvjetništvo zastupa Republiku Hrvatsku kao umješaka u parnicama pred sudovima.

Promatrajući petogodišnje razdoblje, može se primijetiti da je u izvještajnom razdoblju 2023. godine zadržan trend uspješnosti iz prethodne 2022. godine, ali da je u odnosu na prethodna razdoblja došlo do povećanja postotka dobivenih parnica u korist Republike Hrvatske, odnosno smanjenja broja izgubljenih sporova, što je rezultat kvalitetnog i uspješnog zastupanja Republike Hrvatske od strane državnog odvjetništva.

b) Uspjeh u parnicama pred trgovačkim sudovima 2019. – 2023. (prema vrijednosti spora)

Godina	Sudske odluke		Uspjeh prema vrijednosti spora – presude/rješenja/sudske nagodbe			
	Presude/ rješenja (broj)	Sudska nagodba (broj)	Ukupna vrijednost dobivenog (u tisućama eura)	Postotak dobivenog u odnosu na vrijednost	Ukupna vrijednost izgubljenog (u tisućama eura)	Postotak izgubljenog u odnosu na vrijednost
2019.	416	37	35.494	64%	19.555	36%
2020.	418	40	379.384	87%	56.109	13%
2021.	536	31	450.907	90%	49.297	10%
2022.	467	21	172.230	85%	29.278	15%
2023.	416	45	721.370	98%	13.289	2%

Gornji tablični podatci pokazuju vrlo visoku uspješnost u zastupanju ako se ona promatra prema vrijednosti spora. U 2023. godini dobiveno je sporova u vrijednosti od čak 721.370.000,00 EUR, odnosno čak 98 %. Napominjemo da je u ovom iznosu dobivenih sporova uračunata i vrijednost sklopljenih sudskih nagodbi, a predmeti u kojima državno odvjetništvo zastupa kao umješak nisu iskazani kroz ove podatke.

Razlog uspješnosti promatran prema vrijednostima dobivenih, odnosno izgubljenih sporova proizlazi mahom iz donesenih odluka sudova kojima su odbijeni tužbeni zahtjevi u parnicama za naknadu štete u kojima su zahtjevi postavljeni u vrlo visokim iznosima, što znači da državno odvjetništvo uspješno osporava takve tužbene zahtjeve i sudovi prihvaćaju pravna shvaćanja iz odgovora na tužbu, podnesaka i dokaza koje tijekom postupka sudu prezentira državno odvjetništvo. U toj vrsti predmeta radi se o zahtjevima pravnih osoba, koje svoje zahtjeve temelje na navodnom nepravilnom i nezakonitom radu tijela državne uprave za koje odgovara država, kao i nepravilnom i nezakonitom radu sudova i tijela s javnim ovlastima. Radi se o parnicama koje su nerijetko proizišle iz određenih prethodno vođenih postupaka u kojima je javnopravno tijelo kao stranka sudjelovalo u upravnim sporovima, odnosno odluke tih tijela upravni su sudovi ocijenili nezakonitima te su odluke

poništene. Često upravo iz tih razloga tužitelji u parnicama drže da im nezakonitost utvrđena u okviru upravnosudskog postupka daje osnovu za potraživanja prema državi s osnove naknade štete. Radi se o sve složenijim predmetima koji se tiču postupanja ne samo državnih tijela već i državnih agencija (FINA, HANFA, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju itd.) koje postupaju u prenesenim im javnim ovlastima i u širem smislu predstavljaju postupanje države.

Treba istaknuti i uspješnost državnog odvjetništva u zastupanju u predmetima radi naknade štete zbog ulaganja u pomorsko dobro, u odnosu na zahtjeve koji se temelje na navodnim procjenama nekretnina pomorskoga dobra u postupcima pretvorbe društvenih poduzeća, kao i zahtjevima prema nepoštenim posjednicima državnih nekretnina koji su godinama ubirali koristi od te imovine na način da su neovlašteno omogućivali da tu imovinu koriste treći, uz plaćanje izdašnih iznosa naknade neovlasnicima. Ovdje je nužno istaknuti da su takve situacije mnogobrojne, a uz to i da su kao takve trajale dugi niz godina, što je nužno dovelo do iznimno složenih odnosa među strankama, koji dodatno kompliciraju sudske postupke i utječu na njihovu složenost i duljinu trajanja. To se u konačnici odražava i na stanje i zapuštenost brojnih nekretnina u državnom vlasništvu kojima je upravo zbog te činjenice svako daljnje raspolaganje otežano. Nužno je stoga da upravitelji nekretnina u državnom vlasništvu putem svojih službi kontinuirano provjeravaju način korištenja nekretnina i stanje nekretnina, jer zanemarivanje obavljanja tih poslova dovodi do dugotrajnih i skupih sudskih postupaka neizvjesnog ishoda.

No, treba istaknuti da uspješnost proizlazi i iz uspješnog zastupanja u parnicama u kojima se ostvaruju stvarnopravni zahtjevi u kojima vrijednost spora predstavljaju tržišne vrijednosti nekretnina koje su predmet sudskog postupka. Državno odvjetništvo uspješno je zastupalo u predmetima u kojima je osporilo takve, neosnovano postavljene zahtjeve koji se odnose na nekretnine vrijednog građevinskog zemljišta, stanova i poslovnih prostora, poslovnih objekata te kada se u sporu zahtijevalo utvrđenje prava vlasništva države na vrlo vrijednim nekretninama u pretvorbi neprocijenjenog građevinskog zemljišta, stanova i poslovnih prostora, šuma i šumskog zemljišta, poljoprivrednog zemljišta i drugim nekretninama na kojima je država vlasništvo stekla *ex lege* ili se pak zahtijeva utvrđenje da određene nekretnine predstavljaju opće dobro (pomorsko dobro).

Također valja istaknuti da je tijekom izvještajnog razdoblja zaprimljen i veći broj predmeta u kojima su donesene za državu povoljne sudske odluke u parnicama u kojima je državno odvjetništvo u zastupanju Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i na temelju inicijative društva Državne nekretnine d.o.o. potraživalo isplate s osnova naknade za bespravno korištenje poslovnih prostora u vlasništvu države. Sudska praksa zauzela je stav da te zahtjeve valja ocjenjivati primjenom odredaba 164. i 165. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima time da nije nužno pokretati sudski postupak radi iseljenja i predaje u posjed, već je dovoljno da je korisnik pozvan na predaju nekretnine. Međutim, u ovim predmetima najčešće se sudski postupak dodatno komplicira činjenicom da korisnici poslovnih prostora nerijetko protutužbenim zahtjevima zahtijevaju i isplatu sredstava s osnova izvršenih ulaganja u poslovne prostore pa se parnični postupci vode u dužem razdoblju, nakon čega se nerijetko događa da dužnici, pravne osobe, završe u stečajnom postupku te država nikada ne uspijeva naplatiti svoja potraživanja. Dakle, bilo bi opravdano sklapanje ugovora s korisnicima prostora, jer dugotrajne

parnice koje, iako poluču pozitivnu sudsku odluku, na kraju rezultiraju nemogućnošću namirenja potraživanja države i stoga nisu rješenje sustavnog problema neuređenosti osnova korištenja poslovnih prostora.

U 2023. godini ukupna vrijednost izgubljenoga iznosila je 13.289.000,00 EUR, što u postotku čini samo 2 % ukupne vrijednosti spora.

Upravo je pokazatelj uspjeha kroz vrijednosti dobivenih sporova značajan i pokazuje visoku stručnost u zastupanju Republike Hrvatske od strane državnog odvjetništva.

10.2.4. Odluke u stečajnim i predstečajnim predmetima

Stečajni postupak provodi se radi skupnog namirenja vjerovnika stečajnog dužnika unovčenjem njegove imovine i raspodjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima i u tom postupku sudjeluje državno odvjetništvo kao zastupnik po zakonu Republike Hrvatske. Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ovlašten je podnijeti vjerovnik ili dužnik, dok je Financijska agencija dužna podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ako pravna osoba u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana. Stečajni se postupak može otvoriti ako sud za dužnika utvrdi njegovu nesposobnost za plaćanje (postojanje evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje u očevidniku u neprekinutom razdoblju od 60 dana) i njegovu prezaduženost (ako je imovina dužnika pravne osobe manja od postojećih obveza).

Predstečajni postupak provodi se radi uređivanja pravnog položaja dužnika i njegova odnosa prema vjerovnicima, sprječavanja nesposobnosti plaćanja i održavanja njegove djelatnosti. Prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka ovlašten je podnijeti isključivo sam dužnik. Zakonom je propisano da se predstečajni postupak nad dužnikom može otvoriti u slučaju kada sud utvrdi postojanje prijeteće nesposobnosti za plaćanje na strani dužnika (da svoje postojeće obveze neće moći ispuniti po dospjeću).

Riječ je o hitnim postupcima koji se pokreću na prijedlog ovlaštene osobe. Zakonom je propisan rok u kojem se predstečajni postupak nad dužnikom mora dovršiti (120 dana do maksimalno 180 dana od otvaranja predstečajnog postupka).

Zakonski je rok za prijavu tražbine u stečajnom postupku 60 dana od otvaranja stečajnog postupka, a rok za prijavu tražbine u predstečajnom postupku je 21 dan od otvaranja tog postupka. Propuštanje roka za prijavu tražbina u stečajnom ili predstečajnom postupku ima za posljedicu gubitak prava na prijavu tražbine i nemogućnost namirenja. Zbog toga je za ostvarivanje tražbina države kao vjerovnika u ovim postupcima nužno postupanje državnog odvjetništva u propisanim, kratkim rokovima. To postupanje ovisi o ažurnosti drugih državnih tijela koja podatke o svojim tražbinama trebaju pravodobno dostaviti nadležnom državnom odvjetništvu.

U stečajnim i predstečajnim postupcima sudska pismena dostavljaju se sudionicima postupka objavom pismena na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Podnesci se podnose na propisanim obrascima. U tim postupcima svaki vjerovnik snosi svoje troškove postupka.

Državno odvjetništvo na prijedlog državnih tijela, najčešće Ministarstva financija, Porezne uprave, podnosi nadležnom trgovačkom sudu prijedloge za otvaranje stečajnog postupka i/ili prijavljuje tražbine državnih tijela u stečajnim i predstečajnim postupcima pokrenutim po prijedlogu drugih vjerovnika ili samog dužnika.

Državno odvjetništvo u tim postupcima podnosi i obavijesti o postojanju razlučnih i izlučnih prava na nekretninama stečajnog dužnika koja postoje u korist države. Za ostvarivanje boljeg statusa u cilju namirenja tražbina države koje se ostvaruju u stečajnim postupcima važno je istaknuti da općinska državna odvjetništva na prijedlog Ministarstva financija, Porezne uprave, podnosi prijedloge za osiguranje novčanih tražbina s osnove poreznog duga i drugih javnih davanja zasnivanjem založnog prava na nekretninama. Na ovaj način Republika Hrvatska u stečajnom postupku ima položaj razlučnog vjerovnika i daleko bolju mogućnost namirenja svoje tražbine kod unovčenja takvih nekretnina u stečaju. Međutim, založno pravo kao sredstvo osiguranja naplate tražbina s osnova poreznog duga često je upisano nakon već ranije upisanog osiguranja založnim pravom u korist banaka i drugih financijskih institucija. U tom slučaju ti vjerovnici imaju prvenstveno pravo na namirenje iz vrijednosti založene nekretnine/pokretnine.

U stečajnim i predstečajnim postupcima državno odvjetništvo aktivno sudjeluje na skupštinama vjerovnika zastupajući interese države kao jednog od vjerovnika. Na skupštinama vjerovnika odlučuje se o svim važnim pitanjima koja se odnose ponajprije na unovčenje imovine, ali i o pitanjima koja se odnose na pokretanje ili nastavak već započetih postupaka čiji ishodi mogu dovesti do povećanja imovine i vrijednosti stečajne mase iz koje se namiruju vjerovnici.

U 2022. godini stupile su na snagu izmjene Stečajnog zakona koje se u pravilu primjenjuju u postupcima pokrenutim nakon stupanja na snagu izmjene. Osnovni cilj izmjena zakona jest omogućiti da održiva poduzeća i poduzetnici u financijskim poteškoćama imaju pristup učinkovitim nacionalnim okvirima za preventivno restrukturiranje koji im omogućuju nastavak rada. Ovom se izmjenom u domaće zakonodavstvo prvenstveno implementira Direktiva (EU) 2019/1023 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. godine o okvirima za preventivno restrukturiranje, otpustu duga i zabranama te o mjerama za povećanje učinkovitosti postupaka koji se odnose na restrukturiranje, nesolventnost i otpust duga te o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132. Izmjenom zakona skraćeni su rokovi za dovršetak predstečajnih postupaka, izmijenjene su odredbe o očitovanju volje vjerovnika u pogledu predloženog Plana restrukturiranja, tj. posljedično za glasovanje o predstečajnom sporazumu.

a) *Stečajni predmeti – odluke državnog odvjetništva 2020. – 2023.*

Godina	Ostalo u radu u DO	Primijeno novih zahtjeva	Ukupno u radu u DO	Meritorne državnoodvjetničke odluke (MDO)										Ukupno MDO	Ostale odluke	Ukupno donesenih odluka
				Odbijanje inicijative	Prijedlog za otvaranje stečaja	Prijedlog za nastavak postupka-naknadna dioba	Prijava novčane tražbine u stečaju/likvidaciji	Iznos novčane tražbine (u tisućama kuna)	Prijava novčane tražbine u stečaju / likvidaciji i obavijest o razliučnom/izlučnom pravu	Iznos novčane tražbine (u tisućama kuna)	Obavijest o razliučnom/izlučnom pravu	Prijedlog za imenovanje likvidatora nad imovinom brisanog društva	Službena bilješka kojom se okončava rad			
2020.	160	3.557	3.717	9	357	39	688	58.826	132	36.041	0	0	1.921	3.146	540	3.686
2021.	161	5.231	5.392	25	658	36	638	79.357	102	15.477	0	0	2.970	4.429	801	5.230
2022.	235	5.810	6.045	13	464	29	617	89.599	115	35.090	2	0	3.810	5.050	953	6.003
2023.	147	4.744	4.891	12	439	26	491	100.175	123	28.410	2	0	2.986	4.079	781	4.860

U izvještajnoj godini zaprimljena su ukupno 4.744 zahtjeva, što u odnosu na 2022. godinu predstavlja smanjenje od 18,34 %.

Kada se novozaprimljenim zahtjevima pribroje oni koji su ostali u radu iz 2022. godine, u 2023. godini ukupno je radu bio 4.891 zahtjev. Tijekom razdoblja riješeno je 99,36 % zahtjeva.

Od riješenih predmeta u njih 12 odbijena je inicijativa za postupanje, podneseno je 439 prijedloga za otvaranje stečaja, 26 prijedloga za nastavak postupka/naknadnu diobu, 491 prijava novčane tražbine u stečaju/likvidaciji vrijednosti 100.175.000,00 EUR, 123 prijave novčanih tražbina i obavijesti o razliučnom pravu ukupne vrijednosti 28.410.000,00 EUR.

Analizirajući podatke, može se zaključiti da je broj stečajnih predmeta smanjen te da je istodobno smanjen i broj podnesenih prijava tražbina u stečajnim postupcima (za 20,42 % u odnosu na ranije razdoblje). Razlog tome je činjenica da je u 2023. godini bio zaprimljen velik broj predmeta skraćenih stečajnih postupaka koji se pokreću na zahtjev regulatornog tijela, Financijske agencije, u slučaju kada je račun dužnika u neprekidnoj blokadi u razdoblju 120 dana, a dužnik nema zaposlenih niti ima bilo kakve imovine evidentirane u javnim upisnicima (nekretnine i pokretnine) koja bi se mogla unovčiti u cilju namirenja vjerovnika. Naime, sukladno zakonu sva se rješenja o otvaranju stečajnog postupka, neovisno radi li se o skraćenom ili redovitom stečajnom postupku, dostavljaju nadležnom državnom odvjetništvu. Kako dužnici u odnosu na koje se provode ti postupci nemaju nikakve imovine o kojoj se vode službene evidencije, a saznanja o imovini nema niti Porezna uprava, nema niti osnove za provođenje redovitog postupka u kojem bi se eventualno i prijavile eventualne tražbine. Još uvijek velik broj primljenih predmeta skraćenih stečajnih

postupaka (2.986 predmeta) rezultat je uvodno spomenutog prestanka važenja propisa koji su zbog posebnih okolnosti uzrokovanih pandemijom odgodili nastup stečajnih razloga, ali i činjenica da su neki gospodarski subjekti zbog posljedica otežanog poslovanja u uvjetima pandemije jednostavno propali.

I u ovom izvještajnom razdoblju najveći se broj prijavljenih tražbina u ovim postupcima odnosio na tražbine Ministarstva financija, Porezne uprave ili Carinske uprave s osnova poreznog ili carinskog duga.

Potrebno je istaknuti da se u gotovo 25 % predmeta u kojima država tražbine ostvaruje u stečajnim postupcima radi o osiguranim tražbinama koje država ostvaruje kao razlučni vjerovnik. To znači da se radi o tražbinama koje su prethodno osigurane prisilno ili dobrovoljno zasnovanim založnim pravima na imovini dužnika.

b) Stečajni predmeti – odluke suda 2020.-2023.

Godina	Rasprave	Odluke suda o tražbini RH					Postupci u kojima sud nije donio odluku o obustavi/ zaključenju stečaja	Pravni lijek DO	Revizija	Tužba DO radi utvrđenja / osporavanja tražbine
		Utvrđena	Iznos utvrđene tražbine (u tisućama eura)	Osporena	Iznos osporene tražbine (u tisućama eura)	Ukupno odluka suda o tražbini RH				
2020.	3.299	638	108.920	46	23.199	684	2.372	78	6	26
2021.	3.585	553	59.228	19	9.025	572	2.076	25	0	7
2022.	3.054	577	84.293	22	4.886	599	1.897	26	1	17
2023.	2.486	528	109.506	14	82	542	1.852	28	0	4

U izvještajnoj godini u stečajnim predmetima državno je odvjetništvo zastupalo na 2.486 ročišta kod trgovačkih sudova. Broj ročišta manji je u odnosu na 2022. godinu, a uz činjenicu ukupno manjeg broja stečajnih predmeta, svakako je to rezultat poduzetih mjera upozorenja pravosudnih dužnosnika kao i štrajka službenika u pravosuđu.

Radilo se o ispitnim i izvještajnim ročištima i skupštinama vjerovnika u stečajevima u kojima država ostvaruje svoje prijavljene tražbine. Ročišta radi ispitivanja tražbina značajna su, a priprema za zastupanje na tim ročištima važna je jer na njima vjerovnici imaju priliku eventualno osporiti tražbine drugih vjerovnika i u slučaju kada te tražbine nije osporio stečajni upravitelj. Kako bi se kritički razmotrila prethodno dostavljena očitovanja stečajnog upravitelja o prijavljenim tražbinama, kao i prijedlozi odluka stečajnog upravitelja u cilju unovčenja imovine dužnika, nerijetko je radi zastupanja na ispitnim i izvještajnim ročištima potrebno detaljno analizirati isprave na kojima se temelje prijavljene tražbine drugih vjerovnika u stečaju, ali i podatke o imovini dužnika, analizirati eventualne postupke u kojima dužnik već sudjeluje ili se vode u odnosu na imovinu koja predstavlja stečajnu masu. U ovoj

analizi državno odvjetništvo koristi postojeću, a nužnu iznimno kvalitetnu suradnju s poreznim tijelima.

Od ukupno prijavljenih tražbina države i njenih tijela u stečajnom postupku za 528 tražbina trgovački su sudovi donijeli rješenja kojima se te tražbine utvrđuju, i to u iznosu od 109.506.000,00 EUR, a za 14 tražbina donijeli su rješenja kojima se utvrđuje da su te tražbine osporene, i to u iznosu od 82.000,00 EUR. U odnosu na prethodno razdoblje bilježi se smanjenje broja utvrđenih tražbina, no povećanje vrijednosti utvrđenih tražbina od 30 %. Razlog tome je činjenica sada ustaljene prakse sudova u pogledu tražbina koje država ostvaruje kao vjerovnik I. višeg isplatnog reda (tražbine s osnove doprinosa iz plaće i na plaću, porezi i doprinosi na dohodak i doprinosi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje).

Državno je odvjetništvo na rješenja trgovačkih sudova o utvrđenim, odnosno osporenim tražbinama izjavilo 28 redovitih pravnih lijekova. Tijekom 2023. u stečajnim predmetima nije izjavljen niti jedan izvanredni pravni lijek.

Samo u 4 predmeta državna su odvjetništva podnijela tužbe radi utvrđenja osnovanom osporene tražbine.

Ovi pokazatelji rezultat su činjenice da se tijekom 2023. ujednačila sudska praksa te su zauzeta pravna shvaćanja viših sudova u pogledu prethodno neosnovanih osporavanja tražbina koje u stečajnim postupcima ostvaruje državno odvjetništvo.

U pogledu naplate i namirenja u stečajnim postupcima može se zaključiti da do namirenja dolazi uglavnom u postupcima gdje su tražbine države osigurane razlučnim pravima na imovini dužnika nad kojima je otvoren stečajni postupak. Dakle, nužno je, ako postoje dospjele a nepodmirene tražbine, da se radi osiguranja njihove naplate odmah zasnuje založno pravo.

Kada se pak radi o zasnovanim razlučnim pravima na vozilima, strojevima i drugim pokretninama, može se reći da se u pravilu radi o imovini koja ili nije dostupna ili nije u posjedu stečajnog upravitelja ili je riječ o neupotrebljivoj i bezvrijednoj imovini. Razlog tome je što je od trenutka stvarnog poslovanja dužnika do otvaranja stečajnog postupka proteklo dulje vremensko razdoblje. Dakle, ako se promatra interes vjerovnika, tada bi stečajne postupke trebalo otvarati u što kraćem periodu od stvarnog prestanka poslovanja pojedinog subjekta.

10.2.4.1. Predstečajni predmeti

a) Predstečajni predmeti – odluke državnog odvjetništva 2020.-2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Ukupno u radu u DO	Meritorne državnoodvjetničke odluke (MDO)							Ukupno MDO	Ostale odluke	Ukupno donesenih odluka
				Odbijanje inicijative	Prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka	Prijava novčane tražbine u predstečaju	Iznos novčane tražbine (u tisućama eura)	Obavijest o različnom/izlučnom pravu	Službena bilješka kojom se okončava rad				
2020.	12	146	158	0	0	58	77.360	2	15	75	53	128	
2021.	17	153	170	0	1	58	13.008	0	17	76	50	126	
2022.	2	174	176	0	0	76	42.847	0	15	91	37	128	
2023.	12	141	153	0	0	54	40.162	0	16	70	74	144	

Iz gornjih podataka o predstečajnim predmetima i donesenim odlukama državnog odvjetništva u 2023. godini može se zamijetiti da je došlo do smanjenja broja zaprimljenih zahtjeva (141). Smanjenje iznosi 19 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Ukupan broj predmeta u radu također bilježi smanjenje za 13 %. Tijekom 2023. godine državno odvjetništvo imalo je u radu 153 predstečajna predmeta.

U predstečajnim postupcima tijekom 2023. godine podnesene su 54 prijave novčanih tražbina u iznosu od 40.162.000,00 EUR. U odnosu na ranije izvještajno razdoblje broj prijava smanjen je za 28,94 %, a iznos prijavljenih tražbina smanjen je za 6,26 %. Najvećim se dijelom prijave tražbina odnose na zastupanje Ministarstva financija, Porezne uprave.

Ukupno su tijekom 2023. godine donesene 144 odluke, što je 12 % veći broj odluka državnog odvjetništva nego u prethodnom razdoblju, od čega 70 meritornih državnoodvjetničkih odluka.

b) Predstečajni predmeti – odluke suda 2020. – 2023.

Godina	Rasprave	Odluke suda o tražbini RH					Predstečajni sporazum		Pravni lijek DO	Revizija	Tužba DO radi utvrđenja / osporavanja tražbine
		Utvrđena	Iznos novčane tražbine (u tisućama eura)	Osporena	Iznos novčane tražbine (u tisućama eura)	Ukupno odluka suda	Glasanje o planu restrukturiranja (broj)	Novčana tražbina RH po potvrđenom sporazumu (u tisućama eura)			
2020.	178	75	43.707	4	187	79	47	76.978	16	0	6
2021.	167	103	14.890	12	1.891	115	41	8.704	5	0	1
2022.	199	90	7.919	9	1.543	99	32	3.316	2	0	4
2023.	178	84	8.471	4	51	88	35	8.103	3	0	2

U izvještajnom razdoblju u predstečajnim predmetima državna su odvjetništva sudjelovala na 178 ročišta i rasprava, što je u odnosu na 2022. godinu manje za 10,55 %. Razlozi tome su osim ukupno manjeg broja predstečajnih predmeta i primijenjene mjere upozorenja dužnosnika u pravosuđu i štrajk službenika u pravosuđu.

Trgovački su sudovi za 84 tražbine države kao vjerovnika donijeli rješenja kojima se te tražbine utvrđuju, i to u iznosu od 8.471.000,00 EUR, a za 4 tražbine donijeli su rješenja kojima se tražbine smatraju osporenima, ali u iznosu od samo 51.000,00 EUR. U 35 predmeta državno je odvjetništvo u zastupanju države kao vjerovnika glasalo o prijedlogu Plana restrukturiranja dužnika, odnosno o predloženom predstečajnom sporazumu, što je više nego u prethodnoj 2022. godini. Ukupno je tijekom razdoblja primljeno 48 sudskih odluka kojima su potvrđeni predstečajni sporazumi, a u kojima novčane tražbine Republike Hrvatske po sporazumu iznose 8.103.000,00 EUR.

Tijekom razdoblja podnesene su samo 2 tužbe radi utvrđivanja osnovanom u postupku osporene tražbine države kao vjerovnika, odnosno osporavanja tražbina drugih vjerovnika.

U radu na predstečajnim predmetima može se primijetiti načelno da dužnici vrlo često predstečajni postupak koriste kako bi izbjegli otvaranje stečaja nad društvom. Naime, dužnici, koji iako kumuliraju odavno dospjela dugovanja prema trećim osobama, u pravilu niti ne obavljaju poslovanje, koriste provođenje statusnih promjena za društva predviđene Zakonom o trgovačkim društvima i Zakonom o sudskom registru (provode se osnivanja novih društava te pripajanja društava dužnika novoosnovanim društvima), a nakon toga predlažu otvaranje predstečajnog postupka prije nego što su nastupili stečajni razlozi. Iako regulatorno tijelo, Financijska agencija, podnosi prijedloge za otvaranje stečajnog postupka jer postoje stečajni razlozi, sudovi u takvim situacijama, kada je ranije primljen prijedlog dužnika za otvaranje predstečajnog postupka, donose rješenja o otvaranju predstečajnih

postupaka na temelju činjenica koje su postojale u trenutku podnošenja tog prijedloga, iako su u trenutku donošenja rješenja već nastupili stečajni razlozi. Može se zaključiti da ovdje izostaje kritička analiza stvarnog stanja dužnika od strane sudova, a u postupanju dužnika očita je zlouporaba prava. Međutim, žalbu protiv rješenja o otvaranju predstečajnog postupka ima pravo podnijeti samo dužnik, ali ne i vjerovnici. Mora se istaknuti i činjenica da se vrlo često nameće zaključak kako dužnici prijavljivanjem vrlo visokih tražbina povezanih osoba *de facto* upravljaju cijelim predstečajnim postupkom te upitnim ostvarivanjem potrebnih većina realiziraju predstečajni sporazum i umanjuju tražbine vjerovnika koji godinama čekaju namirenje vlastitih potraživanja. Često se stoga nameće zaključak da se radi o jednom netransparentnom postupku koji je nerijetko usmjeren na ostvarivanje drugih interesa dužnika, a ne na nastavak poslovanja i reguliranja svojih obveza prema vlastitim vjerovnicima.

10.2.5. Odluke u upravnim sporovima

a) Upravni sporovi 2019. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih predmeta									Ukupno u radu pred DO	Rasprave	Žalbe DO	inicijativa za podnošenje ZZiPPP
		Zastupanje po zakonu				Zastupanje po punomoći				Ukupno primljeno				
		Tužitelj	Tuženi	Zainteresirana osoba	Ukupno	Tužitelj	Tuženi	Zainteresirana osoba	Ukupno					
2019.	32	36	20	169	225	11	148	0	159	384	416	457	34	0
2020.	24	21	7	163	191	11	180	2	193	384	408	246	29	0
2021.	20	41	6	267	314	2	1.175	0	1.177	1.491	1.511	179	21	5
2022.	29	47	15	239	301	0	241	7	248	549	578	198	49	2
2023.	23	34	4	222	260	5	382	2	389	649	672	145	29	1

U izvještajnoj godini bilo je zaprimljeno ukupno 649 predmeta upravnih sporova.

Povećanje broja ove vrste predmeta rezultat je činjenice da su županijska državna odvjetništva primila nešto veći broj predmeta upravnih sporova u zastupanju Ministarstva hrvatskih branitelja kao tuženog tijela na temelju izdane punomoći Županijskom državnom odvjetništvu u Splitu, Rijeci i Osijeku za zastupanje tog tijela pred Upravnim sudom u Splitu, Upravnim sudom u Rijeci i Upravnim sudom u Osijeku. Radi se sporovima po tužbama pripadnika HVO-a, radi oglašavanja ništavim rješenja o stjecanju statusa ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata. U novozaprimljenim predmetima iz navedene osnove u sudskim postupcima predložen je prekid postupka do donošenja odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske povodom izjavljenog zahtjeva za izvanrednim preispitivanjem zakonitosti pravomoćne presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske koji je podnesen temeljem odredbe članka 78. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine broj 20/10, 143/12, 152/14, 94/16, 29/17 i 110/21).

Od ukupnog broja ovih predmeta (649) državno odvjetništvo zastupalo je po zakonu u 260 predmeta (40,06 %), a po punomoći zastupalo je u 389 predmeta (59,94 %).

U upravnim sporovima državno odvjetništvo po zakonu zastupa Vladu Republike Hrvatske kao javnopravno tijelo, stranku u sporu. Tijekom 2023. godine primljena su samo 3 predmeta u kojima je tuženik u upravnom sporu Vlada Republike Hrvatske.

U upravnim sporovima državno odvjetništvo na temelju punomoći zastupa tužena javnopravna tijela, i to osim Ministarstva hrvatskih branitelja, još i Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo financija, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo obrane i Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.

Državno je odvjetništvo u ovim predmetima imalo 260 predmeta zastupanja po zakonu, od kojih je u 13,07 % predmeta na strani tužitelja, u 1,53 % predmeta na strani tuženika i u 85,38 % predmeta kao zainteresirana osoba radi zaštite javnog interesa. U zaštiti javnog interesa ili kao stranka *sui generis* državno je odvjetništvo u izvještajnom razdoblju pokrenulo 32 upravna spora.

Iako sukladno odredbi čl. 36. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine broj 20/10, 143/12, 152/14, 94/16, 29/17 i 110/21) sud može presudom riješiti spor bez rasprave u zakonom propisanim slučajevima, državno je odvjetništvo tijekom izvještajnog razdoblja zastupalo na ukupno 145 rasprava, što je u odnosu na 2022. godinu smanjenje od 26,76 %. Razlog manjem broju rasprava unatoč većem broju primljenih predmeta upravnih sporova rezultat je poduzetih mjera upozorenja pravosudnih dužnosnika i štrajka službenika u pravosuđu tijekom 2023. godine.

Tijekom 2023. godine izjavljeno je 26 pravnih lijekova na odluke sudova donesene u upravnim sporovima.

Riječ je mahom o predmetima u kojima državno odvjetništvo sudjeluje kao stranka *sui generis* u zaštiti javnog interesa, u upravnim sporovima koji se odnose na postupke denacionalizacije. Žalbe su izjavljene zbog pogrešne primjene materijalnog prava od strane sudova i upravnih tijela koja u upravnom postupku rješavaju predmete povrata imovine, denacionalizacije.

b) Upravni sporovi – odluke DO i sudova 2019. – 2023.

Godina	Odluke DO-a						Ukupno donesenih odluka	Odluke suda za stranku koju zastupa DO (RH/DO tužitelj/tuženik)				Postupci u kojima nije donijeta I-stup.presuda
	Meritorne odluke (MDO)					Ostale odluke		Spor dobiven	Spor izgubljen	Ostale odluke suda	Ukupno odluka suda	
	Tužba	Odbijanje inicijative	Odgovor na tužbu	Sl. bilješka kojom se okončava rad	Ukupno MDO							
2019.	40	0	283	28	351	58	409	91	300	44	435	560
2020.	21	0	289	34	344	59	403	278	51	9	338	130
2021.	37	0	736	643	1.416	67	1.483	776	86	22	884	209
2022.	42	0	442	18	502	59	561	162	111	20	293	369
2023.	32	0	483	22	537	53	590	123	65	22	210	526

U izvještajnoj godini može se primijetiti ažurnost postupanja u ovoj vrsti predmeta. Podnesene su 32 tužbe, podnesena su 483 odgovora na tužbu, a u samo 22 predmeta rad je okončan službenom bilješkom.

U ovoj vrsti predmeta teško je govoriti o uspjehu u postupku s obzirom na pravnu prirodu ovog postupka u kojem se provodi kontrola zakonitosti upravnih akata i postupanja javnopravnih tijela. Naime, državno odvjetništvo u predmetima upravnih sporova sudjeluje i u zaštiti javnog interesa kao stranka *sui generis*. Radi se o upravnim sporovima koji se odnose na postupke denacionalizacije, postupke utvrđivanja neprocijenjene imovine iz pretvorbe društvenih poduzeća ili pak postupaka koji se odnose na status općih dobara. Ipak, ako analiziramo odluke sudova, u 58,57 % predmeta spor je dobiven kada ga promatramo u odnosu na stranku koju zastupa državno odvjetništvo, a izgubljen u 30,95 % predmeta, dok se na ostale odluke suda odnosi 10,47 %.

Od 293 odluke suda primljene u konkretnom razdoblju u 162 predmeta spor je dobiven. Radilo se uglavnom o sporovima koji se odnose na primjenu Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te zahtjeve za poništenje rješenja koje je u primjeni tog propisa donijelo Ministarstvo hrvatskih branitelja.

Kroz odluke suda moguće je iskazati samo one predmete u kojima je Republika Hrvatska ili državno odvjetništvo stranka u sporu, tužitelj ili tuženik, ali ne i kada državno odvjetništvo u upravnom sporu zastupa zainteresiranu osobu.

10.2.6. Odluke u ostalim predmetima (adhezijski predmeti, izvanparnični predmeti, pravna mišljenja i ostali predmeti)

a) Adhezijski predmeti 2019. – 2023.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih predmeta	Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Vrijednost postavljenih imovinskopravnih zahtjeva (u tisućama eura)	Sudske odluke				
						Zahtjev dosuđen	Visina (u tisućama eura)	Upućeno u parnicu	Prijedlog za izdavanje privremene mjere usvojen	Prijedlog za izdavanje privremene mjere odbijen
2019.	13	15	28	25	21.861	15	9.565	1	0	0
2020.	3	15	18	18	16.268	15	692	6	0	0
2021.	2	25	27	24	24.994	19	2.605	22	0	0
2022.	3	16	19	19	14.590	36	2.501	13	0	0
2023.	3	16	19	16	13.511	22	7.188	37	5	0

Na razini zastupanja županijskih državnih odvjetništava ovi se predmeti odnose na imovinskopravne zahtjeve Republike Hrvatske kao oštećenika koji se postavljaju u kaznenim predmetima iz nadležnosti USKOK-a i županijskih državnih odvjetništava.

U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je 16 novih predmeta. Podneseno je 19 imovinskopravnih zahtjeva ukupne vrijednosti 13.511.000,00 EUR.

Analizirajući ove predmete s obzirom na donesene odluke suda o podnesenim zahtjevima, može se zaključiti da je u 37,28 % primljenih odluka usvojen postavljeni imovinskopravni zahtjev države kao oštećenika. Sudovi su državu kao oštećenika uputili na to da svoj zahtjev ostvaruje u parničnom postupku u 62,71 % predmeta u kojima su tijekom 2023. godine primljene sudske odluke.

Sudovi su u izvještajnom razdoblju donijeli 22 odluke kojima je dosuđeno imovinskopravnih zahtjeva u visini od 7.188.000,00 EUR, dok je u 37 predmeta Republika Hrvatska upućena u parnicu radi ostvarivanja svog imovinskopravnog zahtjeva.

Vezano za ostvarivanje zahtjeva u parnici potrebno je istaknuti da se kod pokretanja parničnih postupaka radi naknade štete, a koja je šteta nastala protupravnim postupanjem osoba koje ima i obilježja kaznenog djela, mora voditi računa o mogućem nastupanju zastare za podnošenje takvih tužbi kada nije donesena osuđujuća kaznena presuda, odnosno i u slučaju kada je takva presuda donesena o trenutku kada je u kaznenom postupku podnesen imovinskopravni zahtjev.

Također, potrebno je istaknuti da su u više predmeta tijekom izvještajnog razdoblja podneseni prijedlozi radi osiguranja imovinskopravnog zahtjeva određivanjem privremenih mjera zabrane raspolaganja određenom imovinom optuženika i povezanih osoba. Kod odluka sudova o predloženim mjerama svakako treba istaknuti da je u tom prijedlogu oštećenik dužan dokazati da će bez određivanja

predložene mjere osiguranja za njega nastupiti nenadoknativa šteta u naplati postavljenog imovinskopravnog zahtjeva koju bi zbog raspolaganja imovinom od strane okrivljenika i povezanih osoba mogao pretrpjeti. Kod predlaganja mjera osiguranja potrebni podatci za opravdanje razloga za određivanje mjere pribavljaju se od porezne uprave i u pravilu su također dijelom dostupni iz postupanja u kaznenom predmetu.

Tijekom 2023. godine sudovi su u kaznenim predmetima po zahtjevu Republike Hrvatske kao oštećenika prihvatili 5 predloženih mjera osiguranja naplate imovinskopravnih zahtjeva.

U praksi najveći problem predstavlja stvarna nemogućnost naplate dosuđenih imovinskopravnih zahtjeva zbog lošeg imovinskog stanja osuđenika koji u pravilu nemaju nikakve imovine ili se radi o osobama koje nemaju prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj.

b) Zbirna tablica – izvanparnični predmeti i pravna mišljenja 2019. – 2023.

Vrsta predmeta	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno
Izvanparnični predmeti	240	243	227	228	455	494	380	407	338	328
Pravna mišljenja	868	903	1.482	1.500	1.511	1.527	1.700	1.683	1.541	1.464

Izvanparnični predmeti na županijskoj razini odnose se na postupke na temelju Zakona o sudskom registru, postupke osiguranja dokaza za koje su nadležni trgovački sudovi i postupke suđenja u razumnom roku.

U 2023. godini bilo je zaprimljeno 338 izvanparničnih predmeta, što predstavlja smanjenje broja primljenih predmeta ove vrste u odnosu na prethodnu 2022. godinu za 11,05 %.

Iako je broj predmeta ove vrste smanjen, još uvijek značajna brojnost ovih predmeta koji se najvećim dijelom odnose na postupke radi isplate naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku temeljem Zakona o sudovima (Narodne novine broj 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20, 21/22, 60/22, 16/23) leži u činjenici što je i tijekom 2023. godine zaprimljen veći broj zahtjeva Ministarstva financija, Porezne uprave, u kojima se predlaže podnošenje prigovora i žalbi, tj. pravnih lijekova na rješenja registarskog suda o brisanju subjekata, pravnih osoba iz sudskog registra. Broj ovih inicijativa nadležnog tijela, Ministarstva financija, u ovom izvještajnom razdoblju smanjen je u odnosu na 2022. godinu za 83,18%.

Nadležnost županijskih državnih odvjetništava za davanje mišljenja o pravnoj valjanosti pravnih poslova raspolaganja propisana je Zakonom o državnom odvjetništvu i nizom posebnih zakona kao što su Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine broj 20/18, 115/18, 98/19 i 57/22), Zakon o šumama (Narodne novine broj 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20, 101/23), Zakon o lovstvu (Narodne

novine broj 99/18, 32/19 i 32/20), Zakon o koncesijama (Narodne novine broj 69/17 i 107/20) i Zakon o zemljišnim knjigama.

U izvještajnoj godini bio je zaprimljen 1.541 predmet, što je neznatno smanjenje broja zaprimljenih predmeta radi davanja mišljenja u odnosu na 2022. godinu, no kada se promatra petogodišnji trend, jasno je da je u odnosu na 2019. godinu došlo do dvostruko većeg broja predmeta ove vrste.

Tijekom 2023. godine riješena su 1.464 predmeta pravnih mišljenja.

Tijekom razdoblja bilo je zaprimljeno 1.495 predmeta radi davanja mišljenja županijskog državnog odvjetništva po posebnim propisima, od čega 1.221 predmet davanja mišljenja koja se odnose na raspolaganje poljoprivrednim zemljištem, 227 predmeta davanja mišljenja po članku 57. Zakona o zemljišnim knjigama te 40 predmeta davanja mišljenja propisanog Zakonom o koncesijama.

Iz ukupnog broja zaprimljenih predmeta ove vrste, kao i iz njihove strukture jasno je da je velik broj primljenih predmeta rezultat činjenice da su u 2023. godini jedinice lokalne samouprave sukladno svojoj zakonskoj obvezi nastavile s raspolaganjem nekretninama poljoprivrednog zemljišta.

Radi se o iznimno složenim predmetima u kojima je radi donošenja odluke potrebno sagledati cjelokupnu dokumentaciju koja je prethodila donošenju odluka nadležnih tijela o raspolaganju nekretninama ili dodjeli koncesije.

Ažurnost državnog odvjetništva u ovim predmetima iznimno je dobra. Tijekom razdoblja riješeno je 99 % primljenih predmeta.

c) Zbirna tablica – upravni i ostali predmeti 2019. – 2023.

Vrsta predmeta	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno
Upravni predmeti	207	294	212	224	183	193	164	165	289	271
Razno	2.181	2.114	1.541	1.533	2.056	2.085	1.638	1.686	1.678	1.661

Upravni predmeti na županijskoj razini odnose se na predmete utvrđivanja granice pomorskog dobra, predmete izdvajanja nekretnina iz šumskogospodarske osnove, odnosno na postupak utvrđenja smatra li se pojedina nekretnina šumom ili šumskim zemljištem, predmete u kojima se sudjeluje u postupcima nadzora nad obavljanjem koncesijskih djelatnosti, a u ovom izvještajnom razdoblju i na upravne predmete koje se vode pred nadležnim Ministarstvom prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine po Zakonu o neprocijenjenom građevinskom zemljištu (Narodne novine broj 50/20). Radi se, naime, o predmetima koji su temeljem Odluke Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske broj A-515/2022 od 5. prosinca 2022. povjereni na postupanje županijskim državnim odvjetništvima prema nadležnosti nekretnine koja je predmet upravnog postupka, a sve kako bi se osigurala učinkovita

zaštita imovinskih interesa Republike Hrvatske i osiguralo što ravnomjernije opterećenje državnih odvjetništava. U ovim upravnim postupcima koji se vode po Zakonu o neprocijenjenom građevinskom zemljištu (Narodne novine broj 50/20), državno odvjetništvo sudjeluje kao stanka *sui generis*. Načelno se može istaknuti da su upravni postupci započeti po navedenom propisu, a koji se odnose na turističko zemljište, većim dijelom prekinuti do određivanja granice pomorskoga dobra, kao činjenice koja prethodi i uvjetuje nastavak tih postupaka. U predmetima koji se odnose na neprocijenjeno građevinsko zemljište postupci su u tijeku te državno odvjetništvo u njima aktivno sudjeluje.

U 2023. godini zaprimljeno je 289 upravnih predmeta, što je povećanje od 76,21 % u odnosu na 2022. godinu, kada su zaprimljena 164 upravna predmeta. Ukupno je riješen 271 predmet te je ažurnost u postupanju na ovim predmetima vrlo visoka.

U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je 1.678 raznih drugih predmeta iz upisnika R-DO (razno). Radi se o neznatno većem broju primljenih predmeta u odnosu na ranije razdoblje. Predmeti ove oznake predmeti su raznih izvješća, nadzora nad radom nižih državnih odvjetništava i instruktivne djelatnosti, predmeti u kojima se odgovara na upite raznih tijela, zapisnici sa sjednica odjela, predmeti praćenja sudske prakse koja je značajna za postupanje državnog odvjetništva u primjeni pojedinih procesnih i materijalnopравnih propisa, ali i predmeti u kojima državno odvjetništvo prikuplja isprave i dokaze kako bi utvrdilo pravno odlučne činjenice za pokretanje drugih postupaka u kojima će na temelju tih utvrđenja država ostvarivati ili štiti svoja imovinska prava i interese.

11. Prikaz rada i odluka Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK)

11.1. Odluke o kaznenim prijavama

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Odbačaj	Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Rješenje o provođenju istrage	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka
2019.	1.365	1.373	0	967	8	0	395	0	3	1.373
2020.	1.719	1.719	1	1.380	2	0	334	2	0	1.718
2021.	1.912	1.913	0	1.473	1	0	404	0	35	1.913
2022.	1.924	1.924	0	1.286	3	0	621	0	14	1.924
2023.	1.803	1.803	0	1.533	9	0	242	0	19	1.803

Broj prijavljenih osoba (1.803) u padu je za 6,29%. Udio u ukupnom broju svih prijavljenih osoba (4,83 %) odgovara udjelu iz ranijih godina (oko 4,6 %). Prijavljene su 1.772 fizičke osobe (98,28 %) i 31 pravna osoba (1,72 %).

Na kraju izvještajnog razdoblja nije ostala u radu niti jedna prijava.

Najveći broj kaznenih prijava je, kao i prošle godine, podnesen za kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona s udjelom od 74,27 % (1.339 osoba). Broj prijava za ovo kazneno djelo je u porastu za 28,87 %.

Broj prijava za kaznena djela zločinačkog udruženja iz članka 328. Kaznenog zakona s udjelom od 9,6 % (173 osobe) u padu je za 32,95 %. Prošle godine bilo je prijavljeno zločinačko udruženje s 243 osobe, što je dovelo do većeg broja osoba prijavljenih za kaznena djela iz članka 328. Kaznenog zakona (258 osoba) i posljedično iskazanog pada ove godine. Isti je razlog za pad broja prijava za kazneno djelo davanja mita iz članka 294. Kaznenog zakona od 84,48 %. Prošle su godine istom kaznenom prijavom 243 osobe prijavljene za kazneno djelo iz članka 294. Kaznenog zakona. Udio kaznenog djela iz članka 294. Kaznenog zakona ove je godine 2,28 % (43 osobe).

Od ostalih kaznenih djela u ukupnom broju zaprimljenih kaznenih prijava sudjeluju kaznena djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190 Kaznenog zakona s 3,6 % (65 osoba), kaznena djela primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona s 1,83 % (33 osobe), kaznena djela protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona s 1,49 % (27 osoba), kaznena djela trgovanja utjecajem iz članka 295. Kaznenog zakona s 1,22 % (22 osobe), kaznena djela nedopuštene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona s 0,77 % (14 osoba), kaznena djela krađe iz članka 228. Kaznenog zakona s 0,55 % (10 osoba), kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona s 0,49 % (9 osoba), kaznena djela krivotvorenja službene ili poslovne isprave iz članka 279. Kaznenog zakona s 0,44 % (8 osoba).

Odluke su donesene u odnosu na sve prijavljene osobe. Nije odbačena niti jedna kaznena prijava koju je podnijela policija ili neko državno tijelo. Rješenje o odbačaju kaznene prijave doneseno je u odnosu na 1.533 osobe (oko 85 %). Od toga je u odnosu na 1.250 osoba (oko 81 %) odbačena kaznena prijava zbog kaznenog djela iz članka 291. Kaznenog zakona. Udio rješenja o odbačaju se i ranijih godina kretao od 70 do 80 % kao posljedica podnošenja kaznenih prijava radi sumnje građana u zakonitost rada pojedinih službenih osoba zbog nezadovoljstva donesenim odlukama.

Rješenja o provođenju istrage sudjeluju s 13,4 % u ukupnom broju donesenih odluka o kaznenim prijavama. Broj rješenja o provođenju istrage prošle je godine bio povećan za 54 %. Posljedično broj donesenih rješenja o provođenju istrage ove godine iskazuje pad za oko 60 %. Razlog odstupanja je što su prošle godine u jednom kaznenom predmetu prijavljene 243 osobe u odnosu na koje je doneseno rješenje o provođenju istrage. Ove godine nije bilo takvih predmeta. Uz pad broja prijavljenih osoba i udio rješenja o odbačaju kaznene prijave u ukupnom broju donesenih odluka o kaznenim prijavama, to objašnjava iskazani pad broja donesenih rješenja o provođenju istrage.

Broj podignutih neposrednih optužnica protiv 9 osoba ne odstupa od ranijih godina. Povezan je s prirodom i strukturom kaznenih djela u nadležnosti Ureda, koje okolnosti otežavaju ili procesno onemogućuju podizanje neposredne optužnice.

11.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi

Odluke po dovršenoj istrazi

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE					Ostalo u radu
		Obustava	Optužnica	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
2019.	0	18	372	0	2	392	0
2020.	0	19	324	0	0	343	0
2021.	808	10	311	7	11	339	469
2022.	1.118	29	460	2	6	497	621
2023.	882	27	605	0	0	632	250

Nakon završene istrage podignuta je optužnica protiv 605 osoba. U ukupnom broju donesenih odluka po dovršenoj istrazi, podignute optužnice sudjeluju sa 95,7 %. Udio rješenja o obustavi istrage je 4,27 % (27 osoba), od čega je u odnosu na 5 osoba istraga obustavljena zbog smrti okrivljenika ili prestanka postojanja pravne osobe.

Tijekom pet godina udio podignutih optužnica od 91 do 95 % i rješenja o obustavi istrage od 3 do 6 % po dovršenoj istrazi pokazatelj je osnovanosti donesenih odluka o pokretanju istrage.

Broj donesenih odluka po dovršenoj istrazi u porastu je za 27,16 %. Razlog povećanja je pojačan rad u provođenju istraga, uz okolnost što je na kraju prošle godine ostalo više istraga u radu zbog većeg broja donesenih rješenja o provođenju istrage. Udio podignutih optužnica (95,7 %) pokazatelj je da rad na većem broju istraga nije smanjio kvalitetu provođenja istraga.

Broj istraga koje su ostale u radu na kraju godine smanjen je za 59,7 %. Na kraju prošle godine ostao je u radu veći broj istraga zbog složenosti predmeta i većeg opterećenja istraga u drugom dijelu godine. Broj istraga koje su ostale u radu na kraju godine manji je za 46,7 % i od 2021. godine. Pojačan rad u dinamici postupanja u istrazi učinkovito je smanjio broj i trajanje istraga.

Trajanje istrage

Godina	Do 1 mjeseca	Do 3 mjeseca	Do 6 mjeseci	Do 12 mjeseci	Do 18 mjeseci	Više od 18 mjeseci
2019.	11	7	32	5	0	0
2020.	3	13	74	116	40	74
2021.	13	29	77	135	65	20
2022.	11	41	70	140	62	165
2023.	8	43	52	369	75	98

Broj istraga koje su trajale više od 18 mjeseci smanjen je za 40,6 % u odnosu na prošlu godinu. Prema 98 osoba istraga je trajala više od 18 mjeseci zbog vođenja složenih istraga u ukupno 6 kaznenih predmeta. Istrage nije bilo moguće ranije

završiti zbog opsežnosti i složenosti činjenične i dokazne građe i potrebe da se provedu kompleksna financijsko-knjigovodstvena, građevinska, geodetska, informatičko telekomunikacijska vještačenja.

Najviše istraga trajalo je od 6 do 12 mjeseci. Razlog povećanja je veći broj istraga koje su ostale u radu na kraju prošle godine. Povećanje broja odluka donesenih nakon dovršene istrage pokazatelj je da je poduzimanje pojačane aktivnosti za dovršavanje istraga ostvarilo rezultate.

U razdoblju od pet godina najviše istraga traje od 6 do 12 mjeseci. Dio istraga traje i dulje od 12 mjeseci. Razlog je nadležnost i rad Ureda u složenim predmetima zbog opsega i vrste kriminalne aktivnosti, kompleksne i obimne dokazne građe te provođenja složenih vještačenja i opsežnih financijskih istraga u cilju osiguranja i oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom.

11.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja

Godina	Ostalo u radu pred sudom	Od toga pred optužnim vijećem	Ustup optužnice bez odluke optužnog vijeća	Ostalo (ukidna, obnova, preuzimanje progona, ustup potvrđene optužnice)	Odluke DO – optužnice				Ukupno optužnica u radu
					Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Optužnica nakon istrage	Ukupno optužnica	
2019.	0	0	0	0	8	0	351	372	0
2020.	1.035	367	0	0	2	0	324	326	1.396
2021.	1.233	394	0	0	1	0	311	312	1.545
2022.	1.201	313	0	65	3	0	464	467	1.733
2023.	1.268	444	0	34	9	0	605	614	1.916

Optuženo je 614 osoba, što je 31,47 % više od prošle godine. Ukupan broj optužnica koje su bile u radu pred nadležnim sudovima veći je za 10,56 %, a to povećanje u odnosu na 2020. godinu iznosi 37,2 % (520 optužnica). Veći broj optužnica koje su u radu pred sudovima opterećuje rad Ureda zbog povećanog angažiranja kapaciteta u sudskim postupcima.

Godina	Ukupno nepotvrđenih optužnica	Ustup	Povučena optužnica	Riješeno na drugi način	Odluke optužnog vijeća				
					Optužnica potvrđena	Optužnica vraćena	Obustava po optužnom vijeću	Ukupno odluka optužnog vijeća	Ostalo u radu pred optužnim vijećem
2019.	0	0	0	0	392	0	4	396	0
2020.	0	0	0	0	133	7	0	140	367
2021.	394	0	0	0	364	23	3	390	316
2022.	778	0	1	0	315	7	13	335	444
2023.	1.058	0	0	1	275	11	2	288	771

Optužno je vijeće odlučilo o podignutim optužnicama Ureda protiv 288 osoba. Potvrđeno je 95,49 % optužnica (275 osoba). Vraćeno je 11 optužnica (3,82 %), radi boljeg razjašnjenja stvari. Postupak je u odnosu na 2 osobe obustavljen zbog nastupa okolnosti koje isključuju kazneni progon. Tijekom pet godina ostvareni udio potvrđenih optužnica od 93 do 98 % pokazatelj je pravilnog odlučivanja o pokretanju istraga kao i kvalitetnog rada Ureda u provođenju istraga.

Na kraju godine pred optužnim je vijećem ostalo 73,65 % više optužnica (771) od prošle godine (444). Trend porasta broja neriješenih optužnica pred optužnim vijećem u zadnje dvije godine, pokazatelj je usporevanja sudskog postupka. Protek vremena od provođenja dokaza u istrazi do rasprave negativno utječe na kvalitetu dokaznog postupka i posljedično na uspjeh Ureda u postupcima pred sudom.

Godina	Presuda s kaznenim nalogom	Optužnica potvrđena	Ukupno	Odluke suda									
				Obustava nakon potvrđivanja optužnice	Osuđujuća	Od toga po sporazumu	Presuda – neubrojivi	Oslobađajuća	Odbijajuća	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka suda	Riješeno pred sudom - ostalo	Ukupno bez odluke suda
2019.	0	0	0	11	294	216	0	24	1	0	319	0	1.035
2020.	0	133	133	1	226	158	0	16	1	0	244	0	1.396
2021.	0	364	364	47	288	221	0	11	6	0	352	0	1.233
2022.	0	315	315	36	407	239	0	16	4	6	469	0	819
2023.	0	275	275	18	280	190	0	54	0	5	357	5	771

Broj donesenih sudskih odluka po potvrđenim optužnicama Ureda manji je za 24,04 %. Nakon prošlogodišnjeg povećanja vraćen je na razinu iz 2021. godine.

Osuđujućih presuda je 78,43 % (280 osoba). Udio osuđujućih presuda tijekom pet godina je od 78 do 92 % i ne pokazuje značajna odstupanja. U odnosu na 18 osoba (5,04 %) postupak je obustavljen nakon potvrđivanja optužnice. Razlozi za obustavu u odnosu na 7 osoba su smrt fizičke osobe ili prestanak postojanja pravne osobe, a u odnosu na 11 osoba nastup zastare kaznenog progona. Niti u jednom slučaju Ured nije odustao od kaznenog progona. Nije bilo odbijajućih presuda.

U odnosu na 54 osobe (15,13 %) donesene su oslobađajuće presude u 18 predmeta. Od toga su u ukupno 6 predmeta donesene oslobađajuće presude u odnosu na 39 osoba. Dijelom se radi o dugotrajnim sudskim postupcima koji imaju za posljedicu gubitak dokazne građe, osobito personalnih dokaza. Podnesene su žalbe, prvenstveno zbog osnove pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja.

Presude na temelju sporazuma stranaka donesene u odnosu na 190 osoba čine udio 67,85 % donesenih osuđujućih presuda te udio od 53,22 % svih donesenih sudskih odluka.

Inicijativa za sklapanje sporazuma većinom je došla od okrivljenika (75 %) u svim fazama prethodnog postupka, do početka rasprave. Ured je pri sporazumijevanju ustrajao na primjenjivanju sporednih novčanih kazni te vodio računa o oduzimanju imovinske koristi koja je pribavljena kaznenim djelom.

Sporedne novčane kazne u visini od ukupno 1.063.886,35 EUR izrečene su u odnosu na 83 osobe u presudama na temelju sporazuma. Imovinska korist od ukupno 1.792.246,74 eura od ukupno 75 osoba oduzeta je u presudama na temelju sporazuma.

Presude na temelju sporazuma tijekom pet godina čine udio od 58,7 % do 76,7 % donesenih osuđujućih presuda, kao i udio od 50 do 67 % svih donesenih sudskih odluka. Sklapanjem sporazuma Ured doprinosi skraćivanju sudskih postupaka i manjem broju predmeta koji ostaju u radu pred sudovima na kraju godine.

Broj osoba u odnosu na koje nije donijeta presuda na kraju godine (771) manji je od prošle godine, kada je povećanjem broja donesenih sudskih odluka broj osoba bez presude (819) smanjen u odnosu na 2021. godinu (1233). Trend je pozitivan tijekom dvije godine. Unatoč tome, broj osoba koje su na kraju godine ostale pred sudom bez presude više nego dvostruko (2,5 puta) premašuje prosječan godišnji priljev potvrđenih optužnica tijekom pet godina (296).

Sporost sudskog postupka negativno utječe na rad i rezultate Ureda. Angažiranje kapaciteta u dugotrajnim raspravama otežava rad Ureda u novim istragama. Gubitak dokazne građe (osobito personalnih dokaza) zbog proteka vremena od optuženja do provođenja rasprave smanjuje uspjeh Ureda u postupku.

11.4. Kaznene sankcije

Broj i vrsta izrečenih kazni

Godina	Osuđujuća presuda	Zatvor	Dugotrajni zatvor	Od toga rad za opće dobro	Novčana kazna	Uvjetna osuda	Sudska opomena	Prestanak pravne osobe	Maloljetničke sankcije	Oslobođeno od kazne	Ostalo	Ukupno sankcija
2019.	294	189	0	95	10	95	0	0	0	0	0	294
2020.	226	123	0	28	11	92	0	0	0	0	0	226
2021.	288	203	0	58	11	71	0	0	0	3	0	288
2022.	407	211	0	57	8	182	0	0	0	0	0	407
2023.	280	150	0	52	1	129	0	0	0	0	0	280

U izvještajnom razdoblju doneseno je 280 osuđujućih presuda. Udio osuđujućih presuda u ukupnom broju sudskih odluka detaljnije je obrazložen pod 11.3.3.

U strukturi izrečenih kaznenih sankcija, jednako kao i u ranijim izvještajnim razdobljima, najzastupljenija je kazna zatvora na koju je presuđeno 150 osoba ili 53,57 % od ukupnog broja osuđujućih presuda te uvjetna osuda koja je primijenjena prema 125 osoba ili 44,64 % od ukupnog broja osuđujućih presuda. Udio izrečenih kazni zatvora neznatno je veći u odnosu na prethodnu godinu, dok je udio uvjetnih osuda jednak onom iz prethodne godine.

Izrečene kazne zatvora zamijenjene su radom za opće dobro u odnosu na 52 osobe ili 34,67 %, što u odnosu na prethodnu godinu čini povećanje od 7,66 %.

Za kaznena djela počinjena iz koristoljublja, uz izrečenu kaznu zatvora kao glavnu kaznu, prema 97 fizičkih osoba izrečena je i sporedna novčana kazna.

Što se tiče sankcija izrečenih pravnim osobama, tijekom izvještajnog razdoblja prema 4 pravne osobe izrečena je novčana kazna, dok je prema 1 pravnoj osobi izrečena uvjetna osuda na način da se novčana kazna neće izvršiti ako pravna osoba u određenom roku ne počinu novo kazneno djelo.

Broj izrečenih sigurnosnih mjera

Godina	Obvezno liječenje od ovisnosti	Obvezno psihijatrijsko liječenje	Zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti	Zabrana upravljanja motornim vozilom	Druge sigurnosne mjere	Ukupno
2019.	0	0	7	0	0	7
2020.	0	0	2	0	0	2
2021.	0	0	4	0	0	4
2022.	3	0	12	0	0	15
2023.	1	1	10	0	0	12

U izvještajnom razdoblju izrečeno je ukupno 12 sigurnosnih mjera, i to: 1 sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti, 1 sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja te 10 sigurnosnih mjera zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti.

Sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti izrečena je zbog kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. stavka 2. Kaznenog zakona te kaznenog djela zločinačkog udruženja iz članka 328. stavka 2. Kaznenog zakona, sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja izrečena je zbog kaznenog djela nedozvoljene trgovine u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 264. stavka 1. u vezi s člankom 329. Kaznenog zakona, dok su sigurnosne mjere zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti u većini slučajeva izrečene zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona i kaznenog djela primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona, pri čemu je 7 sigurnosnih mjera izrečeno policijskim službenicima, 2 sigurnosne mjere izrečene su državnim službenicima, dok je 1 sigurnosna mjera izrečena odvjetniku.

11.4.1. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja

Broj izrečenih mjera osiguranja i broj oduzimanja imovinske koristi te vrijednosti blokirane, odnosno oduzete imovinske koristi

Godina	Broj zahtjeva	Vrijednost u EUR	Broj mjera osiguranja	Vrijednost u EUR	Broj oduzimanja	Vrijednost u EUR
2019.	48	5.114.316,58	48	5.114.316,58	121	2.742.453,86
2020.	41	6.844.512,31	41	6.844.512,31	81	10.213.224,49
2021.	28	6.166.713,21	28	6.166.713,21	140	7.320.469,64
2022.	20	115.099.710,33	20	115.099.710,33	155	8.469.354,23
2023.	6	1.543.586,23	5	1.543.586,23	117	6.162.752,74

U izvještajnom razdoblju u predmetima Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta od ukupno 117 osoba oduzeto je 6.612.752,74 EUR, što predstavlja smanjenje od 27,23 % u odnosu na 2022. kada je od 155 osoba oduzeto 8.649.354,23 EUR.

Ukupno 35,84 % oduzete imovinske koristi (2.209.023,49 EUR) odnosi se na koruptivna kaznena djela, a na kaznena djela iz područja organiziranog kriminaliteta 64,15 % oduzete imovinske koristi (3.953.729,25 EUR). Takav omjer oduzete imovinske koristi oduzete kod koruptivnih i kaznenih djela organiziranog kriminaliteta zabilježen je i u prethodnom izvještajnom razdoblju, s razlikom što je tijekom 2023. smanjen udio koruptivnih kaznenih djela (u 2022. 48,08 %), a povećan udio kaznenih djela organiziranog kriminaliteta u oduzetoj imovinskoj koristi (u 2022. 51,92 %). Ovi podaci indicij su da jačaju organizirane kriminalne skupine koje činjenjem kaznenih djela stječu protupravnu imovinsku korist.

Najveći iznos imovinske koristi oduzet je za kazneno djelo zloporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona, koja je oduzeta u iznosu 2.034.804,11 EUR za kazneno djelo zločinačkog udruženja iz članka 328. Kaznenog zakona 1.784.664,67 EUR, za kazneno djelo neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona u iznosu 1.280.472,33 EUR, te za kazneno djelo utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona za koje je oduzeto 520.720,68 EUR imovinske koristi. Ovakva struktura zabilježena je i u prethodnom izvještajnom razdoblju.

U pogledu broja osoba od kojih je oduzeta imovinska korist, najviše pojedinačnih oduzimanja imovinske koristi bilo je za kazneno djelo neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona (23 osobe, oduzeto 1.280.472,33 EUR), kazneno djelo primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona (17 osoba; 157.786,74 EUR), kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona (15 osoba, oduzeto 28.780,00 EUR), kazneno djelo zloporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona (11 osoba; 2.34.804,11 EUR), kazneno djelo zločinačkog udruženja iz članka 328. Kaznenog zakona (14 osoba; 1.784.664,67 EUR), kazneno djelo nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona (10 osoba; 47.298,67

EUR) te kazneno djelo utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona (9 osoba; 247.148,54 EUR).

Možemo zaključiti da među kaznenim djelima počinjenima u organiziranom obliku prevladavaju sljedeća kaznena djela: neovlaštena proizvodnja i promet drogama iz članka 190. Kaznenog zakona, neovlaštena trgovina iz članka 264., protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona i utaja poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona. U koruptivnim kaznenim djelima u kojima je oduzeta imovinska korist najviše je kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona te kazneno djelo primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona.

Privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi

Tijekom 2023. s osnove 6 zahtjeva Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta određeno je 5 mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi na nekretninama i novčanim sredstvima u vrijednosti od 1.543.586,23 EUR. Razlika u broju podnesenih prijedloga u odnosu na broj osiguranja objašnjava se okolnošću da je Županijski sud u Splitu u odnosu na dva podnesena prijedloga za oduzimanje imovinske koristi odlučio jednim rješenjem.

U ovom izvještajnom razdoblju zabilježena je, pored privremenih mjera na nekretninama i novčanim sredstvima, privremena mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi zabranom raspolaganja sredstvima u virtualnim valutama pohranjenim na elektroničkom računu kupljenih za 13.272,28 EUR.

Privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi određene su za imovinsku korist pribavljenu počinjenjem kaznenog djela pomaganjem u zlouporabi povjerenja u gospodarskom poslovanju u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 246. stavka 1. i 2. u svezi članka 329. Kaznenog zakona i kaznenog djela pranja novca iz članka 265. stavka 1. i 5. Kaznenog zakona, kaznenog djela krađe u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 228. u svezi članka 329. Kaznenog zakona, kaznenog djela primanja mita iz članka 293. stavka 1. Kaznenog zakona, kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona te kaznenog djela nedozvoljene proizvodnje i prometa droga počinjenih u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 190. u svezi sa člankom 329. Kaznenog zakona. U samo jednom predmetu, osigurano je oduzimanje imovinske koristi ostvarene počinjenjem kaznenog djela nedozvoljene proizvodnje i prometa droga počinjenih u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 190. u svezi s člankom 329. Kaznenog zakona u iznosu 1.084.718,50 EUR, što čini 70,27 % ukupno blokirane imovine u izvještajnom razdoblju.

Usporedbom podataka s 2022. godinom uočen je smanjen broj podnesenih prijedloga za oduzimanje imovinske koristi, kao i vrijednost blokirane imovine. Radi se o smanjenju od 70 % u pogledu broja podnesenih prijedloga u izvještajnom razdoblju te 98,65 % u pogledu vrijednosti blokirane imovine. Razlog smanjenom broju vrijednosti blokirane imovine leži u okolnosti što je tijekom 2022. u samo jednom predmetu zbog počinjenja kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona počinjenog u sastavu

zločinačkog udruženja iz članka 329. Kaznenog zakona i kaznenog djela pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona blokirana imovina u iznosu oko 110 milijuna EUR, što je činilo 95,26 % ukupno blokirane imovine.

I u ovom izvještajnom razdoblju primijećen je trend iz ranijih razdoblja, manje ulaganja u nekretnine i pokretnine, a više podizanje novca u gotovini, kojem je otežano ući u trag. Stoga je, kao iz zbog sofisticiranijih načina skrivanja novca, primjerice, prijenosima znatnih sredstava putem internetskog bankarstva, čime se novac brzo i lako prenosi u bilo koju financijsku instituciju u bilo kojem dijelu svijeta, sve teže otkriti nezakonito stečenu imovinsku korist, odnosno utvrditi gdje se ona i u kojem obliku nalazi. I dalje je prisutan trend prikriivanja imovine prijenosom na druge osobe, odnosno izravnim stjecanjem od strane drugih osoba kako bi se otežalo i onemogućilo oduzimanje imovine. Zabilježeno je više stjecanja imovine u obliku virtualnih valuta, odnosno kriptovaluta, koje se u svijetu prihvaćaju za međunarodna ulaganja i plaćanja putem interneta. Budući da kriptovalute ne izdaju središnje banke niti se vežu uz račune otvorene u središnjim bankama, već se radi o elektroničkim zapisima o određenim vrijednostima pohranjenim u elektroničkim novčanicima na internetskim stranicama, nemoguće ih je pronaći bez tzv. ključa koji je u posjedu vlasnika elektroničkog novčanika. Posljedično, to otežava pronalazak te vrste imovine, jer nije registrirana. U svrhu poboljšanja otkrivanja ove imovine potrebna je edukacija, ponajprije policijskih službenika kako bi se u najranijem stadiju postupanja prepoznalo da se radi o podacima koji se odnose na imovinu u obliku virtualnih valuta. Edukacija u ovom području potrebna je i državnim odvjetnicima i financijskim istražiteljima.

Budući da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine broj 80/2022) koji je stupio na snagu 19. srpnja 2022. izmijenjena odredba o trajanju privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi na način da se sada njihovo trajanje od dvije godine ne veže uz potvrđivanje optužnice, već njeno podizanje u ovom izvještajnom razdoblju, za razliku od prethodnih niti jedna privremena mjera osiguranja nije ukinuta zbog protoka maksimalnog roka njihova trajanja.

11.4.2. Pregled radnji i ročišta

Dokazne radnje i zastupanje	Dokazne radnje		Zastupanje	
	Nalog drugom tijelu	Provedeno po Uredu	Ročišta	Rasprave
1	2	3	4	5
2023.	502	1.475	776	998

Zamjenici ravnateljice sudjelovali su u 1.774 ročišta i rasprava, što je neznatno manje (7,65 %) od prošle godine kada je bilo održano 1.921 ročište i rasprava.

Broj provedenih dokaznih radnji (1.977) odgovara podacima iz 2021. (2.072). Povećanje broja provedenih dokaznih radnji prošle godine (3.267), od čega je najveći dio proveo izravno Ured (2.486), bilo je povezano s većim brojem donesenih rješenja

o istragama i specifičnosti izvještajnog razdoblja jer je bila zaprimljena kaznena prijava protiv 243 osobe zbog kaznenih djela podmićivanja i organiziranog kriminaliteta u odnosu na koje je pokrenuta i provedena istraga.

Od ukupnog broja Ured je proveo 74,6 %, odnosno 1.475 dokaznih radnji. Preostalih 25,39 %, ukupno 502 dokazne radnje, na temelju naloga Ureda provela su druga tijela.

11.5. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi

Tijekom izvještajnog razdoblja u predmetima iz nadležnosti Ureda u odnosu na 334 donesene presude podneseno je 100 žalbi. Žalbe su podnesene protiv 29,94 % presuda ili protiv svake 3,3-e presude.

Broj podnesenih i usvojenih žalbi

Godina	Žalbe			
	Podneseno	Od toga zbog kazne	Usvojeno	Od toga zbog kazne
2019.	71	30	23	7
2020.	63	50	16	8
2021.	50	29	24	6
2022.	121	99	56	37
2023.	100	57	16	9

Iz gornje tablice u kojoj je prikazan ukupan broj podnesenih i usvojenih žalbi te broj podnesenih i usvojenih žalbi zbog odluke o kazni u promatranom razdoblju 2019. – 2023., razvidno je da je podnesena 21 žalba manje ili za 17,35 % žalbi manje u odnosu na prethodnu 2022. godinu, a značajno više u odnosu na ostale godine promatranog razdoblja. Kako je međutim u 2023. godini doneseno i znatno manje presuda u odnosu na 2022. godinu (93 presude manje ili 21,77 % presuda manje), to proizlazi da je realna učestalost podnesenih žalbi, odnosno žalbena aktivnost Ureda u izvještajnom razdoblju u kojem je žalba podnesena protiv svake 3,3-e presude na razini 2022. godine kada je žalba bila podnesena protiv 28,33 % donesenih presuda ili protiv prosječno svake 3,5-e presude, te veća u odnosu na preostale godine promatranog razdoblja (2021. – protiv svake 6,1-e presude, 2020. protiv svake 3,9-e presude, 2019. protiv svake 4,5-e presude).

Od ukupno podnesenih 100 žalbi, 57 % žalbi podneseno je zbog odluke o kazni, dok je u 2022. godini iz te žalbene osnove bilo podneseno 81,81 % svih podnesenih žalbi. Manji udio podnesenih žalbi zbog odluke o kazni naspram žalbi podnesenih iz drugih razloga u odnosu na prethodnu 2022. godinu treba dovesti u vezu s činjenicom da je u izvještajnom razdoblju povećan udio donesenih oslobađajućih presuda protiv kojih su podnesene žalbe iz drugih žalbenih razloga, prvenstveno zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja kao i s podatkom o povećanom udjelu presuda donesenih temeljem sporazuma stranaka u ukupnom broju osuđujućih presuda, a protiv kojih nije moguće podnositi žalbu zbog odluke o kazni.

Tijekom izvještajnog razdoblja sudovi su usvojili ukupno 16 žalbi, od čega zbog odluke o kazni 9 žalbi ili 56,25 % svih usvojenih žalbi, što je manje u odnosu na

prethodnu 2022. godinu kada je zbog odluke o kazni bilo usvojeno 66,07 % svih usvojenih žalbi, ali znatno više u odnosu na ostale godine promatranog razdoblja. Ovi podatci međutim sami za sebe ne mogu biti temelj za donošenje zaključka o uspješnosti u žalbenom postupku, a razlozi za to su već ranije navedeni u dijelu pod 8.1.6.

11.6. Poduzimanje posebnih dokaznih radnji

Tijekom 2023. godine na zahtjev Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta sudci istrage nadležnih županijskih sudova izdali su ukupno 253 naloga za provođenje posebnih dokaznih radnji.

U ovom izvještajnom razdoblju provodile su se i posebne dokazne radnje koje su određene tijekom prethodnog izvještajnog razdoblja po 17 naloga.

Kao i u prethodnim godinama, najčešće je provedena posebna dokazna radnja nadzora i tehničkog snimanja telefonskih razgovora i drugih komunikacija na daljinu iz članka 332. stavak 1. točka 1. Zakona o kaznenom postupku, i to samostalno ili u kombinaciji s drugim posebnim dokaznim radnjama (primjerice, tajnim praćenjem i tehničkim snimanjem osoba i predmeta iz članka 332. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku te nadziranom prijevozom i isporukom predmeta kaznenog djela iz članka 332. stavak 1. točka 8. Zakona o kaznenom postupku).

U izvještajnom razdoblju naložene su posebne dokazne radnje za ukupno 664 telefonska broja, u odnosu na 339 IMEI uređaja, kao i u odnosu na 5 e-mail adresa. Posebne dokazne radnje također su određene u odnosu na različite prostorije i objekte kao što su kuće, stanovi, uredi, osobna i službena vozila, garaže, vikendice te zatvorska ćelija.

Od ostalih posebnih dokaznih radnji posebna dokazna radnja ulaska u prostorije radi provođenja nadzora i tehničkog snimanja prostorija iz članka 332. stavak 1. točka 3. Zakona o kaznenom postupku određena je u 10,87 % slučajeva, posebna dokazna radnja presretanja, prikupljanja i snimanja računalnih podataka iz članka 332. stavak 1. točka 2. Zakona o kaznenom postupku određena je u 7,85 % slučajeva, što je porast u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja i posljedica je tehnološkog napretka na području komunikacije i trenda digitalizacije poslovanja. Posebna dokazna radnja uporabe prikrivenih istražitelja i pouzdanika iz članka 332. stavak 1. točka 5. Zakona o kaznenom postupku određena je u 1,81 % slučajeva, pri čemu su korištena 2 pouzdanika, dok je posebna dokazna radnja simulirane prodaje i otkupa predmeta te simuliranog davanja potkupnine i simuliranog primanja potkupnine iz članka 332. stavak 1. točka 6. Zakona o kaznenom postupku određena u 1,20 % slučajeva.

Tijekom izvještajnog razdoblja u 80,06 % slučajeva posebne dokazne radnje određene su zbog kaznenih djela iz područja organiziranog kriminaliteta, od čega se 37,73 % odnosi na kazneno djelo neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona počinjenog u sastavu zločinačkog udruženja, zatim 29,81 % na kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma

iz članka 326. Kaznenog zakona počinjenog u sastavu zločinačkog udruženja, 10,18 % na kazneno djelo utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona počinjenog u sastavu zločinačkog udruženja, 6,41 % na kazneno djelo izbjegavanja carinskog nadzora iz članka 257. Kaznenog zakona počinjenog u sastavu zločinačkog udruženja i 6,41 % na kazneno djelo nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona, dok su ostala djela iz domene organiziranog kriminaliteta zastupljena u manjem opsegu.

Koruptivna kaznena djela participiraju s 19,93 % u ukupnom broju osoba u odnosu na koje su izdani nalozi za provođenje posebnih dokaznih radnji, pri čemu kazneno djelo zloporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona participira s 46,96 %, kazneno djelo primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona s 30,30 % i kazneno djelo trgovanja utjecajem iz članka 295. Kaznenog zakona s 10,60%.

Zahtjevi državnog odvjetnika sudcu istrage za donošenjem naloga za određivanjem posebnih dokaznih radnji temeljeni su na prijedlozima policije.

U izvještajnom razdoblju posebne dokazne radnje su u 10,57 % slučajeva završene prije isteka jednog mjeseca, u 17,22 % slučajeva završene su prije isteka dva mjeseca, u 26,28 % slučajeva trajale su između dva do tri mjeseca, u odnosu na 7,55 % slučajeva trajale su između tri do četiri mjeseca, u 9,06 % slučajeva trajale su između četiri do pet mjeseci, u 12,68 % slučajeva trajale su između pet do šest mjeseci, dok su u 16,61 % slučajeva trajale dulje od 6 mjeseci.

Slijedom navedenoga, a kao što je to bio slučaj i u prethodnim izvještajnim razdobljima, posebne dokazne radnje u pravilu traju između 2 do 3 mjeseca, međutim neke posebne dokazne radnje trajale su dulje od šest mjeseci. Radi se o činjenično složenim događajima, s većim brojem sudionika, a time i većim brojem osoba pod nadzorom, u kojima je, zbog konspirativnosti i opreza sudionika, otežano prikupljanje potrebnog dokaznog materijala.

Razlozi otežanog prikupljanja podataka tijekom provođenja posebnih dokaznih radnji nalazi se u konspirativnosti i oprezu supočinitelja, koji se manifestira u prikrivanju međusobne komunikacije, čestom mijenjanju telefona ili promjeni SIM kartica te sve učestalijoj komunikaciji putem društvenih mreža i aplikacija kao što su Viber, Messenger, WhatsApp i sl., kao i činjenici da iako se nalozi redovito izdaju i za primjenu posebne dokazne radnje tajnog praćenja i tehničkog snimanja osoba i predmeta, navedena dokazna radnja ipak nije u dovoljnoj mjeri zastupljena na terenu.

U izvještajnom razdoblju primjena posebnih dokaznih završena je prema 145 osoba, dok su u odnosu na 186 osoba i nadalje u tijeku.

Pored navedenoga, tijekom izvještajnog razdoblja temeljem zahtjeva državnog odvjetnika, a na inicijativu policije, u odnosu na 131 osobu, odnosno 229 različitih telefonskih brojeva i 118 različitih brojeva IMEI uređaja izdan je nalog sudca istrage za dokaznu radnju provjere uspostavljanja telekomunikacijskog kontakta iz članka 339.a Zakona o kaznenom postupku.

III. IZVJEŠĆE O RADU NA POJEDINIM VRSTAMA PREDMETA I AKTUALNOJ PROBLEMATICI U 2023.

12. Prikaz rada na pojedinim vrstama kaznenih predmeta iz nadležnosti kaznenih odjela i USKOK-a

12.1. Kaznena djela ratnog zločina

Tijekom 2023. godine županijska državna odvjetništva nadležna za rad na predmetima ratnih zločina zaprimila su 24 kaznene prijave zbog tih kaznenih djela počinjenih za vrijeme Domovinskog rata.

Iz prethodnog izvještajnog razdoblja u radu u državnim odvjetništvima ostalo je 8 kaznenih prijava, tako da su zbog navedenih kaznenih djela u radu bile ukupno 32 prijave. 24 prijave riješene su donošenjem rješenja o provođenju istrage, 6 kaznenih prijava odbačeno je, bilo zbog smrti potencijalnog osumnjičenika, bilo zbog nepostojanja osnovane sumnje na učin djela, dok kaznene prijave protiv dvije osobe nisu meritorno riješene i u tim je predmetima u tijeku provođenje izvida i dokaznih radnji kako bi se moglo odlučiti o eventualnom pokretanju kaznenog postupka.

U ovom izvještajnom razdoblju optužene su 22 osobe, a nadležni županijski sudovi donijeli su presude u odnosu na 48 osoba, pri čemu su 24 osobe osuđene, 18 osoba je oslobođeno, a u odnosu na 6 osoba donesene su odbijajuće presude.

Protiv oslobađajućih presuda nadležna su državna odvjetništva podnijela žalbe zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Broj prijavljenih osoba (24) manji je nego u protekloj 2022. godini (49), slijedom čega je i broj rješenja o provođenju istrage nešto manji nego u prethodnoj godini budući da su u 2022. godini donesena rješenja o provođenju istrage protiv 39 osoba, a u 2023. protiv 24 osobe. Usporedi li se broj prijavljenih osoba u izvještajnom razdoblju s prethodnim izvještajnim razdobljem razvidno je da je, u ovoj godini, podneseno manje kaznenih prijava, no iako se na prvi pogled čini da bi se radilo o značajnom padu kaznenih prijava, tome nije tako jer je upravo broj prijavljenih osoba (49) u 2022. godini predstavljao neku vrstu odmaka u odnosu na uobičajeni broj prijavljenih osoba za ova kaznena djela. Primjerice, godinu dana ranije bilo je prijavljeno 35 osoba zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih za vrijeme Domovinskog rata, pa se zaključuje da je broj prijavljenih osoba u ovom izvještajnom razdoblju u uobičajenim okvirima. Samim time, s obzirom na broj prijavljenih osoba doneseno je i manje rješenja o provođenju istrage, no kao i kod kaznenih prijava, broj osoba protiv kojih je doneseno rješenje o provođenju istrage 2022. godine veći je nego ranijih godina. Primjerice, u 2021. godini donesena su rješenja o provođenju istrage protiv 27 osoba, pa broj donesenih rješenja o provođenju istrage u ovoj godini ne odstupa od ranijih trendova.

Broj optuženih osoba (23) u uobičajenim je okvirima kao i zadnjih nekoliko godina. U ovoj godini udio oslobađajućih presuda u ukupnom broju presuđenih osoba veći je nego ranijih godina, no radi se o jednom predmetu s velikim brojem

optuženika u kojem je donesena oslobađajuća presuda koja još uvijek nije pravomoćna jer je na nju uložena žalba.

No, specifičnost kaznenih predmeta zbog ovih kaznenih djela svakako je otežano prikupljanje dokaza s obzirom na sve veći protek vremena od njihova počinjenja. Riječ je, naime, o događajima koji su se zbili, neki i prije više od 30 godina, tako da je vrlo teško rekonstruirati događaje na mjestu počinjenja kaznenog djela, pogotovo iz razloga što sve veći broj svjedoka više ne živi na teritoriju Republike Hrvatske, dio ih je preminuo, neki se sve teže prisjećaju konkretnih događaja, neki ne žele svjedočiti, tako da su iskazi manjkavi, nekvalitetni, a vrlo je teško doći i do materijalne dokumentacije. Navedene okolnosti posebno dolaze do izražaja u radu na predmetima u kojima se prikupljaju dokazi o neposrednim počiniteljima kaznenih djela ratnih zločina, no kod tih kaznenih djela istodobno se radi i na utvrđivanju odgovornosti zapovjednika postrojbi koji je eventualno naredio učin tih kaznenih djela ili propustio spriječiti da pripadnici postrojbi kojima je na čelu počine ta kaznena djela.

Imajući u vidu prirodu ovih kaznenih djela za koje postoji velik interes javnosti za rad državnog odvjetništva, ističemo nekoliko važnijih predmeta u kojima su donesene državnoodvjetničke odluke.

Tako je tijekom 2023. godine podignuta optužnica protiv jedne osobe zbog ratnog zločina počinjenog u mjestu Trpinja da je zajedno sa drugim osobama, koje su već pravomoćno osuđene, zlostavljao i nečovječno postupao prema civilima hrvatske nacionalnosti (njih 11), koji su na kraju i ubijeni.

Podignuta je optuženica i protiv dvije osobe zbog ratnih zločina počinjenih u mjestu Đevreske, zlostavljanjem sedam ratnih zarobljenika, a od posljedica kojeg zlostavljanja je jedan zarobljeni hrvatski vojnik preminuo.

Podignuta je optužnica i protiv jedne osobe zbog ratnih zločina počinjenih u Bosni i Hercegovini, na području Mostara.

Optužene su i dvije osobe po tzv. garantnoj zapovjednoj odgovornosti da kao zapovjednici nisu spriječili da pripadnici njihovih postrojbi neselektivno, bez odabira vojnih ciljeva, uništavaju nebranjene civilne objekte, obiteljske kuće i sl., na području mjesta Rakovica, Općina Korenica, zbog čega su 32 civilne osobe smrtno stradale, a oštećene su i uništene obiteljske kuće na tom području i dvije crkve.

Državnim odvjetnicima u radu na predmetima ratnih zločina uvelike pomaže CTS (sustav za praćenje predmeta u državnom odvjetništvu) u kojem se nalaze sistematizirani podatci o svim ratnim zločinima koji su se dogodili od 1991. godine nadalje, ne samo na području Republike Hrvatske, nego i na području drugih država, u kojima su žrtve hrvatski građani, a koji su se ranije nalazili u bazi podataka ratnih zločina. Pristup navedenim podatcima koji su, sada, uključeni u CTS imaju svi državnoodvjetnički dužnosnici i savjetnici koji rade na predmetima ratnih zločina. Jednako tako, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i dalje surađuje s Međunarodnim rezidualnim mehanizmom za kaznene sudove (MRMKS) koji je osnovan Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda radi preuzimanja nadležnosti, prava, obaveza i osnovnih funkcija Međunarodnog kaznenog suda za

bivšu Jugoslaviju (MKSJ) te u radu koristi i informatičke alate kreirane za pretraživanje njihove baze podataka i toj bazi podataka također pristup imaju državni odvjetnici i savjetnici koji rade na kaznenim predmetima ratnih zločina.

Rad na ovoj vrsti predmeta ne bi bio moguć bez suradnje s tužiteljstvima susjednih zemalja jer se počinitelji, žrtve, svjedoci i dokazi, kao i mjesta zločina nerijetko nalaze na područjima drugih država. Zbog toga je suradnja s tim tužiteljstvima nužna, a odvija se na temelju potpisanih Protokola i Sporazuma o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida te na temelju redovne međunarodne pravne pomoći putem Ministarstva i pravosuđa Republike Hrvatske.

Zbog velikog interesa javnosti za rad na ovoj vrsti kaznenih predmeta državno odvjetništvo svoj rad, u skladu sa zakonom, nastoji učiniti transparentnim koliko god je to moguće, pa se tako na internetskoj stranici državnog odvjetništva objavljuju podatci i radovi o procesuiranju predmeta radnih zločina, dok nadležna županijska državna odvjetništva objavljuju priopćenja o radu na aktualnim predmetima.

12.2. Kaznena djela počinjena iz mržnje i govor mržnje

Kaznena djela počinjena iz mržnje i govor mržnje

Kazneno djelo	Prijava u 2023.		Rješenje o odbačaju		Optužnica		Presuda		
	Policija	Drugi	Policija	Drugi	S kaznenim nalogom	Bez kaznenog naloga	Osuđujuća	Oslobađajuća	Odbijajuća
KD u vezi čl. 87. st. 21. KZ (zločini iz mržnje)	53	18	14	6	4	18	21	3	1
KD iz čl. 325. KZ (govor mržnje)	28	29	5	5	10	11	18	1	0

Kaznena djela počinjena iz mržnje, odnosno zločini iz mržnje obuhvaćaju ona kaznena djela koja su počinjena zbog pojedinih osobina žrtve, na kojima se temelji njihov identitet, kao što su rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, nacionalno ili etničko podrijetlo, invaliditet, spol, spolno opredjeljenje i rodni identitet.

Zločin iz mržnje u širem smislu obuhvaća i tzv. govor mržnje, a koji se u hrvatskom kaznenom zakonodavstvu adresira u članku 325. Kaznenog zakona kao kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju.

Međutim, zbog pravno strukturalnih, ali i društveno relevantnih razlika, kao i evidencija drugih tijela koja prikupljaju podatke o takvim kaznenim djelima, državna odvjetništva prate i evidentiraju posebno kaznena djela zločina iz mržnje, koja se vežu uz članak 87. stavak 21. Kaznenog zakona, što su sva kaznena djela usmjerena prema jednoj ili više osoba ili imovini te su motivirana mržnjom, odnosno

pređrasudama, a posebno kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju iz članka 225. Kaznenog zakona, odnosno tzv. govor mržnje.

Slijedom navedenoga, i u ovom dijelu izvješća prikazat će se odvojeno.

Zločini iz mržnje

Tijekom 2023. godine državna su odvjetništva za kaznena djela vezana uz članak 87. stavka 21. Kaznenog zakona (zločini iz mržnje) zaprimila ukupno 71 prijavu, što je za 18,33 % više od 2022. godine, pri čemu se na kaznene prijave podnesene po policiji odnose 53 kaznene prijave (74,65 %), dok su svi drugi podnositelji (fizičke i pravne osobe) podnijeli ukupno 18 kaznenih prijava, odnosno 25,36 %.

Radi se o nešto većem broju podnesenih prijava nego 2022. godine, kada su podnesene prijave protiv ukupno 60 osoba, pri čemu je omjer policijskih kaznenih prijava i prijava drugih podnositelja bio podjednak kao i u 2023.

S obzirom na veći broj zaprimljenih prijava, veći je i broj rješenja o odbačaju, pa su tako tijekom 2023. godine državna odvjetništva donijela ukupno 20 rješenja o odbačaju u odnosu na 16 rješenja, koliko ih je doneseno tijekom 2022. godine.

Optužnice koje su tijekom 2023. godine podigla državna odvjetništva iznose ukupno 22, od čega su 4 s kaznenim nalogom.

Tijekom izvještajnog razdoblja donesen je i veći broj presuda sudova, ukupno 25, od čega je u odnosu na 21 osobu donesena osuđujuća presuda (84 %), u odnosu na 3 osobe donesena je oslobađajuća presuda (0,12 %) te je u odnosu na 1 osobu (0,04 %) optužba odbijena.

Najčešća diskriminatorna osnova koja predstavlja temelj za predmetne zločine iz mržnje kontinuirano je nacionalno, odnosno etničko podrijetlo i vjeroispovijest, a potom spolno opredjeljenje, odnosno rodni identitet, a kazneno djelo koje se najčešće pojavljuje kao ono počinjeno iz mržnje i u ovom je izvještajnom razdoblju prijetnja iz članka 139. Kaznenog zakona te potom kaznena djela nanošenja tjelesnih ozljeda.

Kazneno djelo tzv. govora mržnje

Kao i za kazneno djelo zločina iz mržnje tako i za kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju iz čl. 325. Kaznenog zakona tijekom izvještajnog razdoblja bilježi se porast zaprimljenih kaznenih prijava, pa su tako državna odvjetništva zaprimila ukupno 57 kaznenih prijava tijekom 2023., za razliku od 44 zaprimljene tijekom 2022. godine. Pri tome valja naglasiti kako je u znatnom porastu broj kaznenih prijava za ovo kazneno djelo podnesen po policiji (2023. – 28 prijava; 2022. – 8 prijava), a slijedom čega je moguće objasniti i pad broja odbačenih kaznenih prijava, odnosno porast broja optužnica podignutih za ovo kazneno djelo.

Naime, kao i ranijih godina, u odnosu na kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju iz članka 325. Kaznenog zakona, državna odvjetništva zaprimaju

neposredno i kaznene prijave drugih podnositelja, uglavnom fizičkih osoba, a kojima se katkad prijavljuju postupci pojedinih osoba koji ne sadrže elemente kaznenog djela iz članka 325. Kaznenog zakona, već nekih drugih kaznenih djela kao što su uvreda ili kleveta, kao i druga ponašanja koja su kaznenopravno irelevantna ili im nedostaje jedno od obilježja zakonskog opisa kako to predviđa odredba članka 325. Kaznenog zakona, odnosno osoba prema kojoj je određeno postupanje počinjeno nema svojstvo koje se štiti navedenom zakonskom normom. Slijedom toga, kontinuirano se bilježi određeni broj rješenja o odbačaju kaznenih prijava, pa je tijekom 2023. godine odbačeno ukupno 10 prijava, od čega 5 onih podnesenih po policiji, a 5 podnesenih po drugima. To je znatno manji broj rješenja o odbačaju nego 2022. godine, kada je takvih odluka bilo u odnosu na 31 osobu.

U odnosu na podignute optužnice, pak, bilježi se porast optuženja s 4 optužnice podignute tijekom 2022. na 21 optužnicu podignutu tijekom ovog izvještajnog razdoblja, od čega su u odnosu na 10 osoba državna odvjetništva podigla optužnicu s kaznenim nalogom. Optužnice s kaznenim nalogom u stvari predstavljaju prijedlog konsenzualnog završetka kaznenog postupka, brzog i učinkovitog donošenja sudske presude, pa držimo da je gotovo 50 % takvih optuženja, koliko ih bilježimo 2023., korisno i poželjno ako okolnosti predmetnog djela i osobine osobe počinitelja ne opravdavaju potrebu da ga se izvede pred sud te u raspravnom postupku donese sudska odluka.

Tijekom 2023. godine veći je i broj sudskih presuda, posljedično većem broju podignutih optužnica, pa je tako tijekom 2023. doneseno ukupno 19 presuda, a 2022. godine 8 presuda, a od kojih 19 je 18 osuđujućih presuda (94,74 %), a u odnosu na 1 osobu, odnosno 0,05 %, donesena je oslobađajuća presuda.

I kod ovog kaznenog djela najzastupljenija je diskriminatorna osnova nacionalno i etničko podrijetlo vjeroispovijesti, spolno opredjeljenje, odnosno rodni identitet, a i dalje kao način počinjenja najčešće susrećemo počinjenja djela putem društvenih mreža, odnosno interneta.

Valja na kraju napomenuti kako su i tijekom ovog izvještajnog razdoblja Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, kao i općinska te županijska državna odvjetništava, sudjelovala u velikom broju aktivnosti vezanih uz unaprjeđenje i sustavno podizanje kvalitete rada na predmetima ove problematike, kao što su brojne edukacije, okrugli stolovi, konferencije, sudjelovanje u radu Radne skupine za praćenje zločina iz mržnje – radnog tijela Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, sudjelovanje u projektu REASON – „Unaprjeđenje odgovora na govor mržnje kroz pravno istraživanje, zagovaranje i trening“ Hrvatskog pravnog centra i slično.

12.3. Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma

U izvještajnoj godini za ovo kazneno djelo nadležna državna odvjetništva zaprimila su ukupno 1.709 kaznenih prijava, od čega 1.474 kaznenih prijava protiv počinitelja kaznenog djela iz članka 326. stavka 1. KZ/11 te 235 kaznenih prijava za kazneno djelo iz članka 326. stavka 2. KZ/11, što u odnosu na prethodno izvještajno

razdoblje, kad je za ovo kazneno djelo bilo prijavljeno 919 osoba, predstavlja porast od 86 %.

Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz čl. 326. KZ/11

Godina	Kazneno djelo	Broj prijava	Odbačaj	Optužnica	Presuda		
					Osuđujuća	Oslobađajuća	Odbijajuća
2019.	čl. 326. st. 1.	850	33	752	486	1	1
	čl. 326. st. 2.	243	6	208	94	0	0
	UKUPNO	1.093	39	960	580	1	1
2020.	čl. 326. st. 1.	632	24	532	434	3	0
	čl. 326. st. 2.	144	4	152	98	0	0
	UKUPNO	776	28	684	532	3	0
2021.	čl. 326. st. 1.	828	17	734	461	5	2
	čl. 326. st. 2.	213	2	202	138	0	0
	UKUPNO	1.041	19	936	599	5	2
2022.	čl. 326. st. 1.	749	20	387	539	6	4
	čl. 326. st. 2.	170	7	131	133	0	1
	UKUPNO	919	27	518	672	6	5
2023.	čl. 326. st. 1.	1.474	52	1.208	683	7	1
	čl. 326. st. 2.	235	6	137	78	0	0
	UKUPNO	1.709	58	1.345	761	7	1

U izvještajnoj 2022. godini, kada je za ovo kazneno djelo bilo je prijavljeno 919 osoba, u ukupnom kriminalitetu ovo kazneno djelo sudjelovalo je s 2,20 %, dok ove godine to iznosi 4,2 %, što predstavlja daljnji porast u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja.

Razloge ovom velikom porastu broja prijavljenih osoba za ovo kazneno djelo nalazimo u činjenici da su tijekom 2023. u daljnjoj mjeri pojačane aktivnosti policijskih službenika raspoređenih na poslove nadzora granice (Operativna akcija Koridor II) koji evidentno ulažu izniman trud u otkrivanje i sprječavanje počinitelja ovih kaznenih djela, ali i u činjenici da je od 1. siječnja 2023. Republika Hrvatska ušla u Šengenski prostor te su posljedično tome ukinute granične kontrole na unutarnjim kopnenim i pomorskim granicama, a od 26. ožujka 2023. godine i na graničnim prijelazima u zračnim lukama za putnike koji dolaze iz država članica Šengenskog prostora. Navedena je činjenica, osim na povećanje broja počinitelja ovog kaznenog djela, utjecala i na njihov modus postupanja te činjenicu da su u izvještajnom razdoblju zamijećeni počinitelji ovog kaznenog djela s područja Europske unije, ponajviše državljani Rumunjske, ali i državljani Ukrajine i Bjelorusije koji imaju registrirano boravište na području država članica Europske unije, najčešće u Poljskoj, kao i državljani Turske, najčešće s boravištem pa čak i prebivalištem na području Njemačke i drugih država članica Europske unije.

Od ukupnog broja podnesenih kaznenih prijava za kazneno djelo iz članka 326. KZ/11, 1.703 (99,65 %) kaznenih je prijava podneseno protiv odraslih osoba, od

čega je 27 kaznenih prijava podneseno Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta kada je ovo djelo počinjeno u sastavu zločinačkog udruženja.

Kada se uzmu u obzir 1.709 kaznenih prijava za ovo kazneno djelo, u analizi strukture njihovih pojavnih oblika, prema statističkim pokazateljima, 86,25 % prijava se odnosi na kazneno djelo iz članka 326. stavka 1. KZ/1, a 13,75 % na kazneno djelo iz članka 326. stavka 2. KZ/11. Uspoređujući ovo s prethodnom godinom kada se 81,5 % kaznenih prijava odnosilo na kazneno djelo iz članka 326. stavka 1. KZ/11, a 18,5 % na kazneno djelo iz članka 326. stavka 2. KZ/11, onda se može zaključiti da u strukturi nema značajnih odstupanja.

Ni u odnosu na način počinjenja ovog kaznenog djela nema bitnih razlika u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja te nema novih pojavnih oblika.

Kao i ranije, radi se o počiniteljima koji su pojedinačno ili u dogovoru s drugim osobama koje bi tada činile prethodnicu, za adekvatnu novčanu nagradu, preuzimale osobe koje su prije toga ilegalno ušle na teritorij Republike Hrvatske, zaobilazeći službene granične prijelaze s Bosnom i Hercegovinom ili Srbijom, pa te osobe prevozili u osobnim, teretnim ili kombi vozilima kroz Republiku Hrvatsku prema zemljama Europske unije. Međutim, tijekom izvještajnog razdoblja uočeno je da su počinitelji ovog kaznenog djela postali sve bezobzirniji, brutalniji te odlučniji u tome da izbjegnu odgovornost na način da ih sve veći broj, nakon što ih policija primijeti i da im znakove za zaustavljanje, pokušava pobjeći, a nerijetko pritom skriva prometnu nesreću pa odgovaraju često i za prekršaje iz Zakona o sigurnosti prometa na cestama ili u stjecaju čine kazneno djelo iz članka 227. KZ/11 odnosno članka 226. KZ/11. Također je uočeno da neki od počinitelja uz kazneno djelo iz članka 326. KZ/11 u stjecaju čine i kazneno djelo iz članka 278. KZ/11, bilo stavljanjem nepripadajućih tablica na vozila kojima se koriste bilo korištenjem lažnih osobnih dokumenata, sve u cilju da se izbjegne utvrđivanje njihova stvarnog identiteta. Također, zabilježeni su i slučajevi u kojima se okrivljenici nisu libili napasti policijske službenike, čime su u stjecaju činili i kaznena djela iz članka 314., odnosno članka 315. KZ/11.

U odnosu na kvalificirani oblik kaznenog djela iz članka 326. stavka 2. KZ/11, dosadašnja sudska praksa prihvaćala je da su ostvareni elementi tog kaznenog djela u situacijama kada su okrivljenici prevozili veći broj migranata u vozilima koja su po svojim dimenzijama i karakteristikama neadekvatna za prijevoz većeg broja putnika na siguran i primjeren način, i to u prtljažnom ili teretnom dijelu vozila u kojem nema sjedala i sigurnosnih pojaseva, znajući da bilo kakva nepredviđena situacija koja bi se u prometu mogla dogoditi, automatski predstavlja ugrozu tijela ljudi koji se prevoze u takvom prostoru jer je vozilo u pokretu općeopasno sredstvo, odnosno prevozili ih u neadekvatnim prostorima koji nemaju ventilaciju niti klimu pa s obzirom na broj prevoženih osoba i dužinu trajanja puta, kao i vremenske prilike, poglavito visoke temperature ljeti, migranti, među kojima bude i djece, nemaju dovoljno kisika niti vode i hrane, čime se dovode u stanje višesatnog trpljenja i patnje, odnosno dovodi se u opasnost njihovo zdravlje i život te ujedno vrijeđa i umanjuje njihovo ljudsko dostojanstvo, pri čemu se njihova bezizlazna situacija i životna tragedija iskorištava upravo zbog koristoljublja. Za dokazivanje kvalificiranog oblika ovog kaznenog djela, osim ispitivanja svjedoka migranata na dokaznim ročištima, bitno je provesti pretragu mobitela, očevid, ispitati u svojstvu svjedoka policijske službenike koji su zatekli

počinitelje ovog kaznenog djela u prijevozu migranata na okolnosti u kakvom su položaju i stanju zatekli migrante u vozilima kao i pribaviti medicinsku dokumentaciju ako je migrantima pružena liječnička pomoć.

Međutim, recentnija sudska praksa u pogledu elemenata kaznenog djela iz članka 326. stavak 2. KZ/11 upućuje na to da se prijevozom većeg broja osoba u neadekvatnim prijevoznim sredstvima, u skućenom prostoru, čak i tovarnom dijelu vozila ili prtljažniku, ako nije bilo konkretne opasnosti za život i tijelo migranata ili nepredviđenih situacija na cesti, poglavito ako nitko nije tražio liječničku pomoć ili ako vožnja nije trajala dulje vrijeme, iako kraće trajanje vožnje nije niti determinirano voljom okrivljenika, nego činjenicom da su zaustavljeni od strane policijskih službenika, nisu ostvarili elementi kvalificiranog oblika ovog kaznenog djela. S obzirom na navedeno, od važnosti je u radu svaki pojedini predmet sagledavati za sebe, vodeći računa o svim pojedinačnim i ukupnim okolnostima svakog pojedinog slučaja te prilikom razmatranja radi li se o kvalificiranom obliku kaznenog djela iz članka 326. stavka 2. KZ/11 uzeti u obzir sudska praksu koja, iako još uvijek nije ujednačena, glede ponižavajućeg i nečovječnog postupanja te dovođenja u opasnost života i tijela osoba, uz neadekvatne uvjete prijevoza, zahtijeva ostvarenje i dodatnih okolnosti u vidu traženja medicinske pomoći prevoženih osoba, eventualno nastupjelih ozljeda, odnosno neprimjerenog upravljanja vozilom od strane okrivljenika kojim se krše i odredbe Zakona u sigurnosti prometa na cestama.

U strukturi počinitelja ovog kaznenog djela, iako su većina strani državljani (Srbija, Bosna i Hercegovina, Njemačka, Italija, Slovenija Poljska, Ukrajina, Indija, Turska), ima i hrvatskih državljana, iz čega se daje zaključiti kako se radi o razgranatoj međunarodnoj mreži krijumčarenja ljudi, pri čemu organizatori navedenih kaznenih djela ostaju neotkriveni i nakon poduzimanja svih potrebnih radnji u cilju njihova otkrivanja. Kao migranti, odnosno osobe koje se ilegalno prevoze, najčešće su to državljani afričkih i azijskih zemalja, prije svega Pakistana, Egipta, Bangladeša, Turske, Afganistana i dr., a radi se o ekonomskim migrantima ili migrantima iz ratom zahvaćenih područja.

Imajući u vidu da je kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici EU-a ili potpisnici Šengenskog sporazuma složeno kazneno djelo s međunarodnim elementom budući da su okrivljenici ili migranti strani državljani, i to većina njih su državljani država koje nisu članice Europske unije, potrebno je žurno postupanje jer takve okrivljenike policijski službenici odmah uhite i nakon kriminalističke obrade te sastavljanja kaznene prijave predaju pritvorskom nadzorniku, a dežurni državni odvjetnici trebaju takve osobe ispitati u roku od 16 sati i nakon toga predlažu istražni zatvor po članku 123. stavak 1. točka 1. ZKP/08, tj. zbog opasnosti od bijega.

Pored toga postoje organizacijski problemi jer takvim osobama, bilo da su okrivljenici, bilo da su migranti svjedoci, treba osigurati prevoditelje za primjerice, albanski, arapski, kurdski, farsi, pašto, urdu, turski i dr. jezike, za koje jezike su tumači teško dostupni i nema ih mnogo na području Republike Hrvatske. Kako je radi osiguranja dokaza potrebno predlagati dokazna ročišta sudcu istrage, jer je ispitivanje ovih svjedoka ključno za dokazivanje elementa koristoljublja, potrebno je i prisustvovati tim dokaznim ročištima, što zahtijeva dodatno angažiranje dežurnog državnog odvjetnika.

Problemi vezani na rad u vezi s ovim kaznenim djelom posebno su prisutni na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Karlovcu budući da prema brojčanim pokazateljima proizlazi da je od ukupnog broja prijavljenih za ovo kazneno djelo 587 počinitelja (35 %) prijavljeno na području nadležnosti navedenog državnog odvjetništva, što ne čudi s obzirom na tranzitni položaja Karlovačke i Ličko-senjske županije na prostoru Republike Hrvatske.

Povećanje broja zaprimljenih kaznenih prijava za kaznena djela iz članka 326. KZ/11 pratilo je povećanje broja donesenih odluka, pa su tako tijekom izvještajnog razdoblja donesene ukupno 1.403 odluke za ta kaznena djela, što u odnosu na 2022., kada je doneseno 498 odluka, predstavlja povećanje od 181,73 %. Od ukupnog broja odluka, 58 su rješenja o odbačaju kaznene prijave (4,13 %), dok su u odnosu na 1.345 počinitelja tog kaznenog djela podignute optužnice (95,86 %).

Od 1.345 optuženja 1.208 (89,82 %) odnosi se na kazneno djelo iz članka 326. stavka 1. KZ/11, a 137 (10,18 %) na kazneno djelo iz članka 326. st. 2. KZ/11, dok se od 58 donesenih rješenja o odbačaju kaznene prijave 52 (89,65 %) odnosi na kazneno djelo iz čl. 326. stavka 1. KZ, a 6 (10,35 %) na kazneno djelo iz članka 326. stavka 2. KZ.

U odnosu na ranije izvještajno razdoblje u porastu je i broj presuđenih osoba, pa su tako nadležni sudovi za ova kaznena djela tijekom 2023. donijeli ukupno 769 presuda, što je 12,59 % više nego 2022., kada su presuđene 683 osobe.

Od ukupno 769 presuda, 761 (98,96 %) su osuđujuće, 7 (0,91 %) oslobađajućih i 1 (0,13 %) odbijajuća, pa imajući u vidu da je u prošlogodišnjem izvještajnom razdoblju uspješnost u postupku, odnosno udio osuđujućih presuda iznosio 98,38 %, tada se može zaključiti da su nadležna državna odvjetništva zadržala uspješnost u postupku kada se radi o ovom kaznenom djelu.

Praćenjem zastupljenosti ovog kaznenog djela u ukupnom kriminalitetu u Republici Hrvatskoj zaključuje se da je broj prijavljenih počinitelja ovog kaznenog djela u stalnom porastu, a u promatranom razdoblju došlo je i do rapidnog porasta te se može očekivati da će se i u daljnjem razdoblju nastaviti takav trend te da će i dalje u radu nadležnih državnih odvjetništava biti potrebno ulagati znatne napore u svladavanju opisanih poteškoća povezanih s radom na predmetima ove vrste kaznenih djela.

12.4. Kaznena djela vezana za zlouporabu droga

Kaznena djela vezana za zlouporabu droga pripadaju Glavi XIX. Kaznenog zakona – kaznena djela protiv zdravlja ljudi, u okviru koje Glave, upravo kaznena djela vezana uz zlouporabu opojnih droga sudjeluju s najvećim udjelom pa je učinkovit progon počinitelja kaznenih djela iz ove oblasti kriminaliteta značajan segment postupanja državnog odvjetništva.

Struktura prijavljenih počinitelja kaznenih djela vezano za zlouporabu droga

Godina	Odrasli	Mlađe punoljetne osobe	Maloljetnici	Ukupno
2019.	975	211	86	1.272
2020.	1.064	219	46	1.329
2021.	988	143	33	1.164
2022.	1.059	110	45	1.214
2023.	1.049	141	89	1.279

Tijekom 2023. ukupno je prijavljeno 1.279 osoba iz ove oblasti kriminaliteta, odnosno 5,35 % više u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje u kojem je bilo ukupno prijavljenih 1.214 osoba.

U ukupnom broju prijavljenih osoba odrasle osobe sudjeluju s 1.049 prijavljenih osoba, odnosno udjelom od 82,02 %, mlađe punoljetne osobe sa 141 prijavljenom osobom, odnosno 11,02 % te maloljetne osobe s 89 prijavljenih, odnosno 6,96 %.

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje povećan je broj počinitelja koji ulaze u kategoriju mlađih punoljetnih osoba za 28,18 % budući da je prijavljena 141 osoba u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, kada je takvih osoba bilo 110, a povećan je i broj maloljetnika prijavljenih za kaznena djela iz ove oblasti kriminaliteta, kojih je u izvještajnom razdoblju 89, dok ih je u prošlom izvještajnom razdoblju bilo prijavljeno 45, što je porast od 97,78 %. Povećanje broja prijavljenih mlađih punoljetnih osoba i maloljetnika, dakle osoba mlade životne dobi, podatak je koji govori u prilog zaključka da je, u odnosu na ove kategorije osoba, potrebno pojačano preventivno djelovanje u širem smislu, kroz aktivnosti i mjere izvan represivnog sustava, kako bi se utjecalo na to da broj ovakvih počinitelja kaznenih djela ne bude u daljnjem porastu. Represivni sustav, koji nastupa *post festum*, odnosno kao reakcija na počinjeno kazneno djelo nije niti može biti odlučujući mehanizam da se mlade osobe odagna od zlouporaba droga i činjenja kaznenih djela s tim u vezi.

Kaznena djela zlouporabe droga, kada je u pitanju njihovo otkrivanje i prijavljivanje, isključivo su rezultat uspješnosti kriminalističkih istraživanja policije i njihova rada, u pojedinim složenim predmetima koordiniranim sa nadležnim državnim odvjetništvima.

Strukture kaznenih djela vezano uz zlouporabu droga

Kazneno djelo iz čl.	Počinitelj	2023.	
		Prijavljenih	Ukupno
čl. 190/1	Odrasli	99	108
	Mlađi punoljetnici	6	
	Maloljetnici	3	
čl. 190/2	Odrasli	857	1007
	Mlađi punoljetnici	102	
	Maloljetnici	48	
čl. 190/3	Odrasli	16	55
	Mlađi punoljetnici	13	
	Maloljetnici	26	
čl. 190/4-6	Odrasli	4	4
	Mlađi punoljetnici	0	
	Maloljetnici	0	
čl. 191.	Odrasli	63	95
	Mlađi punoljetnici	20	
	Maloljetnici	12	
čl. 191.a	Odrasli	10	10
	Mlađi punoljetnici	0	
	Maloljetnici	0	

Podatci za 2023. godinu pokazuju da kazneno djelo iz čl. 190. st. 1. Kaznenog zakona bilježi pad broja ukupno prijavljenih osoba od 10 %, budući da je za navedeno kazneno djelo prijavljeno 108 počinitelja u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada je za ovaj oblik kaznenog djela bilo prijavljeno 120 osoba. Uočen je porast broja prijavljenih počinitelja ovog kaznenog djela kod mlađih punoljetnih osoba te maloljetnih osoba, iako se radi o malim apsolutnim brojevima.

Po broju prijavljenih počinitelja najzastupljenije je kazneno djelo iz čl. 190. st. 2. Kaznenog zakona koje bilježi blaži porast ukupnog broja prijavljenih počinitelja od 3,6 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, budući da je tijekom 2023. prijavljeno 1.007 osoba, dok su prethodnih godina bila prijavljena 972 počinitelja ovog kaznenog djela. I kod ovog kaznenog djela u strukturi prijavljenih počinitelja uočava se porast broja prijavljenih mlađih punoljetnih osoba od 18,6 %, budući da su prijavljena 102 mlađa punoljetnika, dok ih je prethodne godine bilo prijavljeno 86, a posebice je uočljivo da je znatno povećan broj maloljetnih počinitelja ovog oblika kaznenog djela koji je porastao za 128,57 % u odnosu na prethodno izvještajno

razdoblje jer je tijekom 2023. prijavljeno 48 maloljetnih počinitelja za ovaj oblik kaznenog djela, dok ih je u prethodnom izvještajnom razdoblju bilo prijavljeno 21. Još je znakovitije da je broj prijavljenih maloljetnih počinitelja ovog oblika kaznenog djela najveći gledano kroz dulje vrijeme unazad (2018. – 2023.).

Za kazneno djelo iz čl. 190. st. 3. Kaznenog zakona (oblik koji uključuje kaznena djela počinjena u "posebnim okolnostima" – prema osobama s težim duševnim smetnjama, djetetu, djela počinjena u školi ili drugom mjestu koja služe obrazovanju, odgoju, sportskoj ili društvenoj aktivnosti djece ili u njihovoj neposrednoj blizini, uključujući i druge modalitete iz zakonskog opisa ovog kaznenog djela), koje kazneno djelo spada u županijsku nadležnost, bilježi se porast od 61,76 % prijavljenih (u prethodnom izvještajnom razdoblju za ovo kazneno djelo bile su prijavljene 34 osobe, dok je u ovom izvještajnom razdoblju prijavljeno 55 počinitelja ovog kaznenog djela), a znakovito je da ovaj oblik kaznenog djela bilježi najveći broj prijavljenih osoba promatrano u duljem periodu tj. 2018. – 2023. I ovdje posebno zabrinjava da je značajan porast broja počinitelja koji su maloljetni, budući da je za ovaj oblik kaznenog djela u izvještajnom razdoblju prijavljeno 26 maloljetnih počinitelja u odnosu na prethodnu godinu kada ih je bilo prijavljeno 13, što je porast od 100 %, a istodobno je broj maloljetnih počinitelja ovog oblika kaznenog djela najveći gledajući dulje vrijeme unazad tj. 2018. – 2013. i u kontinuiranom je porastu od 2020. do 2023. Dakle, mlađe punoljetne osobe i maloljetnici bilježe porast prijave za ovaj oblik kaznenih djela. Pritom na temelju iznesenih pokazatelja nije moguće jednoznačno zaključivati je li veći broj prijavljenih počinitelja ove kategorije rezultat pojačane uspješne aktivnosti tijela otkrivanja ili zabrinjavajuće ponašanje ove kategorije počinitelja (posebice maloljetnika) koji sve češće bivaju počinitelji ozbiljnih oblika kaznenih djela zlouporabe droga.

Kaznena djela iz čl. 190. st. 4. – 6. Kaznenog zakona bilježe pad broja prijavljenih počinitelja u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, a počinitelji su, kao i prethodnih godina, isključivo odrasle osobe te navedeni oblici kaznenog djela s najmanjim udjelom participiraju u kaznenim djelima iz čl. 190. Kaznenog zakona.

Za kazneno djelo iz čl. 191. Kaznenog zakona (omogućivanje trošenja droge) bilježi se veći broj prijavljenih osoba u 2023. za 30,14 %, no gledano u duljem periodu tj. 2018. – 2023. broj prijavljenih počinitelja varira kroz godine te analizom ovih podataka, kroz dulji period, nije moguće iznositi zaključke o razlozima u oscilacijama broja prijavljenih osoba za ovo kazneno djelo.

U odnosu na kazneno djelo iz čl. 191.a Kaznenog zakona (neovlaštena proizvodnja i promet stvari zabranjenih u sportu) prijavljeno je ukupno 10 osoba, a svi su prijavljeni počinitelji odrasle osobe.

Struktura državnoodvjetničkih odluka vezana uz zlouporabu droga

ODLUKA	Odbačeno	Optuženo
Odrasli	57	838
Mlađi punoljetnici	11	69
Maloljetnici	6	51
UKUPNO	74	958

Tijekom 2023. državna odvjetništva odbacila su prijave protiv 74 prijavljene osobe, a navedeni podatak promatran kroz dulje razdoblje tj. 2018. – 2023., pokazuje da broj odbačaja kaznenih prijava pada, što govori u prilog kvalitetnih kaznenih prijava podnesenih od strane policije.

Kaznene su prijave odbačene u odnosu na 57 odraslih počinitelja, 11 mlađih punoljetnika i 6 maloljetnika.

Istodobno je tijekom 2023. optuženo 958 osoba, od čega 838 odraslih osoba, 69 mlađih punoljetnika i 51 maloljetna osoba, no uočeno je povećanje broja optuženja u odnosu na maloljetne počinitelje kojih je tijekom 2023. optuženo 51, dok je u prethodnom izvještajnom razdoblju bilo optuženo 20 maloljetnih osoba, što predstavlja porast od 155 % optuženih maloljetnih počinitelja.

Dakle, tijekom 2023., u okviru državnoodvjetničkog postupanja meritornim odlukama u vidu odbačaja kaznenih prijava i optuženja obuhvaćene su ukupno 1.032 osobe (958 optuženih osoba i 74 odbačene prijave). U ukupnom broju donesenih odluka odbačaji sudjeluju sa 7,17 %, a optuženja s 92,83 % i ovakvi podatci ne pokazuju odstupanje u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Presude	2023.		Ukupno
Presuđeno	Odrasli	868	1051
	Mlađi punoljetnici	125	
	Maloljetnici	58	
Od toga osuđeno	Odrasli	794	951
	Mlađi punoljetnici	111	
	Maloljetnici	46	
% osuđujućih presuda u ukupnom broju presuda			90,49

Tijekom 2023. presuđen je ukupno 1.051 počinitelj kaznenog djela vezano uz zlouporabu droga, od toga 868 odraslih osoba, 125 mlađih punoljetnika i 58 maloljetnika. Od ukupnog broja presuđenih počinitelja (što uključuje oslobađajuće, odbijajuće i osuđujuće presude) osuđujućim su presudama na sudu presuđene 794 odrasle osobe, 111 mlađih punoljetnih osoba i 46 maloljetnika. Osuđujuće presude sudjeluju u ukupnom broju donesenih presuda s 90,49 % te potvrđuju visoku uspješnost u procesuiranju kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga.

U odnosu na sankcije iz osuđujućih presuda zaprimljenih tijekom 2023. razvidno je da su presuđena 794 odrasla počinitelja tijekom 2023. kojima je izrečeno 295 zatvorskih kazni (37,15 %), a od ukupnog broja izrečenih zatvorskih kazni (295 zatvorskih kazni) u odnosu na 65 počinitelja zatvorske su kazne zamijenjen radom za opće dobro. To nadalje znači da je u odnosu na 230 osuđenih odraslih počinitelja izrečena bezuvjetna zatvorska kazna koja nije zamijenjena radom za opće dobro. Uvjetna osuda najzastupljenija je sankcija u odnosu na presuđene odrasle počinitelje kaznenih djela, a izrečena je u odnosu na 484 počinitelja (60,96 %), dok je najmanje zastupljena novčana kazna izrečena u odnosu na 15 odraslih počinitelja (1,88 %).

Uz navedeno, odraslim počiniteljima kaznenih djela zlouporabe droga izrečene su sigurnosne mjere, i to sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti prema 56 počinitelja te sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja u odnosu na 4 počinitelja. Sigurnosne mjere izriču se kada je nužno otkloniti okolnosti koje omogućuju ili poticajno djeluju na daljnje počinjenje kaznenih djela. U odnosu na osuđene odrasle počinitelje državno je odvjetništvo izjavljivalo žalbe na sankcije koje sudjeluju s udjelom od 78,57 % u odnosu na ukupan broj izjavljenih žalbi, jer je državno odvjetništvo smatralo neadekvatnim po sudu izrečene sankcije te ulaganjem žalbi na kazne nastoji utjecati na kaznenu politiku sudova te strože kažnjavanje počinitelja kaznenih djela iz ove oblasti kriminaliteta.

U istom razdoblju doneseno je 111 osuđujućih presuda u odnosu na mlađe punoljetne osobe. Od ukupnog broja donesenih osuđujućih presuda u odnosu na mlađe punoljetne osobe 20 je bezuvjetnih zatvorskih kazni (18,01 %), a od tog broja radom za opće dobro zamijenjeno je 13 zatvorskih kazni, dok je 7 počinitelja osuđeno na bezuvjetne zatvorske kazne koje nisu zamijenjene radom za opće dobro. Uvjetna je osuda i ovdje najzastupljenija sankcija izrečena u odnosu na 61 mlađeg punoljetnika (54,95 %), dok je najmanje zastupljena sankcija novčana kazna izrečena u odnosu na 4 počinitelja (3,60 %). Ostale sankcije izrečene u odnosu na mlađe punoljetne osobe uslijedile su u odnosu na 26 presuđenih mlađih punoljetnika (23,42 %).

U odnosu na maloljetne počinitelje kaznenih djela osuđujuće odluke uslijedile su prema 46 maloljetnih počinitelja te je u odnosu na 4 izrečen pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora, 4 upućivanja, 17 izrečenih mjera pojačane brige i nadzora te 21 posebna obveza.

Od počinitelja kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga u izvještajnom razdoblju oduzeta je imovinska korist od 1.635.230,68 EUR, no, gledano dulje vrijeme unazad, visina oduzete protupravne imovinske koristi varira iz godine u godinu.

Državno odvjetništvo podržava inicijativu za izmjene zakonskog rješenja vezano uz potrebu uvođenja instituta proširenog oduzimanja imovinske koristi za kaznena djela vezana za zlouporabu opojnih droga u odnosu na počinitelje najtežih oblika kaznenih djela iz ove oblasti kriminaliteta iz redovite nadležnosti općinskih i županijskih državnih odvjetništava.

12.5. Kazneno djelo nasilja u obitelji

Kazneno djelo nasilja u obitelji

Godina	Ostalo u radu	Prijava u izvještajnom razdoblju	Rješenje o odbačaju	DO pokrenulo prekršaj	Optužnica	Od toga optužnica s kaznenim nalogom	Presuda		
							Osudujuća	Oslobađajuća	Odbijajuća
2019.	67	414	153	17	204	45	135	4	2
2020.	66	698	146	6	363	45	220	8	8
2021.	72	869	199	28	423	26	245	5	3
2022.	133	1.187	379	35	557	36	294	22	8
2023.	175	1.502	525	38	617	47	399	21	7

Državna su odvjetništva u izvještajnom razdoblju zaprimila ukupno 1.502 kaznene prijave protiv počinitelja kaznenog djela nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje (1.187) bilježimo porast broja prijava protiv počinitelja ovog kaznenog djela za 26,6 %. U najvećem broju slučajeva podnositelj kaznenih prijava je policija. Kaznene prijave zbog ovog kaznenog djela nerijetko se podnose u stjecaju s drugim kaznenim djelima počinjenim na štetu bliskih osoba ili na štetu djece.

Porast broja prijava protiv počinitelja ovog kaznenog djela bilježimo na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Dubrovniku (37/5), Vukovaru (28/12) i Rijeci (69/33), pri čemu treba imati u vidu da se radi o malim apsolutnim brojevima te Splitu 217/158 (37,3 %) i Zagrebu 450/354 (27,1 %). Jedino na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Karlovcu bilježimo pad broja prijavljenih počinitelja ovog kaznenog djela (56/66).

Postupajući po kaznenim prijavama, državna su odvjetništva donijela ukupno 1.142 odluke od kojih se 46 % odnosi na rješenje o odbačaju kaznene prijave (članak 206. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku) i 54 % na podignute optužnice. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje državna su odvjetništva donijela 38,5 % više rješenja o odbačaju kaznene prijave i za 10,8 % podigla više optužnica. U ukupnom broju podignutih optužnica optužnice s kaznenim nalogom participiraju sa 7,6 %. U odnosu na ukupan broj donesenih rješenja o odbačaju kaznene prijave državna su odvjetništva u 38 (7,2 %) slučajeva, jer su ostvarena obilježja prekršaja iz članka 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, nadležnom općinskom/prekršajnom sudu podnijela optužni prijedlog protiv okrivljenika. Podnošenje optužnog prijedloga moguće je samo u slučaju kada su državna odvjetništva prethodno odbacila kaznenu prijavu na temelju članka 206. stavka 1. točke 1. Zakona o kaznenom postupku (prijavljeno djelo nije kazneno djelo koje se progona po službenoj dužnosti), dok se prevladavajući broj rješenja o odbačaju odnosi na nepostojanje osnovane sumnje da je počinjeno kazneno djelo (članak 206. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku). Naime, kako žrtve nerijetko koriste svoje zakonsko pravo uskrate iskaza (blagodat nesvjedočenja) ili prilikom svjedočenja, suprotno prijavljenim navodima, u značajnoj mjeri iskazom ekskulpiraju ponašanje okrivljenika, a radi se o kaznenom djelu za koje je karakteristično da se događa "unutar četiri zida i bez očevidaca", to je

u nedostatku drugih dokaza nemoguće potvrditi postojanje osnovane sumnje da je neka osoba počinila ovo kazneno djelo.

Sudovi su u izvještajnom razdoblju donijeli ukupno 427 presuda, što je 31,8 % više u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje (324). U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje donijeli su i 35,7 % više osuđujućih presuda, dok je broj ukupno donesenih oslobađajućih i odbijajućih presuda ne razini prethodnoga. U izvještajnom razdoblju osuđujuće presude participiraju u ukupnom broju donesenih presuda s 93,4 %, oslobađajuće s 5 % i odbijajuće s 1,6 %.

Kazneno djelo nasilje u obitelji je s obzirom na propisanu kaznenu sankciju u nadležnosti postupanja općinskih državnih odvjetništava, a u nadležnosti postupanja županijskih državnih odvjetništava kada je protiv istog počinitelja prijavljeno u stjecaju s nekim od kaznenih djela iz te nadležnosti.

U izvještajnom razdoblju porast broja prijava protiv počinitelja ovog kaznenog djela bilježimo na području nadležnosti Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu (410/323), Općinskog državnog odvjetništva u Splitu (214/158), Rijeci (69/33), Bjelovaru (25/51), Dubrovniku (29/12) i Vinkovcima (22/7).

12.6. Kaznena djela protiv gospodarstva

Zbog kaznenih djela protiv gospodarstva iz Glave XXIV. Kaznenog zakona prijavljene su 2.682 osobe. Udio od 6,52 % u broju svih prijavljenih osoba odgovara prethodnim podacima, od 2019. godine ne prelazi 8 %. Realniji je pokazatelj udio od 7,28% u broju svih prijavljenih odraslih i pravnih osoba, jer su mlađe punoljetne i maloljetne osobe rijetko prijavljene (2 osobe ove godine).

Nakon ujednačenog kretanja broja kaznenih prijava u razdoblju od 2020. do 2022. godine, prijavljeno je 620 osoba manje od prošle godine (3.284 osoba), a broj kaznenih prijava veći je od 2019. godine (2.625 osoba). Pad broja kaznenih prijava za 18,77 % nije ravnomjerno raspoređen. Pojedina veća državna odvjetništva imaju porast broja kaznenih prijava veći od 20 %. Broj prijavljenih pravnih osoba (656) manji je od prošle godine (769 osoba). Udio prijavljenih pravnih osoba (24,45 %) kontinuirano raste od 2020. godine (21,75 %).

Najviše kaznenih prijava (90,12 %) odnosi se na kaznena djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (39,67 %), kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona (22,81 %), kaznena djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona (19,57 %) i kaznena djela nedopuštene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona (8,12 %). To je u skladu s ranijim podacima. U razdoblju od pet godina, većina kaznenih prijava (oko 90%) odnosi se na navedene četiri vrste kaznenih djela.

Preostalih 9,88 % kaznenih prijava odnosi se na kaznena djela prouzročenja stečaja iz članka 249. Kaznenog zakona (2,79 %), kaznena djela povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz članka 248. Kaznenog zakona (1,9 %), kaznena djela subvencijske prijevare iz članka 258. Kaznenog zakona (1,37 %), kaznena djela izbjegavanja carinskog nadzora iz članka 257. Kaznenog zakona

(1,04 %) te ostala kaznena djela (2,64 %). Kaznena djela pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona analizirana su zasebno u dijelu 12.9. izvješća.

Promatrano po vrstama kaznenih djela, pad broja kaznenih prijava izražen u postotku iznosi za kaznena djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona pad za 29,9 % (224 osobe), za kaznena djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona pad za 31,23 % (99 osoba), za kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona pad za 14,04 % (100 osoba), za kaznena djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona pad za 14 % (85 osoba). Za navedene četiri vrste kaznenih djela prijavljeno je ukupno 508 osoba manje (81,93 % ukupnog pada). To su ujedno kaznena djela za koja je najviše podignutih optužnica, tijekom razdoblja od 2019. godine.

Pad broja kaznenih prijava izražen u postotku je najviši (oko 30 %) u odnosu na kaznena djela za koja kaznene prijave podnose i u utvrđivanju kaznenih djela sudjeluju porezna i carinska tijela, u suradnji s policijom. Visokom udjelu optuženja doprinosi okolnost prikupljanja dokaza u vezi sa službenim postupanjem navedenih tijela. Pad broja prijava za ova kaznena djela djelomično je pokazatelj smanjene aktivnosti državnih tijela. Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta za kaznena djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona prijavljene su ukupno 2 osobe (dok su u prethodne tri godine prijavljene ukupno 154 osobe, odnosno između 32 i 61 osobe godišnje). Dio državnih odvjetništava iskazao je pad broja kaznenih prijava jer nije bilo povjeravanja kaznenih prijava iz pojačano opterećenih državnih odvjetništava. Dio državnih odvjetništava koja se nalaze u područjima većeg opterećenja ima porast broja kaznenih prijava. Uz ujednačene usporedne podatke tijekom pet godina i udio ispod 8% u ukupnom broju kaznenih prijava za sva kaznena djela, to su pokazatelji da pad broja kaznenih prijava ima periodični značaj, pri čemu okolnosti kretanja broja kaznenih prijava nisu jednoznačne.

Uz kaznene prijave koje su ostale iz prošle godine (3.045 osoba) u radu je bilo ukupno 5727 prijava, što je 260 osoba (4,34 %) manje od prošle godine (5.987 osoba). Riješeno je 42,3 % prijava. Od odluka donesenih za ukupno 2.423 osobe, za 954 osobe doneseno je rješenje o odbačaju kaznene prijave (39,37 %). Optuženo je 9,52 % osoba (231), od čega su podignute neposredne optužnice protiv 116 osoba (4,78 %) i 115 optužnica s prijedlogom za izdavanje kaznenog naloga (4,74 %). Donesene su odluke o provođenju istrage protiv 382 osobe (15,76 %) i provođenju istraživanja protiv 251 osobe (10,36 %). Na drugi način (spajanje, ustupanje) riješeno je 605 prijava (24,96 %).

Broj rješenja o odbačaju kaznene prijave u padu je za 4,21 % (odbačaj za 996 osoba prošle godine). Udio optužnica prošle je godine bio manji (udio 8 % i 240 osoba), a omjer optužnica s kaznenim nalogom sličan (122 osobe ili 4,05 %). Udio rješenja o provođenju istrage prošle je godine bio manji (14,7 %), a broj veći (443 osobe). Udio rješenja o provođenju istraživanja prošle je godine bio sličan (10,12 %), a broj veći (305 osoba). Broj pokrenutih istraživanja vraćen je na razinu 2021. godine (252 osobe).

Tijekom pet godina udio odbačaja je u padu (od 48,8 % 2019. godine). Udio neposrednih optužnica i rješenja o provođenju istrage, nakon pada u pandemiji virusa COVID-19, ima trend blagog porasta. Udio i broj istraživanja u porastu je od 2020. godine, kada je iznosio 205 osoba ili 6,39 %.

Postupno smanjenje broja neposrednih optuženja (uključujući prijedloge za izdavanje kaznenog naloga), smanjenje broja odluka o provođenju istrage i rješenja o odbačaju prijave, uz povećanje broja odluka o provođenju istraživanja i broja prijava koje su ostale u državnom odvjetništvu i u izvidima kod drugih tijela, pokazatelj je smanjenja kvalitete zaprimljenih kaznenih prijava, na temelju kojih se ne može donijeti državnoodvjetnička odluka. Usporava se odlučivanje o kaznenim prijavama i potrebno je provesti više izvida. U takvim okolnostima, za lakša kaznena djela pojačano se provode istraživanja, umjesto podizanja neposrednih optužnica.

Pokazatelji smanjene kvalitete kaznenih prijava potvrđuju prethodni zaključak da je manji broj kaznenih prijava za kaznena djela protiv gospodarstva posljedica određenog smanjenja aktivnosti nadležnih državnih tijela (policije, poreznih i carinskih tijela).

Na kraju godine nije donesena odluka o kaznenim prijavama za 3.304 osobe (porast za 259 osoba, odnosno za 8,5 %), od čega su u odnosu na 1.505 osoba kaznene prijave u izvidima pred policijom i drugim tijelima (45,55 %). Razlozi porasta su pojačano radno opterećenje na područjima koncentrirane gospodarske i poslovne djelatnosti i sjedišta pravnih osoba, manjak dužnosničkog i službeničkog kadra i otežani uvjeti rada (između ostalog službenički štrajk u trajanju sedam tjedana), uz dugotrajno prisutne probleme u dinamici i kvaliteti provođenja izvida pred drugim tijelima, o kojima se ponovljeno izvještavalo prethodnih godina.

U postupcima provođenja istraga iz ranijeg razdoblja ostalo je 569 osoba. Donesena su rješenja o provođenju istrage protiv 382 osobe (prošle godine 477 osoba), što je pad za 21,25 %. Ukupan broj istraga u radu (985 osoba) bio je u padu za 12,98 % (147 osoba). Doneseno je 466 odluka nakon provedene istrage (47,30 % riješenih predmeta istrage). Optužene su 382 osobe (81,97 %), a postupak je obustavljen za 67 osoba (14,37 %). Broj istraga koje su ostale u radu na kraju godine (519 osoba) u padu je za 8,78 % (50 osoba manje). Najviše istraga (86,38 %), kao i prošle godine, pokrenuto je za kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona (132 osobe ili 34,55%), kaznena djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (107 osoba ili 28,01 %), kaznena djela utaje poreza ili carina iz članka 256. Kaznenog zakona (91 osoba ili 23,82 %).

U odnosu na prethodno iskazane podatke, podatci navedeni u tablici uvećani su za broj odluka koje su donesene nakon provedenih postupaka istrage (optužnice) i istraživanja (optužnice i odbačaji), što uključuje i postupke pokrenute u prethodnom razdoblju).

Naziv kaznenog djela	Prijavljeno	Od toga pravne osobe	Odbačeno	Od toga pravne osobe	Optuženo	Od toga pravne osobe	Osuđujuće presude	Od toga pravne osobe
Zlouporeba povjerenja u gosp. Poslovanju čl. 246 KZ	612	85	232	42	137	4	147	2
Prijevarena u gospodarskom poslovanju čl. 247 KZ	1.064	376	511	176	158	32	123	7
Povreda obveze vođenja trg. i posl. Knjiga čl. 248 KZ	51	12	13	7	18	0	13	3
Prouzročenje stečaja čl. 249 KZ	75	16	44	10	18	0	10	0
Pogodovanje vjerovnika čl. 250 KZ	6	0	6	3	4	0	3	0
Utaja poreza i carine čl. 256 KZ	525	153	129	52	163	15	89	10
Izbjegavanje carinskog nadzora čl. 257. KZ	28	0	1	0	26	0	43	0
Subvencijska prijevarena čl.258 KZ	37	5	8	2	9	1	13	2
Nedozvoljena trgovina čl. 264 KZ	218	0	17	0	191	0	170	0
Ostala kaznena djela	66	9	27	8	32	1	13	0
Ukupno:	2.682	656	988	300	756	53	624	24

Tablica sadrži ukupan broj rješenja o odbačaju koji uključuje odluke donesene nakon provedenog istraživanja. Ukupno je odbačeno manje kaznenih prijava (1.004 osobe prošle godine). Slično kao i prošle godine, najviše je rješenja o odbačaju za kaznena djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (51,72%), kaznena djela zlouporebe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona (23,48 %) i kaznena djela utaje poreza i carine iz članka 256. Kaznenog zakona (13,05 %). Manje od 12% odbačaja je za ostala kaznena djela. Udio od 30,36% odbačaja u odnosu na pravne osobe odgovara udjelu u ukupnom broju prijavljenih osoba (24,45 %) uz okolnost učestalog prestanka postojanja pravne osobe bez sveopćeg pravnog slijednika kao procesne smetnje pokretanja i vođenja kaznenog postupka te primjenu zakonske osnove svrhovitosti odbačaja kaznene prijave protiv pravne osobe zbog nepostojanja sredstava za pokriće troškova kaznenog postupka.

Najviše optužnica (85,83 %) podignuto je za kaznena djela nedopuštene trgovine iz članka 264. kaznenog zakona (25,26 %), kaznena djela utaje poreza i carina iz članka 256. Kaznenog zakona (21,56 %), kaznena djela prijevare u

gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (20,89 %), kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona (18,12 %). Na ostala kaznena djela odnosi se 14,17 % optužnica. Na ove četiri vrste kaznenih djela i prošle se godine odnosilo 86,54 %.

Razlozi su pada broja optužnica za 16,64 % (907 optužnica prošle godine) manji broj prijava s posljedičnim padom ukupnog broja donesenih odluka, zadržavanje prijava u izvidima kod drugih tijela i veći broja prijava koje su ostale u radu, zbog pojačanog opterećenja pojedinih većih državnih odvjetništava.

Udio pravnih osoba od 7,01 % u ukupnom broju optužnica je veći, kao i ukupan broj optuženih pravnih osoba (prošle je godine bilo 45 pravnih osoba i udio 4,97 %). Većina optužnica protiv pravnih osoba zbog kaznenih djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona i kaznenih djela utaje poreza i carine iz članka 256. Kaznenog zakona, kao i prošle godine.

Sudovi su donijeli ukupno 714 presuda, 17,74 % manje od prošle godine (868 presuda), ujedno najmanji broj presuda u razdoblju od 2019. godine. Udio osuđujućih presuda 87,39% (624 osobe) najveći je od 2019. godine i kontinuirano je u porastu. Udio osuđujućih presuda kretao se prethodno od 77,4 % 2019. godine do 82,71 % prošle godine.

Kaznena djela protiv gospodarstva često su kaznena djela najveće složenosti čije dokazivanje traži prikupljanje i analiziranje složene dokumentacije, specijalistička znanja iz drugih područja te visoku stručnost u drugim granama prava. Na strani okrivljenika često je prisutna koncentracija financijske moći i poslovne povezanosti čiji utjecaj, koji nije uvijek jasno vidljiv i nije ga jednostavno ograničiti niti spriječiti, doprinosi dodatnom otežavanju ionako složenog dokazivanja u takvim predmetima.

U navedenim okolnostima dugotrajni i stalni porast udjela osuđujućih presuda pokazatelj je stabilnog trenda pravilnog postupanja i odlučivanja državnog odvjetnika u prethodnim stadijima postupka. Porast udjela osuđujućih presuda po optužnicama za kaznena djela protiv gospodarstva također je pokazatelj kontinuiranog i ustrajnog rada državnog odvjetništva u postupcima pred sudom nakon potvrđivanja optužnice.

U osuđujućim presudama najveći je udio presuda (ukupno 84,76 %) za kaznena djela nedopuštene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona (27,24%), kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona (23,55 %), kaznena djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona (19,71 %) i kaznena djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona (14,26 %).

Pravne osobe u ukupnom broju osuđujućih presuda sudjeluju s 3,8 %, najviše za kaznena djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona i kaznena djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona.

Pad udjela broja pravnih osoba od optuženja do osuđujuće presude (sa 7 % do 3,8 %) posljedica je razloga sličnih onima koji su navedeni kao razlozi za viši udio odbačaja kaznenih prijava protiv pravnih osoba. Podatak o padu broja osuđenih pravnih osoba u odnosu na broj optuženih pravnih osoba za kaznena djela protiv

gospodarstva je i dodatni pokazatelj da su bile pravilne odluke državnog odvjetništva o pojačanoj selekciji zaprimljenih kaznenih prijava protiv pravnih osoba.

Udio presuda na temelju sporazuma stranka (12,8 % ili 80 osoba) u osuđujućim presudama je u padu. Kretanje broja i udjela presuda na temelju sporazuma tijekom razdoblja od pet godina, prema podacima iz 2019. godine (udio 16,27 %, 117 osoba), 2020. godine (udio 10,35 %, 72 osobe), 2021. godine (udio 14,28 %, 109 presuda), 2022. godine (udio 19,49 %, 140 osoba), pokazuje da je od 2019. godine udio presuda na temelju sporazuma stranaka u ukupnom broju osuđujućih presuda pao s 20 % na 13 %, a broj osoba sa 140 na 80 osoba.

Navedeni podatci pokazatelj su da nema dovoljno interesa okrivljenika, odnosno obrane da se ne vodi dugotrajni kazneni postupak s opsežnim dokazivanjem i često održavanjem većeg broja raspravnih dana te ostvari zakonit utjecaj na vrstu i visinu kazne (sporazum), uz posljedičnu obvezu podmirenja štete pričinjene kaznenim djelom, gubitak ostvarene imovinske koristi, uz plaćanje troškova postupka kao i plaćanje sporedne novčane kazne kada su ispunjeni zakonski uvjeti, što su ciljevi na kojima ustraje državno odvjetništvo pri sporazumijevanju.

Zaključak je da na strani obrane i okrivljenika, ispred interesa za brzo okončanje postupka i izricanje sporazumne sankcije, preteže očekivanje dobrobiti koju bi na ishod postupka u korist obrane mogao ostvariti utjecaj očekivanog sporog i dugotrajnog sudskog postupka na dokaznu građu (gubitak personalnih dokaza, protek zakonske obveze čuvanja poslovne i financijske dokumentacije i slično), utjecaj čestih promjena zakona u brojnim područjima poslovanja kao i materijalnog i procesnog kaznenog zakona, s posljedičnom neujednačenošću sudske prakse, što su sve posljedice koje se mogu očekivati zbog proteka vremena, osobito u predmetima složenog činjeničnog i pravnog stanja, kakvi su najčešće predmeti kaznenih djela protiv gospodarstva.

Od navedenog ukupnog broja presuda (714 osoba), oslobađajuće su presude donesene za 62 osobe (8,68 %), što je značajan pad u odnosu na prošlu godinu (kada je bilo 115 oslobađajućih presuda odnosno 13,24 %). Odbijajuće presude donesene su za ukupno 28 osoba, odnosno 3,92 % pa je i taj pokazatelj u padu (prošle je godine bilo odbijajućih presuda za 35 osoba, s udjelom od 4,03 %).

U strukturi izrečenih sankcija prevladavaju uvjetne osude. Izrečene su uvjetne osude na kaznu zatvora za 427 osoba (68,42 % osuđujućih presuda). Izrečene su 4 uvjetne osude na novčanu kaznu, a sve su izrečene pravnim osobama. Novčane kazne su izrečene za 32 osobe (5,12 % osuđujućih presuda), od čega je 21 novčana kazna izrečena pravnim osobama. Kazne zatvora izrečene su za 160 osoba (25,64 % osuđujućih presuda). Od toga je 46 kazni zatvora (28,75 % izrečenih kazni zatvora) zamijenjeno radom za opće dobro na slobodi (7,37 % osuđujućih presuda). Podatci u izrečenim kaznenim sankcijama odgovaraju podacima ranijih godina. I prošle je godine udio uvjetne osude iznosio 67,22 %, udio kazne zatvora 25,7 %, a udio novčanih kazni 5,66 %, dok je radom za opće dobro zamijenjeno 31,52 % izrečenih kazni zatvora.

Najviše zatvorskih kazni izrečeno je za kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona (57 osoba). Od toga je

12 kazni zamijenjeno radom za opće dobro. Za kazneno djelo nedopuštene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona izrečene su kazne zatvora za 40 osoba, od čega su za 16 osoba kazne zamijenjene radom za opće dobro. Za kazneno djelo utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona izrečene su kazne zatvora za 18 osoba, od čega su za 5 osoba kazne zamijenjene radom za opće dobro. Za kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona izrečene su kazne zatvora prema 21 osobi, od čega su za 3 osobe zamijenjene radom za opće dobro.

Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi analizirane su zasebno u dijelu 10.1.4.2. izvješća.

Podnesene su žalbe protiv presuda za ukupno 138 osoba. Od tog je broja zbog kazne (uključujući i druge razloge) podneseno žalbi za ukupno 70 osoba (50,72 %). U odnosu na ukupan broj donesenih presuda (714 osoba) podneseno je žalbi protiv 19,32 % presuda, nešto manje od prošle godine, kada su podnesene žalbe u odnosu na 25 % presuda. Manji udio podnesenih žalbi u skladu je s većim udjelom osuđujućih presuda ove godine.

Sud je odlučio o žalbama državnog odvjetništva za 157 osoba, uključujući žalbe iz prethodnih razdoblja. Od ukupnog broja odluka po žalbi, prihvaćeno je ukupno 68 žalbi, odnosno 43,31 % (žalbe zbog odluke o kazni za 24 osobe i žalbe u odnosu na 44 osobe iz drugih razloga). Odbijene su žalbe za 85 osoba, odnosno 54,14 % (zbog odluke o kazni prema 33 osobe i žalbe iz drugih razloga prema 52 osobe).

Na kraju godine pred sudom su ostale 2.474 osobe za koje nije donesena presuda po podnesenim optužnicama za kaznena djela protiv gospodarstva te su ukupno pred sudom u radu na kraju godine ostale 3.322 osobe u postupku na temelju podnesenih optužnica za kaznena djela protiv gospodarstva.

Navedeni podatci slični su podacima prošle godine, kada je bez presude bilo 2.518 osoba, a ukupno 3.328 optuženih osoba u radu pred sudom. Godine 2021. ukupno je optuženih osoba u radu pred sudom bilo 3.069.

Kada se ukupan broj osoba koje pred sudom čekaju presudu na kraju godine (2.474 osobe) stavi u omjer s brojem podnesenih optužnica ove godine (756 osoba), proizlazi da više nego trostruki godišnji priljev optužnica čeka presudu. Omjer broja podnesenih optužnica ove godine s ukupnim brojem optužnica koje su na kraju godine ostale u radu pred sudom (koji uključuje i optužnice koje su ostale u radu pred optužnim vijećem), proizlazi da je više nego četverostruki godišnji priljev optužnica ostao pred sudom u radu na kraju godine.

Okolnost da broj podnesenih optužnica za kaznena djela protiv gospodarstva, koje su u radu pred sudom, u raspravi ili pred optužnim vijećem, višestruko premašuje godišnji priljev optužnica za ova kaznena djela, pokazatelj je sporosti sudskog postupka, s već spomenutim negativnim učinkom na dokaznu građu, kao i posljedično na uspjeh državnog odvjetništva pred sudom, odnosno na ishod pokrenutog kaznenog postupka.

Zaključno, analizirani pokazatelji u izvješću potvrđuju da podatke o kretanju, odnosno iskazanom padu broja prijava za kaznena djela protiv gospodarstva nije moguće jednoznačno tumačiti. U određenoj je mjeri prisutna pojačana opterećenost složenim predmetima gospodarskog kriminaliteta na područjima pojedinih državnih odvjetništava zbog koncentracije gospodarskih aktivnosti i drugih dodatnih okolnosti koje otežavaju rad. Porast broja prijava koje su ostale u radu u državnom odvjetništvu, kao i drugi pokazatelji smanjenih rezultata rada, posljedica su i okolnosti složenosti rada na kaznenim prijavama za kaznena djela protiv gospodarstva. Odluku je rijetko moguće donijeti na temelju kaznene prijave. Potrebno je često provesti komplicirane izvide kao i prikupiti opsežne i složene dokaze i dokumentaciju.

Sve navedeno nije dovoljno, već treba slijediti opsežna i sveobuhvatna analiza prikupljenih podataka. Ocjena osnovanosti navoda kaznene prijave, kao i određivanje smjera i opsega prikupljanja dokaza za kaznena djela protiv gospodarstva često zahtijevaju stručna i specijalistička znanja iz drugih područja, primjerice financije, računovodstvo, pojedine složene ili specifične i raznovrsne gospodarske djelatnosti (kao što su primjerice brodogradnja, bankarstvo, gospodarenje otpadom, trgovina i promet pojedinim vrstama energenata i niz drugih, ovisno o području gospodarske djelatnosti na koju se odnosi predmet kaznene prijave). Nerijetko je potrebno i visoko stručno znanje u drugim područjima prava (kao što je primjerice porezno pravo, financijsko pravo, gospodarsko pravo, pravo vrijednosnih papira, pravo osiguranja). Navedena je znanja otežano osigurati u ukupnim financijskim prilikama i uvjetima rada državnog odvjetništva.

Uz navedeno, potrebno je ustrajati u provođenju opsežnih radnji traganja za pribavljenom imovinskom koristi i imovinom osumnjičenika i povezanih osoba radi primjena mjera osiguranja i oduzimanja imovinske koristi ili naknade štete. Kompleksni izvidi i složene analize traže vrijeme, financijska sredstva kao i angažiranje većeg broja dužnosnika i suradnika, što nije jednostavno osigurati u postojećim uvjetima rada i ukupnog radnog opterećenja u državnom odvjetništvu.

Dugo trajanje postupaka pred sudom radi potvrđivanja optužnice i ishođenja pravomoćne presude, protok vremena od podnošenja optužnice do provođenja rasprave i izvođenja dokaza, kao i velik broj predmeta koji su istodobno u radu pred sudom po podnesenim optužnicama otežavaju rad državnog odvjetništva u svim fazama postupanja.

12.7. Kaznena djela organiziranog kriminaliteta

Tijekom izvještajnog razdoblja za kaznena djela organiziranog kriminaliteta Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta prijavljeno je ukupno 312 osoba, što čini 17,30 % ukupnog broja prijavljenih osoba. Od ukupnog broja, 4 se prijave odnose na pravne osobe.

Broj prijavljenih fizičkih i pravnih osoba za organizirani kriminalitet od 2019. – 2023.

Kriminalitet 2019. – 2023.	Broj
2019.	362
2020.	448
2021.	546
2022.	759
2023.	312

U ovom izvještajnom razdoblju u odnosu prema svih 312 prijavljenih osoba donesene su meritorne odluke. Protiv 133 osobe donesena su rješenja o provođenju istrage (42,63 %), kaznene prijave odbačene su rješenjima u odnosu na 161 osobu (51,60 %), dok su u odnosu na 18 osoba (5,77 %) prijave riješene na drugi način, odnosno spajanjem na druge kaznene predmete.

Kako je u prethodnom izvještajnom razdoblju istraga pokrenuta protiv 491 osobe, u ovom se izvještajnom razdoblju bilježi pad broja donesenih rješenja o provođenju istrage za 72,91 %. Navedeni pad u korelaciji je s naprijed naznačenim padom broja osoba prijavljenih za kaznena djela organiziranog kriminaliteta. Ujedno valja istaknuti da je u prethodnom izvještajnom razdoblju bilo prijavljeno jedno zločinačko udruženje s ukupno 243 osobe, što je u tom izvještajnom razdoblju dovelo do značajnog porasta broja prijavljenih osoba, ali i broja donesenih rješenja o provođenju istrage iz oblasti organiziranog kriminaliteta. Stoga pad broja osoba prijavljenih za kaznena djela organiziranog kriminaliteta u izvještajnom razdoblju valja sagledati i u kontekstu navedene specifičnosti prethodnog izvještajnog razdoblja.

Rješenja o odbačaju kaznene prijave donesena su u odnosu na prijave podnesene po građanima koji prijavljuju veći broj osoba za počinjenje raznih kaznenih djela za koja smatraju da su počinjenja u sastavu zločinačkog udruženja. Tako je od ukupno 173 prijavljene osobe za kazneno djelo zločinačkog udruženja iz članka 328. Kaznenog zakona u odnosu na 159 osoba (91,90 %) doneseno rješenje o odbačaju kaznene prijave.

Po završetku istrage donesene su odluke u odnosu na 504 osobe, od čega je protiv 484 osobe podignuta optužnica (96,03 %), dok je u odnosu na 20 osoba doneseno rješenje o obustavi istrage (3,97 %).

U izvještajnom razdoblju presuđeno je 175 osoba zbog kaznenih djela organiziranog kriminaliteta.

Broj presuda u periodu od 2019. – 2023.

Godina	Broj
2019.	190
2020.	151
2021.	238
2022.	250
2023.	175

Od 175 donesenih presuda (170 u odnosu na fizičke osobe te 5 u odnosu na pravne) u odnosu na 173 osobe donesene su osuđujuće presude (98,86 %), dok je u odnosu na 2 osobe donesena oslobađajuća presuda (1,14 %). Od 173 osuđujuće presude u odnosu na 138 osoba ili 79,77 % presuda je donesena na temelju sporazuma stranaka.

U strukturi kaznenih sankcija najzastupljenije su kazne zatvora koje su izrečene prema 103 okrivljenika, što u odnosu na 170 osuđenih fizičkih osoba čini 60,59 % svih izrečenih sankcija. U 23 slučaja (22,33 %) izrečene kazne zatvora zamijenjene su radom za opće dobro, dok su prema 65 fizičkih osoba (38,24 %) izrečene uvjetne osude. U odnosu na 5 osuđenih pravnih osoba jednoj je izrečena novčana kazna, dok su prema 4 pravne osobe izrečene uvjetne novčane kazne.

Podnesene su 22 žalbe, od čega njih 20 zbog odluke o kazni (90,91 %) i 2 žalbe zbog osnova različitih od kazne.

Tijekom izvještajnog razdoblja zaprimljeno je ukupno 35 sudskih odluka u povodu žalbi Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, od čega je prihvaćeno njih 13 ili 37,14 %.

12.7.1. Struktura kaznenih djela organiziranog kriminaliteta

U strukturi kaznenih djela iz područja organiziranog kriminaliteta, kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju, najveći broj osoba njih, 173 ili 55,45 %, prijavljen je za kazneno djelo zločinačkog udruženja iz članka 328. Kaznenog zakona.

Nadalje, za kazneno djelo neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona prijavljeno je 65 osoba, odnosno 20,83 % ukupno prijavljenih osoba za organizirani kriminalitet. Za kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona prijavljeno je 27 osoba, odnosno 8,65 % ukupno prijavljenih osoba za organizirani kriminalitet. Za kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. stavak 1. Kaznenog zakona prijavljena je 21 osoba ili 6,73 % ukupno prijavljenih osoba za organizirani kriminalitet. 14 osoba prijavljeno je za kazneno djelo nedopuštene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona, što čini 4,49 % ukupno prijavljenih osoba

za organizirani kriminalitet, 6 osoba prijavljeno je za kazneno djelo krađe iz članka 228. Kaznenog zakona, što čini 1,92 % ukupno prijavljenih osoba za organizirani kriminalitet, dok je 6 osoba prijavljeno za kazneno djelo dovođenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom iz članka 215. Kaznenog zakona s udjelom od 1,92 % u ukupnom broju prijavljenih osoba za organizirani kriminalitet.

12.7.2. Struktura zločinačkih udruženja

U ovom izvještajnom razdoblju prijavljeno je 18 zločinačkih udruženja, od čega njih 16 s većim brojem članova, dok je u dva slučaja prijavljen po jedan član zločinačkog udruženja. Ovdje se radi o pripadnicima transnacionalnih skupina organiziranih radi počinjenja kaznenih djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona, kod kojih ostali članovi zločinačkih udruženja nisu poznati. Također u ovom izvještajnom razdoblju identificiran je i prijavljen organizator zločinačkog udruženja ustrojenog radi počinjenja kaznenih djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona, a koje je udruženje bilo otkriveno i prijavljeno u prethodnom izvještajnom razdoblju.

U donjoj tablici prikazana su zločinačka udruženja prema broju članova.

Zločinačka udruženja (čl. 328 KZ/11) – broj članova

Do 5 članova	Od 5 do 10 članova	Od 11 do 15 članova	Od 16 do 20 članova	Od 21 do 25 članova	Od 26 i više članova
6	7	2	2	1	0

Kako su u prethodnom izvještajnom razdoblju bila prijavljena 32 zločinačka udruženja, u ovom se izvještajnom razdoblju bilježi pad broja zločinačkih udruženja za 43,75%, što je u korelaciji s padom broja prijavljenih osoba iz područja organiziranog kriminaliteta.

U ovom izvještajnom razdoblju najveći pad bilježi se kod zločinačkih udruženja koja broje od 5 do 10 članova. Valja istaknuti i kako su u prethodnom izvještajnom razdoblju prijavljena 2 zločinačka udruženja koja broje više od 26 članova, što je i dovelo do značajnog porasta broja prijavljenih osoba za ovu vrstu kriminala u prethodnom izvještajnom razdoblju, dok u ovom izvještajnom razdoblju nije bilo prijava za zločinačka udruženja s tako velikim brojem članova.

Prikaz zločinačkih udruženja po strukturi kaznenih djela

Kaznena djela	Broj zločinačkih udruženja	%
Trgovina narkoticima	8	44,44%
Ilegalno prebacivanje osoba preko granice	5	27,77%
Krađa	2	11,11%
Nedozvoljena trgovina	1	5,56%
Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom	1	5,56%
Zloupotreba položaja i ovlasti	1	5,56%
Ukupno	18	100%

Kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju najviše zločinačkih udruženja, njih 8 s ukupno 72 organizatora i člana, organizirano je radi počinjenja kaznenih djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. stavak 2. Kaznenog zakona.

Iz podataka za izvještajno razdoblje vidljiva je promjena strukture na način da je evidentiran manji broj zločinačkih udruženja, ali s većim brojem članova i višim stupnjem organiziranosti, većom međusobnom koordinacijom, detaljnijom podjelom uloga te širim opsegom kriminalnog djelovanja.

Po zastupljenosti na drugom mjestu su zločinačka udruženja, njih 5 s ukupno 31 organizatora i člana, organizirana su radi počinjenja kaznenih djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici EU-a ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona.

Za razliku od prethodnog izvještajnog razdoblja, kada su bila prijavljena 3 zločinačka udruženja organizirana radi počinjenja kaznenih djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona koja su s organizatorima brojala ukupno 32 člana, te 3 zločinačka udruženja organizirana radi počinjenja kaznenih djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona koja su s organizatorima brojala ukupno 31 član, u ovom izvještajnom razdoblju prijavljeno je jedno zločinačko udruženje organizirano radi počinjenja kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona.

Također su prijavljena dva zločinačka udruženja organizirana radi počinjenja kaznenih djela krađe iz članka 228. Kaznenog zakona, pri čemu valja istaknuti kako u ranijem izvještajnom razdoblju nisu zabilježene organizirane skupine radi počinjenja ovog kaznenog djela.

Za razliku od izvještajne 2023. u prethodnom izvještajnom razdoblju bila su zabilježena dva zločinačka udruženja organizirana radi počinjenja kaznenih djela prijave iz članka 236. Kaznenog zakona.

Naposljetku, u ovom izvještajnom razdoblju prijavljeno je i po jedno zločinačko udruženje organizirano radi počinjenja kaznenog djela zloupotrebe položaja i ovlasti iz

članka 291. Kaznenog zakona te kaznenog djela dovođenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom iz članka 215. Kaznenog zakona.

12.8. Koruptivna kaznena djela

12.8.1. Kretanje i struktura kriminaliteta

U ovom izvještajnom razdoblju prijavljena je 1.491 osoba zbog koruptivnih kaznenih djela, što predstavlja 82,69 % od ukupnog broja osoba prijavljenih Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje za ova kaznena djela prijavljeno je 326 osoba ili 27,98 % više, što je posljedica povećanja broja prijave za kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona čiji su podnositelji u pravilu fizičke osobe.

Sve su zaprimljene kaznenene prijave za koruptivna kaznena djela do kraja izvještajnog razdoblja riješene.

Tako je u odnosu na 1.354 prijavljene osobe doneseno rješenje o odbačaju kaznene prijave, što čini 90,81 % odluka u povodu kaznene prijave i na razini je ranijih izvještajnih razdoblja. Broj donesenih rješenja o odbačaju kaznene prijave valja promatrati u kontekstu broja prijavljenih osoba kao i u kontekstu strukture podnositelja i strukture prijavljenih kaznenih djela. Naime, u najvećem broju slučajeva radi se o prijavama koje podnose pretežno fizičke (i dijelom pravne) osobe nezadovoljne ishodom različitih postupaka (parničnih ili upravnih) i samo na temelju činjenice da su izgubile sporove često podnose neosnovane paušalne kaznene prijave za koruptivna kaznena djela.

U odnosu na 128 prijavljenih osoba (ili 8,58 %) doneseno je rješenje o provođenju istrage.

U izvještajnom razdoblju protiv 9 osoba podignuta je neposredna optužnica.

Nakon dovršene istrage protiv 121 osobe podignuta je optužnica, dok je u odnosu na 5 osoba doneseno rješenje o obustavi istrage.

Pred sudovima su iz prethodnih izvještajnih razdoblja zbog koruptivnih kaznenih djela ostale u radu optužnice protiv 540 osoba, od čega su pred optužnim vijećem ostale u radu optužnice protiv 141 osobe.

U izvještajnom razdoblju sudovi su zbog koruptivnih kaznenih djela donijeli presude u odnosu na ukupno 179 osoba. Od tog broja u odnosu na 118 osoba ili 65,92 % donesena je osuđujuća presuda, od čega su 63 presude donesene na temelju sporazuma stranaka (53,39 %). U odnosu na 52 osobe donesena je oslobađajuća presuda (29,05 %), dok su u odnosu na 9 osoba sudovi donijeli rješenje o obustavi nakon potvrđivanja optužnice.

U strukturi kaznenih sankcija najviše je zastupljena uvjetna osuda koja je izrečena 71 osobi. Kazna zatvora izrečena je u odnosu na 47 osoba, od čega je u odnosu na njih 28 (59,57 %) zamijenjena radom za opće dobro na slobodi. Izrečenih novčanih kazni za koruptivna kaznena djela u ovoj izvještajnoj godini nije bilo.

U izvještajnom razdoblju Ured je protiv presuda zbog koruptivnih kaznenih djela podnio 85 žalbi, od čega 29 zbog odluke o kazni, 48 zbog žalbenih osnova različitih od kazne i 8 zbog kazne i drugih razloga.

12.8.2. Struktura koruptivnih kaznenih djela

Kao i u prethodnim izvještajnim razdobljima, u strukturi koruptivnih kaznenih djela i u ovom izvještajnom razdoblju najveći udio od 89,80 % ima kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona. Naime, ove je godine zbog kaznenog djela iz članka 291. Kaznenog zakona prijavljeno ukupno 1.339 osoba.

Potom slijedi kazneno djelo davanja mita iz članka 294. stavka 1. Kaznenog zakona zbog kojeg je prijavljeno 40 osoba, što čini 2,68 % ukupnog broja kaznenih prijavi zbog koruptivnih kaznenih djela, kazneno djelo primanja mita iz članka 293. stavka 1. Kaznenog zakona zbog kojeg je prijavljeno 30 osoba, odnosno 2,01% ukupno prijavljenih osoba zbog koruptivnih kaznenih djela, te kazneno djelo trgovanja utjecajem iz članka 295. stavak 1. Kaznenog zakona za koje je prijavljena 21 osoba s udjelom od 1,41 %. Ostale kaznene prijave zbog koruptivnih kaznenih djela čine ukupno 4,57 %.

Kaznene prijave zbog kaznenog djela iz članka 294. stavka 1. Kaznenog zakona riješene su na način da je u odnosu na 17 osoba doneseno rješenje o odbačaju kaznene prijave, u odnosu na 18 osoba doneseno je rješenje o provođenju istrage, protiv 4 osobe podignute su neposredne optužnice, dok je u odnosu na 1 osobu kaznena prijava riješena na drugi način.

Nakon dovršene istrage zbog kaznenog djela iz članka 294. stavka 1. Kaznenog zakona protiv 17 osoba podignuta je optužnica, a u odnosu na 1 osobu doneseno je rješenje o obustavi istrage.

U ovom izvještajnom razdoblju sudovi su za kazneno djelo iz članka 294. stavka 1. Kaznenog zakona donijeli presude u odnosu na 24 osobe. U odnosu na njih 23 donesene su osuđujuće presude, od čega je 18 presuda doneseno po sporazumu stranaka. U odnosu na 1 osobu donesena je oslobađajuća presuda. Kazna zatvora izrečena je u odnosu na 6 osoba koja je u odnosu na 5 osoba zamijenjena radom za opće dobro na slobodi. Uvjetna osuda izrečena je prema 17 osoba.

Kaznene prijave zbog kaznenog djela iz članka 293. stavka 1. Kaznenog zakona riješene su na način da je u odnosu na 20 osoba doneseno rješenje o odbačaju kaznene prijave, u odnosu na 9 osoba doneseno je rješenje o provođenju istrage, a protiv 1 osobe podignuta je neposredna optužnica.

Zbog kaznenog djela iz članka 293. stavka 1. Kaznenog zakona optužnica je podignuta protiv 14 osoba.

Sudovi su u ovom izvještajnom razdoblju za kazneno djelo iz članka 293. stavka 1. Kaznenog zakona donijeli presude u odnosu na ukupno 13 osoba. U

odnosu na 10 osoba donesena je osuđujuća presuda, od čega 6 presuda na temelju sporazuma stranaka. U odnosu na 3 osobe donesene su oslobađajuće presude. Kazne zatvora izrečene su u odnosu na 7 osoba, od čega su 2 zamijenjene radom za opće dobro na slobodi. U odnosu na 3 osobe izrečene su uvjetne osude.

Kaznene prijave za kazneno djelo iz članka 295. stavka 1. Kaznenog zakona riješene su na način da je u odnosu na 19 osoba doneseno rješenje o odbačaju kaznene prijave, dok je u odnosu na 2 osobe doneseno rješenje o provođenju istrage.

Za kazneno djelo iz članka 295. stavka 1. Kaznenog zakona nakon dovršene istrage protiv 3 osobe podignute su optužnice.

Za kazneno djelo iz članka 295. stavka 1. Kaznenog zakona u ovom izvještajnom razdoblju sudovi su donijeli presude u odnosu na 12 osoba. U odnosu na 10 osoba donesena je osuđujuća presuda, od čega su 2 presude donesene na temelju sporazuma stranaka. U odnosu na 2 osobe donesene su oslobađajuće presude. Kazne zatvora izrečene su u odnosu na 2 osobe, od čega je jedna zamijenjena radom za opće dobro na slobodi. Uvjetna osuda izrečena je u odnosu na 8 osoba.

U izvještajnom razdoblju zbog kaznenog djela iz članka 294. stavka 1. Kaznenog zakona podnesene su 3 žalbe zbog kazne i 3 žalbe zbog kazne i drugih razloga, zbog kaznenog djela iz članka 293. stavka 1. Kaznenog zakona podnesene su 2 žalbe zbog kazne, 3 žalbe zbog osnova različitih od kazne i 2 žalbe zbog kazne i drugih razloga, a zbog kaznenog djela iz članka 295. stavka 1. Kaznenog zakona podnesene su ukupno 4 žalbe zbog odluke o kazni, 1 žalba zbog osnova različitih od kazne i 1 žalba zbog kazne i drugih razloga.

Od značajnijih predmeta zbog kaznenog djela iz članka 293. stavka 1. Kaznenog zakona u ovom izvještajnom razdoblju donesena su rješenja o provođenju istraga protiv bivše odgovorne osobe društva Jadranski naftovod d.d., poreznog službenika Središnjeg ureda Porezne uprave te više policijskih službenika.

Zbog kaznenog djela iz članka 295. stavka 1. Kaznenog zakona donesena su rješenja o provođenju istrage protiv bivšeg načelnika policijske postaje te župana.

U ovom izvještajnom razdoblju zbog kaznenog djela iz članka 293. stavka 1. Kaznenog zakona podignute su optužnice protiv sutkinje Općinskog suda u Šibeniku, tri bivša sudca Županijskog suda u Osijeku, sudca Županijskog suda u Slavanskom Brodu, carinskog službenika Carinske uprave i više policijskih službenika.

Zbog kaznenog djela iz članka 295. stavka 1. Kaznenog zakona podignuta je optužnica protiv bivšeg glavnog ravnatelja Hrvatske radiotelevizije te bivšeg načelnika policijske postaje.

12.8.3. Kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti

Najzastupljenije koruptivno kazneno djelo je, kao i u dosadašnjim izvještajnim razdobljima, kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona, za koje je u ovom izvještajnom razdoblju prijavljeno ukupno 1.339 osoba, što čini 89,80 % svih osoba prijavljenih za koruptivna kaznena djela.

Od ukupnog broja prijavljenih za to kazneno djelo 777 osoba prijavljeno je zbog kaznenog djela iz članka 291. stavka 1. Kaznenog zakona, dok su 562 osobe prijavljene zbog kaznenog djela iz članka 291. stavka 2. Kaznenog zakona.

U odnosu na 1.250 osoba doneseno je rješenja o odbačaju kaznene prijave, u odnosu na 85 osoba doneseno je rješenje o provođenju istrage, a protiv 4 osobe podignuta je neposredna optužnica.

Nakon dovršene istrage protiv 79 osoba podignute su optužnice, a u odnosu na 5 osoba doneseno je rješenje o obustavi istrage.

U ovom izvještajnom razdoblju sudovi su za kazneno djelo iz članka 291. Kaznenog zakona u odnosu na 47 osoba donijeli osuđujuće presude, od čega je u odnosu na 21 osobu presuda donesena na temelju sporazuma stranaka. U odnosu na 42 osobe donesena je oslobađajuća presuda. Kazna zatvora izrečena je u odnosu na 27 osoba, od čega je u odnosu na njih 17 kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro na slobodi. Uvjetna osuda izrečena je u odnosu na 20 osoba. Žalba zbog kazne podnesena je protiv 15 presuda, 39 žalbi podneseno je zbog drugih žalbenih razloga i 1 žalba zbog kazne i drugih razloga.

Od značajnijih predmeta zbog kaznenog djela iz članka 291. Kaznenog zakona u ovom izvještajnom razdoblju donesena su rješenja o provođenju istrage protiv bivšeg predsjednika jednog općinskog suda, bivše rektorice Sveučilišta u Zadru, službenice Šibensko-kninske županije, pet policijskih službenika policijske uprave te državnoodvjetničkog službenika.

Zbog kaznenog djela iz članka 291. Kaznenog zakona podignuta je optužnica protiv sudca jednog trgovačkog suda, gradonačelnika i više policijskih službenika.

12.9. Kaznena djela pranja novca i financiranja terorizma

Kaznena djela pranja novca

Godina	Istrage	Istrage Ukupno	Optužnice	Optužnice Ukupno	Osuđujuće presude	Osuđujuće presude Ukupno
	Fizičke osobe/Pravne osobe		Fizičke osobe/Pravne osobe		Fizičke osobe/Pravne osobe	
2019.	15/1	16	10/2	12	11/0	11
2020.	5/0	5	3/1	4	11/0	11
2021.	14/0	14	16/0	16	2/0	2
2022.	22/2	24	16/0	16	9/0	9
2023.	30/2	32	46/3	49	9/1	10

Usporedbom statističkih podataka u izvještajnom razdoblju s ranijim četverogodišnjem razdobljem uočava se da je u ovom razdoblju intenziviran rad državnih odvjetništava u poduzimanju kaznenog progona za kazneno djelo pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona. Naime, broj pokrenutih istraga i podignutih optužnica znatno je porastao u odnosu na ranija razdoblja. Ipak, broj presuda ne prati ovaj povećani trend jer je iskazani broj presuda u naznačenoj tablici ukupan broj presuda donesen za kazneno djelo pranja novca. Iskazani brojevi podaci odnose se na kazneni progon kaznenog djela pranja novca počinjenog kao samostalno kazneno djelo (dakle, kod kojeg predmet optužbe nije i optužba za predikatno kazneno djelo) te kada je predmet optužbe i predikatno kazneno djelo kojim je pribavljena imovinska korist koja se prikriva pranjem novca.

Pojačana aktivnost državnih odvjetništava u radu na ovim predmetima u skladu je i s Akcijskim planom FATF-a (*Financial Action Task Force* – Stručna skupina za financijsko djelovanje), sukladno kojem Republika Hrvatska, nakon što je 2023. stavljena na popis država koje aktivno surađuju s FATF-om, poduzima mjere i radnje u cilju poboljšanja cjelokupnog sustava vezanog uz sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma. U tom okviru Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u okviru svojih nadležnosti i ovlasti poduzima radnje, putem edukacija, uputa za postupanje državnih odvjetnika, u pravcu postizanja napretka u kaznenom progonu pranja novca različitih vrsta, pri čemu je potrebno osobitu pozornost posvetiti stranim predikatnim kaznenim djelima i zlouporabi pravnih osoba za pranje novca. U tom smislu Republika Hrvatska poduzela je niz mjera kojima je bio cilj osigurati da se tumačenje kaznenog djela pranja novca u hrvatskoj praksi uskladi s međunarodnim standardima, izraženima u FATF-ovim standardima i Direktivom 2018/1673/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima i praksom Europskog suda za ljudska prava i Suda pravde Europske unije.

Predikatna kaznena djela

Kazneno djelo pranja novca podrazumijeva prikrivanje nezakonitog podrijetla imovine pribavljenog radnjama povezanim s određenom kažnjivom radnjom (kaznenim djelom), dakle predikatnom radnjom. Stoga se nastavno izlažu podatci o vrstama predikatnih kaznenih djela koja su vezana uz kazneno djelo pranja novca.

Analizirani su kazneni predmeti u kojima je u izvještajnom razdoblju doneseno rješenje o provođenju istrage ili podignuta optužnica protiv fizičkih i pravnih osoba, za kazneno djelo pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona.

Podaci o predikatnim kaznenim djelima u rješenjima o provođenju istrage – fizičke i pravne osobe

Predikatno kazneno djelo	Broj osoba
Prijevvara	5
Prijevvara/Krivotvorenje isprave – stjecaj	2
Računalna prijevvara	11
Krivotvorenje službene isprave	2
Računalna prijevvara / Računalno krivotvorenje	3
Neovlaštena proizvodnja i promet stvari zabranjenih u sportu	3
Zlouporeba povjerenja	3
Prijevvara u okviru zločinačkog udruženja	2
Prostitucija	1

Podatci o predikatnim kaznenim djelima u rješenjima o provođenju istrage – samo pravne osobe

Predikatno kazneno djelo	Broj osoba
Računalna prijevvara	1
Zlouporeba povjerenja	1

Podaci o predikatnim kaznenim djelima u podignutim optužnicama – fizičke i pravne osobe

Predikatno kazneno djelo	Broj osoba
Prijevarena i krivotvorenje isprave u stjecaju	2
Prijevarena	6
Utaja poreza ili carine	2
Računalna prijevarena	9
Računalno krivotvorenje	1
Računalna prijevarena/Računalno krivotvorenje u stjecaju	8
Zlouporeba povjerenja u gospodarskom poslovanju, Krivotvorenje službene isprave u stjecaju	1
Pronevjera	1
Povreda žiga	5
Prostitucija	1
Neovlaštenja proizvodnja i promet drogama, Zločinačko udruženje u stjecaju	4
Primanje mita i trgovanje utjecajem u stjecaju	2
Zlouporeba položaja i ovlasti	2
Pomaganje u zlouporebi položaja i ovlasti	4
Zlouporeba povjerenja u gospodarskom poslovanju, pomaganje u zlouporebi položaja i ovlasti u stjecaju	1

Podaci o predikatnim kaznenim djelima u podignutim optužnicama – samo pravne osobe

Predikatno kazneno djelo	Broj osoba
Računalna prijevarena	2
Neovlaštenja proizvodnja i promet drogama, Zločinačko udruženje u stjecaju	1

Iz ovih podataka zaključuje se da je kazneni progon za kazneno djelo pranja novca u vezi sa sljedećim skupinama kaznenih djela kao predikatnih: pranje novca povezano s prijevarama, koruptivnim kaznenim djelima, kaznenim djelima protiv gospodarstva, poreznom utajom i neovlaštenom proizvodnjom i prometom drogama. Radi se o kaznenim predmetima u kojima je kaznena prijava primljena u pravilu u ranijim izvještajnim razdobljima.

Najučestalija su predikatna kaznena djela u kaznenim predmetima pranja novca računalna prijevarena i prijevarena.

Nacionalnom procjenom rizika od pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj, izrađenoj u studenom 2023., utvrđena su područja kriminaliteta koja predstavljaju rizik za pranje novca.

U odnosu na procjenu rizika od pranja novca povezanog s organiziranim kriminalnim skupinama, a temeljem podataka prikupljenih za razdoblje od 2020. do 2022., proizlazi da je najviše prijavljenih kaznenih djela u vezi s kaznenim djelom iz članka 329. Kaznenog zakona (počinjenih u sastavu zločinačkog udruženja): nedopuštena trgovina, utaja poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona, protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici EU ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona, neovlaštena proizvodnja i promet drogama iz članka 190. Kaznenog zakona, prijevarena iz članka 236. Kaznenog zakona, koruptivna kaznena djela (kazneno djelo primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona, davanje mita iz članka 294. Kaznenog zakona i trgovanje utjecajem iz članka 295. Kaznenog zakona te zlorabljenje položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona, koje se u širem smislu smatra koruptivnim kaznenim djelom) te zlorabljenje povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona.

S druge strane, najzastupljenija kaznena djela povezana s organiziranim kriminalitetom za koja je policija podnijela kaznene prijave za kazneno djelo pranja novca i poveznim predikatnim djelima u tom su razdoblju kaznena djela računalne prijevare (najveći broj prijava), utaje poreza ili carine, prijevare u gospodarskom poslovanju, krivotvorenja službene ili poslovne isprave.

Prema podacima za kaznena djela iz nadležnosti USKOK-a, temeljem podataka prikupljenih za razdoblje od 2020. do 2022., u strukturi kaznenih djela počinjenih od strane zločinačkih udruženja najveći udio predstavljaju kaznena djela: neovlaštene proizvodnje i prometa drogama, ilegalno prebacivanje osoba preko granice, utaja poreza ili carine i nedopuštena trgovina.

Iz područja gospodarskog kriminaliteta najveći dio prijava odnosi se na kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona, kazneno djelo utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona, kazneno djelo zlorabljenja povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona i kazneno djelo nedopuštene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona.

U pogledu pravnih osoba najviše je optužnica u razdoblju za koji se vršila procjena podignuto zbog kaznenog djela utaje poreza ili carine i prijevare u gospodarskom poslovanju, što odgovara i strukturi kaznenih prijava podnesenih po policiji.

U procjeni rizika od pranja novca posebno je važan segment međunarodna suradnja.

U predmetima međunarodne pravne pomoći, kao i pravosudne suradnje s državama članicama Europske unije od ukupnog broja primljenih zamolnica i naloga 13,85 % odnosi se na kazneno djelo pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona/11. Najviše takvih naloga primljeno je od Italije, SR Njemačke, Poljske, Nizozemske, Mađarske, Slovenije i Austrije. U ovom postotku nalazi se tamna brojka neotkrivenog kriminaliteta pranja novca.

Od ukupnog broja izdanih zamolnica i naloga 20,6 % odnosi se na pranje novca, od čega je najviše naloga izdano Italiji, Sloveniji, Njemačkoj i Nizozemskoj, Mađarskoj.

Gospodarska kaznena djela najzastupljenija su u svim oblicima međunarodne suradnje, što znači i po udjelu ukupno zaprimljenih i izdanih naloga, odnosno zamolnice. Značajan udio predstavljaju i kaznena djela iz područja kriminaliteta droga, koja se odnose u pravilu na predmete organiziranog kriminaliteta. S obzirom na to da se velik broj izdanih i zaprimljenih naloga odnosi na kaznena djela utaje poreza ili carine te kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju, valja pretpostaviti kako su osobe koje borave na području Republike Hrvatske ili trgovačka društva osnovana u Republici Hrvatskoj počinitelji navedenih kaznenih djela u državi izdavanja te je vjerojatno da su navedene pravne osobe korištene za počinjenje predikatnih kaznenih djela.

S obzirom na navedeno potrebno je nastaviti s poduzimanjem kaznenog progona za kazneno djelo pranja novca, sukladno utvrđenim rizicima, a prema Nacionalnoj procjeni rizika. Pri tome je potrebno osobitu pozornost obratiti na kaznena djela utaje poreza ili carine iz članka 256., protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici EU-a ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona, neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona, koruptivna kaznena djela (kaznena djela primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona, davanja mita iz članka 294. Kaznenog zakona, trgovine utjecajem iz članka 295. Kaznenog zakona i zlouporabu položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona), kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona i kazneno djelo nedopuštene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona kao i organizirani oblik počinjenja tih kaznenih djela.

Također, potrebno je u skladu s utvrđenim rizikom obratiti pozornost na zlouporabu pravnih osoba za pranje novca, posebno u odnosu na kaznena djela utaje poreza ili carine, prijevare u gospodarskom poslovanju, kaznena djela kriminaliteta droga, pri čemu je potrebno obratiti pozornost i na slučajevne stjecanja i/ili otuđenja nekretnina povezano s počinjenjem kaznenog djela u inozemstvu.

Sukladno standardima FATF-a (koja je usvojio i Kazneni zakon u odredbama članka 265. kojima opisuje zakonska obilježja kaznenog djela pranja novca), kazneno djelo pranja novca može biti počinjeno kao pranje novca iz vlastite kriminalne aktivnosti (*self-laundering*), pranje novca od strane treće osobe (*third-party money laundering*) i samostalno kazneno djelo (*stand-alone money laundering*), kojim se kazneni progon pranja novca poduzima kao zasebno kazneno djelo, neovisno o tome je li poduzet kazneni progon predikatnog kaznenog djela. Počinitelj ovog oblika kaznenog djela može biti osoba koja je počinila kazneno djelo ili treća osoba. Uobičajeno se radi o slučajevima u kojima je počinitelj predikatnog kaznenog djela nepoznat, o predikatnom kaznenom djelu počinjenom u inozemstvu i slično.

Tijekom izvještajnog razdoblja državna su odvjetništva pokrenula istrage i podigla optužnice u odnosu na sve oblike pranja novca. Najviše istraga pokrenuto je za pranje novca iz vlastite kriminalne aktivnosti, protiv 17 osoba, dok je za pranje novca od strane treće osobe pokrenuto istraga u odnosu na 15 osoba. Od ukupnog

broja pokrenutih istraga 13 se odnosi na kazneni progon samostalnog kaznenog djela pranja novca.

U odnosu na osobe koje su optužene za kazneno djelo pranja novca 24 su optužene za pranje novca iz vlastite kriminalne aktivnosti, a za pranje novca od strane treće osobe 25. Od ukupnog broja optuženih osoba njih 25 optuženo je za samostalno kazneno djelo pranja novca.

Presude – fizičke i pravne osobe

U izvještajnom razdoblju sudovi su izrekli presude u odnosu na 10 osoba za kazneno djelo pranja novca, od čega se 9 odnosi na fizičke osobe, a osuđena je 1 pravna osoba. Sve presude su osuđujuće. S obzirom na pojačan rad državnih odvjetništava u poduzimanju kaznenog progona za ovo kazneno djelo, očekuju se u idućem razdoblju i presude.

Nastavno se u tablici iznose podatci o predikatnim kaznenim djelima povezanim s presuđenim kaznenim djelom pranja novca.

Predikatna kaznena djela povezana s presuđenim kaznenim djelom pranja novca – fizičke i pravne osobe

Predikatno kazneno djelo	Broj osoba
Zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju	2
Prijevvara	2
Računalna prijevara	2
Računalna prijevara, Računalno krivotvorenje u stjecaju	1
Prijevara u okviru zločinačkog udruženja	1
Primanje mita, trgovanje utjecajem u stjecaju	1
Prostitucija	1

Za počinjena kaznena djela pranja novca sudovi su izrekli 10 sankcija, od čega je 6 kazni zatvora, 3 uvjetne osude i 1 ukidanje pravne osobe. Izrečene su i 3 sporedne novčane kazne.

Povodom 4 postavljena imovinskopravna zahtjeva sudovi su oštećenicima dosudili 2.028.115,93 EUR. Imovinska korist oduzeta je od 3 osobe, u ukupnom iznosu od 36.445,78 EUR.

Primjer kaznenog progona za kazneno djelo pranja novca navodi se predmet u kojem je Općinski sud donio presudu protiv I. okrivljene fizičke osobe i pravne osobe zbog kaznenog djela pranja novca iz članka 265. stavak 1., 5. i 6. Kaznenog zakona (nehajni oblik počinjenja kaznenog djela) i za kazneno djelo krivotvorenja službene ili poslovne isprave iz članka 279. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona. II. okrivljena pravna osoba (trgovačko društvo) ostvarenjem imovinske koristi, zbog radnje I. okrivljenog, odgovorno je za kazneno djelo pranja novca iz članka 265.

stavak 1. i 5. Kaznenog zakona u vezi s člankom 3. stavkom 1. Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kazneno djelo. Presuda je nepravomoćna.

I. okrivljenik (fizička osoba) proglašen je krivim što je postupao u cilju prikazivanja da je novac koji će D.M. kao direktor njemačkog trgovačkog društva doznati na račun trgovačkog društva koje će osnovati okrivljenik u Hrvatskoj, stečen na zakonit način te je postupao u cilju da prenosi takav novac na svoj račun i račun D.M., svjestan da bi navedeni novac D.M. mogao steći počinjenjem kaznenog djela. Lakomisleno je osnovao trgovačko društvo Ž. d.o.o. u kojem je i direktor te na traženje D.M. izdao 11 neistinitih računa izdavatelja trgovačkog društva Ž. d.o.o. prema njemačkom trgovačkom društvu na ukupan iznos od 3.285.354,55 EUR s osnove provizije po ugovoru o posredovanju. Nadalje, da je znao da trgovačko društvo Ž. nije obavilo posredovanje niti druge usluge za njemačko trgovačko društvo. Njemačko trgovačko društvo je na temelju tih računa uplatilo trgovačkom društvu Ž. ukupno 3.285.354,55 EUR. Od tog iznosa je okrivljenik 1.950.000,00 EUR vratio D.M.-u, uplativši navedeni iznos novca na njegov račun kao navodne pozajmice, o čemu su zaključeni ugovori o pozajmicama, a na svoj tekući devizni račun uplatio iznos od 300.000,00 EUR sačinivši ugovore o pozajmicama koje je pozajmice potom vratio, a iznos od 516.007,44 EUR uplatio na svoj račun kao dobit trgovačkog društva Ž., a ostatak novca koristio za poslovanje tog trgovačkog društva.

II. okrivljena pravna osoba kaznenim je djelom koje je počinio I. okr. kao direktor trgovačkog društva imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom preuzelo i prenosilo u gospodarskom poslovanju te prikrilo njezino nezakonito podrijetlo.

I. okrivljeniku je za kazneno djelo iz članka 265. stavak 6. Kaznenog zakona utvrđena kazna zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci, a za kazneno djelo krivotvorenja službene ili poslovne isprave iz članka 279. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona kazna zatvora u trajanju od jedne godine. Osuđen je na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od dvije godine.

II. okrivljena pravna osoba se na temelju članka 12. stavka 1. i 4. Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela ukida te će se nakon pravomoćnosti presude provesti likvidacija pravne osobe.

U cijelosti je usvojen imovinskopravni zahtjev oštećenika – njemačkog trgovačkog društva (sada u stečaju) te je naloženo I. okrivljeniku da isplati novčani iznos od 2.000.000,00 EUR s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama u roku od 15 dana od dana donošenja presude.

Povodom usvojenog imovinskopravnog zahtjeva oštećenika sud je naložio banci da oštećenom njemačkom trgovačkom društvu (sada u stečaju) vrati privremeno oduzeti i privremeno deponirani iznos od 516.007,44 EUR koji se nalazi na posebnom računu banke, u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti presude.

Predikatno kazneno djelo počinjeno je u inozemstvu, u SR Njemačkoj od strane D.M., koji je pravomoćno osuđen za više kaznenih djela zloporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju u svojstvu direktora trgovačkog društva (sada u stečaju), na štetu tog trgovačkog društva. U predmetu je dokazano da je I. okrivljeni osnovao trgovačko društvo Ž. na prijedlog i uz pomoć D.M. te da to trgovačko društvo nije

imalo nikakvu drugu svrhu niti bilo koju drugu poslovnu aktivnost osim ugovorene obveze da će biti poslovni zastupnik njemačkog trgovačkog društva u Hrvatskoj. Dokazano je da trgovačko društvo Ž. nije obavilo niti jedan posao za njemačko trgovačko društvo, a jedini su promet po računu uplate tog njemačkog trgovačkog društva. Okrivljenik je u razdoblju duljem od dvije godine bez ikakvih dodatnih pitanja D.M-u redovito na račun društva Ž. d.o.o. primao uplate od stotinjak tisuća eura i više za u stvarnosti neobavljene poslove. Po primitku novca dalje je njime raspolagao sukladno uputama D.M., čime ga je prikazao legalnim.

Ovaj se predmet ističe jer je sadržaj inkriminacije pranja novca u većem dijelu u skladu s procjenom rizika pranja novca u Republici Hrvatskoj. Radi se o zlouporabi pravne osobe radi počinjenja kaznenog djela pranja novca, predikatno kazneno djelo počinjeno je u inozemstvu te se radi o pranju novca od strane treće osobe, odnosno novca koji potječe od tuđe kriminalne aktivnosti. Izrečena sankcija pravnoj osobi, koja je ovom presudom ukinuta, primjerena je dokazanoj zlouporabi pravne osobe u kriminalne svrhe i smatramo da šalje jasnu poruku suda da se financijski sustav i trgovačka društva ne smiju koristiti kao sredstvo kojim se prikriva podrijetlo nezakonito stečenog novca.

U pogledu sudske prakse vezane uz dokazivanje predikatnog kaznenog djela, izdvaja se presuda Općinskog suda u Novom Zagrebu, K-418/2020 od 6. ožujka 2023. koja je potvrđena presudom Županijskog suda u Slavanskom Brodu, KŽ-173/2023 od 22. svibnja 2023.

Prvostupanjski sud proglasio je krivom optuženu osobu, koja je nakon što je joj je nepoznati počinitelj na njezin devizni račun uplatio iznos od 3.983,00 eura, postupala sa svjesnim nehajem, olako držeći da se ne radi o novcu koji potječe od počinjenog kaznenog djela te u takvom stanju svjesnosti dalje prenijela novac uplatom na račun treće osobe, a dio novca zadržala za sebe kao proviziju za obavljanu transakciju, čime je oštetila M.G. (državljanina Poljske) za iznos od 3.983,00 EUR.

Okrivljena se teretila za samostalno kazneno djelo pranja novca, odnosno u ovom kaznenom postupku nije utvrđivana kaznena odgovornost počinitelja predikatnog kaznenog djela (koje je počinjeno u inozemstvu, nepoznatog identiteta). Žalbeni je sud ocijenio da je prvostupanjski sud ispravno proveo dokaze koji se odnose na utvrđenje činjenice je li nepoznata osoba prethodno počinila kazneno djelo računalne prijevare, odnosno potječe li novac koji je okrivljena primila na svoj račun te dalje prenijela od kaznenog djela.

Budući da je očito kako do donošenja prvostupanjske presude još uvijek nije identificirana nepoznata osoba koja je s računa M.G. neovlašteno isplatila novčani iznos od 3.983,00 EUR, o počinjenju kaznenog djela računalne prijevare iz članka 271. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona sud je mogao odlučivati samo kao o prethodnom pitanju sukladno odredbi članka 18. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku, što je prvostupanjski sud u presudi i učinio. Dakle, za dokazivanje kaznenog djela pranja novca nije nužno postojanje pravomoćne osuđujuće presude za počinjeno predikatno kazneno djelo. Pri tome valja naglasiti da je irelevantno da optuženik zna, odnosno može znati o kojem je točno i kakvom u detalje predikatnom kaznenom djelu riječ.

Kazneno djelo financiranja terorizma

Kazneno djelo financiranja terorizma iz članka 98. stavka 1. Kaznenog zakona inkriminira davanje ili prikupljanje sredstava u svrhu činjenja kaznenih djela terorizma te srodnih kaznenih djela iz članka 99. do članka 103., članka 137., članka 216. stavka 1. do 3., članka 219., članka 223., članka 224., članka 352. do članka 355. Kaznenog zakona ili drugog kaznenog djela kojemu je cilj prouzročiti smrt ili tešku tjelesnu ozljedu civila ili druge osobe koja nije aktivno uključena u oružani sukob, ako je svrha tog djela zastrašiti stanovništvo ili prisiliti neku državu ili međunarodnu organizaciju da što učini ili ne učini. Inkriminira se odredbom članka 98. stavka 2. Kaznenog zakona i davanje sredstava s ciljem da se ona koriste ili znajući da se koristi u potpunosti ili djelomično od strane terorista ili terorističkog udruženja.

Navedena zakonska obilježja kaznenog djela financiranja terorizma ukazuju na to da je u svim predmetima u kojima postoji sumnja na kazneno djelo terorizma i srodnih kaznenih djela potrebno poduzimati paralelne financijske istrage radi utvrđenja izvora financiranja tih aktivnosti, u bilo kojem obliku ili sredstvom te u bilo kojem novčanom iznosu ili olakšavanjem počinjenja kaznenog djela terorizma (i njemu srodnih kaznenih djela) na bilo koji način.

Tijekom izvještajnog razdoblja županijska državna odvjetništva koja su stvarno nadležna za kazneni progon ovog kaznenog djela nisu zaprimila niti jednu kaznenu prijavu za kazneno djelo financiranja terorizma iz članka 98. Kaznenog zakona.

U odnosu na kazneno djelo terorizma i s njim povezanim kaznenim djelima tijekom izvještajnog razdoblja primljene su kaznene prijave protiv dvije osobe zbog kaznenog djela terorizma iz članka 97. Kaznenog zakona, od kojih je jedna odbačena tijekom izvještajnog razdoblja, a povodom druge bilo je doneseno rješenje o provođenju istrage koja je tijekom izvještajnog razdoblja bila u tijeku (istraga je u međuvremenu obustavljena 2024.).

Prijavljene su i dvije maloljetne osobe zbog kaznenog djela obuke za terorizam iz članka 101. Kaznenog zakona protiv kojih je doneseno rješenje o pokretanju pripremnog postupka. U ovom predmetu nakon poduzetih imovinskih izvida nije utvrđena sumnja na počinjenje kaznenog djela financiranja terorizma.

U izvještajnom razdoblju nije bilo optužnica podignutih zbog kaznenih djela povezanih s terorizmom.

Primljena je presuda kojom je maloljetnom počinitelju kaznenog djela pripremanja kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom iz članka 103. Kaznenog zakona izrečen pridržaj maloljetničkog zatvora i odgojna mjera pojačane brige i nadzora te mjera posebnih obveza. Provedenim imovinskim izvidima nije utvrđena osnovanost sumnje na počinjenje kaznenog djela financiranja terorizma.

U ranijem izvještajnom razdoblju, 2022., 9 osoba prijavljeno je za kazneno djelo iz članka 97. Kaznenog zakona jednom kaznenom prijavom koja je odbačena jer u prijavljenim radnjama nema osnova sumnje na učin tog kaznenog djela, već je

prijava posljedica nezadovoljstva prijavitelja postupanjem pravosudnih dužnosnika u predmetu. Nadalje, 4 osobe bile su optužene za kazneno djelo iz članka 99. Kaznenog zakona javnog poticanja, a jedna za kazneno djelo iz članka 103. Kaznenog zakona. Protiv jedne maloljetne osobe pokrenut je pripremni postupak zbog kaznenog djela iz članka 103. Kaznenog zakona.

Sukladno naprijed naznačenim Akcijskim planom FATF-a za Republiku Hrvatsku nastavljaju se provoditi financijske istrage sustavno u slučajevima u kojima su otkrivani potencijalni slučajevi terorizma i s njim povezanim kaznenim djelima.

Postupanje u ovim predmetima zahtijeva proaktivni rad i koordiniranje postupanja policije, sigurnosne službe i financijsko-obavještajne agencije. Uočeno je i da je potrebno nastaviti s dodatnom edukacijom sudionika koji postupaju u otkrivanju i poduzimanju kaznenog progona ovih kaznenih djela. Edukacija je potrebna osobito u pogledu razumijevanja materijalno-pravnih pitanja kaznenog djela financiranja terorizma, njegovih obilježja, odnosno njegove suštine, što se čini i kroz usvajanje najboljih svjetskih praksi i studijama slučajeva. U izvještajnom razdoblju u tu svrhu održano je nekoliko radionica u organizaciji Pravosudne akademije kojima je obuhvaćeno poglavlje o financiranju terorizma, no planirane su i posebne edukacije kojima će biti obuhvaćena isključivo pitanja vezana uz kazneni progon kaznenog djela financiranja terorizma.

Zaključno, kazneni progon pranja novca i financiranja terorizma izazovi su koji su postavljeni pred državne odvjetnike, zbog opasnosti koja činjenje tih kaznenih djela predstavljaju za financijski, odnosno općenito gospodarski sustav države, odnosno nacionalnu sigurnost.

Ova područja rada zahtijevaju neprestanu edukaciju državnih odvjetnika kroz podizanje svijesti o pogibeljnosti ovih kaznenih djela, a to se odnosi i na druge sudionike (policije, Porezne uprave, financijskih istražitelja i dr.) u ovom procesu, o čijem kvalitetnom i stručnom radu ovisi postupanje državnog odvjetnika. Radi olakšanja postupanja u ovim predmetima Glavna državna odvjetnica donijela je još tijekom prošlog izvještajnog razdoblja Opću uputu o postupanju u predmetima pranja novca i financiranja terorizma O-2/2022 od 18. srpnja 2022. (stupila na snagu 1. rujna 2022.) i Opću uputu O-5/2022 o međunarodnoj pravnoj pomoći i pravosudnoj suradnji od 14. lipnja 2022. (stupila na snagu 1. srpnja 2022.). U ovom izvještajnom razdoblju Glavna državna odvjetnica donijela je Opću uputu o provođenju imovinskih izvida te privremenom i trajnom oduzimanju imovinske koristi, O-3/2023 od 11. siječnja 2023. (stupila na snagu 23. siječnja 2023.).

Svrha je ovih uputa osiguranje jedinstvenog postupanja državnih odvjetnika u ovim predmetima i naglasiti povezanost imovinskih izvida (financijskih istraga) ne samo s imovinskom koristi izravno pribavljenom kaznenim djelom već i potrebu traganjem za daljnjim odredištem novca koji potječe od kaznenog djela radi utvrđenja kaznenog djela pranja novca, a kod kaznenog djela financiranja terorizma, tko je i na koji način kojom imovinom olakšao i omogućio počinjenje kaznenog djela terorizma ili s njim povezanim kaznenim djelima, budući da samo praćenje novčanih tijekova u ovom slučaju nije dovoljno.

12.10. Kaznena djela protiv računalnih sustava, programa i podataka

U ovoj izvještajnoj godini zbog kaznenih djela protiv računalnih sustava, programa i podataka iz Glave XXV. Kaznenog zakona prijavljeno je ukupno 387 osoba, što iznosi 0,9 % od ukupnog broja prijavljenih osoba u 2023. godini (41.140), dok je u izvještajnoj 2022. godini za ovo kazneno djelo bilo prijavljeno 411 osoba od ukupnog broja prijavljenih osoba (41.613), što je iznosilo 1 %.

Međutim, gore navedeni statistički podatci o broju prijavljenih osoba za ova kaznena djela samo su relativni pokazatelji stanja kriminaliteta u ovoj oblasti jer je daleko veći broj podnesenih kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja te je zamjetan konstantni rast pa su tako u ovom izvještajnom razdoblju podnesene 1.554 kaznene prijave protiv nepoznatih počinitelja, u 2022. godini 1.328 kaznenih prijava, a u 2021. godini 1.042 kaznene prijave.

U ovoj oblasti kriminaliteta pronalazak počinitelja kaznenih djela otežan je zbog postojanja međunarodnih elemenata jer u pravilu počinitelji kaznenog djela ne djeluju na teritoriju Republike Hrvatske, ali zbog boravišta oštećenika i lokacije napadnutog računalnog sustava nastupjela posljedica i ostala bitna obilježja takvih djela ostvarena su na domaćem području. Imovinska korist stečena takvim kaznenim djelima u najvećem je broju slučajeva prenesena na bankovne račune ili kriptonovčanike u inozemstvu, što u bitnome usporava i otežava provođenje dokaznih i izvidnih radnji, iziskuje značajni angažman te resurse kao i posebna stručna znanja osoba uključenih u radu na otkrivanju počinitelja kaznenih djela.

Kad se radi o ovim predmetima, onda je rad na njima posebno složen ako se radi o prijenosima virtualnih valuta, sve u nedostatku zakonske regulative takvog načina plaćanja i prenošenja takve imovine, a zamjećuje se porast predmeta u kojima se imovinska korist stečena počinjenjem kaznenih djela pretvara u virtualne valute i potom prenosi putem različitih kriptomjenjačnica čija se sjedišta nalaze izvan Republike Hrvatske. U slučajevima kada je virtualna valuta i dostupna na nekom od digitalnih novčanika prijavljenih osoba, uočava se problematika zamrzavanja takvih sredstava kao i njihovo privremeno oduzimanje, odnosno uočava se nedostatak odredbi Kaznenog zakona i Zakona o kaznenom postupku u tome smjeru koji nije posebno uvrstio u svoje odredbe navedene pojmove. Sagledavajući navedenu problematiku u današnje vrijeme, smatramo kako će takvih predmeta biti sve više i da bi se u tom smjeru trebalo dopuniti postojeće odredbe.

Kao dodatan problem u radu ističe se da je najdulji rok trajanja istražnog zatvora do podizanja optužnice za predmetna kaznena djela svega tri mjeseca, što je nedostatno budući da se ova kaznena djela uobičajeno čine putem posebno prilagođenih programa za masovne računalne napade, a znatan dio počinjenih kaznenih djela počinje se otkrivati tek pretragom računala okrivljenika koja se obavlja istodobno s uhićenjem.

S obzirom na sve veću učestalost činjenja kaznenih djela računalne prijevare iz čl. 271. KZ, a posebice nakon povećane „digitalizacije“ svakodnevnog života, tijekom kojeg činjenja počinitelji, najčešće osobe iz inozemstva, koriste tehničke mogućnosti „virtualne anonimnosti“ u postupanju, otkrivanje identiteta počinitelja i, vezano uz to, nadoknada štete žrtvama ili oduzimanje protupravno stečene

imovinske koristi povezano je s korištenjem složenih i skupih alata digitalne forenzike (npr. analiza *blockchaina* kod transakcija virtualnim valutama) te primjenom često dugotrajne međunarodne kaznenopravne pomoći ili pravosudne suradnje između država članica Europske unije.

Od ukupno 387 prijavljenih osoba za ova kaznena djela prijavljene su 294 odrasle osobe (76 %), a 65 osoba (16,8 %) su mlađi punoljetnici, dok je bilo prijavljeno 28 (7,2 %) maloljetnih osoba.

Analizirajući podatke za pojedina kaznena djela, razvidan je konstantan porast broja prijave zbog kaznenog djela računalne prijevare iz čl. 271. KZ/11 jer je 2021. godine za ovo kazneno djelo bilo prijavljeno 265 osoba, 2022. godine 318 osoba, a 2023. godine 331 osoba. Imajući u vidu da je za sva kaznena djela iz Glave XXV. Kaznenog zakona bilo prijavljeno ukupno 387 osoba, onda udio samo ovog kaznenog djela u ovoj oblasti kriminaliteta iznosi čak 85,5 %.

Međutim, mnogo značajniji je porast broja prijavljenih nepoznatih osoba za kazneno djelo računalne prijevare jer je za ovo kazneno djelo 2021. godine bilo prijavljeno 905 osoba, 2022. godine 1.189 osoba, a 2023. godine bilo je prijavljeno 1.389 osoba, odnosno broj prijavljenih osoba u 2023. godini povećao se za 14,4 %.

Pojavni oblici prijavljenih kaznenih djela najčešće se odnose na zlouporabe bankovnih kartica za plaćanja putem interneta kod kojih se unose brojevi tih kartica od strane oštećenika, a uobičajeni način pribavljanja takvih podataka je tzv. „phishing“, što podrazumijeva slanje lažnih poruka elektroničke pošte kojima se oštećenici, odnosno ciljane osobe nastoje dovesti u zabludu da se radi o legitimnom subjektu i kojima se oštećenika nastoji navesti da dostavi osjetljive podatke o sredstvima plaćanja ili da izvrše uplatu na račun pod kontrolom počinitelja kaznenog djela.

Najteži procesuirani pojavni oblici računalne prijevare pojavljuju se kao predikatno djelo kaznenom djelu pranju novca iz čl. 265. KZ/11. na način da je kazneno djelo počinjeno kompromitacijom računala oštećenika malicioznim programima ili kaznenog djela prijevare iz čl. 236. Kaznenog zakona počinjenog navođenjem oštećenika, da uplati novac na račun počinitelja kaznenog djela, kroz komunikaciju elektroničkom poštom u kojoj se počinitelj neistinito predstavlja kao poslovni partner i dostavlja u svrhu uplate nepripadajuće brojeve računa.

Karakteristika navedenih kaznenih djela sofisticirani je način počinjenja, uključenost većeg broja počinitelja iz više država u odnosu na predikatno kazneno djelo, ali i pranje novca, izrazito visoka protupravna imovinska korist te osnivanje društava s ograničenom odgovornošću isključivo za počinjenje kaznenih djela, brzina počinjenja zbog razvoja tehnologije te internetskog bankarstva i plaćanja te brojnost provedenih doznaka. Oštećenici su često inozemne fizičke i pravne osobe. Posljedično, izvidi i istraga su dugotrajni te zbog prijenosa protupravne imovinske koristi putem većeg broja inozemnih banaka i inozemnih oštećenika zahtijevaju brojna prikupljanja podataka putem međunarodne pravne pomoći ili suradnje unutar Europske unije. Samo jedno rješenje o provođenju istrage odnosilo se na kaznena djela počinjena isključivo na području Republike Hrvatske.

Ovisno o načinu počinjenja kaznenih djela i prikupljenim dokazima okrivljenicima se na teret stavlja počinjenje kaznenog djela pranja novca u stjecaju s kaznenim djelom računalne prijevare ili kazneno djelo pranja novca koji potječe od predikatnog djela počinjenog od druge, u pravilu nepoznate osobe.

Aktivnošću državnih tijela, tj. Ureda za sprječavanje pranja novca koji je obavio analizu i privremeno blokirao doznake, policije i državnog odvjetništva koji su predlagali te sudca istrage koji je obustavio izvršenje financijskih transakcija, pranje novca je spriječeno, ali često tek nakon što su inicijalne doznake i podizanja gotovine koje predstavljaju pranje novca već provedene.

Od značajnijih predmeta u radu u kojima je koordinirala Specijalizirana grupa za suzbijanje računalnog kriminaliteta pri Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske svakako treba istaknuti predmet Općinskog državnog odvjetništva u Rijeci u kojem je petero osumnjičenika u vremenu od 2018. pa do svibnja 2023. na području Rijeke i okolice, s ciljem da za sebe ostvare protupravnu imovinsku korist, kao odgovorene osobe u trgovačkom društvu oštećenike nagovarali da im povjere svoja novčana sredstva radi navodnog ulaganja u tržište kriptovaluta i ostvarivanja dobiti za oštećenike te isplate i povrata navedenih novčanih sredstava oštećenicima zajedno s pripadajućom dobiti te su s oštećenicima u te svrhe zaključivali ugovore o ulaganju, a novčane uloge od oštećenika prikupljali preko digitalnih novčanika trgovačkog društva da bi zatim uspješno nagovorili oštećenike da im povjere svoja novčana sredstva uz obećanje da će ga oploditi na međunarodnom tržištu kriptovaluta, obećavajući oštećenicima visoke postotke dobiti na njihove uloge, lažno prikazujući oštećenicima kako će im u bilo kojem trenutku isplatiti novčana sredstva kad ih oštećenici zatraže, i to zajedno s pripadajućom dobiti, da bi nakon što su im oštećenici povjerali svoja novčana sredstva, u za sada točno neutvrđenom iznosu, ali svakako ukupno višemilijunskom iznosu (za sada 75.740.674,61 EUR), poslali oštećenicima e-mail sadržaja: "Poštovani klijenti, nizom loših trejdova i odluka nažalost doveo sam stanje firme u kriznu situaciju. U sljedećim danima ćemo imati više informacija", nakon čega su osumnjičenici postali nedostupni svim oštećenicima.

Što se tiče ostalih kaznenih djela iz ove oblasti kriminaliteta nije došlo do značajnijeg povećanja broja prijavljenih poznatih počinitelja, no zamjetan je značajan broj kaznenih prijava za nepoznate počinitelje po pojedinim kaznenim djelima. Tako je u izvještajnoj godini za kazneno djelo neovlaštenog pristupa iz čl. 266. KZ/11 bilo prijavljeno 17 poznatih počinitelja, dok je protiv nepoznatih počinitelja bilo podneseno 68 kaznenih prijava. Za kazneno djelo ometanja rada računalnog sustava iz čl. 267. KZ/11 bile su prijavljene 3 poznate i 15 nepoznatih osoba, za kazneno djelo oštećenja računalnih podataka iz čl. 268. KZ/11 bile su prijavljene 3 poznate i 48 nepoznatih osoba, za kazneno djelo neovlaštenog presretanja računalnih podataka iz čl. 269. KZ/11 nije bilo prijavljenih poznatih počinitelja, ali je bilo prijavljeno 13 nepoznatih osoba, za kazneno djelo računalnog krivotvorenja iz čl. 270 KZ/11 bilo je prijavljeno 2 poznatih i 13 nepoznatih osoba te za teško kazneno djelo protiv računalnih sustava programa i podataka iz čl. 273. KZ/11 nije bilo prijavljenih poznatih osoba, ali je kaznenih prijava podnesena protiv 6 nepoznatih osoba.

Jedino kod kaznenog djela zlouporabe naprava iz čl. 272. KZ/11 nije zamjetan gore opisani trend jer je podnesena kaznena prijava protiv troje poznatih počinitelja i dvoje nepoznatih počinitelja.

U izvještajnom razdoblju riješeno je 315 prijava ili 54,6 % svih prijava u radu, od čega je donošenjem rješenja o odbačaju riješena 81 kaznena prijava, odnosno 25,7 %, a optuženo je 150 osoba, odnosno 47,6 %, od čega je podignuto 49 neposrednih optužnica, 81 optužnica s kaznenim nalogom i 20 optužnica nakon dovršene istrage.

Na kraju izvještajnog razdoblja u radu su ostale 262 prijave ili 45,4 % svih prijava u radu, pri čemu se u obzir uzimaju prijave u kojima nije donesena državnoodvjetnička odluka kao i prijave koje se nalaze u izvidima.

Od 119 sudskih odluka, koliko ih je doneseno iz ove oblasti kriminaliteta, 103 su bile osuđujuće presude, a 9 je bilo oslobađajućih. dok je na kraju izvještajnog razdoblja ostalo nepresuđeno 255 osoba, odnosno u radu predmeta pred sudom u odnosu na 346 osoba. U donesenim sudskim presudama dominiraju uvjetne osude te su izrečene 84 uvjetne osude, a svega 18 zatvorskih kazni, dok nije izrečena niti jedna novčana kazna.

Ukupna oduzeta imovinska korist od okrivljenika u ovoj izvještajnoj godini po sudskim presudama iznosi 32.521,09 EUR, dok ukupna šteta za više fizičkih i pravnih osoba iznosi 836.120,00 EUR, a ukupna šteta po kaznenim prijavama protiv nepoznatih počinitelja iznosi 11.298.385,78 EUR, međutim, u ove statističke podatke nije uzeta u obzir do sada utvrđena visina šteta u opisanom značajnom predmetu Općinskog državnog odvjetništva u Rijeci od 75.740.674,61 EUR.

12.11. Kaznena djela protiv okoliša – Kazneni i građanskopravni aspekt

U Glavi XX. Kaznenog zakona sistematizirana su kaznena djela protiv okoliša.

Prijave u radu u izvještajnom razdoblju

Članak	Prijave ostale u radu iz prethodne godine	NOVOZAPRIMLJENE PRIJAVE				Ukupno svih prijava u radu
		Od toga policija	Od toga DIRH	Prijave ostalo	Ukupno nove KP	
193/1	11	2	2	6	10	21
196/1	11	3	7	3	13	24
196/2	27	3	3	14	20	47
197/1	2	0	0	1	1	3
199	3	0	0	1	1	4
200/1	1	4	0	0	4	5
201/1	2	0	0	0	0	2
202/1	0	4	0	0	4	4
204/1	6	17	1	7	25	31
204/2	9	18	0	3	21	30
205/1	25	57	4	29	90	115
205/2	1	0	1	3	4	5
205/3	1	0	0	1	1	2
206/1	0	0	4	0	4	4
208	1	1	0	3	4	5
209/1	24	12	9	17	38	62
209/2	0	2	2	5	9	9
210/1	0	0	0	1	1	1
211/1	20	0	16	3	19	39
212	60	39	44	49	132	192
214/1	0	0	0	0	0	0
Ukupno	204	162	93	146	401	605

Tijekom izvještajnog razdoblja državna su odvjetništva zaprimila kaznenih prijava protiv 401 osobe, dok je u radu iz prethodnih godina ostalo prijava protiv 204 osobe. Dakle, ukupno je u radu u izvještajnom razdoblju bilo prijava protiv 605 osoba.

Od ukupnog broja svih prijava u radu u izvještajnom razdoblju 66,28 % novozaprimljene su prijave, dok je 33,72% prijava u radu ostalo iz prethodnih godina.

U novozaprimljenim prijavama najveći je broj prijavljenih osoba za kazneno djelo protupravne gradnje iz čl. 212. Kaznenog zakona, za koje su u izvještajnom razdoblju prijavljene 132 osobe (32,92 % svih prijavljenih), a potom kazneno djelo iz čl. 205. st. 1. Kaznenog zakona – ubijanja i mučenja životinja, za koje je prijavljeno 90 počinitelja (22,44 %). Kazneno djelo protuzakonitog lova i ribolova iz čl. 204. st. 1. sudjeluje s 25 prijavljenih osoba te čl. 204. st. 2. s 21 novoprijavljenom osobom, odnosno ukupno za kazneno djelo protuzakonitog lova i ribolova prijavljeno je 46 osoba (11,47 %). Zbog kaznenog djela pustošenja šuma iz čl. 209. st.1. Kaznenog zakona prijavljeno je 38 počinitelja (9,48 %), a potom slijedi kazneno djelo ugrožavanja okoliša otpadom za koje su ukupno novoprijavljene 33 osobe (8,23 %),

od čega 20 osoba za čl. 196. st. 2. Kaznenog zakona i 13 prijavljenih osoba za kazneno djelo iz čl. 196. st. 1. Kaznenog zakona. Za kazneno djelo protupravne eksploatacije rudnog blaga iz čl. 211. Kaznenog zakona prijavljeno je ukupno 19 osoba (4,74 %) te za kazneno djelo onečišćenja okoliša iz čl. 193. Kaznenog zakona novoprijavljenih je prijava protiv 10 osoba (2,49 %), dok ostala kaznena djela za koja su uslijedile prijave zajedno čine 8,23 %, s ukupno prijavljene 33 osobe, a istodobno za neka kaznena djela i neke oblike pojedinih kaznenih djela nije bilo prijavljenih osoba u izvještajnom razdoblju.

Okolnost da za neka kaznena djela iz ove glave Kaznenog zakona nisu bile podnesene kaznene prijave samo djelomično se nalazi u činjenici da takva djela nisu počinjena, dok je jednim dijelom to rezultat nedovoljno razvijene ekološke svijesti, slijedom čega se pojedina ponašanja uopće ne prepoznaju kao delikti niti se prijavljuju od strane građana i pojedinih tijela. Zbog toga bi pojačani aktivitet nadležnih službi i institucija, čiji je primarni zadatak otkrivanje i prijavljivanje ovih kaznenih djela, nužno utjecao i na broj i strukturu prijava za kaznena djela iz ove oblasti kriminaliteta.

Od ukupnog broja novozaprimljenih prijava najveći dio prijava podnesen je od strane policije (40,40 %), zatim slijede prijave podnesene po raznim prijaviteljima (fizičke osobe, tijela lokalne samouprave, udruge i dr.), koji su podnijeli ukupno 146 prijava, odnosno 36,41 %, a državni inspektorat podnio je prijave u odnosu na 93 osobe (23,19 %), a kaznene prijave podnosi u situacijama u kojima provođenjem inspekcijskih nadzora raznih inspekcijskih službi, umjesto ili uz počinjene prekršaje nađe i elemente kaznenih djela.

Tijekom izvještajnog razdoblja, po podnesenim prijavama, izvidi su uslijedili u odnosu na 324 osobe, istraživanje u odnosu na 64 osobe te je doneseno 9 rješenja o provođenju istrage.

Istodobno su zaprimljene prijave protiv više od 110 nepoznatih počinitelja kaznenih djela iz ove oblasti kriminaliteta, najčešće zbog kaznenih djela protupravne gradnje iz čl. 212. Kaznenog zakona, pustošenja šuma iz čl. 209. Kaznenog zakona, ubijanja i mučenja životinja iz čl. 205. Kaznenog zakona, ugrožavanja okoliša otpadom iz čl. 196. Kaznenog zakona, a otkrivanje počinitelja ovih kaznenih djela u pravilu je otežano, dugotrajno, a počinitelji često, unatoč poduzimanim radnjama ostaju neotkriveni. Navedeno se odnosi i na kaznena djela protupravne gradnje iz čl. 212. Kaznenog zakona, posebice u slučajevima protupravne gradnje na nekretninama pomorskog dobra.

U odnosu na kaznena djela iz ove oblasti kriminaliteta državna odvjetništva, osim postupanja po podnesenim prijavama, u slučaju saznanja o mogućem počinjenju kaznenih djela (javni istupi, novinski članci, drugi javno dostupni podatci i sl.) otvara predmete te proaktivnim pristupom prikuplja podatke i poduzima radnje u cilju utvrđenja je li počinjeno kazneno djelo te pronalaženja počinitelja kaznenih djela.

Tijekom izvida traže se ciljani relevantni podatci, ovisno o kaznenom djelu, od Državnog inspektorata – raznih inspekcija, Konzervatorskih odjela vezano uz kulturna dobra, nadležnih ministarstava, Fonda za zaštitu okoliša, tijela lokalne i regionalne samouprave, Hrvatskog zavoda za javno zdravlje i dr., a u predmetima

složenije problematike koordiniraju se postupanja raznih tijela kako bi se relevantne provjere i podatci što kvalitetnije prikupili.

Državnoodvjetničke odluke donesene u izvještajnom razdoblju

Članak	ODLUKE DONESENE U IZVJEŠTAJNOM RAZDOBLJU					
	Odbačaji KP		Optuženja			
	Ukupno	Od toga nakon izvida/istraživanja	Ukupno optuženo	Od toga optužnice s kaznenim nalogom	Neposredne optužnice	Optužnice nakon istrage
193/1	5	3	2	0	2	0
196/1	0	0	4	1	3	0
196/2	17	2	3	2	1	0
197/1	0	0	2	0	2	0
199	3	3	0	0	0	0
200/1	0	0	3	3	0	0
201/1	0	0	0	0	0	0
202/1	2	0	15	1	0	14
204/1	9	7	13	13	0	0
204/2	3	0	12	11	1	0
205/1	28	11	37	29	8	0
205/2	0	0	0	0	0	0
205/3	1	1	0	0	0	0
206/1	0	0	2	1	1	0
208	4	0	1	0	1	0
209/1	14	10	16	3	8	5
209/2	0	0	0	0	0	0
210/1	0	0	0	0	0	0
211/1	3	2	6	4	2	0
212	28	14	22	12	10	0
214/1	0	0	1	1	0	0
Ukupno	117	53	139	81	39	19

Državna su odvjetništva donijela rješenja o odbačaju kaznene prijave u odnosu na 117 osoba, a budući da su u radu imala ukupno 605 prijave (prijave iz prethodnog razdoblja i novozaprimljene prijave) odbačaj je u izvještajnom razdoblju uslijedio u odnosu na 19,33 % prijave u radu. U istom razdoblju ukupno je optuženo 139 počinitelja, od kojeg broja optužnice s kaznenim nalogom slijede u odnosu na 81 počinitelja (58,27 %), 39 osoba optuženo je neposrednom optužnicom (28,06 %), a 19 optužnica podignuto je nakon vođene istrage (13,67 %), pri čemu se istrage vode za kaznena djela sa zapriječenom kaznom zatvora težom od 5 godina, iako se i za ova kaznena djela, ako rezultati provedenih radnji koje se odnose na kazneno djelo i počinitelja daju osnova za podizanje optužnice ista može podići i bez provođenja istrage (neposredna optužnica), dok je istraga uvijek obvezna za djela sa zapriječenom kaznom od 15 i više godina, a takve su kazne zapriječene samo za pojedina teška kaznena djela iz čl. 214. Kaznenog zakona, koja za posljedicu imaju prouzročenje smrti jedne ili više osoba. Načelno, zapriječene kazne za kaznena djela protiv okoliša, u pravilu nisu visoke i za većinu kaznenih djela nije zapriječena kazna zatvora veća od 5 godina. S obzirom na to da je za velik broj kaznenih djela koja su bila predmetom postupanja zapriječena "niska" zatvorska kazna, u situacijama gdje su počinitelji djela neosuđivane osobe, priznaju učin kaznenog djela, nadoknadile su

ili su spremne nadoknaditi štetu, a jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno i stupanj krivnje takve su naravi da radi ispunjenja svrhe specijalne i generalne prevencije nije nađeno nužnim izricanje bezuvjetne zatvorske kazne, državna odvjetništva podižu optužnice s kaznenim nalogom i predlažu, u pravilu izricanje uvjetnih osuda, često uz dvostruki uvjet – da počinitelj u roku provjeravanja ne počini novo kazneno djelo i da ispuni određene mu obveze u roku (popravljanje štete, sanaciju „odlagališta“ i sl.).

Za dio kaznenih djela nužno je provođenje različitih vještačenja tijekom državnoodvjetničkog stadija postupanja (do podizanja optužnice) te se takva vještačenja nalažu po državnom odvjetništvu i plaćaju od strane državnog odvjetništva iz sredstava dodijeljenih iz državnog proračuna, a tek u slučaju osuđujuće presude mogu se, odlukom suda, namiriti od okrivljenika. Vještačenja koja se nalažu obuhvaćaju, ovisno o prirodi kaznenog djela, različita vještačenja poput balističkog vještačenja, razna toksikološka vještačenja, rudarska vještačenja, biološka vještačenja, vještačenja utjecaja na okoliš, vještačenja tla, vještačenja utjecaja na ljudsko zdravlje i sl., a često je potrebno provođenje više raznih vještačenja u jednom predmetu.

Presude u izvještajnom razdoblju

Članak	PRESUDE u izvještajnom razdoblju					
	Osuđujuće			Oslobađajuće	Odbijajuće	UKUPNO presuda
	Ukupno	Od toga s kaznenim nalogom	Od toga presude po sporazumu			
200/1	4	3	0	0	0	4
202/1	2	2	0	0	0	2
202/2	3	0	0	0	0	3
204/1	13	9	0	2	1	16
204/2	11	8	0	0	1	12
205/1	25	16	0	3	2	30
205/3	1	1	0	0	0	1
208	0	0	0	3	0	3
209/1	4	3	0	0	0	4
211/1	5	3	0	1	0	6
212	20	15	0	3	0	23
Ukupno	88	60	0	12	4	104

U izvještajnom razdoblju sudovi su donijeli presude u odnosu na 104 osobe, od čega 88 osuđujućih presuda (84,61 %), 12 oslobađajućih presuda (11,54 %) i 4 odbijajuće presude (3,85 %). Od ukupnog broja osuđujućih presuda izrečenih u odnosu na 88 počinitelja, 60 presuda (68,18 %) čine presude s kaznenim nalogom, dok presuda po sporazumu stranaka u izvještajnom razdoblju za kaznena djela iz ove oblasti kriminaliteta nije bilo.

Sankcije iz osuđujućih presuda

Članak	SANKCIJE iz osuđujućih presuda							ŽALBE na presude zaprimljene u izvještajnom razdoblju		
	Ukupno osuđujućih presuda	Zatvor				Djelomična uvjetna osuda	Uvjetna osuda	Od toga čl. 62/2 t. 12	Ukupno izjavljenih žalbi	Od toga zbog odluke o kazni (uključujući žalbe iz drugih razloga i odluke o kazni)
		Ukupno	Do 2 god	Do 5 god	Više od 5 godina					
200/1	4	0	0	0	0	0	4	0	1	1
202/1	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0
202/2	3	0	0	0	0	0	3	0	0	0
204/1	13	0	0	0	0	0	13	0	2	2
204/2	11	0	0	0	0	0	10	0	0	0
205/1	25	2	2	0	0	0	22	0	3	2
205/3	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
208	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
209/1	4	0	0	0	0	0	4	0	1	0
211/1	5	0	0	0	0	0	2	0	1	0
212	20	0	0	0	0	0	17	0	6	5
Ukupno	88	2	2	0	0	0	78	0	16	10

U odnosu na osuđujuće presude izrečene u odnosu na 88 počinitelja kaznenih djela iz ove oblasti kriminaliteta sudovi su izrekli bezuvjetnu zatvorsku kaznu u odnosu na 2 osobe (2,27 %), pri čemu se obje odnose na kaznu zatvora do 2 godine, dok strožih zatvorskih kazni nije bilo. Najzastupljenija je sankcija uvjetna osuda izrečena prema 78 osuđenih osoba (88,64 %), a novčana kazna kao glavna izrečena je u odnosu na 8 presuđenih počinitelja (9,09 %). Državno je odvjetništvo u odnosu na zaprimljene presude u izvještajnom razdoblju ukupno izjavilo 16 žalbi, od čega 10 žalbi (62,5 %) zbog odluke o kazni, a ako se ima u vidu da je ukupno osuđeno 88 počinitelja, od čega 60 presuda s kaznenim nalogom, gdje je sud prihvatio sankcije predložene od strane državnog odvjetništva pa na te presude nije bilo osnova za ulaganje žalbi, slijedi da je u odnosu na preostalih 28 osuđenih počinitelja i njima izrečenih sankcija po sudu, državno odvjetništvo uložilo 10 žalbi zbog kazne (ili drugih razloga i kazne), dakle u 35,71 % smatralo je preblagom kazne izrečene počiniteljima te ulaganjem žalbi nastojalo ishoditi njihovo strože kažnjavanje.

U izvještajnom je razdoblju zbog kaznenih djela iz ove oblasti kriminaliteta presudama oduzeta imovinska korist u iznosu 22.206,79 EUR.

U radu na ovim predmetima posebno je važna suradnja kaznenih i građansko-upravnih odjela u nadležnim državnim odvjetništvima zbog mogućnosti i potrebe ostvarivanja imovinskopravnih zahtjeva Republike Hrvatske kao oštećenika kada se povreda odnosi na okoliš i prirodu, posebice u odnosu na zakonom zaštićena područja i vrste, kao i nekretnine općih i javnih dobara. Pri tome je posebno značajno da se u okviru postupanja utvrdi iznos koji predstavlja štetu u visini troškova sanacije (npr. kod nelegalnih odlagališta otpada ili kod zagađenja mora, morske obale, zaštićenog obalnog pojasa, unutarnjih voda, tla), kao i ukupnu štetu za ekosustav,

kako bi se ti iznosi mogli ostvarivati u okviru imovinskopravnih zahtjeva u kaznenim postupcima, odnosno pravodobno predlagati mjere osiguranja naplate tih iznosa. Razmjeri i iznos štete moraju se utvrđivati uzimajući u obzir troškove sanacije, ali i moguće onemogućivanje prirodne namjene prostora, rasta šuma, uzgoja poljoprivrednih kultura, kao i vremensko razdoblje potrebno za otklanjanje promjena prouzročenih onečišćenjem.

Nerijetko se u predmetima ove vrste kriminaliteta uz izrečene uvjetne osude temeljem čl. 62. Kaznenog zakona nalažu i posebne obveze u smislu nalaganja popravljivanja štete (uklanjanja otpada i sl.) i sanacije prostora, pa se jednim dijelom štete poprave i bez ostvarivanja imovinskopravnog zahtjeva.

Tijekom izvještajnog razdoblja u 5 predmeta podneseni su imovinskopravni zahtjevi za Republiku Hrvatsku kao oštećenika, a u jednom predmetu prati se sanacija onečišćenja koja se od strane odgovorne osobe kontinuirano provodi od trenutka ekološkog incidenta.

U većini općinskih i županijskih državnih odvjetništava određeni su, godišnjim rasporedom poslova, zamjenici za rad na predmetima iz ove oblasti kriminaliteta u Kaznenom, ali i Građansko-upravnom odjelu, a zbog stalne potrebe za usavršavanjem u radu na ovakvim predmetima državno odvjetništvo zamjenike upućuje na edukacije, radionice i druge oblike usavršavanja organizirane u okviru Pravosudne akademije te u sklopu međunarodnih edukacija i konferencija, koje aktivnosti valja nastaviti i intenzivirati.

Posebno valja ukazati na to da je kriminalitet vezan uz zaštitu okoliša prepoznat kao problem širih razmjera s kojim se suočava EU i druge zemlje te je u okviru EMPACT-a – Europske multidisciplinarnе platforme protiv kriminalnih prijetnji unutarnjoj sigurnosti EU-a, kao jedan od 10 prioriteta naveden kriminalitet vezan uz zaštitu okoliša, čija je svrha sprječavanje organiziranih skupina uključenih u sve oblike kriminaliteta na štetu okoliša, s posebnim fokusom na nezakonitu trgovinu otpadom i divljim životinjskim vrstama. U okviru ove platforme provode se aktivnosti jačanja međuresorne suradnje i zajedničkih kapaciteta u suzbijanju kriminaliteta na štetu okoliša. Državna odvjetništva s područja Pule i Varaždina ukazala su na predmete u radu vezano uz "uvoz otpada", posebno s područja Italije i odlagališta takvog otpada, bez dozvola ili protivno izdanim dozvolama, koje će aktivnosti nužno morati postati prioritet u borbi protiv počinitelja kažnjivih radnji na štetu okoliša.

Državno odvjetništvo participiralo je kao nositelj i/ili sudionik u projektima "BALKAN DETOX" i „LIFE SWIPE“ – uspješno procesuiranje zločina protiv prirode u Europi s ciljem suzbijanja kriminaliteta na štetu divljih vrsta te povećanja učinkovitosti i uspješnosti u pogledu broja procesuiranih slučajeva, u okviru kojih se projekata nastoji izraditi protokol o postupanju s jasnim smjernicama i ulogama raznih institucija uključenih u otkrivanje, postupanje i procesuiranje počinitelja, a u koji su uključeni MUP, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Državni inspektorat, Državno odvjetništvo, stručnjaci s područja veterinarske struke i dr. U okviru ovih projekata održavani su sastanci i razmjena iskustava s tužiteljima i državnim odvjetnicima Republike Slovenije, budući da su istovjetni problemi s kojima se susreće Republika Hrvatska u pogledu uspješnog procesuiranja ove vrste kriminaliteta i problemi zemalja iz okruženja te razmjena iskustava doprinosi boljem sagledavanju širine i

ozbiljnosti problema vezanih uz borbu protiv kaznenih djela iz oblasti zaštite okoliša.

Uz navedeno, državno odvjetništvo sudjeluje i na regionalnim konferencijama te je primljen poziv od strane Ministarstva pravosuđa SAD-a vezano uz "transnacionalni kriminal i korupciju u kontekstu ekološkog kriminaliteta" za sudjelovanje na Regionalnoj konferenciji o korupciji i organiziranom ekološkom kriminalitetu na kojoj će sudjelovati predstavnik Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

Državnoodvjetnički dužnosnici redovito sudjeluju na edukacijama organiziranim od strane Pravosudne akademije u okviru tema vezanih uz zaštitu okoliša.

Sve prethodno opisane aktivnosti nužno je nastaviti i intenzivirati radi stjecanja i proširivanja znanja i vještina vezanih uz uspješno otkrivanje, procesuiranje i kažnjavanje počinitelja kažnjivih radnji na štetu okoliša. Važno je također utjecati na opću svijest o važnosti zaštite okoliša i prirode, osigurati specijalizaciju unutar svih tijela i službi koja se bave prevencijom, inspekcijskim nadzorom, otkrivanjem i progonom počinitelja ovih kaznenih djela koja mogu biti usko povezana i s gospodarskim kaznenim djelima.

13. Prikaz rada na pojedinim vrstama predmeta iz nadležnosti građansko-upravnih odjela

13.1. Zastupanje Republike Hrvatske u imovinskim sporovima pred inozemnim sudovima i tijelima

Zakonom o državnom odvjetništvu propisana je nadležnost DORH-a za zastupanje Republike Hrvatske u imovinskim sporovima koji se vode pred stranim sudovima te međunarodnim i drugim tijelima.

Ovi se postupci mogu podijeliti na dvije grupe:

- postupci pred međunarodnim tijelima – međunarodne arbitraže te
- postupci koji se vode pred inozemnim sudovima.

Postoje dvije vrste međunarodnih arbitraža:

- međunarodne arbitraže koje pokreću strani investitori protiv Republike Hrvatske radi naknade štete zbog kršenja međunarodnih ugovora o poticanju i zaštiti stranih ulaganja te
- međunarodne arbitraže koje se vode jer su ugovorne strane, od kojih je jedna Republika Hrvatska, ugovorile nadležnost arbitraže za rješavanje sporova umjesto postupka pred sudom Republike Hrvatske.

Izbor stranog odvjetničkog društva

U ovim predmetima Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske može ovlastiti stranog odvjetnika za zastupanje uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Na temelju Zakona o državnom odvjetništvu i Poslovnika državnog odvjetništva putem mrežne stranice DORH-a prethodno se pozivaju odvjetnici i

odvjetnička društva koja imaju iskustva u zastupanju država u međunarodnim arbitražama da iskažu interes pisanim putem za zastupanje Republike Hrvatske. Odvjetnicima i odvjetničkim društvima koji su iskazali interes za zastupanje Republike Hrvatske potom se upućuje poziv za dostavu ponuda za zastupanje. Povjerenstvo za izbor odvjetnika u postupcima pred stranim sudovima osniva se nakon prikupljanja pisanog iskaza interesa koje prikupljene ponude stranih odvjetnika i odvjetničkih društava za zastupanje razmatra i daje mišljenje Glavnom državnom odvjetniku Republike Hrvatske komu povjeriti zastupanje u konkretnom predmetu. Ugovor o zastupanju sklapa se nakon pribavljene suglasnosti Vlade Republike Hrvatske.

Iznimno, u hitnim slučajevima, Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske može ovlastiti stručnjaka za obavljanje pojedinih radnji u postupku, o čemu je dužan izvijestiti Vladu Republike Hrvatske.

Ovakvim postupkom izbora odvjetnika ili odvjetničkog društva osigurana je transparentnost izbora odvjetničkog društva i ekonomičnost postupanja. Strani odvjetnik zastupa Republiku Hrvatsku uz aktivno sudjelovanje DORH-a. Iako su nagrade i naknade za zastupanje u međunarodnim arbitražnim postupcima visoke, one nisu i ne mogu biti jedini kriterij za izbor odvjetnika, odnosno odvjetničkog društva. U pravilu se zastupanje u postupcima pred sudovima drugih država povjerava odvjetniku koji radi u državi u kojoj se vodi postupak kako bi zastupanje bilo na stručnoj razini te kako bi se istodobno smanjili troškovi zastupanja.

13.1.1. Međunarodne arbitraže radi zaštite stranih ulaganja

13.1.1.1. Prijateljsko rješavanje spora prije pokretanja arbitraže radi zaštite stranih ulaganja

Sukladno sklopljenim međunarodnim ugovorima o zaštiti i poticanju stranih ulaganja pokretanju arbitražnog spora radi zaštite stranih ulaganja u pravilu prethodi postupak prijateljskog rješavanja spora. Vlada Republike Hrvatske osnovala je Međuresorno povjerenstvo za postupanje po zahtjevima stranih ulagača vezanim uz sporove koji proizlaze iz međunarodnih ugovora Republike Hrvatske iz područja poticanja i zaštite ulaganja (u nastavku: Povjerenstvo) za postupanje po zahtjevima stranih ulagača. Članovi Povjerenstva su po funkciji državni tajnici iz Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstva pravosuđa i uprave, jedan zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske te predstavnik Ureda predsjednika Vlade Republike Hrvatske.

Ovisno o sporu te o djelokrugu iz kojega je proistekao konkretni spor, u radu ovog Povjerenstva po potrebi sudjeluju i druga nadležna tijela. U pravilu, traži se sudjelovanje predstavnika iz drugih ministarstava iz čijeg područja nadležnosti je proizašao spor, po funkciji državnih tajnika, kako bi Povjerenstvo bilo osposobljeno za učinkovito donošenje odluka. U rad Povjerenstva mogu se uključiti i vanjski stručnjaci koji nisu članovi Povjerenstva ako za to postoji potreba, a radi davanja stručnih obrazloženja, prijedloga i mišljenja o pojedinim specifičnim pitanjima.

U ovom postupku Povjerenstvo uz aktivno sudjelovanje DORH-a posebno analizira sve činjenice i dokaze na koje ukazuje strani investitor, njegove zahtjeve,

prikuplja potrebne informacije od nadležnih tijela vezano uz rješavanje zahtjeva, podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedloge nacрта odluka za postupanje glede zahtjeva ulagača. U svakom pojedinom predmetu za prijateljsko rješenje spora odluku donosi Vlada Republike Hrvatske. Na temelju sklopljenih ugovora o zaštiti i poticanju stranih ulaganja Republika Hrvatska u pravilu odgovara za štetu u slučaju ako je investitorova investicija izvlaštena, a da mu nije određena tržišna naknada i/ili ako su tijela Republike Hrvatske (tijela države, sudovi, tijela lokalne samouprave, agencija kojih je osnivač država ili lokalna samouprava i sl.) postupala prema njemu tako da je trpio nepošten i nepravičan tretman.

U arbitražnoj praksi Međunarodnog centra za rješavanje ulagačkih sporova pojam izvlaštenja stranog investitora vrlo se široko interpretira te uključuje i situacije kada su propisi, odluke javnopravnih ili pravosudnih tijela dovele do tzv. neizravnoga izvlaštenja. Nepošten i nepravičan tretman kao pravni standard uključuje i štetu koju trpi investitor u slučaju ako bi nakon započinjanja investicije Republika Hrvatska mijenjala zakonodavni okvir, a što bi se odrazilo na povredu njegovih legitimnih očekivanja.

U pravilu pogrešan i nepravilan rad državnih tijela, sudova, lokalne samouprave i regionalne samouprave, agencija čiji su osnivači Republika Hrvatska, lokalna samouprava i sl., u kontekstu međunarodnih ugovora o zaštiti i poticanju stranih ulaganja, a što je u uzročno-posljedičnoj vezi s investicijom, može dovesti do ove faze postupka prijateljskog rješavanja spora, a ako ne uspije, i do pokretanja arbitražnog postupka. Ovu fazu postupka Povjerenstvo temeljito provodi utvrđujući sve pravno relevantne činjenice i dokaze jer u slučaju pokretanja arbitražnog postupka sve je to dio pripreme za vođenje arbitražnog postupka.

Stoga je rad državnog odvjetništva u Povjerenstvu vrlo opsežan i temeljit. Bitno je u suradnji sa svim nadležnim tijelima utvrditi činjenično stanje te postoji li odgovornost Republike Hrvatske za štetu, a potom, ako je utvrđena odgovornost, i visinu štete.

Važnost prijateljskog rješavanja spora ogleda se u činjenici da ima:

- političku dimenziju, kojom se šalje poruka stranim investitorima i prezentira Republika Hrvatska kao odgovorna i pouzdana zemlja domaćin
- pravnu dimenziju, jer se utvrđuju sve bitne činjenice, procjenjuje utemeljenost zahtjeva i ishod moguće arbitraže, ali i ukazuje na potrebu promjene načina postupanja nadležnih tijela i osoba, kao i eventualne izmjene određenih propisa
- preventivni učinak – argumentirano i kvalitetno pravno obrazloženo očitovanje kojim se odbija zahtjev investitora, koji može rezultirati odustajanjem investitora od podizanja tužbe te
- financijski učinak, jer su troškovi vođenja arbitražnog postupka izrazito visoki (više milijuna eura).

U 2023. godini podnesen je jedan zahtjev za prijateljsko rješavanje spora bez određivanja visine odštetnog zahtjeva, ali se može očekivati višemilijunski iznos.

Strani investitor pozvao se na ugovor o zaštiti ulaganja koji je Republika Hrvatska zaključila s Kraljevinom Nizozemskom.

13.1.1.2. Zastupanje u arbitražnom postupku – uloga i postupanje DORH-a

Ovisno o arbitražnoj klauzuli, arbitražni postupci mogu se voditi pred Međunarodnim centrom za rješavanje ulagačkih sporova (u nastavku: ICSID) ili prema Arbitražnim pravilima Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo od 15. prosinca 1976. (u nastavku: UNCITRAL). U tim postupcima DORH koordinira rad i dogovara strategiju zastupanja s odvjetničkim društvom koje zastupa Republiku Hrvatsku i daje punu pravnu podršku u pogledu tumačenja i primjene domaćeg prava, prikuplja te analizira činjenice i dokaze bitne za postupak, koordinira rad s drugim državnim tijelima, sudovima, jedinicama lokalne i/ili područne samouprave, trgovačkim društvima, obavlja razgovore s osobama koje bi mogle imati određena saznanja o predmetu spora i dr. Time se osigurava kvalitetno zastupanje interesa Republike Hrvatske u ovim postupcima, ali i izravno utječe na smanjenje troškova zastupanja stranih odvjetničkih ureda.

Protiv Republike Hrvatske pred ICSID-om u 2023. godini vođeno je šest arbitražnih postupaka i jedan po UNCITRAL-ovim Arbitražnim pravilima, u kojima u zastupanju Republike Hrvatske sudjeluje uz odvjetnike ili odvjetnička društva i DORH, i to:

1. Arbitražni postupak pokrenuli su nizozemsko trgovačko društvo Elitech B.V. kao i Golf razvoj d.o.o. iz Zagreba radi naknade štete u iznosu 123.000.000,00 EUR tvrdeći da su kao investitori uložili značajna sredstva za razvoj golf projekta na području grada Dubrovnika na način da su kupili zemljište i ishodili brojnu dokumentaciju radi usklađenja prostorno-planskih akata na području Dubrovačko-neretvanske županije. Nadalje, tvrdili su da je postupanje hrvatske strane dovelo do gubitka vrijednosti projekta Golf i povezane imovine, što je dovelo do toga da je zemljište izgubilo značajan dio svoje vrijednosti, da je time doveden u pitanje i sam projekt te da je Republika Hrvatska, između ostaloga, indirektno izvršila eksproprijaciju tužiteljevih ulaganja, a sve pozivom na odredbu čl. 6. Ugovora o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja između Republike Hrvatske i Kraljevine Nizozemske (Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 10/98, 5/99, 7/99).

ICSID je u cijelosti odbio tužitelja sa zahtjevom, što je još jedan velik uspjeh DORH-a koji je uložnim znanjem i snažnom argumentacijom uspio osporiti tužbu nizozemskog investitora.

Naime, Tribunal je pravorijekom od 23. svibnja 2023. utvrdio da Republika Hrvatska nije povrijedila odredbe članka 3. stavka 1., 2. i 4., odnosno poštenog i pravičnog postupanja, legitimnih očekivanja, kao i članka 6. Ugovora o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja između Republike Hrvatske i Kraljevine Nizozemske te da nije bilo diskriminatorskih postupanja nadležnih tijela.

2.–3. Arbitražne su postupke pokrenule banke zbog navodne štete koja im je nanesena donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama.

Naime, korisnicima kredita dano je pravo, a bankama nametnuta obveza da ranije sklopljene ugovore o kreditu s deviznom klauzulom s obračunskom jedinicom švicarski franak retroaktivno izmijene tako da se krediti preračunaju u eure, i to po tečaju koji je vrijedio u vrijeme sklapanja ugovora o kreditu, čime je novi obračun, kako tvrde banke, bio na njihovu štetu, kao i sav trošak konverzije kredita.

Tužitelji Addiko Bank AG i Addiko Bank d.d., austrijski investitori, protiv Republike Hrvatske pokrenuli su arbitražni postupak pred ICSID-om radi naknade štete u iznosu od 201.100.000,00 EUR, a nakon naših prigovora snizili su tužbeni zahtjev na 163.500.000,00 EUR. U ovom predmetu održano je ročište u ožujku 2021. godine.

Francuski investitor Societe Generale S.A. pokrenuo je arbitražni postupak pred ICSID-om radi naknade štete u iznosu od 37.000.000,00 EUR te je tijekom 2023. završena pisana faza postupka.

4. Tužitelj Marko Mihaljević, njemački investitor, pokrenuo je arbitražni postupak radi naknade štete u iznosu od cca 200.000.000,00 EUR. U svom zahtjevu tužitelj je tvrdio da je njegov otac Srećko Mihaljević izvršio ulaganje u Republiku Hrvatsku na način da je u srpnju 1993. godine kupio nekretninu od poduzeća u društvenom vlasništvu Gortan Građevinarstvo (Gortan) za cca 1 milijun EUR, koju je navodno kasnije darovao svome sinu, tužitelju Marku Mihaljeviću, a nadležna tijela (Hrvatski fond za privatizaciju i hrvatski sudovi) lišila su podnositelja zahtjeva njegovih prava na nekretnini.

U ovom predmetu Tribunal je 19. svibnja 2023. donio pravorijek kojim je u cijelosti prihvatio prigovor nenadležnosti koji je istaknula Republika Hrvatska, utvrdio da je nenadležan i dosudio Republici Hrvatskoj trošak postupka u iznosu od 1.974.516,27 američkih dolara s kamatama tekućim od dana donošenja pravorijeka do plaćanja.

Važno je napomenuti da se DORH protivio registraciji Zahtjeva u ICSID-u navodeći da je Marko Mihaljević državljanin Republike Hrvatske i Njemačke te kao dvojni državljanin, od kojih je jedno državljanstvo države protiv koje pokreće arbitražni postupak, sukladno Konvenciji o rješavanju ulagačkih sporova između država i državljana drugih država iz 1965. („ICSID konvencija“), ne uživa pravo zaštite iz navedene konvencije, ali je taj prigovor zanemaren te je ICSID registrirao Zahtjev. Odluka Tribunala u cijelosti potvrđuje stav DORH-a.

Tribunal je odlučio da pretpostavka nadležnosti nije ostvarena jer je tužitelj bio dvojni državljanin Hrvatske i Njemačke na dan registracije Zahtjeva, što isključuje nadležnost ICSID-a prema članku 25(2)(a) ICSID konvencije. Jedan od arbitara u postupku donio je podupiruće mišljenje navodeći da je tužbu valjalo odbaciti ne samo zbog razloga navedenih u pravorijeku već i zbog zlouporabe postupka, a na što su Republika Hrvatska, odnosno DORH ukazivali prilikom registracije zahtjeva te tijekom postupka.

5. Podnositelji zahtjeva za arbitražu Adria Group B.V. i Adria Group Holding B.V., nizozemska trgovačka društva, ističu da je Republika Hrvatska donošenjem Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od systemske važnosti za

Republiku Hrvatsku iz 2017. godine povrijedila ugovor o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja između Republike Hrvatske i Kraljevine Nizozemske te potražuju naknadu štete u iznosu više milijardi EUR.

Republika Hrvatska postavila je zahtjev da se u postupku odvojeno odlučuje o nadležnosti Arbitražnog tribunala za odlučivanje u predmetnoj pravnoj stvari, prije rasprave o meritumu tužbenog zahtjeva te se Arbitražni Tribunal izabran u ovome predmetu suglasio s ovim zahtjevom. Prethodnim je prigovorom Republika Hrvatska osporavala nadležnost Arbitražnog tribunala iz razloga što je arbitražni postupak pokrenut temeljem arbitražnog sporazuma sadržanog u Ugovoru o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja između Republike Hrvatske i Kraljevine Nizozemske, koji je raskinut Sporazumom o prestanku bilateralnih ugovora o ulaganjima između država članica Europske unije (NN-MU 4/2020). Slijedom navedenoga, u studenome 2022. godine održano je ročište o nadležnosti.

Odlukom od 30. listopada 2023. godine Tribunal je odbio prethodni prigovor o nadležnosti Republike Hrvatske. Protiv navedene odluke Republika Hrvatska nema procesnu mogućnost podnošenja pravnog lijeka jer se ne radi o pravorijeku, već samo o odluci o prethodnom prigovoru. Bitno je također naglasiti da se odluka Tribunala odnosi isključivo na opisani prethodni prigovor te ne razmatra niti jedan drugi prigovor u odnosu na nadležnost ili dopuštenost tužbe koje Republika Hrvatska može isticati u nastavku postupka.

Konačno, Arbitražni je tribunal procesnim nalogom odredio da tužitelji u ovom postupku trebaju podnijeti tužbu u srpnju 2024. godine.

6. Tužitelj Ahron G. Frenkel pokrenuo je postupak pred ICSID-om na temelju ugovora o zaštiti ulaganja zaključenog između Republike Hrvatske i Države Izrael, a radi naknade štete u iznosu od 225.100.000,00 EUR. Tužitelj tvrdi da je lišen prava na očekivani profit od vrijednosti golf projekta, koji je njegova investicija, a što predstavlja direktno izvlaštenje bez naknade učinjene od strane Republike Hrvatske. Naime, iako je uložio znatna sredstva za razvoj tog projekta (kupnja zemljišta i podnošenje brojne dokumentacije radi usklađenja prostorno-planskih akata), on se nije realizirao ni nakon više od 10 godina, a sve jer upravna tijela i sudovi nisu odobrili projekt zbog djelovanja brojnih nevladinih organizacija, populističkih grupa i političara koji su utjecali na donošenje takvih odluka.

U ovom je predmetu podnesen prijedlog za bifurkaciju, odnosno prigovor nenadležnosti. Tribunal je donio odluku o zastoju ovog postupka do donošenja odluke u predmetu Elitech B.V. i Golf razvoj d.o.o. protiv Republike Hrvatske, budući da su ova dva postupka međusobno povezana te se nakon donošenja odluke u tom predmetu postupak nastavio.

7. Po UNCITRAL Arbitražnim pravilima MOL Hungarian Oil and Gas Plc. (MOL) u listopadu 2022. godine pokrenuo je u svoje ime i u ime INA-Industrija nafte d.d. (INA), čiji je većinski dioničar, *ad hoc* arbitražni postupak protiv Republike Hrvatske tvrdeći da je Republika Hrvatska prekršila odredbe Glavnog ugovora o plinskom poslovanju od 30. siječnja 2009. (GMA) i Prve izmjene i dopune glavnog ugovora o plinskom poslovanju od 16. prosinca 2009. (FAGMA) kao i odredbe Međudioničarskog ugovora u odnosu na INA-u (SHA) od 17. srpnja 2003. te Prve

izmjene i dopune međudioničarskog ugovora (FASHA) od 30. siječnja 2009. time što je između 2011. i 2015. godine prerano i protivno ugovorima povećala stope rudarske naknade za eksploataciju ugljikovodika koje je INA dužna plaćati. Ovaj zahtjev je bio dio spora koji je MOL pokrenuo pred ICSID-om u predmetu oznake ARB/13/32 te se Tribunal u arbitražnom pravorijeku od 5. srpnja 2022. oglasio nenadležnim u odnosu na njega, smatrajući kako se ne radi o investicijskom sporu.

Tužitelj zahtijeva utvrđenje da je Republika Hrvatska povrijedila odredbe GMA, FAGMA, SHA i FASHA, naknadu štete koju su INA i MOL pretrpjeli zbog tih povreda u visini od cca 34.000.000,00 EUR, odnosno cca 89.000.000,00 EUR kao i naknadu troškova, sve uz pripadajuću kamatu. U lipnju 2023. zaprimljena je tužba MOL-a, a Republika Hrvatska u listopadu je iste godine podnijela odgovor na tužbu.

13.1.1.3. Troškovi arbitraža i sudskih postupaka pred stranim sudovima i tijelima

Troškovi koji nastaju vođenjem međunarodnih arbitraža iznimno su visoki. Troškove arbitraže čine administrativni troškovi arbitražnoga sudišta, honorari arbitara, troškovi arbitara i sudišta, honorari stranog odvjetničkog društva, honorari i troškovi stručnih eksperata, jer prema pravilima ICSID-a domaće je pravo činjenica koja se dokazuje, troškovi prijevoda vrlo opsežne dokumentacije, honorari i troškovi vještaka, troškovi svjedoka, putovanja i smještaja za vrijeme trajanja rasprava itd.

Posebno treba naglasiti da je od 7.026.239,88 eura potrošenih sredstava za rad DORH-a u 2023. godini čak 52,7 % odnosno 3.699.620,52 eura bilo namijenjeno isključivo za troškove međunarodnih arbitraža i sudskih postupaka pred stranim sudovima i drugim međunarodnim tijelima.

Troškovi svih postupaka koji se vode u inozemstvu padaju na teret DORH-a, sukladno odredbi članka 76. stavka 2. Zakona o državnom odvjetništvu.

13.1.2. Zastupanje pred stranim sudovima i tijelima

U pet je postupka DORH postupao pred sudovima drugih država:

- Pred Općinskim sudom u Tuzli u Bosni i Hercegovini tužitelj MANI d.o.o. pokrenuo je protiv tuženice Republike Hrvatske parnicu radi vraćanja stvari i naknade štete u iznosu od 49.107,44 eura. DORH je osporio nadležnost Općinskog suda u Tuzli i tužbeni zahtjev u cijelosti, a što je prihvaćeno i tužba je odbačena. U 2023. DORH je zaprimio odluku drugostupanjskog suda kojom je odbijena žalba te potvrđena odluka prvostupanjskog suda čime je postupak pravomoćno okončan.
- Pred Općinskim sudom u Čapljini u Bosni i Hercegovini vodi se po tužbi tužitelja ERO d.o.o. protiv tužene Republike Hrvatske parnični postupak radi naknade štete i isplate 16.666,80 eura. U ovom postupku Republika Hrvatska osporila je nadležnost suda, a odlukom prvostupanjskog suda koja je potvrđena odlukom drugostupanjskog suda tužba je odbačena. U tijeku je postupak po reviziji tužitelja na koju je Republika Hrvatska dala odgovor.

- Pred Okružnim sudom Sjedinjenih Američkih Država, Južni okrug New York, protiv tuženice Republike Hrvatske kao navodnog pravnog sljednika (*alter ega*) Gavrilović holdinga, u ožujku 2021. godine Tradexim International Co. pokrenuo je postupak radi izvršenja presude zbog ogluhe donesene u drugom postupku protiv Gavrilović holdinga.

Sud u New Yorku 17. kolovoza 2022. godine donio je odluku kojom je u cijelosti prihvatio zahtjev Republike Hrvatske za odbacivanje tužbe koju je podnio Mirko Despotovich, koji posluje kao Tradexim International Co. California protiv Republike Hrvatske zbog stvarne nenadležnosti prema Zakonu o imunitetu stranih država. Tužitelj je podnio žalbu, na koju je Republika Hrvatska podnijela odgovor. Žalbeni sud je 7. ožujka 2023. potvrdio prvostupanjsku odluku te je time postupak okončan u korist Republike Hrvatske

- U ožujku 2022. godine Daniel Cavic pred sudom u Sjedinjenim Američkim Državama (Viši sud Kalifornije, okrug Orange) protiv Republike Hrvatske pokrenuo je postupak u kojem je tražio od suda da Republiku Hrvatsku doda kao dodatnog dužnika u presudi zbog izostanka koju je taj sud donio 2. prosinca 2019. po njegovoj tužbi protiv „Yugobanke A.D. Beograd, a Beograd and New York Agency“, radi isplate iznosa od 738.722,23 USD.

Tužitelj svoj zahtjev obrazlaže tvrdnjom da je temeljem Ugovora o sukcesiji Republika Hrvatska djelomični vlasnik tuženika Jugobanke, a s obzirom na to da ta banka više ne posluje u Sjedinjenim Američkim Državama ili Republici Hrvatskoj, da jedinu mogućnost naplate putem te presude nalazi kroz dodavanje Republike Hrvatske u presudu kao dodatnog tuženika.

Sud je 13. svibnja 2022. tužbeni zahtjev odbio, i to prije svega zbog nedostataka prilikom dostave tužbe Republici Hrvatskoj, ali navodeći i da nisu ispunjeni zakonski uvjeti za donošenje ovakve vrste presude, odnosno zbog postojanja imuniteta Republike Hrvatske prema zakonu Sjedinjenih Američkih Država o imunitetu stranih država od odgovornosti.

Isti je tužitelj potom 16. lipnja 2022. uredno dostavio tužbu jednakog sadržaja Republici Hrvatskoj te je isti sud 14. listopada 2022. donio odluku kojom je odbio tužbeni zahtjev iz istih razloga kao i u prethodnoj odluci.

Tužitelj je protiv odluke od 14. listopada 2022. podnio žalbu, odnosno zahtjev za preispitivanje sudske odluke te je isti sud dana 21. travnja 2023. ovakav prijedlog, odnosno žalbu svojom odlukom odbio uz obrazloženje da tužitelj nije dokazao postojanje novih činjenica ili okolnosti, odnosno zakonskih odredaba koje bi zahtijevale ponovno preispitivanje ranije sudske odluke. Protiv ove odluke tužitelj nije podnio nikakvo pravno sredstvo te se postupak time smatra pravomoćno okončanim.

- U ožujku 2023. godine Republika Hrvatska podnijela je tužbu protiv ANJUMARA d.o.o. pred Privrednim sudom u Beogradu radi isplate 1.104.790,00 EUR te je u prosincu 2023. sklopljena sudska nagodba kojom se tuženik obvezao isplatiti traženi iznos u cijelosti.

13.1.3. Naplata novčanih tražbina Republike Hrvatske temeljem pravomoćnih i ovršnih sudskih odluka u građanskim i kaznenim stvarima s međunarodnim elementom

Naplata tražbina Republike Hrvatske temeljem pravomoćnih i ovršnih sudskih odluka od dužnika s prebivalištem ili sjedištem u drugoj državi ovisi o pravnoj osnovi za pružanje međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje u odnosu s konkretnom državom.

13.1.3.1. Naplata tražbina u građanskim stvarima

U odnosu na države članice Europske unije institut priznanja i ovrhe stranih sudskih odluka u građanskim stvarima uređen je relevantnim uredbama Europske unije. U pravilu se postupci priznanja i ovrhe sudskih odluka u državama članicama Europske unije provode bez poteškoća, pod pretpostavkom da dužnik ima imovinu na kojoj se može provesti ovrha.

Dvostranim međunarodnim ugovorima o pravnoj pomoći u građanskim stvarima sklopljenim s određenim državama (npr. Bosnom i Hercegovinom, Republikom Turskom i Ruskom Federacijom) uređeno je pitanje priznanja i ovrhe stranih sudskih odluka. S navedenim državama nema poteškoća u provođenju postupka priznanja sudskih odluka.

U odnosu na ostale države koje nisu države članice Europske unije niti su s njima sklopljeni dvostrani međunarodni ugovori (npr. Sjedinjene Američke Države, Kanada, Australija, Ujedinjeno Kraljevstvo i dr.), postupak priznanja i ovrhe stranih sudskih odluka provodi se sukladno njihovom domaćem pravu. U tim predmetima upitna je svrhovitost vođenja postupka, a sve zbog mogućih visokih troškova, koji uključuju troškove prijevoda i angažiranja stranog odvjetnika.

U izvještajnom razdoblju upućeno je 13 zamolnica za priznanje i ovrhu presuda hrvatskih sudova u odnosu na troškove parničnog postupka. Od toga je u 6 predmeta donesena odluka stranog suda o priznanju, ali još nisu provedeni ovršni postupci.

Vezano za naplatu privremenog uzdržavanja od dužnika koji imaju prebivalište u inozemstvu upućeno je 15 zamolnica za priznanje i ovrhu hrvatskih odluka na temelju Haške konvencije o međunarodnom namirenju uzdržavanja djeteta i drugim oblicima obiteljskog uzdržavanja putem Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. U jednom predmetu upućen je prijedlog za priznanje i ovrhu hrvatske odluke, sukladno Uredbi (EZ) br. 4/2009 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja, jer dužnik ima prebivalište u državi članici Europske unije. Svi pokrenuti postupci još su u tijeku.

Upućene su 2 zamolnice za priznanje i ovrhu odluke o imovinskopравnom zahtjevu o kojima još nije odlučeno.

Nadalje, upućeno je 9 zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć pribavljanjem podataka. Svim zamolnicama u kratkom je roku udovoljeno.

Naplata dugovanih iznosa u cijelosti provedena je u 5 predmeta i naplaćeno je ukupno 16.512,86 EUR.

Također, u 2 predmeta odobrena je obročna otplata te je do sada naplaćeno 567,00 EUR.

13.1.3.2. Naplata tražbina u kaznenim stvarima

Troškovi kaznenog postupka

Vezano za troškove kaznenog postupka koje je potrebno naplatiti od dužnika s prebivalištem u državi članici Europske unije primjenjuje se Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (Narodne novine broj 91/10, 81/13, 124/13, 26/15, 102/17, 68/18, 70/19, 141/20). Navedenim Zakonom propisano je da će nadležni sud koji je donio odluku o troškovima kaznenog postupka nju i proslijediti putem Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske na priznanje i izvršenje nadležnom tijelu druge države članice Europske unije.

U izvještajnom razdoblju DORH je zaprimio 8 prijedloga za priznanje i ovrhu u odnosu na troškove kaznenog postupka, koje treba priznati u državama članicama Europske unije te su oni dostavljeni sudu na nadležno postupanje sukladno odredbi članka 87. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije.

DORH je u 12 predmeta odustao od vođenja postupka u Republici Srbiji i Bosni i Hercegovini, sukladno članku 42. stavku 3. Zakona o državnom odvjetništvu (Narodne novine broj 67/18, 21/22), jer nema pravne osnove za priznanje i ovrhu sudskih odluka u dijelu koji se odnosi na troškove kaznenog postupka.

Također, DORH je u 4 predmeta odustao od vođenja postupka za naplatu troškova kaznenog postupka od osuđenika koji su tražitelji azila. Naplata duga nije izvjesna s obzirom na to da nema podataka o njihovom prebivalištu i krajnjem odredištu.

Oduzimanje imovinske koristi

Postupak oduzimanja imovinske koristi u odnosu na države članice Europske unije provodi se sukladno Uredbi (EU) 2018/1805 o uzajamnom priznavanju naloga za zamrzavanje i naloga za oduzimanje, koja je stupila na snagu 19. prosinca 2020.godine. Zakonom o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije osigurana je provedba navedene Uredbe i određena su nadležna tijela za izdavanje naloga za oduzimanje. Sukladno odredbi članka 7. stavka 3. navedenog Zakona, županijski su sudovi nadležni za prosljeđivanje odluka kojima se trajno oduzima imovina koje su sami donijeli, kao i za odluke općinskih sudova s područja svoje mjesne nadležnosti, nadležnom tijelu druge države članice Europske unije.

Tijekom izvještajnog razdoblja DORH je zaprimio 4 prijedloga za priznanje naloga za oduzimanje imovinske koristi od osuđenika s prebivalištem u državama članicama Europske unije te ih je dostavio županijskim sudovima na nadležno postupanje.

U odnosima s tzv. trećim državama na snazi su višestrani međunarodni ugovori – Konvencija Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog kaznenim djelom i financiranju terorizma iz 2005. godine i Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije iz 2003.

U izvještajnom razdoblju upućeno je 7 zamolnica radi oduzimanja imovinske koristi stečene kaznenim djelom nadležnim tijelima na temelju gore navedenih konvencija. U ovim predmetima još nisu donesene odluke o priznanju i izvršenju.

Naplata dugovanih iznosa u cijelosti je provedena u 4 predmeta i naplaćeno je ukupno 7.857,70 EUR.

13.2. Rad na predmetima davanja pravnih mišljenja

Davanje pravnih mišljenja državnog odvjetništva na pravne poslove kojima Republika Hrvatska stječe ili otuđuje nekretnine iz svoga vlasništva uređeno je člancima 47. i 48. Zakona o državnom odvjetništvu, a odredbama članaka 49. i 50. Zakona uređeno je pitanje davanja pravnih mišljenja u drugim slučajevima te pitanje pružanja stručne pravne pomoći državnim tijelima i pravnim osobama koje upravljaju ili gospodare nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske.

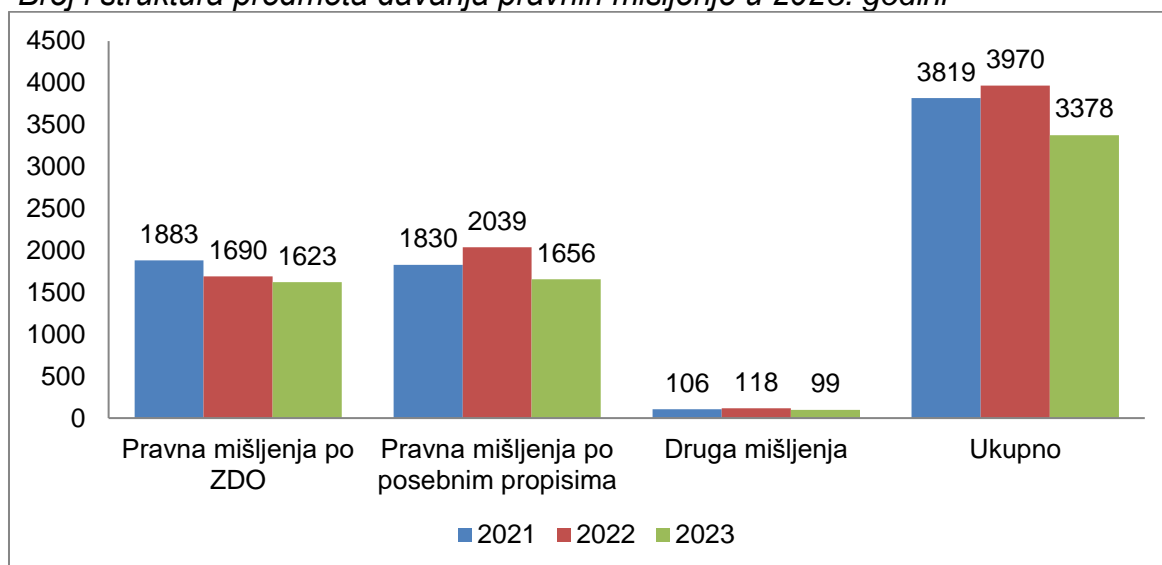
Osim Zakonom o državnom odvjetništvu i Poslovníkom o radu državnog odvjetništva, davanje pravnih mišljenja državnog odvjetništva uređeno je i nizom posebnih zakona.

Davanjem pravnih mišljenja na nacрте zakona i drugih propisa, nacрте ugovora kojima Republika Hrvatska stječe ili otuđuje nekretnine iz svog vlasništva te na druge pravne poslove štiti se zakonitost i jednakost svih pred zakonom, štiti se imovina i imovinski interesi Republike Hrvatske te osigurava jedinstvena primjena zakona na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Državno odvjetništvo davanjem pravnih mišljenja i pružanjem stručne pravne pomoći ima i preventivnu ulogu jer na taj način otklanja eventualna sporna pitanja koja se mogu pojaviti u konkretnim slučajevima u primjeni različitih zakonskih propisa, čime se ujedno preveniraju i eventualni budući sudski sporovi ugovornih strana kao i eventualna šteta koju bi Republika Hrvatska mogla trpjeti zbog spornih odredaba pravnih poslova ili poduzetih nezakonitih radnji. Jasne odredbe zakona i drugih propisa općenito pridonose i smanjenju budućih sporova, a time se posredno utječe i na učinkovitost pravosuđa.

Državno odvjetništvo u postupku davanja pravnoga mišljenja na pravne poslove prije svega utvrđuje je li određeni pravni posao pravno valjan, odnosno utvrđuje postoje li zapreke za sklapanje toga pravnog posla prema onim zakonima koji uređuju postupak i način raspolaganja nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno stjecanje nekretnina u vlasništvo Republike Hrvatske (primjerice prema Zakonu o nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske,

Zakonu o zakupu i prodaji poslovnog prostora, Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, Zakonu o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima, Zakonu o poljoprivrednom zemljištu, Zakonu o vodama i dr.). Nadalje, državno odvjetništvo utvrđuje je li tijelo koje raspolaže nekretnom nadležno za raspolaganje, je li pravilno proveden postupak (je li pravilno proveden natječaj, odnosno jesu li ispunjeni uvjeti za raspolaganje neposrednom pogodbom ako se tako raspolaže nekretninama), jesu li prodavatelji stvarni vlasnici nekretnina, postoje li kakve zapreke za raspolaganje nekretninama, radi li se o općem ili javnom dobru kojim se ne može raspolagati, jesu li odredbe ugovora jasne i određene kako u praksi ne bi stvarale dvojbe i različita tumačenja i dr.

Broj i struktura predmeta davanja pravnih mišljenja u 2023. godini

Iz gornje tablice proizlazi da je ukupan broj predmeta davanja pravnih mišljenja u padu u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Najveći pad predmeta odnosi se na davanje pravnih mišljenja po posebnim propisima, dok je davanje pravnih mišljenja po Zakonu o državnom odvjetništvu u blagom padu. Ako se usporede ovi podatci s podacima iz prethodne tri godine, tada je razvidno da je sve do ovog izvještajnog razdoblja bio stalni porast pravnih mišljenja po posebnim propisima, dok je davanje pravnih mišljenja po Zakonu o državnom odvjetništvu bio u stalnom blagom padu te je taj blagi pad zadržan i u ovom izvještajnom razdoblju.

13.2.1. Pravna mišljenja po Zakonu o državnom odvjetništvu

Zakon o državnom odvjetništvu sadrži kogentne odredbe koje propisuju obvezu davanja pravnog mišljenja državnog odvjetništva na pravne poslove te dispozitivne odredbe koje državnom odvjetništvu daju samo mogućnost, ali ne i obvezu davanja pravnog mišljenja. U slučaju dispozitivnih odredaba državno će odvjetništvo u svakom konkretnom slučaju ocijeniti je li u interesu Republike Hrvatske, odnosno u cilju zaštite zakonitosti davanje pravnog mišljenja.

Državno odvjetništvo uvijek daje pravno mišljenje na sve pravne poslove kojima Republika Hrvatska stječe ili otuđuje nekretnine iz svoga vlasništva.

Nadalje, državno odvjetništvo daje pravno mišljenje u svim pitanjima koja se odnose na imovinskopravne poslove i zaštitu imovine Republike Hrvatske, prirodna bogatstva, zaštitu prirode, prava od interesa za Republiku Hrvatsku, ako se radi o predmetima koji su od osobite važnosti za Republiku Hrvatsku ili velike imovinske vrijednosti. U ovim slučajevima ako državna tijela imaju svoju pravnu službu, dužna su uz zahtjev za davanje pravnoga mišljenja državnog odvjetništva dostaviti i mišljenje svoje pravne službe.

Osim gore navedenih slučajeva u kojima je državno odvjetništvo obvezno dati pravno mišljenje, Zakon o državnom odvjetništvu propisuje i mogućnost da državno odvjetništvo daje pravno mišljenje na zahtjev državnih tijela ili pravnih osoba koje upravljaju i gospodare nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske kad je to potrebno radi razrješavanja imovinskopravnih odnosa, izvan sudskog rješavanja sporova, kao i prevencije nastanka sporova.

U određenim slučajevima državno odvjetništvo može državnim tijelima pružiti i drugu stručnu pravnu pomoć, posebno u slučajevima kad je to potrebno radi zaštite imovine i imovinskih interesa Republike Hrvatske ili zaštite zakonitosti.

U slučajevima kad državno odvjetništvo ocijeni da bi Republika Hrvatska mogla odgovarati za štetu, državno odvjetništvo može na zahtjev pravnih osoba u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske ustanovama čiji je Republika Hrvatska osnivač ili suosnivač, kao i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave dati mišljenje o imovinskopravnim odnosima između tih osoba i trećih osoba ili im pružiti stručnu pravnu pomoć.

Davanje pravnih mišljenja u ovim slučajevima pokazalo se posebno korisnim u prevenciji budućih sporova. Važno je napomenuti da Republika Hrvatska ne odgovara samo za štetu koju počine njezina tijela, nego u određenim slučajevima može odgovarati i za štetu koju počine i druge pravne osobe s javnim ovlastima kao i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, što je posebno važno u prevenciji međunarodnih sporova i arbitraža koje strani investitori pokreću protiv Republike Hrvatske.

Najveći broj pravnih poslova na koje državno odvjetništvo daje mišljenje po Zakonu o državnom odvjetništvu odnosi se na pravne poslove kojima Republika Hrvatska prodaje nekretnine u svom vlasništvu. Te se nekretnine u pravilu prodaju putem javnog natječaja, a samo iznimno, i to u taksativno navedenim slučajevima Zakon o nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske dopušta prodaju neposrednom pogodbom.

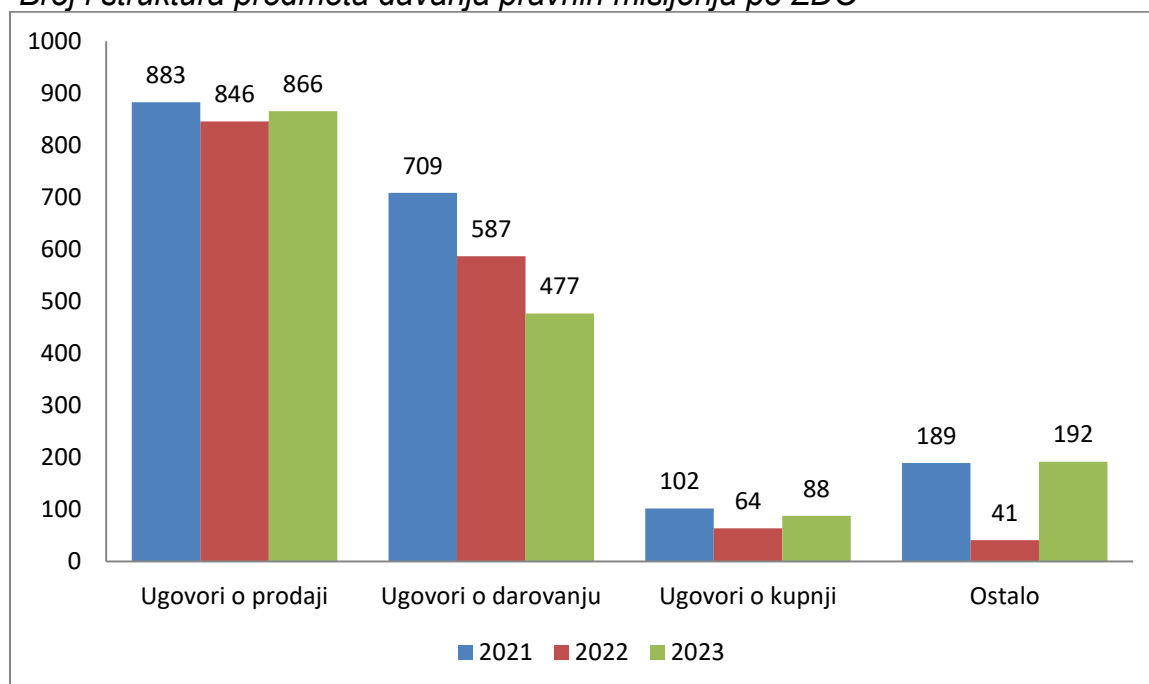
Državno odvjetništvo u postupku utvrđivanja valjanosti pravnih poslova prije svega ispituje je li zakonito proveden javni natječaj i je li zakonito određena početna cijena na natječaju. U slučaju ako je ponovljen natječaj, utvrđuje se je li zakonito snižena početna cijena i dr.

U slučajevima kad se raspolaže nekretninama neposrednom pogodbom ili se nekretnine daruju državno odvjetništvo utvrđuje jesu li za to ispunjeni uvjeti koje propisuju odredbe članka 25., 28. i 29. Zakona o nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske.

U postupku davanja pravnih mišljenja o pravnoj valjanosti pravnih poslova državno odvjetništvo nije nadležno ispitivati svrhovitost, odnosno razloge zbog kojih određeno državno tijelo raspolaže nekretninama, nego samo utvrđuje jesu li ispunjene pretpostavke u pogledu postupka, načina raspolaganja, kao i ovlasti tijela za raspolaganje nekretninama.

Državno se odvjetništvo ne može upuštati ni u činjenicu je li cijena koja je utvrđena u ugovoru doista tržišna cijena, nego je dužno ispitati je li ovlašteni vještak u propisanim postupku i na način propisan zakonom utvrdio vrijednost nekretnine.

Broj i struktura predmeta davanja pravnih mišljenja po ZDO

Iz gornje tablice proizlazi da se najveći dio ugovora odnosi na ugovore o prodaji i ugovore o darovanju. Broj predmeta ugovora o prodaji u blagom je porastu u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, dok je broj predmeta ugovora o darovanju u padu. Iako je broj predmeta ugovora o darovanju u stalnom padu, međutim, ako se pogleda broj tih ugovora, može se zaključiti da Republika Hrvatska još uvijek velikim brojem nekretnina raspolaže darovanjem.

13.2.2. Pravna mišljenja po posebnim zakonima

Kao što je naprijed navedeno Državno odvjetništvo, osim po Zakonu o državnom odvjetništvu, daje pravna mišljenja i temeljem niza posebnih zakona.

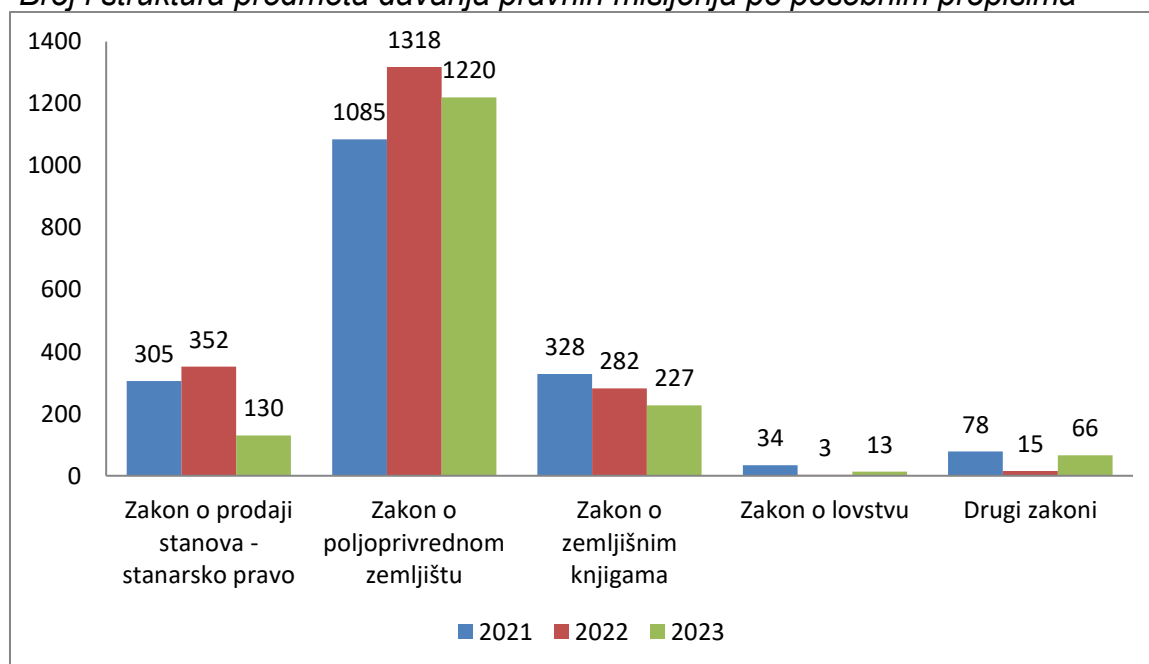
Tako državno odvjetništvo po Zakonu o poljoprivrednom zemljištu daje pravna mišljenja na nacрте ugovora o prodaji i zakupu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske te na ugovore o zakupu ribnjaka u vlasništvu Republike Hrvatske. Po Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo državno odvjetništvo daje mišljenje na ugovore o prodaji stanova kojima upravljaju Ministarstvo obrane, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo graditeljstva, prostornog uređenja i državne imovine. Također državno odvjetništvo daje pravna

mišljenja na anekse ugovora o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, uglavnom na zahtjev jedinica lokalne samouprave. U najvećem dijelu radi se o prijevremenoj otplati kupoprodajne cijene stana u slučajevima kad je u osnovnom ugovoru ugovorena dugogodišnja obročna otplata. Nadalje, po Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji državno odvjetništvo daje mišljenje na ugovore o prodaji i darovanju stanova hrvatskim braniteljima. Po Zakonu o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima i Zakonu o područjima posebne državne skrbi državno odvjetništvo daje mišljenje na ugovore o prodaji i ugovore o darovanju stanova i kuća na potpomognutom području. Po Zakonu o lovstvu državno odvjetništvo daje mišljenje na nacрте ugovora o koncesiji i nacрте ugovora o zakupu državnih lovišta.

Po Zakonu o koncesijama i Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama Državno odvjetništvo daje mišljenje na odluke o namjeri davanja koncesije na koncesijskom dobru, na izmjene ugovora o koncesiji kao i druga mišljenja vezana uz primjenu tih Zakona. Najveći dio pravnih mišljenja odnosi se na ugovore o izmjeni ugovora o koncesiji u pogledu trajanja roka koncesije na pomorskom dobru, a u jedneme dijelu i o proširenju obuhvata koncesijskog dobra. Najčešće se radi o slučajevima da koncesionar tvrdi kako je izvršio znatna ulaganja u pomorsko dobro koja mu se neće moći amortizirati u ostavljenom roku koncesije ili pak namjerava izvršiti nova ulaganja koja su nužna jer ih nameću novi propisi ili tržište.

U slučaju kad koncesionar traži produljenje roka koncesije na pomorskom dobru državno odvjetništvo zahtijeva da se koncesijska naknada uskladi sa Zakonom o koncesijama te da koncesionar plaća varijabilni dio koncesijske naknade prema prihodu koji ostvaruje na koncesijskome dobru. Također, u slučajevima kad se radi o znatnom produljenju roka koji nije opravdan potrebnim ulaganjima u koncesijsko dobro ili se radi o znatnom proširenju obuhvata koncesijskog dobra državno je odvjetništvo odbilo dati pozitivno mišljenje jer smatra da se radi o bitnoj izmjeni ugovora te da je u tom slučaju potrebno raspisati novi natječaj.

Broj i struktura predmeta davanja pravnih mišljenja po posebnim propisima

Iz gornje tablice proizlazi da se, kao i u ranijim izvještajnim razdobljima, najveći dio pravnih mišljenja odnosi na Zakon o poljoprivrednom zemljištu. Broj ovih predmeta u blagom je padu u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja u kojima su ovi predmeti bili u konstantnom porastu. Mišljenja po Zakonu o poljoprivrednom zemljištu u najvećem se dijelu odnose na ugovore o dugoročnom zakupu poljoprivrednog zemljišta, a manji dio na ugovore o prodaji i ugovore o osnivanju prava služnosti na poljoprivrednom zemljištu.

14. Rad na predmetima zaštite zakonitosti

14.1. Zaštita zakonitosti u kaznenim predmetima

Zahtjev za zaštitu zakonitosti izvanredni je pravni lijek koji, sukladno odredbi čl. 509. Zakona o kaznenom postupku, može podići isključivo Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.

Taj pravni lijek usmjeren je protiv pravomoćnih sudskih odluka donesenih u kaznenom ili srodnom postupku u kojem se, sukladno zakonu, podredno primjenjuju odredbe zakona u kaznenom postupku.

Sukladno čl. 509. st. 1. Zakona o kaznenom postupku taj se pravni lijek može podići ako je povrijeđen zakon, a temeljem čl. 509. st. 2. istog zakona, obvezno će se podići ako je sudska odluka donesena u postupku na način koji predstavlja kršenje temeljnih ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, međunarodnim pravom ili zakonom.

Svrha je ovog pravnog lijeka ispraviti ili samo utvrditi povrede zakona koje su dovele do donošenja bilo koje vrste pravomoćne sudske odluke u kaznenom postupku.

Podizanje tog pravnog lijeka Glavnom državnom odvjetniku Republike Hrvatske mogu predlagati stranke ili drugi sudionici u kaznenom postupku, a inicijativa može poteći i iz državnog odvjetništva. Za podizanje tog pravnog lijeka nije propisan nikakav rok.

U ovom izvještajnom razdoblju Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zaprimilo je 102 prijedloga za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti u odnosu na pravomoćne sudske odluke u kaznenim postupcima. Kako je iz ranijeg izvještajnog razdoblja u radu ostalo 95 takvih predmeta, Državno je odvjetništvo Republike Hrvatske u 2022. godini radilo ukupno na 197 predmeta u povodu inicijativa za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti u kaznenim predmetima, što ne odstupa od broja tih predmeta na kojima se radilo ranijih godina.

Budući da o zahtjevu za zaštitu zakonitosti odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske te kako je svrha tog pravnog lijeka ispraviti ili utvrditi povrede zakona koje su dovele do donošenja pravomoćne odluke u kaznenom postupku isti predstavlja važno pravno sredstvo za ujednačivanje sudske prakse i formiranje određenih pravnih stavova.

14.2. Zaštita zakonitosti u prekršajnim predmetima

Odredba čl. 220. Prekršajnog zakona propisuje da Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske može podići zahtjev za zaštitu zakonitosti i protiv pravomoćnih sudskih odluka i protiv sudskog postupka koji je prethodio tim odlukama u prekršajnom postupku ako je povrijeđen zakon, s time da se sukladno istom zakonu taj pravni lijek ne mora podići premda je povrijeđen zakon ako povreda zakona nije utjecala na pravilnost odluke i ako se ne radi o pravnom pitanju važnom za jedinstvenost sudske prakse ili zaštitu ljudskih prava.

Kako se u odnosu na zahtjev za zaštitu zakonitosti u prekršajnim predmetima podredno primjenjuju odredbe zakona o kaznenom postupku koje propisuju podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, sve što je navedeno naprijed pod 14.1. o rokovima za podizanje, sudu nadležnom za odlučivanje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti i vrsti sudske odluke, vrijedi i za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti u prekršajnom postupku.

Tijekom 2021. godine Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zaprimilo je 58 prijedloga za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti u prekršajnim predmetima, a kako je iz ranijih godina u radu ostalo 85 takvih predmeta, Državno je odvjetništvo Republike Hrvatske u izvještajnom razdoblju radilo na ukupno 143 takva predmeta.

Kod ovog izvanrednog pravnog lijeka nužno je ukazati na po našem mišljenju neodgovarajuće zakonodavno rješenje.

Naime, temeljem čl. 244. Prekršajnog zakona, protiv presuda Prekršajnog suda donesenih nakon prigovora na obvezni prekršajni nalog nije dopuštena žalba osim iznimno. Takvim je rješenjem u prekršajnom postupku Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske rasterećen odlučivanja o žalbama protiv presuda prvostupanjskih sudova te se tako pravomoćne presude, pod uvjetima propisanim u čl. 220. Prekršajnog zakona, mogu pobijati isključivo zahtjevom za zaštitu zakonitosti.

Zbog toga Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zaprima velik broj inicijativa za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti nezadovoljnih stranaka, uglavnom osuđenika u prekršajnom postupku te u slučaju njihove osnovanosti podiže zahtjev za zaštitu zakonitosti budući da te povrede nisu mogle biti predmet razmatranja u žalbenom postupku. O takvim zahtjevima za zaštitu zakonitosti odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od tri sudca, a radi se u pretežnom broju slučajeva o kažnjivim radnjama manje pogibeljnosti, kao što su primjerice komunalni prekršaji, nepropisno parkiranje i slično.

Zbog tih bi razloga trebalo razmotriti uvođenje djelotvornog izvanrednog pravnog lijeka u prekršajnom postupku na dispoziciji stranaka, koji bi omogućio izvanredno preispitivanje zakonitosti tih pravomoćnih presuda pred Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske.

To bi bio izvanredni pravni lijek ponajprije u rukama osuđenika, kao stranački pravni lijek, u pojedinačnim slučajevima, za razliku od zahtjeva za zaštitu zakonitosti kojem je ponajprije dan načelni karakter u pravnim pitanjima važnim za jedinstvenost sudske prakse ili zaštitu ljudskih prava.

14.3. Izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude u upravnom sporu

Zahtjev za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćnih sudskih odluka u upravnim sporovima kao izvanredni pravni lijek kojim se pobija pravomoćna odluka upravnog suda ili Visokog upravnog suda Republike Hrvatske reguliran je člankom 78. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine broj 20/10, 143/12, 152/14, 94/16, 29/17 i 110/21).

O zahtjevu odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske. Stranke u upravnom sporu ne mogu samostalno podnijeti zahtjev Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, već samo mogu Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske podnijeti prijedlog da zbog povrede zakona podnese zahtjev za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćnih sudskih odluka.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske isključivo je ovlašteno podnijeti ovaj izvanredni pravni lijek kada je potrebno otkloniti povrede zakona (povrede postupovnog i materijalnog prava) koje su počinjene tijekom upravnog spora, odnosno donošenjem pravomoćnih sudskih odluka u upravnom sporu u pojedinom predmetu.

Zahtjev se podnosi u roku od šest mjeseci od dana dostave pravomoćne odluke (presude ili rješenja) strankama. Rok počinje teći od dana dostave posljednjoj od svih stranaka u upravnom sporu.

U upravnosudskoj praksi nerijetko se suočavamo s različitom praksom četiriju prvostupanjskih upravnih sudova (Osijek, Rijeka, Split i Zagreb) i Visokog upravnog suda Republike Hrvatske koji u pojedinim predmetima iste činjenične i pravne osnove donose različite odluke. Ovaj izvanredni pravni lijek osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih građana i pravnih osoba u njegovoj primjeni.

Svrha je podnošenja ovog pravnog lijeka u jedinstvenoj primjeni prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni te osiguranju i usklađivanju sudske prakse upravnih sudova i Visokog upravnog suda Republike Hrvatske u istovrsnim predmetima, ali različitih tužitelja, čime se ostvaruje ustavna funkcija Vrhovnog suda Republike Hrvatske koji osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih sudionika upravnog spora u njegovoj primjeni.

14.3.1. Kretanje predmeta izvanrednog preispitivanja zakonitosti pravomoćnih presuda u upravnom sporu

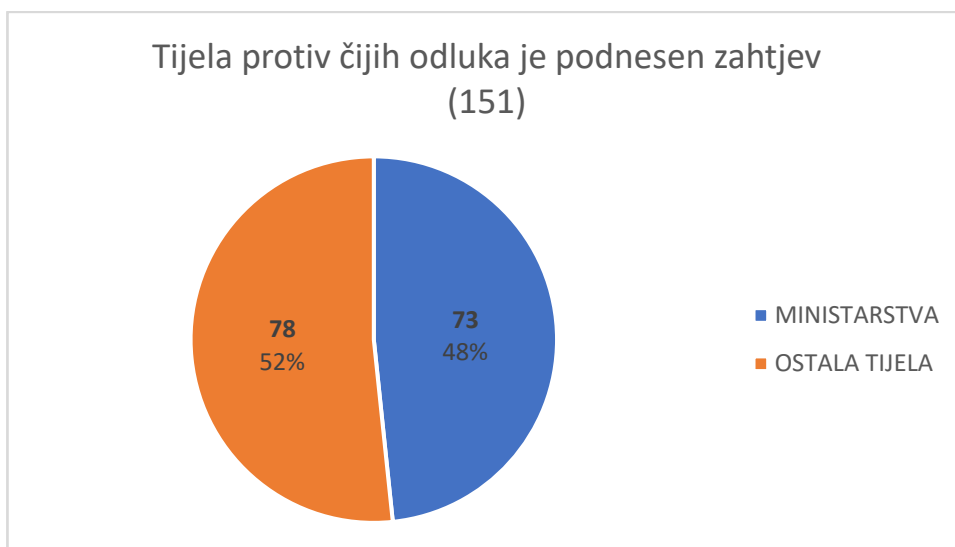
U 2023. godini zaprimljen je 151 prijedlog za podnošenje zahtjeva za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćnih sudskih odluka.

Ukupno u radu je bilo 187 predmeta budući da je 36 predmeta ostalo u radu iz 2022. godine.

U 23 predmeta (11 %) zaključeno je da je prijedlog osnovan te je podignut zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne sudske odluke, dok je u 123 predmeta (66 %) odbijen prijedlog za podizanje zahtjeva za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćnih presuda.

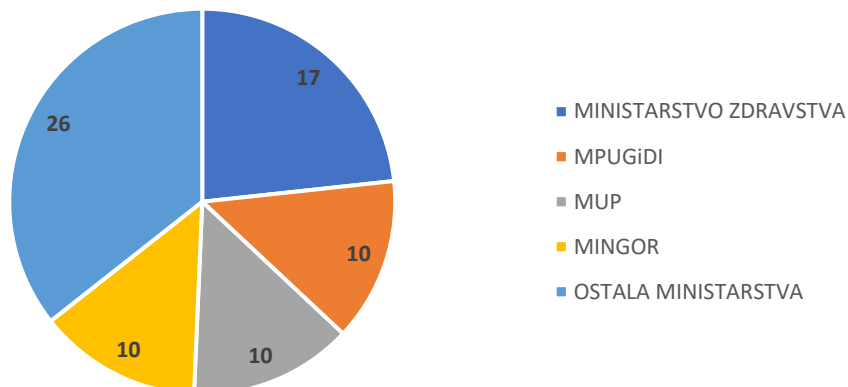
Smanjen broj podignutih zahtjeva u odnosu na ranije godine rezultat je smanjenja broja predmeta iz nadležnosti Ministarstva financija, Porezne uprave.

Od 151 primljenog zahtjeva 78 (52 %) zahtjeva za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne odluke u upravnom sporu odnosi se na odluke ostalih tijela, a 73 (48 %) na odluke ministarstava i ostalih javnopravnih tijela.

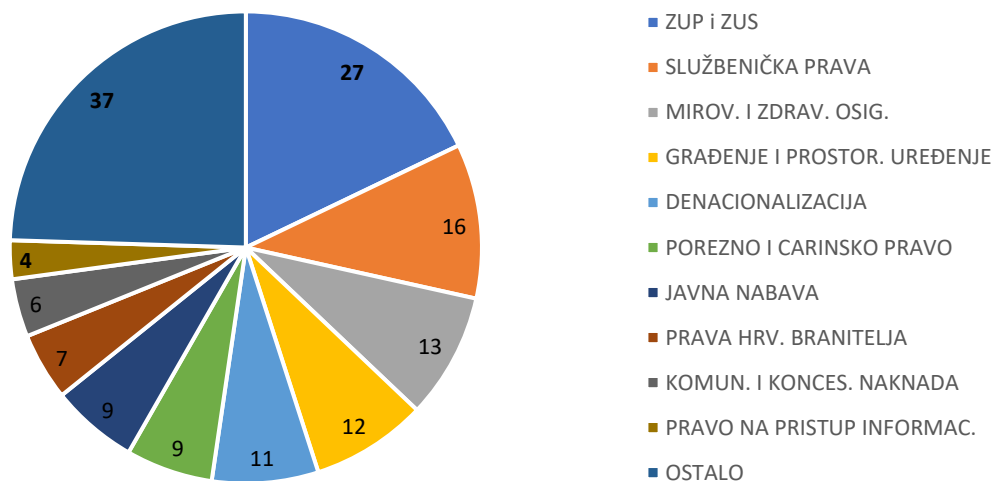
U odnosu na ministarstva protiv čijih je odluka pokrenut upravni spor najveći broj primljenih zahtjeva za podnošenje prijedloga za izvanredno preispitivanje pravomoćne odluke 11 % odnosi se na Ministarstvo zdravstva, a po 7 % na Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo financija.

Ministarstva protiv čijih odluka je podnesen zahtjev

Zahtjevi za podnošenje ovog izvanrednog pravnog lijeka odnose se na procesne povrede ZUP-a i ZUS-a (18 %), službenička prava (11 %), zdravstveno i mirovinsko osiguranje (9 %), građenje i prostorno uređenje (8 %), pravnu problematiku denacionalizacije (7 %), porezna i carinska prava (6 %), javnu nabavu (6 %), prava branitelja (5 %), koncesijsku naknadu (4 %), prava na pristup informacijama (3 %) i dr.

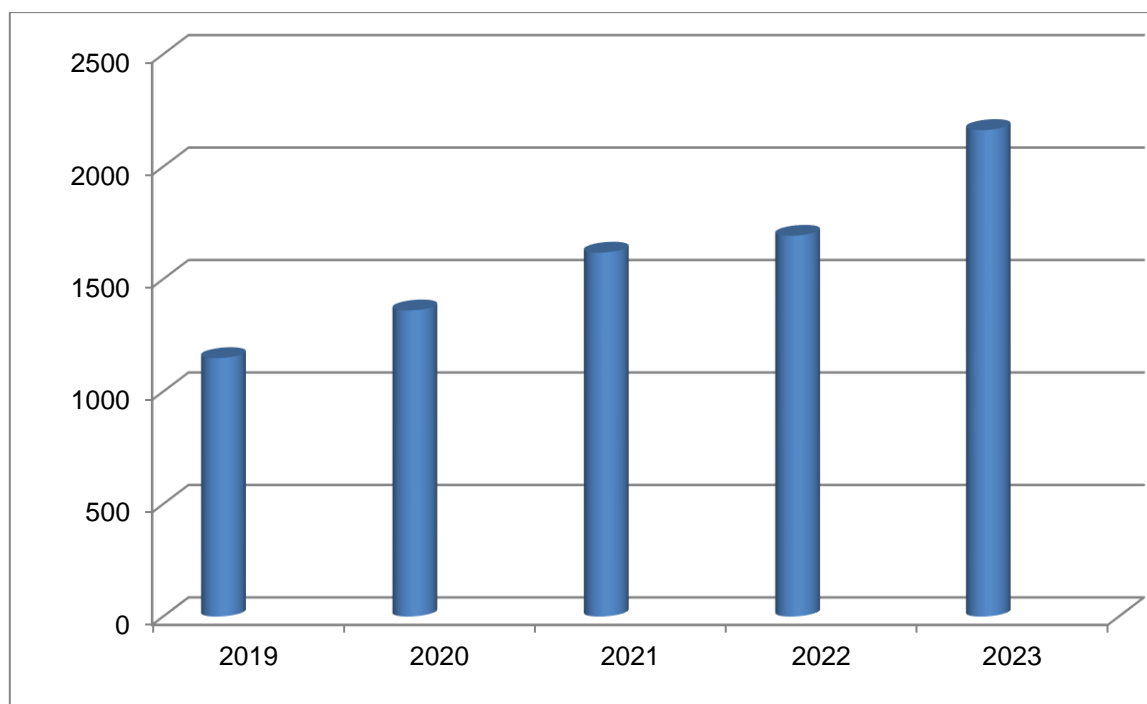
Pravna područja

15. Međunarodna pravna pomoć i pravosudna suradnja u kaznenim predmetima

U 2023. godini nadležna državna odvjetništva ostvarila su međunarodnu pravnu pomoć i pravosudnu suradnju u ukupno 2.163 kaznena predmeta, što predstavlja porast od 28 % u odnosu na prethodnu godinu kada je ukupan broj kaznenih predmeta iznosio 1.693.

Predmeti međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje 2019. – 2023.

Izveštajnu 2023. godinu obilježio je značajan porast broja predmeta u odnosu na prethodnu 2022. godinu, a koji se porast osobito očituje u predmetima pravosudne suradnje (ukupan broj od 1.509 predmeta predstavlja porast broja predmeta od 36 % u odnosu na prethodnu godinu), ali i u predmetima međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima (654 predmeta, što predstavlja porast broja predmeta od 12 % u odnosu na prethodnu godinu).

Pritom je potrebno istaknuti kako je u 2023. godini, kao i u prethodnoj godini, broj predmeta pravosudne suradnje znatno veći od broja predmeta međunarodne pravne pomoći (1.509 predmeta pravosudne suradnje u odnosu na 654 predmeta međunarodne pravne pomoći, odnosno, izraženo u postotcima, 131 % više predmeta).

Takav nerazmjerni odraz je postojećeg pravnog okvira prema kojem državno odvjetništvo izvršava instrumente pravosudne suradnje izdane od strane nadležnih tijela država članica, ali ne i zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć provođenjem dokaznih radnji izdane od strane trećih država (državno je odvjetništvo postupalo po stranim zamolnicama za međunarodnu pravnu pomoć u 204 predmeta, a izvršavalo instrumente pravosudne suradnje u 1.003 predmeta, odnosno u 392 % više predmeta).

Nadalje, u odnosu na prethodnu 2022. godinu, kada je broj izdanih zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć bio veći od broja izdanih naloga za pravosudnu suradnju (439 izdane zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć u odnosu na 382 izdana naloga za pravosudnu suradnju), izvještajnu 2023. godinu obilježio je veći broj izdanih naloga za pravosudnu suradnju od broja upućenih zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć (u 2023. godini upućeno je 455 zamolnica, a izdano 506 naloga, odnosno u 11 % više predmeta). Navedeni brojevi pokazuju na novi trend koji je posljedica ukidanja graničnih kontrola na kopnenim i pomorskim graničnim prijelazima dana 1. siječnja 2023. te u zračnim lukama dana 26. ožujka 2023., odnosno ulaskom Republike Hrvatske u Šengenski prostor. Naime, ukidanjem graničnih kontrola olakšan je protok roba, kapitala i ljudi na području Šengenskog prostora čiji je dio postala i Republika Hrvatska, a time je i povećan broj kaznenih djela čiji učinkoviti progon nije moguć bez pravosudne suradnje s državama Šengenskog prostora.

U odnosu na način postupanja u predmetima međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima potrebno je istaknuti kako je 2023. godinu obilježila primjena Opće upute o postupanju u predmetima međunarodne pravne pomoći broj: O-5/2022 od 14. lipnja 2022., koja je stupila na snagu 1. srpnja 2022. godine. Navedena je uputa pridonijela ubrzanju postupka pružanja međunarodne pravne pomoći u predmetima u kojima državno odvjetništvo izdaje zamolnice radi provođenja dokaznih radnji u trećim državama i državama članicama Europske unije koje ne primjenjuju europski istražni nalog (Republika Irska, Kraljevina Danska).

15.1. Međunarodna pravna pomoć

Predmeti međunarodne pravne pomoći (u tablicama MPP) u kaznenim stvarima odnose se gotovo isključivo na suradnju s pravosuđima trećih država. Iznimka su ustupi, odnosno preuzimanja kaznenog progona i dostava pismena koji se odnose na treće države, ali i na države članice Europske unije.

Međunarodna pravna pomoć u kaznenim stvarima 2019. – 2023.

	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	Upućene zamolnice	Izvršene zamolnice	Upućene zamolnice	Izvršene zamolnice	Upućene zamolnice	Izvršene zamolnice	Upućene zamolnice	Izvršene zamolnice	Upućene zamolnice	Izvršene zamolnice
„Mala“ međunarodna pravna pomoć	91	53	163	53	347	66	327	53	322	75
Ustup/preuzimanje kaznenog progona	115	59	79	88	100	46	91	59	108	92
Ostali oblici suradnje	2	17	15	40	12	9	21	31	25	37
UKUPNO	208	129	257	181	459	121	439	143	455	204

U gornjoj tablici prikazano je kretanje predmeta međunarodne pravne pomoći tijekom posljednjih pet godina u svim prvostupanjskim državnim odvjetništvima. Iz podataka u toj tablici proizlazi da je, nakon što se u 2021. godini broj predmeta u kojima su državna odvjetništva upućivala zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć znatno povećao, u idućim godinama, uključujući i ovu izvještajnu, zadržan na istoj razini. S druge strane, broj predmeta u kojima su nadležna državna odvjetništva izvršavala zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć u prošloj je godini povećan za oko 40 % u odnosu na prethodnu i tako brojčano dostigao (i prestigao) razinu iz 2020. godine.

Međunarodna pravna pomoć u kaznenim stvarima u 2023.

	ODO		ŽDO		USKOK		UKUPNO	
	Upućene zamolnice	Izvršene zamolnice	Upućene zamolnice	Izvršene zamolnice	Upućene zamolnice	Izvršene zamolnice	Upućene zamolnice	Izvršene zamolnice
„Mala“ međunarodna pravna pomoć	224	46	74	29	24	0	322	75
Ustup/preuzimanje kaznenog progona	102	76	6	16	0	0	108	92
Ostalo	17	14	8	21	0	2	25	37
UKUPNO	343	136	88	66	24	2	455	204

U gornjoj tablici prikazan je broj predmeta međunarodne pravne pomoći raspoređen prema stvarnoj nadležnosti u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. Njihova distribucija po vrstama državnih odvjetništava (prema njihovoj stvarnoj nadležnosti) iz kojih su upućivane odgovara otprilike omjerima predmeta istražnih radnji i predmeta istraga po istom kriteriju nadležnosti, uzimajući pri tome u obzir težinu i ozbiljnost kaznenih djela kojima se bave županijska državna odvjetništva (posebno ona nadležna i za ratne zločine) i USKOK, u kojima je međunarodni element stoga i izraženiji.

Zamolnice za „malu“ međunarodnu pravnu pomoć uglavnom se upućuju susjednim trećim državama (Republika Srbija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora – 2/3 svih zamolnica). Od ostalih trećih država prednjače Sjedinjene Američke Države. Najčešće se upućuju radi provođenja dokaznih radnji ispitivanja osoba u svojstvu okrivljenika ili svjedoka kao i pribavljanja podataka i dokumentacije od banaka te podataka od internetskih poslužitelja i platformi. Predmeti u kojima se najčešće traži takva međunarodna pravna pomoć jesu predmeti ratnih zločina, predmeti za kaznena djela protiv gospodarstva uključujući i pranje novca, za kaznena djela protiv imovine i za kaznenih djela protiv računalnih sustava, ali i predmeti kaznenopravne zaštite djece.

Kad je riječ o ustupima, odnosno preuzimanjima kaznenog progona, takva vrsta međunarodne pravne pomoći ostvarivana je u najvećem broju predmeta s

Republikom Slovenijom, Bosnom i Hercegovinom te sa Saveznom Republikom Njemačkom, i to sa strane Republike Hrvatske kao aktivnog dionika u najvećem broju slučajeva za kaznena djela izazivanje prometne nesreće u cestovnom prometu, pranja novca i prijevare, a na pasivnoj strani isto tako za kaznena djela prijevare, ali i krađe, neovlaštene proizvodnje i prometa drogama te kaznenih djela povezanih s dječjom pornografijom.

USKOK je, isto tako, upućivao nadležnim inozemnim pravosudnim tijelima zamolbe za „malu“ međunarodnu pravnu pomoć u vidu pribavljanja podataka i dokumentacije te provođenja dokaznih radnji ispitivanja okrivljenika i svjedoka. S obzirom na nadležnost USKOK-a, međunarodna je pravna pomoć ostvarivana, u pravilu, u predmetima organiziranog kriminala (kaznena djela zločinačkog udruženja iz članka 328. Kaznenog zakona te kaznena djela teškog ubojstva, neovlaštene proizvodnje i prometa drogama i protuzakonitog ulaženja kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj članici Europske unije ili potpisnice Šengenskog sporazuma počinjenja u sastavu zločinačkog udruženja), ali i u predmetima kaznenih djela pranja novca, zlouporabe položaja i ovlasti te davanja mita.

U odnosu na mjesnu nadležnost županijskih državnih odvjetništava, najveći broj zamolnica za „malu“ međunarodnu pravnu pomoć upućen je s područja Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (67) i Županijskog državnog odvjetništva u Bjelovaru (41), dok je najveći broj zamolnica za „malu“ međunarodnu pravnu pomoć izvršen na područjima Županijskoga državnog odvjetništva u Zadru (25) i Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (11).

Gledajući po istom teritorijalnom principu, najveći broj predmeta drugim državama ustupila su državna odvjetništva s područja Županijskog državnog odvjetništva u Puli (30) i Županijskoga državnog odvjetništva u Zadru (17). Najveći broj predmeta u kojima je po zamolnicama stranih država preuzet kazneni progon zabilježen je u državnim odvjetništvima s područja Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (44) i Županijskog državnog odvjetništva u Varaždinu (8).

Nakraju, valja navesti da dio županijskih državnih odvjetnika i nadalje drži da najveći izazov kod korištenja instrumenata međunarodne pravne pomoći predstavlja dugotrajnost njezina ostvarivanja. To u predmetima u kojima su u tijeku istrage ili u kojima je protiv osumnjičenika određen istražni zatvor može dovesti do nužnosti produljenja rokova za dovršetak istrage, odnosno do opasnosti od isteka rokova istražnog zatvora.

15.2. Pravosudna suradnja

Uvodno naglašavamo kako se predmeti pravosudne suradnje odnose na suradnju s državama članicama Europske unije koje primjenjuju oblike pravosudne suradnje propisane Zakonom o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (Narodne novine broj 91/10, 81/13, 124/13, 26/15, 102/17, 68/18, 70/19, 141/20, 18/24, dalje u tekstu: ZPSKS-EU) te na određene oblike pravosudne suradnje s Republikom Islandom, Kraljevinom Norveškom i Ujedinjenim Kraljevstvom Velike Britanije i Sjeverne Irske u odnosu na koje se podredno primjenjuje ZPSKS-EU.

U donjoj tablici prikazano je kretanje po vrsti predmeta pravosudne suradnje tijekom posljednjih pet godina, odnosno od 2019. do 2023. godine.

Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima 2019. – 2023.

	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja
Europski uhidbeni nalog	51	154	43	114	101	105	88	155	102	167
Europski istražni nalog	222	361	216	432	270	411	286	472	388	521
Ostalo	9	15	11	107	0	151	8	102	16	315
UKUPNO	282	530	270	653	371	667	382	729	506	1.003

Kao što je uvodno navedeno, izvještajnu 2023. godinu obilježio je porast od 36 % ukupnog broja predmeta pravosudne suradnje u odnosu na prethodnu 2022. godinu. Pritom je navedeni porast podjednak u odnosu na predmete u kojima Republika Hrvatska postupa kao država izvršenja (porast od 38 %), ali i u odnosu na predmete u kojima Republika Hrvatska postupka kao država izdavanja (porast od 32 %). Time se izvještajna 2023. godina razlikuje od prethodne 2022. godine koju je obilježila stagnacija broja izdanih naloga i znatan porast broja izvršenih naloga (porast od 47,6 %). Ovako značajan porast broja izdanih naloga obilježio je i 2021. godinu, kada je porast broja izdanih naloga u odnosu na prethodnu godinu iznosio 37 %, dok je sam broj izdanih naloga bio 27 % manji od broja izdanih naloga u 2023. godini. Navedeni porast u 2021. godini odražavao je stanje u društvu uvjetovano protuepidemijskim mjerama koje su *de facto* ograničavale kretanje osoba pa se provođenje pojedinih dokaznih radnji prepuštalo drugim državama putem izdavanja instrumenata pravosudne suradnje. Ovako značajan porast izdanih naloga u 2023. godini mogao bi se pripisati ukidanje graničnih kontrola i ulaskom Republike Hrvatske u Šengenski prostor.

Navedenu tvrdnju potvrđuje i činjenica da je 2023. godinu obilježio porast broja izdanih europskih uhidbenih naloga u odnosu na prethodnu godinu (porast od 17 %) koju je obilježio pad izdanih europskih uhidbenih naloga (pad od 13 %). Što se tiče predmeta koji se odnose na izvršavanje europskih uhidbenih naloga i europskih istražnih naloga, nastavljen je trend rasta iz prijašnjih godina. Tako u 2023. godini bilježimo porast od 9,8 % broja izvršenih europskih uhidbenih naloga i europskih istražnih naloga, pri čemu je porast broja izvršenih europskih uhidbenih naloga iznosio 8%, a porast izvršenih europskih istražnih naloga 11,8 %.

U donjoj tablici prikazano je kretanje broja predmeta pravosudne suradnje u 2023. godini po vrsti predmeta te stvarnoj nadležnosti.

Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima u 2023. godini

	ODO		ŽDO		USKOK		UKUPNO	
	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja
Europski uhidbeni nalog	63	0	21	167	18	0	102	167
Europski istražni nalog	302	3	33	518	53	0	388	521
Ostalo	14	267	2	48	0	0	16	315
UKUPNO	379	270	56	733	71	0	506	1.003

Vezano uz vrstu predmeta, potrebno je istaknuti kako je prema izvješćima nižih državnih odvjetništava uočen znatan porast broja "ostalih" predmeta pravosudne suradnje, i to za više od 200 % u odnosu na prethodnu 2022. godinu. Dok su 2022. godina, kao i prethodne godine bilježile oko 100 „ostalih“ predmeta, izvještajna 2023. godina bilježi 315 predmeta. Napominjemo kako se pod „ostalim predmetima“ podrazumijevaju drugi oblici pravosudne suradnje poput priznanja i izvršenja naloga za osiguranje imovine, naloga za oduzimanje imovine, presuda kojima su izrečene kazna zatvora ili druge mjere lišenja slobode te odluka o novčanim kaznama. Ovako značajan porast odraz je činjenice da u pojedina općinska državna odvjetništva (Općinsko kazneno državno odvjetništvo u Zagrebu, Općinsko državno odvjetništvo u Velikoj Gorici, Općinsko državno odvjetništvo u Novom Zagrebu) u svojim statističkim podacima kao posebne predmete iskazivali zaprimljene sudske odluke donesene postupcima priznanja i izvršenja stranih odluka o novčanim kaznama provedenim sukladno članku 78. a Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije.

S obzirom na stvarnu nadležnost najveći broj europskih uhidbenih naloga izdan je od strane USKOK-a (18) te Općinsko kazneno državno odvjetništvo u Zagrebu (30) i Općinsko državno odvjetništvo u Slavonskom Brodu (16), dok je najveći broj europskih istražnih naloga također izdan od strane USKOK-a (53), Općinskog državnog odvjetništva u Puli (70) i Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu (67).

Time je nastavljen trend iz prijašnje godine kada je USKOK bilježio velik broj izdanih europskih uhidbenih naloga (18) i europskih istražnih naloga (25) u ukupnom broju izdanih naloga, s tim da se u izvještajnoj 2023. godini bilježi porast od čak 112 % izdanih europskih istražnih naloga od strane USKOK-a.

Porast broja izdanih europskih istražnih naloga u predmetima općinske nadležnosti (302) i USKOK-a (53) posljedica je povećanja broja predmeta računalnog kriminaliteta, kaznenih djela počinjenih u okviru zločinačkog udruženja, posebno kaznenih djela zlouporabe opojnih droga i protuzakonitog ulaženja kretanja i boravka u RH, drugoj članici Europske unije ili potpisnice Šengenskog sporazuma.

Za mjesnu nadležnost potrebno je istaknuti kako je najveći broj europskih uhidbenih naloga izdan na područjima Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (32), dok je najveći broj europskih istražnih naloga izdan na područjima Županijskoga državnog odvjetništva u Puli (77) i Županijskoga državnog odvjetništva u Zagrebu (67).

Najveći broj izvršenih europskih uhidbenih naloga, kao i prethodne godine, zabilježen je na području Županijskoga državnog odvjetništva u Vukovaru (37) i Županijskoga državnog odvjetništva u Zagrebu (23), a koji je broj predmeta uvjetovan geografskim položajem navedenih državnih odvjetništva, odnosno blizinom državne granice, posebno nakon ulaska Republike Hrvatske u Šengenski prostor.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju, i dalje ima najveći broj predmeta izvršenih europskih istražnih naloga (232), pri čemu se broj izvršenih predmeta povećao 30 % u odnosu na 2022. godinu. Dok se Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku izdvaja kao jedino državno odvjetništvo koje tijekom 2023. godine nije ostvarilo pravosudnu suradnju s državama članicama Europske unije.

Države članice Europske unije, s čijim je pravosudnim tijelima ostvarena suradnja u najvećem opsegu, jesu Savezna Republika Njemačka, Republika Austrija, Republika Slovenija, Mađarska i Talijanska Republika.

Struktura kriminaliteta u kaznenim predmetima pravosudne suradnje ostvarene sa zemljama članicama Europske unije jednaka je kao i prethodnih godina. Što se tiče dokaznih radnji zatraženih europskim istražnim nalogom, trendovi se iz prijašnjih godina nastavljaju, posebno u pogledu zaprimanja europskih istražnih naloga kojima se traži provođenje više, često uvjetovanih dokaznih radnji, pa se izvršavanja europskog istražnog naloga katkad pretvara u provođenje cjelokupne istrage za pravosudno tijelo u državi izdavanja.

Prilikom izvršavanja europskih istražnih naloga, kao i zaprimanja upozorenja u Šengenskom informacijskom sustavu (SIS), primijećeno je kako oni nisu jasno sastavljeni, bilo da se radi o europskim istražnim nalogima koji su izdani u predistražnoj fazi postupka pa radnje koje se njima traže nisu jasno precizirane, bilo da se radi o upozorenjima koja ne sadrže precizne podatke o kaznenom djelu ili netočne podatke o svrsi raspisivanja upozorenja u potražnom sustavu SIS-a.

S druge strane, prilikom izdavanja europskih uhidbenih naloga uočeni su izazovi koji se očituju u činjenici da su pravosudna tijela države izvršenja tražila dodatne podatke od hrvatskih tijela o uvjetima u zatvorima u Republici Hrvatskoj, a u okviru utvrđivanja realnog rizika od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja zbog uvjeta u zatvorima u državi izdavanja sukladno kriterijima koje je u svojoj judikaturi zauzeo Sud Europske unije.

U izvještajnom razdoblju potrebno je istaknuti sljedeće predmete:

Postupanje po europskim uhidbenim nalogima izdanim od strane grčkog tužiteljstva protiv hrvatskih državljana, pripadnika navijačke skupine Bad Blue Boys, radi predaje Helenskoj Republici Grčkoj, a u svrhu vođenja kaznenog postupka zbog više kaznenih djela i prekršaja počinjenih tijekom sukoba navijača NK Dinamo i AEK-a u kolovozu 2023. godine. Postupci izvršenja europskih uhidbenih naloga vodili su se pred Županijskim državnim odvjetništvom u Zagrebu, Velikoj Gorici i Vukovaru. Tri su postupka prekinuta dok se pravomoćno ne okončaju domaći kazneni postupci te dok tražena osobe ne izdrži kaznu zatvora koja će joj biti eventualno izrečena u tim postupcima, a u tri postupka doneseno je nepravomoćno rješenje kojim se odbija predaja tražene osobe zbog nepoštivanja temeljnih ljudskih prava u državi izdavanja.

Kao primjere osobito uspješnog koordiniranog postupanja državnog odvjetništva i pravosudnih tijela drugih država članica Europske unije (tzv. *action day*) te provođenja usporednih postupaka potrebno je istaknuti predmet Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu u kojem je ostvarena uspješna suradnja s belgijskim tužiteljstvom koja je rezultirala koordiniranim pretragama i uhićenjima počinitelja kaznenih djela povezanih s terorizmom.

U odnosu na „ostale“ predmete pravosudne suradnje potrebno je istaknuti sljedeće predmete priznanja i izvršenja naloga za osiguranje imovine /naloga za oduzimanje imovine:

U izvještajnoj 2023. godini pokrenut je postupak uplate u državni proračun Republike Hrvatske 50 % oduzetog novčanog iznosa od nešto manje od 600.000,00 eura, a na temelju odluke Županijskog suda u Splitu donesene u postupku priznanja i izvršenja nizozemske odluke o oduzimanju imovinske koristi stečene kaznenim djelom pranja novca. Navedeni je iznos uplaćen u državni proračun Republike Hrvatske početkom 2024. godine.

Nadalje, u izvještajnom razdoblju Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu iniciralo je postupak priznanja i izvršenje talijanske odluke o oduzimanju imovinske koristi pravomoćno presuđenoj osobi koja je povezana s talijanskom mafijom 'Ndrangheta radi oduzimanja imovinske koristi u ukupnom iznosu od 215.472,89 eura, te je podnijelo prijedlog sudu za priznanje i izvršenja odluke slovenskog suda o oduzimanju protupravne imovinske koristi u visini 17.504.000 EUR kojom su kupljene dionice trgovačkog društva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, iako takvoj odluci nije prethodila osuđujuća presuda zbog kaznenog djela pranja novca, sve sukladno Uredbi (EU) 2018/1805.

15.3. Suradnja putem EUROJUST-a i Europske pravosudne mreže (EJN)

Kao i prethodnih godina, iz izvještaja više državnih odvjetništava, a posebno Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, proizlazi kako se radi učinkovitog izvršavanja instrumenata pravosudne suradnje i koordinacije postupanja u više država članica Europske unije koristila pomoć i podrška Nacionalnog člana Hrvatske u EUROJUST-u i kontaktnih točaka EPMKS-a, što je u bitnom pridonijelo bržem pribavljanju dokaza ili osiguranju prisutnosti okrivljenika u postupku, a time i bržem procesuiranju kaznenih djela s međunarodnim elementom.

Prema izvještaju zamjenika Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske koji je Nacionalni član Republike Hrvatske u Eurojustu, tijekom 2023. godine zaprimljeno je 335 predmeta, a time je u statističkom smislu održana razina iz prethodne godine kada je zaprimljen 331 predmet. Međutim, uočen je trend porasta broja zaprimljenih zahtjeva, i to zahtjeva stranih pravosudnih tijela (117 zahtjeva), ali i zahtjeva domaćih pravosudnih tijela (74 zahtjeva). Pritom porast broja zahtjeva stranih pravosudnih tijela iznosi samo 4% u odnosu na prijašnju godinu kada je zaprimljeno 113 zahtjeva, dok porast broja zahtjeva domaćih pravosudnih tijela iznosi 32 % u odnosu na prijašnju godinu kada je zaprimljeno 56 zahtjeva. Kada govorimo o domaćih pravosudnim tijelima koja su uputila zahtjeve Eurojustu, bilježi se značajan porast broja zahtjeva USKOK-a od čak 160 % u odnosu na prijašnju godinu (USKOK je 2022. godine uputio 15 zahtjeva, a 2023. godine 39 zahtjeva), kao i značajan pad zahtjeva općinskih državnih odvjetništava od čak 56% (općinska državna odvjetništva su 2022. godine uputila Eurojustu 16 zahtjeva, a 2023. godine samo 7 zahtjeva).

Što se tiče sadržaja zahtjeva, tijekom 2023. godine zabilježen je velik broj zahtjeva kojima su se tražili pomoć Eurojusta u postupanju po europskim istražnim nalozima izdanim radi pribavljanja podataka do kojih se došlo pretragama „kriptiranih mobitela“. U 2023. godini, kao i u prijašnjim godinama, nastavljeno je i s organiziranjem koordinacijskih sastanaka u Eurojustu kako bi se uskladilo postupanje više država u konkretnim predmetima ili organiziralo istodobno provođenje određenih dokaznih radnji na području različitih država članica Europske unije (tzv. *action day*).

Prema izvještaju za 2023. godinu nacionalnog predstavnika za Europsku pravosudnu mrežu u kaznenim stvarima (EPMKS) u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske proizlazi kako je suradnja putem kontaktnih osoba EPMKS-a ostvarena u ukupno 214 predmeta, što predstavlja od porast od 6 % u odnosu na prethodnu godinu. Pritom su kontaktne osobe imenovane na državnim odvjetništvima postupale u 63 predmeta, što predstavlja udio od 30 % u ukupnome broju predmeta EPMKS-a. Valja istaknuti kako je 2020. godinu (ukupno 557 predmeta) i 2021. godinu (ukupno 339 predmeta) obilježila intenzivna suradnja putem EPMKS-a uzrokovana uvjetima rada tijekom pandemije virusom COVID-19. U odnosu na vrstu postupka u kojem je ostvarena suradnja najveći dio predmeta odnosi se na postupanje po europskom uhidbenom nalogu i europskom istražnom nalogu, i to u postupcima zbog kaznenih djela protiv imovine i pranja novca, i to u predmetima u kojima je pomoć tražena/pružena Republici Sloveniji, Republici Austriji te SR Njemačkoj. Tijekom 2023. godine održana su dva nacionalna sastanka EPMKS-a, kao i četiri radionice za državne odvjetnike i državnoodvjetničke savjetnike u okviru projekta „Jačanje mreže za pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima – CRO STRENN“.

15.3.1. Međunarodna suradnja

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i niža državna odvjetništva nastavila su i 2023. godine aktivno sudjelovati u radu tijela regionalnih i univerzalnih međunarodnih organizacija, razvijati i jačati suradnju s tužiteljstvima drugih država sukladno odredbama tužiteljskih memoranduma/protokola, ali i kroz sudjelovanje svojih predstavnika u tijelima i mrežama osnovanima u okviru Europske unije (radne skupine Vijeća Europske unije COPEN i DROIPEN) i Vijeća Europe (GRECO, MONEYVAL, Konferencija stranaka Varšavske konvencije, T-CY), Ujedinjenih

naroda (sudjelovanje u radu *ad hoc* Odbora za izradu sveobuhvatne međunarodne konvencije o suzbijanje uporabe informacijskih i komunikacijskih tehnologija u kriminalne svrhe) te Međunarodnog udruženja tužitelja (IAP). Nadalje, predstavnici državnog odvjetništva sudjelovali su kao evaluatori Republike Finske i Republike Slovenije u X. krugu uzajamne evaluacije implementacije Europskog istražnog naloga te su kao članovi delegacije Republike Hrvatske sudjelovali na sastancima i pripremali izvješća za Zajedničku grupu FATF-a, ali i za OECD u okviru procjene usklađenosti Republike Hrvatske s Konvencijom OECD-a protiv podmićivanja.

Tijekom izvještajne 2023. godine ostvarena je intenzivna suradnja s nadležnim tijelima Republike Albanije i Republike Ukrajine.

Dana 24. i 25. travnja 2023. godine Glavna državna odvjetnica Republike Hrvatske bila je u službenom posjetu pravosudnim tijelima Albanije, odnosno Glavnom tužiteljstvu Albanije, Visokom vijeću tužitelja te Uredu za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala Republike Albanije. Potom je dana 29. lipnja 2023. godine Glavna državna odvjetnica Republike Hrvatske primila u nastupni posjet Veleposlanika Republike Albanije u Republici Hrvatskoj g. Rizu Poda, a dana 9. listopada 2023. godine predstavnici Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i USKOK-a primili su u radni posjet izaslanstvo Ministarstva pravosuđa Republike Albanije koje je predvodio ministar pravosuđa Ulsi Manje, a u cilju razmjene iskustava u području progona počinitelja koruptivnih kaznenih djela i kaznenih djela organiziranog kriminaliteta.

Nadalje, dana 30. lipnja 2023. na marginama Radionice o istraživanju i procesuiranju ratnih zločina – prijenos znanja i iskustva Republike Hrvatske, Glavna državna odvjetnica Republike Hrvatske održala je bilateralni sastanak s Glavnim tužiteljem Ukrajine Andriyem Kostinom. Navedenom sastanku prethodio je studijski posjet ukrajinskih sudaca Republici Hrvatskoj koje su dana 26. travnja 2023. godine primili predstavnici državnog odvjetništva, a u cilju razmjene iskustava u procesuiranju počinitelja kaznenih djela seksualnog nasilja u ratu.

Vezano uz navedenu suradnju s predstavnicima ukrajinskih pravosudnih tijela potrebno je naglasiti kako je dana 17. kolovoza 2023. godine Glavna državna odvjetnica Republike Hrvatske primila izaslanstvo Odbora za pravosuđe Senata Sjedinjenih Američkih Država. Glavna tema ovog sastanka bila su pitanja savjetodavne pomoći koju u procesuiranju teških povreda međunarodnog humanitarnog prava ukrajinskim tužiteljima pruža Državno odvjetništvo Republike Hrvatske posredstvom Savjetodavne skupine za najteže zločine (Atrocity Crime Advisory Group – ACA) koju su, kao poseban mehanizam, osnovali EU, SAD i UK.

15.3.2. Suradnja s Uredom zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

Sukladno članku 10. Uredbe o Uredu zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava (Narodne novine, broj 18/12 i 84/18) sva državna tijela, pa tako i državno odvjetništvo, dužna su surađivati sa zastupnikom i njegovim Uredom, omogućiti mu nesmetan rad te mu učiniti dostupnim sve relevantne činjenice i isprave potrebne za uredno obavljanje poslova zastupanja pred Europskim sudom za ljudska prava (dalje u tekstu: ESLJP) i izvršenje presuda navedenog Suda.

U izvještajnom razdoblju Državno odvjetništvo Republike Hrvatske na traženje Ureda zastupnika dostavilo je četiri očitovanja o postupanju državnog odvjetništva u građanskim predmetima pred domaćim sudovima, kao i relevantnu dokumentaciju.

U podnesenim zahtjevima podnositelji su istaknuli povredu članka 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (zbog neodgovarajućih uvjeta u hrvatskim zatvorima), članka 6. Konvencije (povredu prava na pristup sudu zbog nerazmatranja ustavne tužbe, odnosno zbog duljine trajanja postupka), članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju (povredu prava na zaštitu vlasništva zbog prekomjerno nametnutih troškova postupka koje im je naloženo platiti odlukama domaćih sudova), te povredu članka 13. Konvencije (nedjelotvornost domaćih pravnih sredstava).

Vezano za kaznene predmete, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske na traženje Ureda zastupnika dostavilo je deset očitovanja povodom pokrenutih postupaka pred ESLJP-om po zahtjevima fizičkih osoba protiv Republike Hrvatske, zbog navodnih povreda članka 2. Konvencije (pravo na život), članka 3. Konvencije (zabrana mučenja, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja), članka 6. Konvencije (pravo na pošteno suđenje), članka 7. Konvencije (načelo nema kazne bez zakona), članka 8. Konvencije (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života), kao i članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju (zaštita vlasništva).

Nakon dostavljenih očitovanja Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nastavlja suradnju s Uredom zastupnika te na traženje Ureda zastupnika ili na vlastitu inicijativu dostavlja dodatna očitovanja i relevantnu dokumentaciju, osobito u slučaju bitnih promjena i prikupljenih novih saznanja u postupcima pred nadležnim državnim odvjetništvima za koje se procijeni da su važni za zastupanje Republike Hrvatske u pojedinim postupcima pred ESLJP-om.

U izvještajnom razdoblju dostavljena su dodatna očitovanja u dva predmeta koja se tiču građanskih postupaka te najmanje petnaest dodatnih očitovanja u odnosu na kaznene predmete. Naime, postupci koji su pokrenuti pred ESLJP-om često su dugotrajni te se tijekom njihova trajanja razvija kontinuirana suradnja između Ureda zastupnika i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske.

U slučajevima kada ESLJP u svojim konačnim odlukama protiv Republike Hrvatske utvrdi koju povredu konvencijskog prava, a koja se odnosi na propuste u postupanju državnog odvjetništva na domaćoj razini, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske posvećuje posebnu pozornost analiziranju takvih odluka ESLJP-a i na traženje Ureda zastupnika dostavlja svoje prijedloge vezano za poduzimanje prikladnih individualnih i općih mjera kojima se nastoji osigurati otklanjanje povrede u konkretnom predmetu i osiguranje da se takve povrede ne ponavljaju u sličnim situacijama.

S tim u vezi, tijekom izvještajnog razdoblja Državno odvjetništvo Republike Hrvatske dostavilo je Uredu zastupnika pet preliminarnih upitnika za kaznene predmete, koji su se odnosili na poduzimanje adekvatnih državnoodvjetničkih radnji i mjera u odnosu na presude ESLJP-a u kojima je utvrđena povreda postupovnog aspekta članka 2. i 3. Konvencije zbog neprovođenja učinkovite istrage.

Također, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske po potrebi daje sugestije ili primjedbe na nacrt akcijskog plana ili akcijskog izvješća koje mu dostavi Ured zastupnika te u okviru svoje nadležnosti sudjeluje u poduzimanju mjera izvršenja, a ujedno dva predstavnika Državnog odvjetništva Republike Hrvatske sudjeluju u Stručnom savjetu za izvršenje presuda i odluka ESLJP-a.

Tijekom 2023. Državno je odvjetništvo Republike Hrvatske s Uredom zastupnika održalo više radnih sastanaka na kojima su razmatrane prikladne mjere izvršenja presuda ESLJP-a, posebice u vezi s parničnim predmetima koji se tiču neodgovarajućih, odnosno ponižavajućih uvjeta u hrvatskim zatvorima i neučinkovitog pravnog sredstva za neodgovarajuće uvjete u zatvorima.

Upravo je problematika ponižavajućih uvjeta u zatvorima i s tim u vezi neučinkovitog kompenzacijskog pravnog sredstva bila raspravljana kao jedna od tema na sastanku koji je održan u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske u studenom 2023. s delegacijom Odjela za izvršenje presuda ESLJP-a Vijeća Europe i delegacijom Ureda zastupnika.

Smatramo da održavanje ovakvih sastanaka doprinosi boljem razumijevanju ovakvih specifičnih povreda utvrđenih od strane ESLJP-a i konkretiziranju mogućih mjera izvršenja u okviru nadležnosti pojedinih tijela na domaćoj razini, s ciljem popravljanja i sprječavanja daljnjih sličnih povreda.

Kao dobar primjer suradnje s Uredom zastupnika ističe se situacija u kojoj je Ured zastupnika izvijestio Državno odvjetništvo Republike Hrvatske o predmetu koji je pred ESLJP-om pokrenuo jedan podnositelj u kojem je istaknuo povredu prava na pošteno suđenje zbog nemogućnosti obnove kaznenog postupka po konačnoj presudi ESLJP-a, jer nije dostavio prijevod predmetne presude ESLJP-a na hrvatski jezik.

Smatrajući kako postoji mogućnost da se ovakva situacija ispravi već na domaćoj razini, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske podnijelo je Vrhovnom sudu Republike Hrvatske zahtjev za zaštitu zakonitosti, a koji je Vrhovni sud Republike Hrvatske utvrdio osnovanim, ukinuo rješenja nižih sudova, utvrdivši da stranka koja traži obnovu kaznenog postupka, pozivajući se na konačnu odluku ESLJP-a, nije u obvezi dostavljati prijevod te odluke na hrvatski jezik.

Naknadno je ESLJP brisao ovaj predmet s liste svojih predmeta, zaključivši da su odlukom Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a povodom zahtjeva za zaštitu zakonitosti Glavnog državnog odvjetnika, u domaćem postupku već ukinute sporne odluke nižih sudova kojima je bila onemogućena obnova kaznenog postupka na štetu ovog podnositelja, čime su ujedno ispravljani i učinci mogućih povreda Konvencije.

Tijekom izvještajnog razdoblja i nadalje se posebna pozornost poklanjala postupanjima u predmetima po presudi M.H. i dr. protiv Hrvatske iz 2021., koja se odnosi na migrante i Statileo grupa predmeta, koja se tiče povreda prava vlasnika stanova u kojima žive zaštićeni najmoprimci, jer se izvršenje tih presuda nalazi u pojačanom Odbora ministara Vijeća Europe.

Sukladno Zakonu o državnom odvjetništvu (Narodne novine broj 67/18 i 21/22) u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske i u županijskim državnim odvjetništvima određene su osobe za praćenje sudske prakse ESLJP-a koje pružaju pomoć u pravilnoj primjeni propisa i sudske prakse ESLJP-a relevantne za rad državnog odvjetništva, a radi kvalitetnog i pravilnog zastupanja Republike Hrvatske, odnosno postupanja i rada u konkretnim predmetima.

Imajući u vidu da je sudska praksa ESLJP-a sastavni dio sustava Konvencije koju je u svom svakodnevnom radu u obvezi primjenjivati i državno odvjetništvo, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske redovito obavještava niža državna odvjetništva o svim važnijim presudama i odlukama ESLJP-a koje su važna za rad državnog odvjetništva u građansko-upravnim i kaznenim predmetima, kao i o drugim objavljenim bitnim publikacijama Ureda zastupnika.

Kako je za potpuno i pravilno razumijevanje konvencijskih standarda nužno stalno stručno usavršavanje u tom području, savjetnici i zamjenici u državnim odvjetništvima u 2023. sudjelovali su na više radionica u organizaciji Pravosudne akademije na temu konvencijskog prava.

Posebno se ističe da su predstavnici Državnog odvjetništva u suradnji s predstavnicima Ureda zastupnika vodili dvije radionice koje se tiču prava žrtava obiteljskog nasilja te učinkovite istrage u smislu Konvencije i prakse ESLJP-a, dok je na Stručnom skupu Državnih odvjetništava, građansko-upravnih odjela, jedna od izloženih i raspravljenih tema bila i tema „Nove odluke Europskog suda za ljudska prava i postupanje državnog odvjetništva“.

15.4. Suradnja na temelju Protokola/Memoranduma

Tijekom izvještajnog razdoblja nije bilo značajnijih promjena u odnosu na ranije godine vezano za izravnu suradnju Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i nižih državnih odvjetništava s tužiteljstvima drugih zemalja na temelju potpisanih Protokola odnosno Memoranduma i Sporazuma.

Navedenu suradnju ostvarila su Županijska državna odvjetništva i Općinska državna odvjetništva u Zagrebu, Varaždinu, Rijeci, Osijeku, Slavonskom Brodu i Splitu i Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

Uglavnom su zaprimane ili izdavane zamolbe temeljem Protokola o suglasnosti u ostvarivanju međusobne suradnje u borbi protiv svih oblika teškog kriminala između DORH-a i Tužiteljstva/Tužilaštva Bosne i Hercegovine iz 2005., Protokola između Državnog odvjetništva RH i Tužiteljstva Bosne i Hercegovine o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida iz 2013. te Sporazuma o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida između DORH-a i Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije iz 2006., a zahtjevi za pomoć odnosili su se većinom na predmete ratnih zločina. Traženi su podatci o adresama prebivališta potencijalnih svjedoka, obavljanje obavijesnih razgovora, pribavljanja isprava državnih tijela o okrivljenicima i svjedocima, a u predmetu gospodarskog kriminaliteta izvadak iz sudskog registra za određeno trgovačko društvo.

U odnosu na ovaj oblik suradnje možemo zaključiti da potpisani akti između pravosudnih tijela susjednih zemalja ostvaruju svoju svrhu, no i nadalje se katkad dogodi da tužiteljstva od Republike Hrvatske, odnosno DORH-a traže radnje i dokumentaciju koja može biti isključivo predmet redovite međunarodne pravne pomoći.

15.5. Suradnja s uredom Europskog javnog tužitelja – EPPO

Uredbom Vijeća (EU) 2017/1939 o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja (dalje u tekstu: Uredba) od 20. studenoga 2017. (Službeni list EU L 283/1 od 31. listopada 2017.) osnovan je Ured europskog javnog tužitelja kao neovisno pravosudno tijelo Europske unije zaduženo za kazneni progon protiv počinitelja kaznenih djela protiv financijskih interesa Europske unije određenih Direktivom (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima te kaznenih djela koja su s njima neodvojivo povezana (dalje u tekstu – PIF Direktiva).

Ured europskog javnog tužitelja (dalje u tekstu: „EPPO” – *European public prosecutor office*) započeo je s radom 1. lipnja 2021. sukladno Provedbenoj odluci Komisije (EU) 2021/856 od 25. svibnja 2021. (Službeni list EU L 188/100 od 28. svibnja 2021.) i time postao funkcionalan u izvršavanju svoje nadležnosti u 22 sudjelujuće države članice Europske unije: Austriji, Belgiji, Bugarskoj, Cipru, Češkoj, Finskoj, Francuskoj, Grčkoj, Hrvatskoj, Italiji, Litvi, Luksemburgu, Malti, Nizozemskoj, Njemačkoj, Portugalu, Rumunjskoj, Slovačkoj, Sloveniji, Španjolskoj, Latviji i Estoniji.

Odnos EPPO-a i nacionalnih tijela kaznenog progona utemeljen je na načelu lojalne suradnje i Uredbom propisanom sustavu (po)dijeljene nadležnosti (*shared competence*) između EPPO-a i nacionalnih tužiteljskih tijela u suzbijanju kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, koji je odnos snažno određen pravom EPPO-a na preuzimanje predmeta (*right of evocation of the EPPO*).

Nadležnost EPPO-a (materijalna) određena je člankom 22. i člankom 25. stavak 2. i 3. Uredbe.

Člankom 22. stavak 1. Uredbe Vijeća (EU) 2017/1939 propisano je da je EPPO nadležan za kaznena djela koja utječu na financijske interese Unije koja su predviđena u Direktivi (EU) 2017/1371, kako je provedena u nacionalnom pravu, bez obzira na to bi li se to kažnjivo postupanje s nacionalnim pravom moglo kvalificirati kao druga vrsta kaznenog djela. U pogledu kaznenih djela iz članka 3. stavak 2. točke (d) Direktive (prijevара koja štetno utječe na financijske interese Unije, u odnosu na prihod koji proizlazi iz vlastitih sredstava na temelju PDV-a kažnjivom se smatra svaka radnja ili propuštanje koji su počinjeni u prekograničnim sustavima (prijevара) EPPO je nadležan samo ako su radnje ili propuštanja počinjeni s namjerom povezani s državnim područjem dviju ili više država članica i ako su uzrokovali ukupnu štetu od najmanje 10 milijuna eura.

Stavkom 2. propisano je da je EPPO nadležan i za kaznena djela u vezi sa sudjelovanjem u zločinačkoj organizaciji ako je u središtu kriminalnih aktivnosti takve organizacije počinjenje nekog od kaznenih djela iz stavka 1., kao i za svako drugo

kazneno djelo koje je neodvojivo povezano s kažnjivim djelom iz stavka 1. (stavak 3.).

S druge strane EPPO ni u kojem slučaju nije nadležan za kaznena djela povezana s nacionalnim izravnim porezima, uključujući kaznena djela koja su s njima neodvojivo povezana (stavak 4.).

U pogledu nadležnosti posebno valja istaknuti odredbu članka 25. stavak 2. kojim je ograničena nadležnost EPPO-a na način da ako je kaznenim djelom iz članka 22. prouzročena ili bi mogla biti prouzročena šteta financijskim interesima Unije u iznosu manjem od 10.000 EUR, EPPO može izvršavati svoju nadležnost samo ako predmet ima posljedicu na razini Unije zbog koje je potrebno da EPPO provede istragu ili ako postoje razlozi za sumnju da su kazneno djelo počinili dužnosnici ili drugi službenici Unije ili članovi institucija Unije.

U skladu s odredbom članka 24. stavak 1. Uredbe nadležna tijela država članica dužna su obavijestiti EPPO o svakom kažnjivom postupanju na štetu financijskih interesa EU-a počinjenih nakon 20. studenoga 2017., koje je moguće podvesti pod članak 22. i članak 25. stavak 2. i 3. Uredbe.

S druge strane, u skladu s odredbom članka 24. stavak 8. Uredbe EPPO ako sazna za moguće počinjenje kaznenog djela koje je izvan njegove nadležnosti, bez nepotrebne odgode o tome obavještuje nadležno nacionalno tijelo te mu prosljeđuje sve relevantne dokaze. Nadalje, člankom 26. stavak 7. Uredbe EPPO je dužan bez nepotrebne odgode obavijestiti nacionalno tijelo o svakoj odluci o pokretanju istrage.

Budući da je Uredbom propisana uska materijalna i vremenski ograničena nadležnost EPPO-a, državna odvjetništva imaju u radu velik broj predmeta formiranih povodom sumnje na počinjenje kaznenih djela kojima je došlo i do ugroze financijskih interesa EU-a.

Kao i prethodne, i ovu izvještajnu godinu obilježila je intenzivna komunikacija između EPPO-a i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske kao centralnog nacionalnog tijela zaduženog za komunikaciju sukladno odredbama Zakona o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2017/1939 o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) (Narodne novine broj: 146/2020).

Tijekom 2023. godine, povodom obavijesti redovitih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta dostavljenih Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, sukladno Naputku Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske, kojim su jasno propisani kriteriji o obvezi obavještavanja EPPO-a sukladno Uredbi, strukturu obavijesti, kao i obvezu državnih odvjetništava da kontinuirano provode analizu svih predmeta iz moguće nadležnosti EPPO-a te povodom dostavljanja informacija Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske od strane EPPO-a i traženja informacija od Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske formirano je 115 predmeta (2022. – 140 predmeta).

Redovita državna odvjetništva i Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta dostavili su Državnom odvjetništvu obavijesti o formiranju ukupno 18 predmeta, od koji je 12 predmeta dostavljeno EPPO-u po propisanoj proceduri radi provođenja postupka verifikacije.

Od dostavljenih 12 obavijesti o formiranim predmetima EPPO je donio odluku o preuzimanju u odnosu na 5 predmeta, dok su u odnosu na 3 predmeta donesene odluka o nepreuzimanju. U ta 3 predmeta nastavilo se postupanje od strane nadležnih državnih odvjetništava, uz obvezu da ako se tijekom izvida prikupe dokazi i nove činjenice koje bi EPPO-u mogli dati razloge da preispita svoju odluku o nepreuzimanju predmeta, da se o tome izvijesti EPPO, sukladno članku 27. (7) Uredbe.

U odnosu na dostavljene obavijesti u 6 predmeta provedena je analiza do tada prikupljenih podataka, a kako je utvrđeno od strane Državnog odvjetništva Republike Hrvatske da nisu ispunjeni uvjeti iz Uredbe, u tim predmetima rad su nastavila nadležna državna odvjetništva uz obvezu dostavljanja svih podataka o postupanju i meritornoj državnoodvjetničkoj odluci.

Tijekom izvještajne godine Državno odvjetništvo Republike Hrvatske na traženje EPPO-a dostavilo je tražene informacije u 13 predmeta, dok je EPPO Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske dostavio informacije o zaprimljenim prijavama, za koje su ocijenili da nisu u njihovoj nadležnosti, povodom čega je formiran 71 predmet, koji su dostavljeni na postupanje nadležnim državnim odvjetništvima.

Osim navedenoga, EPPO je dostavio i obavijest o pokretanju istrage u 19 predmeta.

Komunikacija između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i EPPO-a je profesionalna i odvija se gotovo na dnevnoj razini razmjenom informacija i održavanjem konzultativnih sastanaka, tako da se pravni okvir određen Uredbom i Zakonom u cijelosti poštuje.

Zaključno se može dati ocjena da je suradnja između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i EPPO-a dobra i učinkovita.

16. Nadzor nad radom i postupanjem nižih državnih odvjetništava

16.1. Vrste nadzora

Provođenje nadzorne i instruktivne djelatnosti unutar državnog odvjetništva jedan je od temeljnih preduvjeta za uspješno i pravilno funkcioniranje državnog odvjetništva zbog čega se u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, a potom i u županijskim državnim odvjetništvima pridaje posebna važnost kontinuiranom provođenju nadzorne i instruktivne djelatnosti u odnosu na niža državna odvjetništva te se pored već postojećih razvijaju i novi modaliteti i načini praćenja rada.

Radi ostvarivanja ove zadaće, u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, i to unutar Ureda Glavne državne odvjetnice, osnovan je Odsjek za unutarnji nadzor u djelokrug kojeg ulazi provođenje nadzora nad radom nižih državnih odvjetništava, sudjelovanje u pregledima rada nižih državnih odvjetništava, vođenje mjesečne i godišnje statistike te skrb o stručnom usavršavanju državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika, savjetnika, vježbenika i drugih službenika i namještenika. Pored toga, u slučaju utvrđenih poremećaja u radu u pojedinim državnim odvjetništvima, Odsjek nadzornu funkciju ostvaruje i provođenjem izvanrednih potpunih ili djelomičnih pregleda rada te davanjem smjernica za otklanjanje uočenih nepravilnosti.

Polazeći od zakonom propisanog hijerarhijskog ustroja državnog odvjetništva, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske posebno nadzire, prati i usmjerava rad nižih državnih odvjetništava te provodi preglede rada županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, a po potrebi i preglede rada općinskih državnih odvjetništava, dok Županijska državna odvjetništva obavljaju preglede rada područnih općinskih državnih odvjetništava.

Značajan dio nadzorne funkcije ostvaruje se i kroz preglede rada pojedinih državnih odvjetnika, zamjenika ili savjetnika prilikom prijave na oglas za premještaj ili za imenovanje na mjesto državnog odvjetnika ili zamjenika državnog odvjetnika, a i kroz Zakonom o državnom odvjetništvu propisanu obvezu dostavljanja izvješća o radu na posebno važnim i složenim predmetima.

Nadalje, uvid u cjelokupan rad na pojedinačnom predmetu ostvaruje se i kroz rad na drugostupanjskim predmetima oformljenima na temelju podnesenih žalbi državnog odvjetnika ili okrivljenika i odgovora na žalbu protiv presude i drugih odluka prvostupanjskih sudova, kao i putem rada na predmetima povodom izvanrednih pravnih lijekova, a posebno zahtjeva za zaštitu zakonitosti. Na taj način više državno odvjetništvo stječe cjelovit uvid u rad na predmetu, upoznaje se s eventualnim nedostacima i propustima u radu te o uočenom izvješćuje niže državno odvjetništvo.

Važan oblik nadzora provodi se i kroz izradu i dostavljanje mjesečnih, tromjesečnih i godišnjih statističkih izvješća, a koja izvješća svojim ustrojem i strukturom podataka koji se dostavljaju omogućuju kvalitetan uvid u rad svakog državnog odvjetništva te u rad i opterećenost pojedinog državnog odvjetnika i zamjenika.

Ovdje se posebno ističe važnost uvođenja i kontinuiranog razvoja CTS-a (*Case Tracking System*), odnosno informacijskog sustava za praćenje predmeta u državnom odvjetništvu, koji omogućuje neposredan uvid u rad, sadržaj odluka nižih državnih odvjetništava i ažurnost na razini državnog odvjetništva, ali i pojedinog državnog odvjetnika i zamjenika. Uvođenje i stalno unapređivanje CTS sustava u velikoj je mjeri olakšalo i ubrzalo provođenje nadzora rada državnog odvjetništva.

Nadzorna funkcija državnog odvjetništva u velikoj se mjeri ostvaruje i kroz rad na predstavkama i pritužbama građana.

Kontinuirano provođenje nadzorne funkcije omogućuje stjecanje kvalitetnog uvida u rad pojedinog državnog odvjetništva, državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika i savjetnika, što je jedan od bitnih preduvjeta za predlaganje imenovanja novih državnih odvjetnika i zamjenika, za njihovo napredovanje, ali i razrješenje u onim slučajevima kada je to nužno kako bi se osiguralo funkcioniranje državnog odvjetništva.

Osim nadzorne uloge viša državna odvjetništva imaju i instruktivnu djelatnost, i to davanjem uputa i smjernica, dostavljanjem pisanih obrazloženih podnesaka o propustima ili pogreškama uočenima u radu na predmetima te davanjem uputa za njihovo otklanjanje.

Kako su modaliteti provođenja nadzora brojni i obuhvaćaju sve faze postupanja, u nastavku se daje poseban osvrt u odnosu na neke od najvažnijih oblika nadzora.

16.1.1. Predmeti povodom pravnih lijekova

Postupanje u predmetima povodom redovitih ili izvanrednih pravnih lijekova jedan je od važnih oblika provođenja nadzora nad radom nižih državnih odvjetništava jer se kroz taj oblik nadzora stječe cjelovit uvid u rad nižeg državnog odvjetništva u konkretnim predmetima, i to u odnosu na iskazanu stručnost u radu, ažurnost u postupanju, odnosno poštivanje zakonskih i instruktivnih rokova.

Stupanjem na snagu Zakona o područjima i sjedištima sudova 1. travnja 2015. (Narodne novine broj 128/2014), kojim su za odlučivanje o žalbama protiv presuda općinskih sudova u kaznenim predmetima određeni svi županijski sudovi, posljedično čemu pojedino županijsko državno odvjetništvo više ne postupa samo po žalbama protiv odluka općinskih sudova sa svoga područja, nego i općinskih sudova iz cijele Republike Hrvatske, takvom načinu postupanja prilagođeno je i provođenje nadzorne djelatnosti županijskih državnih odvjetništava. Sukladno članku 342. Poslovnika državnog odvjetništva, državno odvjetništvo koje postupa po pravnim lijekovima o uočenim nedostacima u radu dužno je izvijestiti državno odvjetništvo koje je nadređeno državnom odvjetništvu o čijem se pravnom lijeku radi.

O svim primjedbama utvrđenima u postupku povodom žalbi vodi se posebna evidencija koja se uzima u obzir kod donošenja ocjene o radu državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika. Također se na redovitim sastancima ukazuje na uočene nedostatke u radu te se po potrebi daju smjernice za poboljšanje rada u svim fazama državnoodvjetničkog postupanja.

Imajući u vidu brojnost drugostupanjskih predmeta osnovanih povodom redovitih pravnih lijekova protiv prvostupanjskih odluka sudova, pri čemu su tijekom izvještajne godine u državnim odvjetništvima bila u radu 9.862 takva predmeta, razvidno je kako se radom na tim predmetima dobiva potpun uvid u sve segmente rada na pojedinom predmetu, što doprinosi poboljšanju kvalitete i ujednačivanju postupanja nižih državnih odvjetništava.

U izvještajnom razdoblju rasprave pred drugostupanjskim sudom u smislu članka 475.a Zakona o kaznenom postupku/08, koji je u tom dijelu stupio na snagu 19. srpnja 2022., još uvijek su iznimka, što će u budućnosti također predstavljati oblik nadzora nad radom nižih državnih odvjetništava.

16.1.2. Pregledi rada nižih državnih odvjetništava

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, s obzirom na zakonom propisanu subordinaciju, obavlja pregled rada županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, a ako ocijeni potrebnim, i rada pojedinog općinskog državnog odvjetništva.

Županijska državna odvjetništva obavljaju pregled cjelokupnog rada općinskih državnih odvjetništava na svom području barem jednom u dvije godine, a po potrebi i djelomične preglede rada.

Svrha je i cilj ovih pregleda da državno odvjetništvo koje je obavilo pregled upozori niže državno odvjetništvo na nezakonitosti i nepravilnosti koje su uočene u postupanju, a koje je ono dužno otkloniti te da ujednači postupanje unutar državnih odvjetništava.

Pregled rada obuhvaća rad kaznenih i građansko-upravnih odjela određenog državnog odvjetništva, državnoodvjetničke uprave te rad pisarnice.

Tijekom 2023. godine temeljem Odluke Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske broj OGR-60/2023 obavljen je pregled rada Županijskog državnog odvjetništva u Puli, temeljem Odluke broj OGR-172/2023 obavljen je pregled rada Županijskog državnog odvjetništva u Slavonskom Brodu, a temeljem Odluke broj OGR-172/2023 obavljen je pregled rada Županijskog državnog odvjetništva u Splitu.

Županijsko državno odvjetništvo u Puli obavilo je pregled rada Općinskog državnog odvjetništva u Puli, Županijsko državno odvjetništvo u Sisku obavilo je pregled rada Općinskog državnog odvjetništva u Sisku, Županijsko državno odvjetništvo u Slavonskom Brodu obavilo je pregled rada Općinskih državnih odvjetništava u Slavonskom Brodu i Požegi, Županijsko državno odvjetništvo u Splitu obavilo je pregled rada Općinskog državnog odvjetništva u Splitu, Županijsko državno odvjetništvo u Velikoj Gorici obavilo je pregled rada Općinskog državnog odvjetništva u Velikoj Gorici, a Županijsko državno odvjetništvo u Varaždinu obavilo je pregled rada Općinskih državnih odvjetništava u Varaždinu, Čakovcu i Koprivnici.

Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru obavilo je djelomičan pregled rada Općinskog državnog odvjetništva u Virovitici time da je pregledan rad kaznenog

odjela tog državnog odvjetništva, Županijsko državno odvjetništvo u Sisku provelo je djelomičan pregled rada Općinskog državnog odvjetništva u Sisku, kaznenog odjela, u predmetima prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela, a Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru obavilo je djelomičan pregled rada Općinskog državnog odvjetništva u Vukovaru pri čemu je pregledan rad građansko-upravnog odjela tog državnog odvjetništva.

Osim ove vrste pregleda redovito se provode pregledi rada državnih odvjetnika, zamjenika državnog odvjetnika i savjetnika u situacijama kada se prijave na oglas za premještaj ili imenovanje na mjesto državnog odvjetnika ili zamjenika, a pregledava se rad u razdoblju od dvije godine koje prethodi prijavi na oglas za imenovanje ili premještaj.

Osim pregleda rada koje provode državna odvjetništva sukladno Zakonu o državnom odvjetništvu i Poslovniku državnog odvjetništva nove mogućnosti nadzora rada državnih odvjetništava i rada zamjenika te savjetnika daje CTS sustav koji omogućuje neposredan uvid u rad pojedinog državnog odvjetništva i svakog rješavatelja te daje mogućnost praćenja opterećenosti, ažurnosti, uspješnosti, kvalitete odluka i podnesaka i slično.

Također, CTS sustav daje prikaz podataka o ispunjenju okvirnih mjerila i uspješnosti u prvostupanjskom i žalbenom postupku, koji podatci su relevantni za ocjenjivanje državnih odvjetnika i omogućuju kvalitetno praćenje rada pojedinog rješavatelja, ali i državnih odvjetništava.

16.1.3. Predstavke i pritužbe

Ustaljeni je način nadzora nad radom nižeg državnog odvjetništva kroz predstavke i pritužbe koje građani žrtve, oštećenici, podnositelji prijave i okrivljenici, osobno ili preko opunomoćenih odvjetnika, podnose na rad i postupanje općinskih i županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, koje dostavljaju neposredno nadležnom državnom odvjetništvu ili Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, Ministarstvu pravosuđa i uprave, Hrvatskom saboru – pojedinim odborima, Predsjedniku RH, Vladi ili pravobraniteljicama.

Pravo na podnošenje pritužaba i predstavki i dobivanja na njih odgovora propisano je u članku 206.a, članku 206.b, članku 206.c stavak 2. i 3. Zakona o kaznenom postupku/08, članku 7. Zakona o državnom odvjetništvu, a to je i ustavno pravo propisano u članku 46. Ustava Republike Hrvatske.

Način postupanja po predstavkama i pritužbama propisan je člankom 185. do 187. Poslovnika državnog odvjetništva.

Najveći broj podnesenih pritužaba odnosi se na rad u kaznenim predmetima, što je i razumljivo budući da je Zakonom o kaznenom postupku propisano pravo sudionika u postupku na podnošenje pritužbe višem državnom odvjetništvu, i to u različitim fazama postupka, dok se samo iznimno stranke pritužuju na postupanje u predmetima građansko-upravnog odjela.

Najčešći razlog podnošenja pritužaba jest nezadovoljstvo ishodom kaznenog postupka, i to ponajprije rješenjima o odbačaju kaznene prijave.

Iako su u rješenju, kao meritornoj državnoodvjetničkoj odluci, žrtve i oštećenici poučeni o svom zakonskom pravu na preuzimanje kaznenog progona te radnjama koje su radi preuzimanja progona ovlašteni poduzeti pred nadležnim sudom, ipak se u najvećem broju slučajeva ne koriste pravom na sudsko preispitivanje zakonitosti i valjanosti donesenog rješenja, nego pribjegavaju podnošenju pritužbi na rad, a kojima nastoje ishoditi drugačiju odluku i pri čemu nisu vezani nikakvim rokovima (za razliku od izjave za preuzimanje progona pred sudom). Najveći dio ovih pritužaba nakon provedenog nadzora rada ocijenjen je neosnovanim.

Nadalje, podnositelji u pritužbama iznose više razloga zbog kojih izražavaju nezadovoljstvo postupanjem državnog odvjetnika, i to uglavnom zbog toga što smatraju da odluka nije donesena u roku, da se postupanje u predmetu odugovlači, a uz to da nisu niti obaviješteni o postupanju državnog odvjetnika.

U predmetima u kojima su pritužbe zbog odugovlačenja ocijenjene osnovanima, dani su nalozi za poduzimanje potrebnih radnji te su određeni rokovi za donošenje meritorne državnoodvjetničke odluke. Pritužbe podnesene zbog izostanka obavijesti o poduzetim radnjama u najvećem su broju ocijenjene neosnovanima iz razloga što obavijest traže ili osobe koje na to nemaju zakonsko pravo ili stranka pogrešno drži da obavijest treba dobiti automatski bez pisanog zahtjeva i nevezano za bilo kakve rokove.

Analizom rada po pritužbama zaključuje se da su građani koji se u tom smislu pojavljuju kao podnositelji predstavki, odnosno pritužaba sve više upućeni u svoja prava i mogućnosti da kroz njih ostvaruju kontrolnu funkciju, ali i ukazuju na moguće nepravilnosti u radu državnog odvjetništva pa iako su pritužbe samo u manjem postotku osnovane, one predstavljaju važnu komponentu u nadzoru rada nižih državnih odvjetništava.

Kao što je isticano i u ranijim izvještajnim razdobljima, odlučivanje o osnovanosti pritužaba na rad nižeg državnog odvjetništva zahtijeva od višeg državnog odvjetnika svestranu analizu tog rada, što uključuje cjelovito razmatranje spisa predmeta. U cilju donošenja odluke o pritužbi potrebno je analizirati dinamiku i tijek poduzimanja radnji i kvalitetu donesene državnoodvjetničke odluke. O svakom propustu uočenom tijekom postupka nadzora upozorava se niže državno odvjetništvo koje je radnje potrebno izvršiti u cilju otklanjanja propusta.

Upravo rad u predmetima pritužbe omogućuje višem državnom odvjetniku upoznavanje s načinom rada nižeg državnog odvjetništva, pojedinačnog referenta koji postupa u predmetu, ali i cjelokupnog unutarnjeg ustroja nižeg državnog odvjetništva, koje i samo po primitku pritužbe ima priliku ispraviti nepravilnost ili propust na koji je ukazano pritužbom. Postupanje višeg državnog odvjetnika usmjereno je, iako ponajprije na dostavljanje podnositelju pritužbe, odnosno građaninu obavijest o osnovanosti njegove pritužbe, na savjetodavnu ulogu u odnosu na nižeg državnog odvjetnika. Zaključci državnog odvjetnika o primjeni prava, utvrđenim činjenicama, ukazivanje na ispravan način rada pridonose poboljšanju kvalitete rada te sprječavaju ponavljanje nepravilnosti, odnosno pogrešaka u radu.

IV. IZVJEŠĆE O MATERIJALNIM I FINACIJSKIM UVJETIMA ZA RAD DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA TE STANJU I OPTEREĆENOSTI LJUDSKIH POTENCIJALA DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA

17. Materijalni i financijski uvjeti za rad državnog odvjetništva

Usprkos tome što je Ministarstvo pravosuđa i uprave i tijekom 2023. nastavilo s opremanjem državnih odvjetništava računalnom opremom te je u pogledu opremljenosti potrebnim računalima stanje donekle poboljšano, ono još uvijek nije u potpunosti zadovoljavajuće, jer pojedina državna odvjetništva, uključujući i Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, i dalje rade na računalima od kojih su neka starija od osam godina.

Većina državnih odvjetništava još uvijek nema dovoljan broj prijenosnih računala, dok većina županijskih državnih odvjetništava i dalje ne raspolaže opremom za videokonferencije potrebnom za provedbu europskih istražnih i europskih uhidbenih naloga.

Iako smo prethodnih godina u više navrata ukazivali na nužnost nabave novih uređaja za provođenje dokazne radnje ispitivanja okrivljenika, taj problem i dalje nije riješen.

Naime, Ministarstvo pravosuđa i uprave tek je krajem 2023. od nužnih i traženih 101 uređaja, nabavilo samo 42 uređaja, s time da ni ti uređaji nisu niti je izgledno da će u skorije vrijeme biti u funkciji, jer predstoji proces prilagođavanja softvera potrebama državnog odvjetništva, instaliranje novih uređaja, a potom i edukacija službenika koji će opremom rukovati.

Problemi u popunjavanju radnih mjesta službenika i namještenika na svim razinama, na koje smo ukazali u našim ranijim izvješćima, ne samo da nisu riješeni, već su naprotiv ti problemi, kao što smo i predvidjeli, postali još izraženiji, što je kulminiralo štrajkom službenika i namještenika provedenim u razdoblju od 5. lipnja do 27. srpnja 2023.

Za vrijeme štrajka službenici i namještenici su obavljali samo nužne poslove, čime je postalo upitno redovito i uredno funkcioniranje državnih odvjetništava.

Nedovoljan broj službenika i namještenika izražen je u više državnih odvjetništava, a osobito u Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, na što je upozoravano i u ranijim izvješćima.

Tako je Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta tijekom 2023. proveo ukupno 19 javnih natječaja za prijem službenika (državnoodvjetničkih savjetnika, zapisničara, računovodstvenog referenta – financijskog knjigovođe) i 2 oglasa za prijem namještenika (čistačice, vozača dostavljača).

Od navedenih natječaja tri su rezultirala djelomičnim, a njih 10 potpunim obustavama postupka.

U izvještajnom je razdoblju u Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta doneseno 12 rješenja o prijemu i rasporedu u državnu službu, ali i 13 rješenja o prestanku državne službe.

Nedostatak službenika, osobito administrativnih referenata državnoodvjetničkih zapisničara rezultirao je time da je u sjedištu Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u Zagrebu za 23 zamjenika ravnatelja na kraju izvještajnog razdoblja poslove administrativnih referenata državnoodvjetničkih zapisničara obavljalo svega 7 službenika, što je apsolutno nedostatno i odražava se na opterećenje zamjenika ravnatelja koji velik dio vremena gube na pisanje podnesaka i državnoodvjetničkih akata.

Naime, zbog izrazito niskih plaća i zahtjevnosti radnog mjesta iskusni i za rad u državnim odvjetništvima educirani službenici i namještenici odlaze iz državnih odvjetništava, nerijetko u druga državna tijela, tijela lokalne i regionalne samouprave, dok se oglasi za popunjavanje tako upražnjenih radnih mjesta ponavljaju po nekoliko puta.

Kako bi se osiguralo pravodobno obavljanje zakonom propisanih poslova te poduzimanje potrebnih državnoodvjetničkih radnji u složenim predmetima, nerijetko s velikim brojem okrivljenika, u iznimno kratkim rokovima, službenici zaposleni u USKOK-u gotovo svakodnevno poslove koji ne trpe odgodu obavljaju izvan redovitog radnog vremena, što uz niske plaće koje primaju rezultira odlascima službenika na bolje plaćena radna mjesta.

Iako je Ministarstvu pravosuđa i uprave ukazivano na ovaj problem te su davani određeni prijedlozi, još uvijek nije pronađeno odgovarajuće rješenje.

Slijedom svega navedenoga ponovno ističemo da je za uredno i pravodobno obavljanje zakonom propisanih poslova nužno u što kraćem roku povećati koeficijente za obračun plaća službenicima i namještenicima u državnim odvjetništvima kako bi se zaposlio dovoljan broj službenika i namještenika te time osigurao neometan rad državnih odvjetništava.

17.1. Smještaj i opremljenost prostora / procjena utjecaja nedostatka opreme i poslovnog prostora na učinkovit rad u 2023. godini

17.1.1. Smještajni kapaciteti

Tijekom 2023. godine nastavljen je rad na rješavanju problema osiguranja odgovarajućega poslovnog prostora za rad državnih odvjetništava uz angažman Ministarstva pravosuđa i uprave.

Zgrada Državnog odvjetništva Republike Hrvatske u Gajevoj ulici u Zagrebu teško je oštećena u potresu, zbog čega je velik broj radnih prostorija u kojima su radili zamjenici Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske, savjetnici i službenici izvan uporabe. U izvještajnom je razdoblju završena samo strukturna obnova dijela zgrade, a tek predstoje radovi uvođenja električnih i vodovodnih instalacija, radovi uređenja obnovljenog dijela zgrade, pa su ovi radni prostori i dalje izvan funkcije, što bitno otežava uvjete rada.

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta koristi prostor u Vlaškoj ulici u Zagrebu temeljem ugovora o zakupu. Bez obzira na to, neupitna je potreba osiguranja dugoročnog rješenja smještaja sjedišta Ureda u adekvatni prostoru u državnom vlasništvu.

Kao i ranijih godina ponovno se ukazuje na neadekvatnost i nedostatnost prostora u kojem radi Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru, koji su dodatno devastirali razorni potresi u Zagrebu i na Banovini, pa to državno odvjetništvo i dalje radi u nedostatnom i neadekvatnom prostoru, neprimjerenom za rad jednog pravosudnog tijela.

Općinsko državno odvjetništvo u Bjelovaru također radi u neadekvatnim uvjetima: po dva zamjenika kaznenog odjela i zapisničar dijele „veće“ urede površine 11 m², dok je građansko-upravni odjel smješten u adekvatnom, ali dislociranom prostoru.

Arhiv Općinskog državnog odvjetništva u Bjelovaru smješten je u podrumskim prostorijama zgrade u sjedištu koji zbog količine vlage i temperature zraka ne zadovoljava uvjete propisane Pravilnikom o upravljanju dokumentarnim gradivom izvan arhiva (Narodne novine broj 105/20), što je i utvrđeno provedenim stručnim nadzorom po stručnoj osobi Državnog arhiva u Bjelovaru.

U Općinskom državnom odvjetništvu u Virovitici također ne postoji pravilno opremljen prostor koji bi bio odgovarajući za smještaj arhivskoga gradiva.

Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku zajedno s Općinskim državnim odvjetništvom u Dubrovniku već dugi niz godina radi u neadekvatnim uvjetima. Zamjenici državnog odvjetnika u kaznenim odjelima rade u iznimno malim uredima u kojima provode i dokazne radnje ispitivanja svjedoka, dok savjetnici u Općinskom državnom odvjetništvu rade u sobi za ispitivanje u podrumu zgrade. Zbog nedostatka prostora onemogućeno je zapošljavanje novih, potrebnih službenika.

U neadekvatnom i nedostatnom poslovnom prostoru i dalje rade Općinsko državno odvjetništvo u Sisku, Vukovaru, Zadru, Čakovcu, Gospiću, u kojima je više osoba smješteno u premale prostorije te nema prostora za čuvanje arhive.

Općinsko državno odvjetništvo u Vukovaru smješteno je u potkrovlju dvorišne zgrade Palače pravde koji ima korisnu površinu od 197,58 m² u koji je smješteno 28 zaposlenih osoba. U cilju osiguranja adekvatnog prostora za rad Općinskog državnog odvjetništva u Vukovaru, ali i drugih pravosudnih tijela u tijeku je izrada idejnog rješenja za gradnju i nadogradnju Palače pravde u Vukovaru.

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, kao i Općinsko državno odvjetništvo u Splitu, s obzirom na broj dužnosnika, službenika i namještenika, suočeni su s nedostatkom prostora. Unatoč dosadašnjoj reorganizaciji korištenja prostorija te pregrađivanja većih prostorija u više manjih, problem nedostatka prostora nije riješen. Također im nedostaje prostor za arhivsku građu.

Općinsko državno odvjetništvo u Varaždinu smješteno je u zgradi u državnom vlasništvu koju koriste i Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Državni inspektorat i Ministarstvo unutarnjih poslova. Smještajni uvjeti Općinskog državnog odvjetništva u Varaždinu zadovoljavajući su u smislu kvadrature poslovnog prostora, broja i veličine raspoloživih prostorija. Međutim, kao što je isticano i ranijih godina, stare i dotrajale električne i toplinske instalacije otežavaju rad i općenito nepovoljno utječu na funkcionalnost poslovne zgrade i radne uvjete. S tim u vezi su u posljednjem kvartalu 2023. započeti radovi na sustavu grijanje/hlađenje, dovršetkom kojih će se otkloniti dosadašnje poteškoće grijanja u zimskim i hlađenja radnih prostorija u ljetnim mjesecima.

Pojedina državna odvjetništva i dalje ukazuju na problem nedostatka i starost namještaja kojim su opremljena, kao i na nepostojanje ili na neodgovarajuću klimatizaciju.

Općinsko državno odvjetništvo u Zadru smješteno je na dvije različite lokacije pa je tako kazneni odjel smješten u zgradi Trgovačkog suda u Zadru, dok je građansko-upravni odjel smješten u stanu u stambenoj zgradi na Poluotoku. U kaznenom odjelu radi ukupno 40 zaposlenika koji koriste ukupno 17 ureda. Jedan ured od 15 m² dijele dva zamjenika općinske državne odvjetnice i državnoodvjetnička zapisničarka, s tim da uredi u kojima se nalaze upisničari služe i kao arhiva. Neadekvatnost prostora za rad utječe i na svakodnevno obavljanje poslova jer zamjenici obavljaju i dokazne radnje ispitivanja svjedoka, a takva se ispitivanja obavljaju u uredima gdje zamjenici rade, pri čemu drugi zamjenik s kojim dijeli ured ne može raditi jer su u svakom uredu dva zamjenika sa zapisničarom.

Građansko-upravni odjel dislociran je i smješten u stambenoj zgradi udaljenoj 1,5 km od Ureda općinske državne odvjetnice. Radni se prostor sastoji od 6 prostorija ukupne površine oko 100 m² u kojima radi 17 zaposlenika, što iznosi 5,8 m² po zaposleniku, što je apsolutno nedostavno i neprimjereno za pravilno i uredno obavljanje poslova. Osim toga, radi se o derutnim prostorijama stana u koje se nije godinama ulagalo, zbog čega je taj prostor potpuno neadekvatan za obavljanje poslova.

Za dugoročno rješenje smještaja, a time i pravilno, uredno i učinkovito obavljanje državnoodvjetničkih zadaća potrebno je osigurati nove adekvatne prostore u kojima bi bila smještena oba odjela.

Prostor koji koristi Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu zadovoljava njegove potrebe, što nije slučaj s prostorom Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu. Ako dođe do realizacije Plana popunjavanja za 2024. godinu, za novoimenovane zamjenike neće biti dovoljno prostora. Stoga će se dio zamjenika morati preseliti na novu dislociranu lokaciju.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, Općinsko kazneno državno odvjetništvo u Zagrebu i Općinsko državno odvjetništvo u Zlataru imaju zajedničku službu dežurstva u Zagrebu. Radi realizacije projekta „Trg pravde“ srušena je zgrada u kojoj se nalazila Služba dežurstva u Selskoj ulici te je služba dežurstva privremeno preseljena u drugu zgradu na istoj adresi. Općinsko građansko državno odvjetništvo

u Zagrebu je u poslovnom prostoru koji koristi temeljem ugovora o zakupu, što dugoročno nije adekvatno rješenje.

Kao i u prošlom izvještajnom razdoblju i ove godine više državnih odvjetništava ukazuje na potrebu osiguranja prostora po pravosudnoj policiji, ne samo za vrijeme nego i izvan radnog vremena, posebno tijekom obavljanja poslova dežurstva u službenim prostorijama, odnosno na potrebu nabavljanja opreme za videonadzor radi povećanja sigurnosti zaposlenika i dužnosnika i time omogućivanja neometanoga rada.

17.1.2. Službena vozila

Usprkos tome što su državna odvjetništva tijekom 2021. i 2022. godine nabavila dio potrebnih novih vozila, ponovno se ističe da državna odvjetništva još uvijek nemaju dovoljan broj, odnosno ne raspolažu adekvatnim i sigurnim službenim vozilima.

U 2022. godini Ministarstvo pravosuđa i uprave osiguralo je sredstva za nabavu službenih vozila putem financijskog leasinga te su na taj način u pojedinim državnim odvjetništvima nabavljena odgovarajuća službena vozila (u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske jedno novo vozilo, u USKOK-u 6 novih vozila, u Puli 2 nova vozila, u Rijeci jedno, u Sisku jedno, u Slavonskom Brodu jedno vozilo, u Splitu dva, u Šibeniku jedno i u Varaždinu jedno vozilo).

Od Ministarstva pravosuđa i uprave očekuje se poduzimanje potrebnih radnji i osiguranje novčanih sredstava kako bi se nastavila i ubrzala zamjena starih i nabava novih odgovarajućih vozila.

Pored toga, nužno je za više županijskih državnih odvjetništava nabaviti dodatna odgovarajuća službena vozila, jer državni odvjetnici iz tih odvjetništava postupaju ne samo pred sudovima u sjedištima svog državnog odvjetništva, već i pred sudovima izvan sjedišta, pa će za ta državna odvjetništva biti nužno nabaviti dodatna vozila, sukladno odredbama Poslovnika državnog odvjetništva donesenog po Ministarstvu pravosuđa i uprave krajem 2019. godine. Tako građansko-upravni odjeli županijskih državnih odvjetništava u Sisku, Puli i Vukovaru zastupaju isključivo pred sudovima izvan svog sjedišta, zbog čega svakodnevno putuju u Zagreb i Osijek, odnosno Rijeku i Pazin pa zamjenici državnih odvjetnika putuju svojim osobnim automobilima zbog čega imaju velike troškove koje im ne pokriva visina naknade za korištenje osobnog automobila u službene svrhe. Jednako tako, zamjenici građansko-upravnog odjela Županijskog državnog odvjetništva u Bjelovaru postupaju pred Upravnim sudom u Zagrebu i Upravnim sudom u Osijeku, a zamjenici kaznenog odjela postupaju osim pred županijskim sudom u sjedištu i pred Županijskim sudom u Zagrebu, zbog čega samo jedno službeno vozilo kojim raspolaže to državno odvjetništvo nije dovoljno.

17.1.3. Oprema

U uvodu ovog poglavlja već je navedeno da je opremljenost IT opremom relativno zadovoljavajuća.

Ukazujemo na to da državna odvjetništava još uvijek nemaju dovoljan broj prijenosnih računala, dok većina županijskih državnih odvjetništava i dalje ne raspolaže opremom za videokonferencije potrebnom za provedbu europskih istražnih i europskih uhidbenih naloga.

Kao i ranijih godina ponovno se ističe problem zastarjelosti postojeće opreme za snimanje dokaznih radnji ispitivanja okrivljenika. Snimanje ove dokazne radnje sukladno odredbi članka 275. Zakona o kaznenom postupku je obvezno. Bez zakonito provedene i snimljene dokazne radnje ispitivanja okrivljenika nije moguće (izuzev u slučaju suđenja u odsutnosti) podići optužnicu.

Zbog zastarjelosti postojeće opreme koja se svakodnevno koristi, a koja je za redovita državna odvjetništva nabavljena prije 11 godina, često dolazi do smetnji, što rezultira lošom kvalitetom zvuka i slike, čime se dovodi u pitanje mogućnost korištenja rezultata provedene dokazne radnje u postupku.

Ukazujemo na to da je s tim u vezi Ministarstvo pravosuđa i uprave tek krajem 2023. od nužnih i traženih 101 uređaja, nabavilo samo 42 uređaja, s time da ni ti uređaji nisu niti je izgledno da će u skorije vrijeme biti u funkciji, jer predstoji proces prilagođavanja softvera potrebama državnog odvjetništva, instaliranje novih uređaja, a potom i edukacija službenika koji će opremom rukovati.

Stoga je u idućem razdoblju nužno nabaviti svu potrebnu i traženu novu adekvatnu opremu za provođenje dokazne radnje prvog ispitivanja okrivljenika za sva državna odvjetništva, uključujući i Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

Nadalje, više županijskih i općinskih državnih odvjetništava, pa i Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta još uvijek nemaju dovoljno adekvatnih računala, već za rad koriste i računala stara osam i više godina, što učestalo stvara poteškoće u radu. Kako se u radu na predmetima sve više koriste digitalni dokazi, potrebna su računala s većim monitorima, većom memorijom i jačim procesorima.

Ispitivanja okrivljenika i svjedoka u kaznenim predmetima provode se u posebnim situacijama na daljinu, zbog čega su povećane potrebe za sudjelovanjem na online ročištima. Nakon e-komunikacije između državnog odvjetništva i sudova u parničnim predmetima, zemljišno-knjižnim i ovršnim predmetima u 2023. uvedena je e-komunikacija i u kaznenim predmetima, što dodatno usporava i onemogućuje prijenos veće količine podataka jer postojeća računalna infrastruktura ne zadovoljava potrebe pravosuđa u cjelini, što je u nadležnosti Ministarstva pravosuđa i uprave.

17.2. Odobrena financijska sredstva za rad državnih odvjetništava

	Plan prihoda (EUR)		Izvršenje (EUR)		Ukupni rashodi i izdatci (EUR)	
	2022.	2023.	2022.	2023.	2022.	2023.
DORH	6.697.553,65	7.202.924,00	6.558.234,91	7.026.239,88	6.910.881,33	6.692.800,67
USKOK	3.981.355,73	4.462.633,00	3.919.261,98	4.432.845,66	4.097.404,74	4.416.843,42
ŽDO-SVI	15.172.932,11	17.050.097,00	15.156.504,86	17.011.115,33	15.389.960,17	16.998.337,90
ODO-SVI	30.124.946,45	36.541.183,00	30.090.653,90	36.450.915,67	30.264.988,02	36.460.223,54
UKUPNO	55.976.787,94	65.256.837,00	55.724.655,65	64.921.116,54	56.663.234,26	64.568.205,53

Za rad svih državnih odvjetništava u 2023. godini odobrena su sredstva veća nego godinu dana ranije u ukupnom iznosu od 16,6 %.

Iako su sredstva odobrena i doznačena Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta veća za gotovo pola milijuna eura, još uvijek nisu bila dostatna za podmirenje svih nastalih obveza tako da je za plaćanje u 2024. godini ostao dio računa vještaka u iznosu od 28.768,86 EUR.

Troškovi Odjela delegiranih europskih tužitelja u 2023. godini iznosili su 277.579,06 EUR, od čega se iznos od 219.680,13 EUR odnosi na naknade troškova zaposlenima, iznos od 988,32 EUR odnosi se na troškove službenog puta, iznos od 8.549,59 EUR odnosi se na rashode za materijal i energiju, iznos od 45.016,46 EUR odnosi se na rashode za usluge, iznos od 1.373,83 EUR odnosi se na naknade troškova osobama izvan radnog odnosa, iznos od 1.526,46 EUR na ostale nespomenute rashode poslovanja i iznos od 444,27 EUR na financijske rashode.

U donjoj tablici prikazana je struktura ukupno odobrenih i izvršenih sredstava za sva državna odvjetništva.

	Odobren plan (EUR)	Izvršen plan (EUR)
Rashodi za zaposlene	49.967.785,00	49.868.630,83
Materijalni rashodi	14.383.263,00	14.201.547,04
Financijski rashodi	211.430,00	183.447,99
Naknade građanima	6.636,00	6.636,00
Rashodi za nabavu dugotrajne imovine	279.277,00	254.388,48
Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	408.446,00	401.057,64
UKUPNO	65.256.837,00	64.915.707,98

Struktura odobrenih sredstava za rad državnih odvjetništava u 2023. godini pokazuje da 76,60 % odobrenih sredstava čine rashodi za zaposlene, u najvećoj mjeri rashodi za plaće.

Kad je riječ o DORH-u, u nastavku je iskazan pregled odobrenih i izvršenih financijskih sredstava u četverogodišnjem razdoblju.

DORH	Plan (EUR)	Izvršenje (EUR)	Izvršenje (EUR) – bez arbitraža
2020.	11.150.966,09	11.140.904,10	2.879.042,00
2021.	8.731.915,19	8.702.271,51	2.848.930,21
2022.	6.697.553,65	6.558.234,91	2.783.767,69
2023.	7.202.924,00	7.026.239,88	3.326.619,36

Iako se radi o značajnom iznosu novčanih sredstava odobrenom za rad Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, ističe se da je od 7.202.924,00 EUR odobrenih sredstava za rad DORH-a čak 52,9 %, odnosno 3.809.384,00 EUR namijenjeno isključivo za troškove zastupanja u međunarodnim arbitražama, sukladno odredbi članka 76. stavka 2. Zakona o državnom odvjetništvu.

Povećanje izvršenja 2023. godine u usporedbi s 2022. godinom veće je zbog povećanja osnovice za obračun plaće i dodatka na plaću koji su se primjenjivali od 1. lipnja 2023., odnosno dodatka na rad za pravosudna tijela od 12 % od 1. srpnja 2023. godine, te povećanja osnovice pravosudnim dužnosnicima od 1. srpnja 2023.

V. ZAKLJUČNO

U izvješću o radu u 2022. upozoreno je da će razinu učinkovitosti koja je postignuta 2021. i 2022. godine biti teško održati u 2023. godini zbog kadrovske potkapacitiranosti, ali i zbog nezadovoljstva svih zaposlenika njihovim materijalnim položajem i uvjetima rada. Nažalost, predviđanje se ostvarilo, s time da je nezadovoljstvo zaposlenika eskaliralo i dovelo do najdužeg štrajka službenika u novijoj hrvatskoj povijesti i provođenja mjera upozorenja od strane pravosudnih dužnosnika.

Usprkos potkapacitiranosti, štrajku službenika i mjerama upozorenja koje su provodili pravosudni dužnosnici, rezultati rada ostvareni u 2023. godini pokazuju da su državna odvjetništva na svim razinama i u svim vrstama predmeta na kojima su radila, iznimnim zalaganjem državnoodvjetničkih dužnosnika i svih zaposlenika uspjela zadržati visok stupanj ažurnosti, kvalitete i uspješnosti i time uspješno ispuniti svoju ustavnu i zakonsku zadaću.

Novi Zakon o državnim službenicima i Uredbe koje su donesene neće riješiti postojeće probleme jer su službenici u pravosuđu neopravdano ostali na začelju s koeficijentima složenosti poslova. Stoga i nadalje ostaje kao apsolutni prioritet podizanje plaća i priznanje prava na druga materijalna primanja državnoodvjetničkim dužnosnicima, ali i službenicima i namještenicima jer su stotine tisuće kuna potrošene na oglase na koje se nitko nije javio ili je odustao prije nego što je postupak dovršen.

Državno je odvjetništvo nužno kadrovski ekipirati i ojačati jer ćemo se vrlo brzo naći u situaciji da nećemo moći ažurno izvršavati svoje zadaće. Trend povećanja broja sudskih ročišta i rasprava u kaznenim predmetima se nastavlja, što povećava opterećenje državnih odvjetnika zbog sve većeg angažmana u zastupanju pred sudovima. Posljedično, ostaje premalo vremena za rad na državnoodvjetničkim predmetima, što državne odvjetnike izlaže dodatnom pritisku zbog nezadovoljstva građana i javnosti brzinom državnoodvjetničkog postupanja koje je u velikoj mjeri uvjetovano objektivnim okolnostima.

Stoga je potrebno provesti novu procjenu potrebnog broja državnih odvjetnika i zamjenika u skladu sa važećim Okvirnim mjerilima za rad. Imajući u vidu prosječnu dob državnih odvjetnika i zamjenika, taj broj povećati za onoliki broj zamjenika koji će u sljedećih pet godina otići u mirovinu po sili zakona. Međutim, zbog dugotrajnog školovanja, vježbeništva, obveze pohađanja državne škole, niskih primanja i općeg podcjenjivačkog stava prema pravosuđu, sve je manje pravnik koji žele raditi u pravosuđu. Zato je prije svega potrebno značajno povećati broj vježbenika, od kojih bi dio nakon položenog pravosudnog ispita sigurno ostao raditi u pravosuđu, ali i pojednostavniti postupak izbora i vratiti izbor vježbenika u nadležnost sudova i državnih odvjetništava. Na ovaj bi se način omogućilo da vježbenici steknu uvjete za imenovanje na dužnost zamjenika do odlaska dijela starije generacije iz sustava.

Također je potrebno donijeti određene zakone, na što je već ukazivano u ranijim izvješćima kao i u ovom izvješću. Radi podizanja učinkovitosti organizacije rada, održavanja postignute ažurnosti, podizanja razine stručnosti kroz edukacije potrebno je izmijeniti i dopuniti Zakon o državnom odvjetništvu (osnivanje Visokog

državnog odvjetništva i dr.), Zakon o državnoodvjetničkom vijeću, Zakon o kaznenom postupku, donijeti novi Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, Zakon o plaći i drugim materijalnim pravima pravosudnih dužnosnika, Zakon o pravosudnoj akademiji i dr.

Nadalje, potrebno je više koristiti postupovne institute koji omogućuju učinkovito postupanje i skraćivanje postupaka u kojima sudjeluje državno odvjetništvo, provoditi neposredan nadzor nad nižim državnim odvjetništvima, nastaviti s edukacijom dužnosnika i službenika o korištenju jedinstvenog informacijskog sustava CTS, ali i osigurati državnim odvjetništvima potrebne materijalno-financijske uvjete za rad kako bi se mogli učinkovitije suprotstaviti korupciji, organiziranom kriminalu i gospodarskom kriminalu te zaštititi imovinu Republike Hrvatske.

DODATAK: Izvješće o radu Državnoodvjetničkog vijeća u 2023. godini.

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNOODVJETNIČKO VIJEĆE

Broj: DOV-89/2024
Zagreb, 25. ožujka 2024.

Državnoodvjetničko vijeće, na temelju članka 41. Zakona o Državnoodvjetničkom vijeću (Narodne novine, broj 67/2018, 126/2019 i 80/2022, u daljnjem tekstu: Zakon o Državnoodvjetničkom vijeću), na 28. sjednici održanoj 27. i 28. ožujka 2024., usvojilo je

IZVJEŠĆE O RADU
DRŽAVNOODVJETNIČKOG VIJEĆA U 2023. GODINI

I. OPĆI PRIKAZ OSNOVA ZA RAD DRŽAVNOODVJETNIČKOG VIJEĆA

A) Zakonska osnova za rad Državnoodvjetničkog vijeća

Osnova za uređenje položaja i ovlasti Državnoodvjetničkog vijeća je odredba članka 121.a Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14), kojom se, u stavku 3. navedenog članka, propisuje da zamjenike državnih odvjetnika, u skladu s Ustavom i zakonom, imenuje, razrješuje i o njihovoj stegovnoj odgovornosti odlučuje Državnoodvjetničko vijeće (u daljnjem tekstu – Vijeće).

Zakonom o Državnoodvjetničkom vijeću detaljno su uređeni djelokrug i način rada Vijeća, uvjeti i postupak za izbor predsjednika i članova Vijeća, uvjeti i postupak za imenovanje, napredovanje, premještaj i razrješenje državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika, postupak za utvrđivanje stegovne odgovornosti zamjenika državnih odvjetnika i druga pitanja vezana za rad Vijeća.

Vijeće ima jedanaest članova, od kojih se sedam članova bira iz reda zamjenika državnih odvjetnika, dva člana iz reda zastupnika Hrvatskog sabora i dva člana iz reda sveučilišnih profesora pravnih znanosti.

U djelokrug Vijeća u skladu sa Zakonom o Državnoodvjetničkom vijeću spada:

- imenovanje i razrješenje zamjenika državnih odvjetnika,
- imenovanje i razrješenje županijskih i općinskih državnih odvjetnika,
- premještaj zamjenika državnih odvjetnika,
- vođenje postupka i odlučivanje o stegovnoj odgovornosti zamjenika državnih odvjetnika,
- raspisivanje izbora za članove Vijeća iz reda zamjenika državnih odvjetnika,
- sudjelovanje u osposobljavanju i usavršavanju državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika,

- odlučivanje o prigovoru na ocjenu obnašanja dužnosti,
- vođenje očevidnika državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika,
- davanje odobrenja za obavljanje druge službe ili posla uz obnašanje državnoodvjetničke dužnosti,
- vođenje i kontrola imovinskih kartica državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika i
- obavljanje drugih poslova u skladu sa zakonom.

Način rada Vijeća tijekom 2023. godine bio je uređen Poslovníkom Državnoodvjetničkog vijeća (Narodne novine, broj 16/19 i 25/19).

U skladu s člankom 47. Zakona o Državnoodvjetničkom vijeću, Vijeće ima ustrojeno Tajništvo, čije je unutarnje ustrojstvo i način rada propisan Pravilnikom o unutarnjem redu Državnoodvjetničkog vijeća od 08. ožujka 2019., Izmjenom Pravilnika o unutarnjem redu Državnoodvjetničkog vijeća od 04. prosinca 2020., Drugom izmjenom Pravilnika o unutarnjem redu Državnoodvjetničkog vijeća od 14. rujna 2021., Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjem redu Državnoodvjetničkog vijeća od 09. veljače 2022. i Pravilnikom o izmjeni Pravilnika o unutarnjem redu Državnoodvjetničkog vijeća od 7. prosinca 2023.

B) Kadrovske osnove za rad Vijeća

U 2023. godini Vijeće je imalo četiri zaposlene osobe na neodređeno vrijeme, od kojih se jedna do 30. prosinca 2023. godine nalazila na rođiljnom dopustu, dok se druga nalazi na kontinuiranom bolovanju od 3. srpnja 2023. godine. Jedna osoba bila je zaposlena na određeno vrijeme kao zamjena za odsutne osobe.

Tijekom 2023. godine po prethodno pribavljenoj suglasnosti Ministarstva pravosuđa i uprave, KLASA: 112-01/23-01/509, URBROJ: 514-08-03-04/01-23-04 od 4. travnja 2023., Vijeće je na temelju internog oglasa za izvanredni prijam u državnu službu na neodređeno vrijeme zaposlilo jednu osobu na radno mjesto viši savjetnik specijalist, dok je jedan djelatnik Ministarstva pravosuđa i uprave privremeno premješten u Vijeće za potrebe ispunjavanja obveza iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. te je radio na provjeri izvješća o imovini državnoodvjetničkih dužnosnika.

C) Materijalne osnove za rad Vijeća

U skladu s člankom 104. Zakona o Državnoodvjetničkom vijeću za rad Vijeća u 2023. godini su osigurana sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske, u iznosu od 270.494,00 EURA.

Vijeće je tijekom 2023. godine utrošilo 255.983,44 EURA, od čega za rashode za zaposlene 85.050,64 EURA, za materijalne rashode ukupno 157.577,40 EURA i to: naknade troškova zaposlenih 3.835,35 EURA, za rashode za materijal i energiju 4.448,55 EURA, za rashode za usluge 40.015,49 EURA, za ostale nespomenute rashode poslovanja 109.278,01 EURA i to: na naknade i nagrade za rad predsjednika i članova Vijeća sukladno Odluci o naknadama i nagradi za rad predsjednika i članova Vijeća (Narodne novine, broj 88/2011, 107/2017) 106.039,34 EURA, za reprezentaciju 2.366,17 EURA i ostale nespomenute rashode poslovanja 872,50 EURA, za financijske rashode u 2023. godini utrošilo iznos od 1.143,15 EURA, dok je za rashode za nefinancijsku imovinu (uredsku opremu i namještaj i ulaganje u računalne programe) utrošilo 12.212,25 EURA.

II. AKTIVNOSTI VIJEĆA U 2023. GODINI

A) Sastav Vijeća

Vijeće je od 01. siječnja 2023. do 6. veljače 2023. godine bilo u sastavu: Darko Klier, predsjednik Vijeća prof. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas, zamjenica predsjednika Vijeća, te Snježana Frković, Andrea Šurina Marton, izv. prof. dr. sc. Marissabell Škorić, mr.sc. Mirko Grujić, Marijo Nemčić, Denis Rajtek, Andrea Jeromela Lučić, Ermina Lekaj Prljaskaj i dr.sc. Zlatko Hasanbegović.

Dana 6. veljače 2023. godine održana je konstituirajuća sjednica novog saziva Vijeća koje je nakon toga radilo u sastavu: Željka Mostečak, predsjednica Vijeća, prof.dr.sc. Ante Novokmet, zamjenik predsjednice Vijeća, Jozo Jurčević, Andrea Šurina Marton, Miroslav Dasović, Živko Slijepčević, Maja Krahulec, Silvia Lončar, prof.dr.sc. Marin Bonačić, Ermina Lekaj Prljaskaj i Zlatko Hasanbegović.

Vijeće je u novom sazivu tijekom 2023. godine održalo ukupno dvadeset i šest (26) sjednica, od čega je šest (6) bilo elektroničkih.

B) Prikaz rada Vijeća po pojedinim vrstama poslova

1. Imenovanja, razrješenja i prestanak dužnosti zamjenika državnih odvjetnika

U 2023. godini Vijeće je, u skladu s člankom 55. stavkom 2., 3. i 4. Zakona o Državnoodvjetničkom vijeću, objavilo oglase za četrdeset i devet slobodnih mjesta zamjenika državnih odvjetnika, od čega dva slobodna mjesta zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, petnaest slobodnih mjesta zamjenika županijskih državnih odvjetnika te trideset i dva slobodna mjesta zamjenika općinskih državnih odvjetnika. Vijeće je također objavilo javni poziv za podnošenje prijave za imenovanje na dužnost Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

U 2023. godini Vijeće je donijelo odluke o imenovanju šezdeset i jednog zamjenika državnih odvjetnika i to dva zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, koji zbog podnošenja ustavnih tužbi Ustavnom sudu Republike Hrvatske na odluke o imenovanju tijekom 2023. godine nisu stupili na dužnost u izvještajnom razdoblju, zatim dvadeset zamjenika županijskih državnih odvjetnika te trideset i devet zamjenika općinskih državnih odvjetnika.

U 2023. godini Vijeće je u odnosu na sedamnaest zamjenika državnih odvjetnika donijelo odluke o razrješenju od dužnosti i to za jednog zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, četiri zamjenika županijskih državnih odvjetnika i jedanaest zamjenika općinskih državnih odvjetnika.

U 2023. godini Vijeće je u odnosu na četiri zamjenika državnih odvjetnika donijelo rješenje kojim se utvrđuje prestanak državnoodvjetničke dužnosti po sili zakona i to za jednu zamjenicu Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, dva zamjenika županijskih državnih odvjetnika i jednu zamjenicu općinskog državnog odvjetnika.

Redni broj	Zamjenici državnog odvjetnika	Broj oglašanih slobodnih mjesta zamjenika u 2023.	Broj imenovanih zamjenika	Broj oglašanih mjesta u odnosu na koja je poništen oglas	Broj oglašanih mjesta u odnosu na koje je postupak nije okončan u 2023.	Broj razriješenih zamjenika	Broj zamjenika kojima je dužnost prestala po sili zakona
1	Zamjenici Glavnog državnog odvjetnika RH	2	2	0	0	0	0
2	Zamjenici županijskog državnog odvjetnika	15	20	0	5	0	0
3	Zamjenici općinskog državnog odvjetnika	32	39	0	14	0	0
	UKUPNO	49	61	0	19	0	0

Tijekom 2023. godine Vijeće je u postupcima imenovanja zamjenika općinskih državnih odvjetnika uputilo na psihološko testiranje trideset i sedam kandidata za koje je zaprimilo mišljenja o psihološkoj sposobnosti kandidata koja su uložena u spise i u Evidenciju mišljenja o psihološkoj sposobnosti kandidata koju Vijeće vodi.

Također tijekom 2023. godine Vijeće je u postupcima imenovanja zamjenika općinskih državnih odvjetnika devetnaest kandidata uputilo na sigurnosnu provjeru i za sedamnaest zaprimilo izvješća Sigurnosno-obavještajne agencije nakon čega je donijelo odluke o postojanju odnosno nepostojanju sigurnosnih zapreka za imenovanje kandidata na dužnost zamjenika općinskog državnog odvjetnika.

2. Imenovanja, razrješenja i prestanak dužnosti županijskih i općinskih državnih odvjetnika

U 2023. godini Vijeće je, u skladu s člankom 73. stavkom 1. Zakona o Državnoodvjetničkom vijeću, objavilo oglase o slobodnim mjestima šest županijskih državnih odvjetnika i trinaest općinskih državnih odvjetnika.

U 2023. godini Vijeće je donijelo odluke o imenovanju osam županijska državna odvjetnika i osam općinskih državnih odvjetnika.

U 2023. godini Vijeće je razriješilo jednog općinskog državnog odvjetnika na vlastiti zahtjev.

Redni broj	Državni odvjetnici	Broj imenovanih državnih odvjetnika	Odluka o ponavljanju postupka imenovanja	Odluka o ponavljanju oglasa	Broj razriješenih državnih odvjetnika	Odlukom utvrđen prestanak dužnosti	Broj postupaka u tijeku
1	Županijski državni odvjetnici	8	0	0	0	0	2
2	Općinski državni odvjetnici	8	0	2	1	0	3
	UKUPNO	16	0	2	1	0	5

3. Premještaji

Trajni premještaji

Tijekom 2023. godine objavljen je poziv za trajne premještaje zamjenika državnih odvjetnika, te su donijete odluke o premještaju šest državnoodvjetnička dužnosnika.

4. Odluke o stegovnoj odgovornosti zamjenika državnih odvjetnika

U 2023. godini Vijeće je imalo u radu četiri stegovna predmeta od kojih su sva četiri okončana u 2023. godini.

	Zaprimljeno novih zahtjeva za pokretanje stegovnih postupaka	Postupci u kojima je zahtjev za pokretanje stegovnog postupka zaprimljen prije 01.01.2023.	Ukupno stegovnih predmeta u radu	Odluka o pokretanju stegovnog postupka	Odluka o stegovnoj odgovornosti		Izrečene stegovne kazne			Predmeti u kojima je postupak i dalje u tijeku	Obustavljen postupak	Podnijeto žalbi VSRH	Odluke VSRH o žalbama protiv odluke o stegovnoj odgovornosti			Odluke o udaljenju od dužnosti
					Zamjenik oglašen stegovno odgovornim	Zamjenik oslobođen odgovornosti	Novčana kazna	Ukor	Razrješenje od dužnosti				Ukinuta odluka Vijeća	Potvrđena odluka Vijeća	Preinačena odluka Vijeća	
Stegovni predmeti u DOV-u od 01.01.2023-31.12.2023.	3	1	4	3	3	1	0	3	0	0	0	1	1	0	0	0

5. Izbori za članove Vijeća

Tijekom 2022. godine održani su izbori za članove Vijeća, a tehničku potporu Povjerenstvu za izbor članova Vijeća pružilo je Tajništvo Vijeća te su novi članovi na dužnost stupili 2023.

6. Ocjene obnašanja dužnosti i prigovori na ocjene obnašanja dužnosti

Tijekom 2023. godine Vijeće je zaprimilo 283 ocjene obnašanja dužnosti.

Tijekom 2023. godine zaprimljeno je šest prigovora na ocjenu obnašanja državnoodvjetničke dužnosti. Vijeće je donijelo odluke u odnosu na četiri prigovora na način da je: jedan prigovor prihvaćen te je odluka vraćena na ponovno ocjenjivanje, jedan prigovor je odbijen i ocjena potvrđena, dok su dva prigovora djelomično odbijena i djelomično prihvaćena te su u prihvaćenom dijelu odluke vraćene na ponovno ocjenjivanje.

7. Odobrenja za obavljanje druge službe ili posla uz obnašanje državnoodvjetničke dužnosti

Vijeće je tijekom 2023. godine dalo jedanaest odobrenja za obavljanje druge službe ili posla uz obnašanje državnoodvjetničke dužnosti dok u odnosu na dva zahtjeva odobrenje nije dano.

8. Izvješća o imovini (imovinske kartice)

Postupak zaprimanja izvješća o imovini kroz IKS aplikaciju i kroz redovitu poštu, iako postoji mogućnost elektronskog potpisa za sve državoodvjetničke dužnosnike, a koji je nastavljen i tijekom 2023. godine i nadalje povećava obujam posla Tajništva Vijeća s obzirom na kadrovsku potkapacitiranost Tajništva koje ima sistematizirano jedanaest službeničkih mjesta, a tijekom većeg dijela 2023. godine imalo je zaposlena četiri službenika od kojih je jedna službenica je krajem 2022. godine otišla na rodiljni dopust, dok je jedna službenica bila veći dio godine na dugotrajnom bolovanju te je na zamjeni za službenicu na bolovanju bila jedna službenica zaposlena na određeno vrijeme što znači da u Tajništvu, uz obim tekućeg posla, upitnim čini provedivost provjere izvješća o imovini.

Upute za popunjavanje obrasca Izvješća o imovini u IKS aplikaciji kao i Upute za elektroničko potpisivanje izvješća o imovini pravosudnih dužnosnika dostupne su na mrežnoj stranici Vijeća, a Tajništvo Vijeća neprekidno je na raspolaganju velikom broju dužnosnika koji redovito traže pomoć oko popunjavanja izvješća o imovini.

Tijekom 2023. godine u Tajništvu je kroz IKS aplikaciju zaprimljeno 412 novih izvješća o imovini, potvrđeno je 389 izvješća, a odbijeno je 23 izvješća. Od svih zaprimljenih izvješća o imovini 343 ih je elektronski potpisano dok su preostala zaprimljena kroz redovitu poštu.

Izvješća o imovini i dalje su javno objavljena u skladu s Pravilima o izmjeni Pravila o sadržaju obrasca izvješća o imovini državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika i načinu njegova podnošenja.

Postupak provjere izvješća o imovini započeo je tijekom 2023. godine te je unatoč opisanoj potkapacitiranosti Tajništva pregledano svih 412 zaprimljenih izvješća o imovini. S obzirom na prethodno navedeno aktualno stanje kadrova Vijeća, upitna je održivost ovakvog trenda s jednim privremeno premještenim djelatnikom koji radi na provjeri istih.

9. Prisega

Tijekom 2023. godine održano je sedam svečanih činova prisega na kojima su pred predsjednikom Vijeća prisegnuli zamjenici Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, županijskih i općinskih državnih odvjetnika, te je prisegu položilo ukupno 44 državoodvjetničkih dužnosnika i to:

za zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske: 5 dužnosnika,

za županijskog državnog odvjetnika: 4 dužnosnika,

za zamjenika županijskog državnog odvjetnika: 5 dužnosnika,

za općinskog državnog odvjetnika: 2 dužnosnika

za zamjenika općinskog državnog odvjetnika: 28 dužnosnika.

10. Ostali poslovi Vijeća

Evidencije

U skladu s odredbama Zakona o Državnoodvjetničkom vijeću, Vijeće je i tijekom 2023. godine nastavilo s vođenjem Očevidnika svih državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika, Izvješća o imovini državnoodvjetničkih dužnosnika, Evidencije stručnih usavršavanja državnoodvjetničkih dužnosnika i Evidencije mišljenja o psihološkoj sposobnosti kandidata.

Podzakonski akti

Vijeće je u 2023. godini donijelo sljedeće podzakonske propise: Pravila o načinu provođenja pisane provjere znanja i ocjenjivanju pisanih radnji kandidata za zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske i zamjenika županijskih državnih odvjetnika, koji nisu pravosudni dužnosnici, Pravila o sadržaju i načinu provedbe psihološkoga testiranja, Pravila o načinu provođenja i ocjenjivanja razgovora u postupku imenovanja zamjenika državnih odvjetnika te Pravila o izmjenama i dopunama Pravila o sadržaju obrasca izvješća o imovini državnog odvjetnika i zamjenika državnog odvjetnika i načinu njegova podnošenja. Navedena pravila objavljena su u Narodnim novinama te na internetskim stranicama Vijeća.

Predsjednica Vijeća tijekom 2023. godine donijela je Pravilnik o postupku jednostavne nabave u Državnoodvjetničkom vijeću te Pravilnik o izmjeni Pravilnika o unutarnjem redu Državnoodvjetničkog vijeća, koji su objavljeni na internetskim stranicama Vijeća.

Upisnici

Vijeće vodi sljedeće upisnike:

DOVO – upisnik postupaka u kojima Vijeće donosi odluke o provedenim postupcima (29. prosinca 2023. godine zaključen s rednim brojem 89),

DOV – upisnik raznih predmeta (29. prosinca 2023. godine zaključen s rednim brojem 205),

POV – upisnik predmeta klasificiranih stupnjem tajnosti „povjerljivo“ (29. prosinca 2023. godine zaključen s rednim brojem 2),

OGR - upisnik predmeta klasificiranih stupnjem tajnosti „ograničeno“ (29. prosinca 2023. godine zaključen s rednim brojem 12) i

PPI – upisnik zahtjeva za pristup informacijama (29. prosinca 2023. godine zaključen s rednim brojem 6).

Informacijska sigurnost

Tijekom 2023. godine savjetnica za informacijsku sigurnost održala je sigurnosno informiranje službenika i članova Vijeća te je predala Evidencijsku karticu za Vijeće za 2022. godinu.

Pristup informacijama

Tijekom 2023. godine Vijeće je provelo četiri savjetovanja sa zainteresiranom javnošću o: Nacrtu Pravila o načinu provođenja pisane provjere znanja i ocjenjivanju pisanih radnji kandidata za zamjenika glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske i zamjenika županijskih državnih odvjetnika, koji nisu pravosudni dužnosnici, Nacrtu Pravila o sadržaju i načinu provedbe psihološkoga testiranja, Nacrtu Pravila o načinu provođenja i ocjenjivanja razgovora u postupku imenovanja zamjenika državnih odvjetnika te Nacrtu Pravila o izmjenama i dopunama Pravila o sadržaju obrasca izvješća o imovini državnog odvjetnika i zamjenika državnog odvjetnika i načinu njegova podnošenja te u niti jednom provedenom savjetovanju nije bilo primjedbi

U 2023. godini predano je Izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama za 2022. godinu.

U skladu s odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama, Vijeće je redovno putem mrežne stranice obavještavalo javnost o sazvanim sjednicama Vijeća, kao i o odlukama koje su na sjednicama Vijeća donijete.

Na mrežnoj stranici objavljeno je i Godišnje izvješće o radu Vijeća u 2022. godini.

Također su na mrežnoj stranici objavljeni svi propisi koji uređuju rad Vijeća.

Tijekom 2023. godine Vijeće je u radu imalo šest zahtjeva za pristup informacijama, o kojima je odlučeno na slijedeći način:

Zaprimljeno zahtjeva za pristup informacijama	Zahtjevi preneseni iz 2022.	Ukupno zahtjeva za pristup informacijama u radu u 2022.	Rješavanje zahtjeva						Zahtjevi preneseni u 2024.
			Usvojen zahtjev	Ustupljen zahtjev	Odbijen zahtjev	Odbačen zahtjev	Izdana obavijest	Djelomično usvojen i djelomično odbijen zahtjev	
6	0	6	6	0	0	0	0	0	0

Postupci pred sudovima

- Postupci pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske

Tijekom 2023. godine u dva predmeta Ustavnom sudu Republike Hrvatske su u povodu podnesenih ustavnih tužbi protiv odluke o imenovanju zamjenika državnog odvjetnika dostavljena dva predmeta pri čemu je u jednom dostavljeno očitovanje Vijeća u povodu podnesene ustavne tužbe. U izvještajnom razdoblju je zaprimljena jedna odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske kojom je ustavna tužba odbijena, dok u jednom predmetu Ustavni sud Republike Hrvatske nije donio odluku.

Vijeće je u 2023. godini dobilo obavijest od Ustavnog suda Republike Hrvatske da su dvije ustavne tužbe podnesene 2022. godine odbačene.

- **Postupci pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske**

U jednom predmetu zaprimljena je odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske kojom je odbijena žalba na rješenje Vijeća o troškovima stegovnog postupka za zamjenika protiv kojeg se vodio stegovni postupak.

- **Postupci pred upravnim sudovima**

U izvještajnom razdoblju Vijeće nije zaprimilo odluke Upravnog suda u Zagrebu, Upravnog suda u Splitu i Visokog upravnog suda tako da se pred tim sudovima i nadalje nalaze tri predmeta iz ranijih izvještajnih razdoblja.

Sudjelovanje u radu drugih tijela, prisustvovanje konferencijama, skupovima, savjetovanjima i sastancima

Predstavnici Vijeća sudjelovali su u radu Savjeta za sprječavanje korupcije.

Predstavnica Vijeća sudjelovao je u radu Upravnog vijeća Pravosudne akademije.

Predstavnici Vijeća bili su članovi Radna skupina za podzakonski akt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravosudnoj akademiji – Pravilnika o programu i načinu pohađanja stručnog usavršavanja te metodologije ocjenjivanja i utvrđivanja završne ocjene.

Predstavnici Vijeća sudjelovali su na sastanku Radne skupine Ministarstva financija za Registar stanovništva, obitelji i kućanstva.

Predstavnici Vijeća sudjelovali su na sastanku u vezi izrade Pravilnika o programu i načinu pohađanja stručnog usavršavanja te metodologiji ocjenjivanja i utvrđivanja završne ocjene.

Predstavnik Vijeća sudjelovao je na sastanku u vezi vladavine prava, vezano uz godišnje izvješće Vladavine prava za 2023. koje djeluje kao preventivni alat, produbljujući multilateralni dijalog i zajedničku svjesnost pitanja vladavine prava.

Predstavnik Vijeća sudjelovao je na online sastanak sa predstavnicima Europske komisije na temu Izvješća o vladavini prava za 2022.

Predstavnik Vijeća sudjelovao je na međunarodnom simpoziju „Javna uprava“ u organizaciji Pravnog fakulteta u Splitu, Universite Pantheon – Assas (Paris II), Sveučilišta u Splitu, Ministarstva pravosuđa i uprave, Ureda za zakonodavstvo Republike Hrvatske, Državnog savjeta Republike Francuske te Centra za europsku dokumentaciju i istraživanja – R. Schuman u Splitu.

Predstavnik Vijeća sudjelovao je na Konferenciji za službenike za zaštitu podataka „Službenik za zaštitu podataka- posao budućnosti“ u organizaciji Agencije za zaštitu osobnih podataka.

U studijskoj posjeti Vijeću bili su predstavnici Republičkog javnog tužiteljstva, Državnog vijeća tužitelja i MPU Republike Srbije u sklopu EU projekta „Podrška tužiteljskom sustavu u Republici Srbiji“.

Predstavnici Vijeća sudjelovali su na sastanku s delegacijom Ambasade Republike Turske i delegacijom Republike Turske.

Zapisnici o provedenom nadzoru financijsko-materijalnog poslovanja državnih odvjetništava

Vijeće je tijekom 2023. godine zaprimilo je 6 zapisnika o provedenom nadzoru financijsko-materijalnog poslovanja državnih odvjetništava.

Novinarski upiti

Vijeće je tijekom 2023. godine zaprimilo je 8 novinarskih upita na koje je odgovoreno.

Pritužbe na rad državnih odvjetnika i podnesci

Tijekom 2023. godine Vijeće je zaprimilo 27 pritužbi i primjedbi na rad državnoodvjetničkih dužnosnika i drugih podnesaka koje je kao nenadležno, uz obavijesti podnositeljima o svojoj nenadležnosti ako podnesci nisu bili anonimni, dostavilo Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, odnosno drugim nadležnim tijelima.

 PREDsjednica
DRŽAVNOODVJETNIČKOG VIJEĆA
Željka Mostečak